

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 18 Δεκεμβρίου 2022 • Έτος 15^ο • Αρ. φύλλου 745

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΦΑΚΕΛΟΣ QATARGATE

Από το Συντριβάνι στις φυλακές των Βρυξελλών

«**Η Εύα Καϊλή** είναι τέκνο της εποχής του “ελληνικού νεο-πλουτισμού”, όπου για μερίδα της κοινωνίας η διαφθορά ισοδυναμεί με ανθρώπινο δικαίωμα», λέει στην «Κ» παλαιός κοινοβουλευτικός. Η πορεία της πολιτικού που από το 15μελές Μαθητικό Συμβούλιο βρέθηκε αντιπρόεδρος του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου. **Σελ. 9**

Στοιχίσε η κουλτούρα της ατιμωρησίας

Η οργάνωση Διεθνής Διαφάνεια (Transparency International - TI), προειδοποιούσε εδώ και χρόνια για τους κινδύνους, ανέφερε στην «Κ» ο ειδικός για θέματα λόμπινγκ, σύγκρουσης συμφερόντων και διαφάνειας στη νομοθετική εξουσία της TI, Ραφαέλ Κεργκουένο. **Σελ. 7**

Τα κενά στο παγόβουνο του Qatargate

Βάσει διαρροών από την ομοσπονδιακή εισαγγελία του Βελγίου, το παγόβουνο δεν είναι ακόμη ορατό. Το δε μέγεθός του θα προσδιορισθεί από τα ποσά που διοχετεύθηκαν, αλλά και από τα αξιώματα των προσώπων που έχουν εμπλακεί. **Σελ. 8**

Νέα πεδία πόλωσης μεταξύ Ν.Δ.-ΠΑΣΟΚ

Νέα πεδία πόλωσης μεταξύ της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ και αλλαγή ισορροπιών μεταξύ του ΠΑΣΟΚ και του ΣΥΡΙΖΑ φαίνεται να προκαλούν οι αποκαλύψεις για το σκάνδαλο στο οποίο πρωταγωνιστεί η Εύα Καϊλή. Ποια ανακριτικά όπλα έχουν οι Βέλγοι εισαγγελείς, που δικαιολογούν και τη διαφορά ταχύτητας με την ελληνική Δικαιοσύνη; **Σελ. 18, 19**

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΗ MICROSOFT

Κυβερνοασφάλεια: Τα νέα διαθέσιμα όπλα

Η «Κ» επισκέφθηκε το κέντρο επιχειρήσεων της Microsoft στις ΗΠΑ και συνάντησε τους ανθρώπους-κλειδιά στην καταπολέμηση των ψηφιακών επιθέσεων, οι οποίες εκτείνονται από τράπεζες και επιχειρήσεις μέχρι κρατικές υποδομές. **Σελ. 22**

Οι ιερές συμμαχίες για τον Θρόνο

Τα σενάρια που εκλέγουν τον νέο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου, τα φαβορί και οι ομάδες εντός της Ιεράς Συνόδου

Ο καταρτισμός του τριπρόσωπου θα ξεκαθαρίσει το βολικό τοπίο αναφορικά με τους ιεράρχες που έχουν τις περισσότερες πιθανότητες να συγκεντρώσουν τον αριθμό ψήφων που απαιτείται για την εκλογή. Από το βράδυ της Κυριακής θα υπάρξει σαφής ένδειξη για το πού θα κινηθεί η Ιερά Σύνοδος. Ένδειξη που προκύπτει από τις διαμορφωμένες από αρχιεπισκοπίας Χρυ-

- ✓ **Ενας θρόνος που δίχασε λαό και κλήρο.** Σελ. 5
- ✓ **Ποιον Αρχιεπίσκοπο ψηφίζουν οι υποψήφιοι για την Προεδρία της Δημοκρατίας.** Σελ. 6
- ✓ **Πώς οι αρχιεπισκοπικές εκλογές μετατρέπονται σε γεωπολιτικό παιχνίδι.** Σελ. 5

σοστόμου Β΄ ισορροπίες που σαφέστατα δίνουν προβάδισμα στους λεγόμενους αρχιεπισκοπικούς υποψηφίους, χωρίς να αποκλείεται υπό προϋποθέσεις η μεγάλη ανατροπή. Ενδιαφέρουσα είναι η περίπτωση του Αθανάσιου, ο οποίος αν και εμφανίζεται να σαρώνει στην κάλπη, φέρεται να συγκεντρώνει τις λιγότερες πιθανότητες να είναι ο εκλεκτός της Ιεράς Συνόδου. **Σελ. 4**

Το μεγάλο ραντεβού Μέσι-Εμπαπé

Αργεντινή και Γαλλία συγκρούονται το απόγευμα στις 17.00 στο «Lusail Iconic Stadium» με έπαθλο το πιο όμορφο και πιο πολυπόθητο τρόπαιο, αυτό του Παγκοσμίου Κυπέλλου του Κατάρ. Δύο ποδοσφαιρικές σχολές που αν και ακολούθησαν σε αυτή τη διοργάνωση διαφορετική πορεία, έφθασαν στην ίδια πηγή. Αυτό που μένει να δούμε είναι ποια θα καταφέρει να πει το νέκταρ που πηγάζει από αυτήν και θα ράψει το τρίτο αστέρι στη φανέλα της, καθώς τόσο οι «μπλε» όσο και η «αλμπισελέστε» μετρούν από δύο κατακτήσεις. **Σελ. 24**

«Περίμενα την αθώωσή μου»

Ο Εκρέμ Ιμάμογλου στην «Κ»

«**Δεν μου αρέσει** να με συγκρίνουν με τον Ερντογάν» λέει στην «Κ» ο καταδικασθείς δήμαρχος Κωνσταντινούπολης Εκρέμ Ιμάμογλου, και σημειώνει πως ο Τούρκος πρόεδρος θέλει ο νόμος και η δημοκρατία να λειτουργούν μόνο για εκείνον. **Σελ. 20**

Καμπανάκι ΕΒΑ προς τις τράπεζες

Περνούν τα τεστ αντοχής της Ευρωπαϊκής Αρχής, Κύπρου και Ελληνική

Περνούν την άσκηση διαφάνειας για το 2022 της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΒΑ), η τράπεζα Κύπρου και η Ελληνική. Οι δύο κυπριακές τράπεζες δεν έχουν διαφορετική εικόνα από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές ή να παρουσιάζουν οτιδήποτε ανησυχητικό σχετικά με την άσκηση διαφάνειας. Την ίδια ώρα στην ετήσια αξιολόγηση των

κινδύνων του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος η ΕΒΑ προειδοποιεί για τον αντίκτυπο της επιδείνωσης του μακροοικονομικού περιβάλλοντος. Τονίζεται ότι η κερδοφορία των τραπεζών έχει βελτιωθεί, παραμένει όμως αβέβαιο πώς θα εξελιχθεί εν μέσω χαμηλότερης αύξησης του ΑΕΠ και αύξησης των επιτοκίων. **Οικονομική, σελ. 3**

ΠΡΟΕΔΡΙΚΕΣ

Η μεγάλη μάχη για τη δεύτερη θέση

Η σωρεία δημοσκοπήσεων που δείχνουν ένα θρίλερ για τη δεύτερη θέση, έχουν ενεργοποιήσει πλήρως τα επιτελεία των Αβέρωφ Νεοφύτου και Ανδρέα Μαυρογιάννη με στόχο τη συσπείρωση, την ενίσχυση του μηνύματος ότι μπορούν να κυβερνήσουν αλλά και την αλίευση ψήφων από άλλους χώρους. **Σελ. 10**

ΑΗΚ

Ενα μπρα ντε φερ συντεχνιών-υπουργών

Τις κακές σχέσεις των συντεχνιών, πρώτα, με το υπουργείο Ενέργειας και μετά με το υπουργείο Οικονομικών έβγαλε στο προσκήνιο το θρίλερ που εκτυλίχθηκε την περασμένη βδομάδα που οδήγησε στην αναστολή των απεργιακών μέτρων την τελευταία στιγμή. **Σελ. 16**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Τα απόνερα του Qatargate

Το Qatargate επηρεάζει με πολύ αρνητικό τρόπο την εικόνα ολόκληρου του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, και μάλιστα σε μία περίοδο που ο ευρωσκεπτικισμός στην Ευρώπη διογκώνεται. Είναι βέβαιο ότι θα βρεθούν «καλοθελητές» να υπερτονίσουν όσα καταμαρτυρούνται στην κα Καϊλή και στους άλλους εμπλεκόμενους, για να προσπαθήσουν να αμαυρώσουν την ιδέα της ενωμένης Ευρώπης και όσα αυτή έχει προσφέρει στα κράτη-μέλη (παρά τις όποιες αδυναμίες της). Καθόσον λοιπόν των ευρωπαϊκών θεσμών είναι να αποκαταστήσουν την εικόνα τους στα μάτια των Ευρωπαίων πολιτών χωρίς άλλη καθυστέρηση.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»

STREET ARTIST

Δημόσιος διάλογος εν μέσω οδών

Η τέχνη του δρόμου προσπαθεί να σπάσει το δίπολο υψηλής και χαμηλής τέχνης λέει στην «Κ» ο visual artist Twenty Three. Λέγοντας μεταξύ άλλων πως η δουλειά του συχνά χρησιμοποιεί την παράδοση ως έμπνευση για να απεικονίσει τις μεταλλάξεις, τις τομές, τις ρήξεις και τις αντιφάσεις της σε σχέση με το σήμερα. **Τέχνες, σελ. 4**

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Αστυνομικό και παιδικό βιβλίο

Η «Κ» προτείνει παιδικά και αστυνομικά αναγνώσματα, αφού το βιβλίο σαν δώρο θα περιμένει καρτερικά πάνω στο ράφι σου την κατάλληλη στιγμή για σένα, όταν θα νιώσεις πως ήρθε η στιγμή να το πάρεις και να το ανοίξεις. **Τέχνες, σελ. 11**

ΘΕΑΤΡΟ

Η ελληνική δραματουργία ανθεί

Τα **ελληνικά** θεατρικά έργα αυξάνονται παρότι το ανέβασμά τους συνήθως είναι περιπέτεια για τους συγγραφείς. Έργα που διεisdύουν σε σύγχρονες καταστάσεις καθορίζουν την τάση του φετινού θεατρικού χειμώνα, ενώ οι ανάγκες του σημερινού 20άρι καταγράφονται στα σόσιαλ μίντια και φτάνουν μέχρι το θέατρο και τους εναλλακτικούς χώρους, οι οποίοι πολλαπλασιάζονται. **Τέχνες, σελ. 1**

«Τράπεζα της Χρονιάς 2022» στην Κύπρο
από το διεθνές έγκυρο οικονομικό περιοδικό **The Banker**

Τράπεζα Κύπρου

ZENITH

TIME TO REACH YOUR STAR

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

DEFY SKYLINE

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Η θεωρία της σχετικότητας

Ισως να θυμάστε την ημερίδα που διοργάνωσε, με εξαιρετική επιτυχία, η Βίρνα Κυμβάλου πέρυσι τον Σεπτέμβριο. Η Πρόεδρος της Δεξαμενής Σκέψης «Τα 5 Φ» (Φιλάνθρωποι – Φιλανθείς – Φιλόζωοι – Φιλόσθενοι – Φιλοτελιστές) με τη «Θεωρία της σχετικότητας (του πλούτου)», κατάφερε να εξασφαλίσει την παρουσία και της αιώνιας αντιπάλου της Ιουλίας Παλαιολόγου Ουίλσον. Για την ιστορία, να πούμε ότι η συνύπαρξή τους χαρακτηρίσθηκε από την αστική Λευκωσία ως «ιστορικός συμβιβασμός».

«**Δεν πρόκειται** για πυροτέχνημα» είχε δηλώσει τότε η Ιουλία. «Θα υπάρξει συνέχεια». Η επιβεβαίωση ήρθε ένα χρόνο και τρεις μήνες μετά, με τη συνδιοργάνωση της ημερίδας «Η θεωρία της σχετικότητας (του γήρατος)». «Τουτέστιν, κυρία Ουίλσον;» τόλμησα να ρωτήσω. «Τουτέστιν, καλό μου παιδί, όταν η Iris Apfel, 101 ετών θεάρα, κλείνει συμβόλαιο ως μοντέλο με τη Ciaté London καμιά μας δεν έχει δικαίωμα να μιζεριάζει».

Αλλά δεν είναι μόνο το style icon Iris Apfel που στέλνει το πηχρό μήνυμα ότι η ζωή αρχίζει στα 70 (και βάλε). Ένα από τα πιο hot μοντέλα παγκοσμίως είναι η 71χρονη Rosa Saito από το Σάο Πάολο. Αλλά τι να πει κανείς και για την 89χρονη Τζόαν Κόλινς, η οποία αποθεώθηκε με λευκό σορτσάκι τρώγοντας pancakes! «Ποιο μήνυμα στέλνει η εμβληματική Αλέξης, αγαπητές φίλες;» ανέβασε τους τόνους από το βήμα η Ιουλία. «Από μία ηλικία και μετά, δικαιούσαι το πρόσωπο που θέλεις;» είπε και το διαμέρισμα της οδού Κωστή Παλαμά σείστηκε από τα χειροκροτήματα της υπέργηρης ομήγυρης.

Η Βίρνα Κυμβάλου αποδείχτηκε, όπως ήταν αναμενόμενο άλλωστε, σκληρή αντίπαλος στο επίπεδο των εντυπώσεων. «Σύμφωνα με επισ-

Οι κυρίες του καρέ ξεχύθηκαν στον δρόμο που χάραξε το style icon της τρίτης ηλικίας Iris Apfel κι έλαμψαν ως επιδραστικές προσωπικότητες της αστικής Λευκωσίας.

μα στοιχεία, η δημογραφική γήρανση της Ευρώπης αλλάζει τα στερεότυπα του marketing. Τα πιο ισχυρά brands επενδύουν πλέον σε μοντέλα άνω των 60 ετών. Στα δε social media, κάνουν θραύση οι granfluencers κοπέλες». «Όπως η Ζωζώ!» πετάχτηκε μια παλαιά δόξα της ΓΟΔΗΚ, σκαλίζοντας την ανοιχτή πληγή. «Όπως η Ζωζώ» μουρμούρισε μέσα από τα δόντια της η Ιουλία, καθώς παραδεχόταν τη συντριπτική υπεροχή της Άλλης στο Facebook.

Ένα νεύμα ήθελε το καρέ για να μπει δυναμικά στην αρένα των κοι-

νωνικών δικτύων, ενώ το μήνυμα κυκλοφορούσε από κινητό σε κινητό και από τον Άγιο Ανδρέα στον Άγιο Δομέτιο και τους Αγίους Ομολογητές: «Όρος Zozo!». Η Ιουλία επιστράτευσε τη Ρωσίδα για να της βγάλει υφαιότατα πορτρέτα με τον Άλαν Έντγκαρ Πόε, «καθότι τα ζώα σήμερα πουλάνε όπως το σεξ στα 90s μόνα μου» (βροχή τα likes). Η αριστερή (με την καλή έννοια) Κουλλίτσα Κυριακού φωτογραφήθηκε ως campaign socialist, με συγκλονιστικό κόκκινο Max Mara παλτό και λεζάντα: «Η επανάσταση άργησε μια μέρα» (καταγίδα τα likes). Εκείνη όμως που προκάλεσε

χλαπαταγή (likes ων ουκ ἔστιν αριθμός) ήταν η Καλαμαρού ως πρωταγωνίστρια του «Περιφρόνα με γλυκιά μου».

«**Μια χάρη** σας ζητώ, μια χάρη...» ψέλλισε η Ευγενία και ξέσπασε σε λυγμούς. Στεκόταν με τα χέρια δεμένα, μπροστά από μια φωτογραφία του Φούλλη που έμοιαζε με εικόνισμα. «Το είπε και η Πρώτη Κυρία» έριξε το τελευταίο της χαρτί, καθότι είναι πολύ πιθανόν κάποιοι να μην άκουσαν την έκκληση (sic) που απηύθυνε η κυρία Άντρη Αναστασιάδη στο συναγερμικό ακροατήριο της Λεμεσού. Το ζήτησε ως

«μια τελευταία χάρη» (γεγονός!). «Μέχρι τώρα ξέραμε για ψήφο λόγω κομματικού πατριωτισμού ή προσωπικού συμφέροντος. Ψήφο όμως λόγω οίκτου πρώτη φορά συναντάμε κι αυτό είναι μια πρωτιά που πρέπει επίσης να χρεωθεί στον Φούλλη» σχολίασε η Ιουλία.

Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, η επέλαση των κυριών του καρέ στα social media δεν πέρασε απαρατήρητη από τα επιτελεία των υποψηφίων. Όχι μόνο των προεδρικών, αλλά και των υποψηφίων για τον αρχιεπισκοπικό θρόνο. Γι' αυτό όταν η Ιουλία ανάρτησε βίντεο με

το Phantom of the Opera των Iron Maiden, γράφοντας «ο Θεός να μας φωτίσει να κάνουμε τη σωστή επιλογή», προκλήθηκε μέγα σούσουρο. «Γιατί μιλάς με γρίφους, γερόντισσα;» ρώτησε μια θεούσα με ακαζού μαλλί και ανταύγειες. «Διαβάστε και καμιά συνέντευξη να ξεστραβωθείτε, μάνα μου. Δεν μπορούμε να σας τα προσφέρουμε όλα πια μασμημένο φαί οι granfluencers».

Η χήρα αναφερόταν βεβαίως στην συνέντευξη του Μητροπολίτη Ησαΐα, ο οποίος στην ερώτηση «Ποιος είναι ο ρόλος της Εκκλησίας στα πολιτιστικά θέματα και αν το να ακούσεις ροκ μουσική είναι αμαρτία;» απάντησε: «Μιλάτε με έναν άνθρωπο που μεγάλωσε με τους Iron Maiden και τους AC/DC και ήταν τακτικός θαμώνας της Αμάντας και της Αφρικάνας της Λευκωσίας... και είμαι ο Μητροπολίτης Ταμασσού και Ορεινής». «Θα προτιμούσαμε βεβαίως να πήγαινε στον Σκορπιό αλά και η Αφρικάνα στο βιογραφικό ενός επίδοξου Αρχιεπισκόπου δεν είναι λίγο» είπε η Ιουλία. «Να ζητήσω... μια τελευταία χάρη;», πετάχτηκε η Καλαμαρού, σε ρόλο Ελένης Ζαφειρίου αλλά στο πιο κλαμένο. «Όχι, Ευγενία! Δεν μπορούμε να εκλέξουμε ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ τον Φούλλη Αρχιεπίσκοπο επειδή δεν του βγαίνουν οι προεδρικές!» της έκοψε τη φόρα η Ιουλία.

Είχε πέσει πια η νύχτα και οι κυρίες έπρεπε να επιστρέψουν στα σπίτια τους. Κάπως δύσθυμα είναι αλήθεια, αφού τους βάραιναν σημαντικές απώλειες. Ο Λεωνίδας Μαλένης, ένα χρυσοσπάρσινο φύλλο αφημένο στην αιωνιότητα, η Δώρα Κακουράτου, η μοναδική Κύπρια θθοποιός με στόφα σταρ και ο Γιώργος Σκοτεινός, ένα χείμαρρος χρωμάτων από το προπολεμικό Βαρώσι. «Αντίο» ψιθύρισε η Ιουλία κι έκλεισε το φως.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

90 χρόνια πριν στην «Κ»
18.12.1932

ΑΝΑΒΡΑΣΜΟΣ: Η ατμόσφαιρα των τελευταίων ημερών φαίνεται υπερκορεσμένη από ηλεκτρισμόν, και υπάρχουν πολλοί οι οποίοι προαισθάνονται ήδη διάχυτον την οσμήν της πυρίτιδος. Απ' άκρου εις άκρον της Ιταλίας παρατηρείται ζωηρότατος συναγερμός, ο οποίος μόνον εις την περίοδον των παραμονών της εξόδου της χώρας εις τον παγκόσμιον πόλεμον ημπορεί να παραβληθῇ. [...] Ποία η αιγορμή της αιφνιδίας αυτής εξαγριώσεως ενός φιλομούσου και μάλλον φιλησύχου λαού. Απλούστατα, δύο λέοντες. Δύο μαρμάρινοι, ενετικοί πτερωτοί λέοντες, των οποίων τας πτέρυγας ἐθραυσαν εις το Τραού της Νοτιοισλαυΐας

θερμόαιμοι Νοτιοισλαυοί διαδηλῶνται. Καί ὅμως, το ασημαντον, καθ' εαυτό, επεισόδιον, το οποίον δεν ἦτο το πρώτον εις το εἶδος του, οὔτε το προσβλητικώτερον διά την χώραν του Ντοῦσε, ἤρκεσε διά να προκαλέσῃ την ἀπρόοπτον ἐκπασιν της ἰταλικῆς ευθιξίας, και να απειλή νὰ ἐπιφέρῃ νέαν αἱματηράν σύρραξιν, η οποία αναμφιβόλως δεν θα περιωρίζετο μεταξύ των δύο ασπόνδων γειτονισσών...

ΔΙΑΤΑΓΜΑ: Αγγέλλεται εκ Μόσχας ότι ο επί της Εργασίας επιτροπος, θέλων να παρεμποδίσῃ τον εορτασμόν των Χριστουγέννων, ἐξέδωκε διάταγμα, δι' ου κηρύσσει την πρώτην και την δευτέραν ημέραν των Χριστουγέννων ως ημέρας εργασίμου και απειλεί τους εργάτας με την ποινήν της απολύσεως, εις ην περίπτωσιν δεν προσέλθουν εις τας εργασίας των τας ημέρας εκείνας. Επίσης κατά την ημέραν των Χριστουγέννων οι ραδιοφωνικοί σταθμοί θα εκπέμψουν διαλέξεις εις διαφόρους ξένας γλώσσας, ώστε να δύνανται οι Ευρωπαίοι εργάται να παρακολουθήσουν τας μπόλσεβικικάς θεωρίας.

ΑΝΗΣΥΧΙΑ: Αγγέλλεται εκ Παρισίων ότι ζωηρά ανησυχία κρατεί περί της τύχης κινηματογραφικῆς αποστολῆς, ἥτις ανεχώρησε περὶ τα τέλη του παρελθόντος μηνός εκ των νήσων του Πρασίνου Ακρωτηρίου διά της θαλαμηγού «Σίτα», ἥτις ἀνῆκει εις τον γνωστόν τραπεζίτην Ρότσιλδ, διά τον Αμαζόνιον, όπου ἐπρόκειτο να «γυρισθῇ» ταινία υπό τον τίτλον «Ανακόντα».

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΠΙΣΩ / Γράφει Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ

Με άριστα το 10

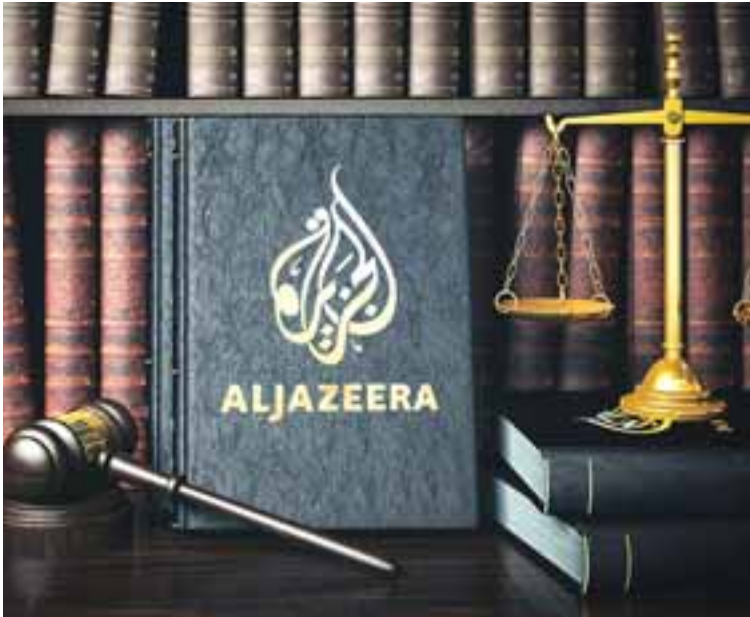
1 Στους γύπες. Τη μία μέρα ζητούσαν γονυπετείς σέλφι με την Ξανθιά σταρ του Ευρωκοινοβουλίου, θέλοντας να αγγίξουν λίγο στην αστερόσκοπή της, την επομένη, τους «προσεγγίσει» να τους λαδώσει. Σιγά μη σου την έπεσε κιόλας.

2 Στην κορυφή. Το ότι το ευρωκοινοβούλιο, όπως και τα εθνικά κοινοβούλια, είναι βαθιά σε ένα παιχνίδι πληρωμένων εντυπώσεων από εταιρείες λόμπι, δεν είναι ούτε νέο φαινόμενο, ούτε και θα εξαφανιστεί αυτή η πρακτική επειδή πιάσαμε τον Ιταλό και την Καϊλή.

3 Στο πακέτο. Απλά η Εύα έχει όλο το πακέτο για να καλύψει την επικαιρότητα για πολλές μέρες. Ελληνίδα, Ξανθιά, όμορφη, λαμπερή, αντιπρόεδρος Ευρωκοινοβουλίου, με σύντροφο Ιταλό. Κυκλοφορούσε στις περιοχές της lifestyle δημοσιογραφίας, Θεσσαλονικιά με τα όλα της βρε παιδί μου.

4 Στη γνώση. Οκτώ Ιταλοί σε μια συμμορία που κατηγορείται πως λάδωνε τις Βρυξέλλες και τα λεφτά τα έπαιρνε μια Ελληνίδα. Είναι γνωστό πως οι Ιταλοί και οι Έλληνες ξέρουν από καλό λάδι.

5 Στο δίκτυο. Θυμάστε λοιπόν που ένα δίκτυο με το όνομα Al Jazee-

Απαιτούμε λιγότερη διαφθορά ή περισσότερες ευκαιρίες να συμμετέχουμε σ' αυτήν. Ashleigh Brilliant

γα με βάση το Κατάρ, έκανε μια «σπουδαία» δημοσιογραφική έρευνα, για τα κυπριακά διαβατήρια; Όχι πως δεν μας τα είπε σωστά ένα χεράκι, αλλά σας καλώ να ενημερωθείτε για το θέμα Qatargate από το Aljazeera.com. Αν βρείτε θέμα να μου τρυπήσετε τη μύτη. Τόσο ανεξάρτητη δημοσιογραφία.

6 Στο σωστό. Πάντως, για όσους πιάνετε το χαλφάτο του Qatar στο στόμα σας για θέματα διαφθοράς, πρέπει να σας ενημερώσω πως στις 7 Δεκεμβρίου ανακοινώθηκαν τα Καταριανά Βραβεία Emir Sheikh Tamim's ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑ. Επτά άτομα απ' όλο τον κόσμο βραβεύθη-

καν από τον Εμίρη του Κατάρ, για τη δράση τους κατά της διαφθοράς.

7 Στο οικόπεδο. Αυτό με τον ισχυρισμό του ντοκιμαντέρ του NETFLIX «FIFA uncovered» με την «επένδυση» των Καταριανών στη Λάρνακα όπου αγόρασαν ένα οικόπεδο με 32 εκατομμυριάκια ιδιοκτησίας μέλους της ΟΥΕΦΑ από την Κύπρο, να το δώσουμε στο AlJazeera να το ψάξει νομίζω. Και να προταθεί για να βραβεία Emir Sheikh Tamim.

8 Στο Βυζάντιο. Ο Ησαΐας ζήτησε συγχώρεση από το Φανάρι, ο Αθανάσιος λένε θα πριμοδοτήσει τον Μόρφου, ενώ μιλά με τους Κυκ-

κώτες, ο Γεώργιος θα στηρίξει τον Βασίλειο, αν δεν βγει στην τριάδα, ο Βασίλειος είναι λένε ο εκλεκτός του Φαναρίου, ο Κυρήνιος είχε να κατέβει και βλέπουμε. Μέσα σε όλα αυτά ο Ησαΐας δήλωσε με στόμφο πως «τα ζώα είναι δώρο του θεού». Ο Θεός να τους φωτίσει. Εσείς όποιον και να ψηφίσετε άλλον θα αποφασίσουν.

9 Στη σφαγή. Ένας από τους λίγους σταύλους που δεν καθάρισε η κρίση του 2013, ήταν ο σταύλος της ΑΗΚ. Αν και μας ζητήσαν μέσω του μνημονίου, από το 2013, την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας, αν και απέτυχε να έχει φθηνή και φιλική προς το περιβάλλον ενέργεια στους πολίτες, αν και απέτυχε να εκσυγχρονισθεί ψηφιακά, αν και πληρώνουμε τις αποτυχίες της ως χώρα οικονομία και νοικοκυριά μ' εκατοντάδες εκατομμύρια πρόστιμα στην Ε.Ε., μας απειλούν και με μπλακ άουτ! Η άποψη της κυβέρνησης δεν μετρά πλέον. Θα θέλαμε την άποψη των υποψηφίων προέδρων στο θέμα. Zzzzzzz

10 Στις σούπες. Το θείο βρέφος έχει σύρει στην πολιτική της σούπας όλους του υποψηφίους. Όλοι μιλάνε χωρίς να λένε τίποτα. Θυμάστε έστω και ένα σλόγκαν απ' έξω;

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρτίπολου 2 & Λεωφ. Λυκαβητού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Wi-Fi
onboard

Καλωσορίζουμε μια νεο εποχή. Το Wi-Fi έφτασε!

aegeanair.com

Το Wi-Fi onboard έρχεται στο νεο στόλο μας και αλλάζει τα δεδομένα. Ολοένα και περισσότερα αεροσκάφη μας θα διαθέτουν Wi-Fi, για να είστε συνδεδεμένοι στο internet καθ' όλη τη διάρκεια της πτήσης σας και να κάνετε το ταξίδι σας ακόμη πιο απολαυστικό.

A STAR ALLIANCE MEMBER

AEGEAN

Οι συμμαχίες που βγάζουν Αρχιεπίσκοπο

Τα 4 συν 1 σενάρια που εκλέγουν τον επόμενο Προκαθήμενο της Εκκλησίας, τα φαβορί και οι ομάδες εντός της Ιεράς Συνόδου

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Την Κυριακή 18 Δεκεμβρίου η Εκκλησία της Κύπρου θα κάνει το πρώτο βήμα προκειμένου να εκλέξει τον νέο Προκαθήμενό της. Εκλογή που θα τερματίσει το πένθος από τον χαμό του μακαριστού Χρυσοστόμου Β΄ και θα ανοίξει ένα νέο κεφάλαιο στην πολύχρονη

ιστορία της. Η Εκκλησία της Κύπρου, όπως δείχνουν τα δεδομένα, θα εορτάσει τα Χριστούγεννα, έχοντας τον πρώτο μεταξύ ίσων ιεραρχών, ωστόσο η ενθρόνισή του θα πραγματοποιηθεί μετά τα Χριστούγεννα και πριν από το νέο έτος. Από την Κυριακή το βράδυ και μετά την ολοκλήρωση καταμέτρησης των ψήφων, η διαδικα-

σία εκλογής εισέρχεται στην κρίσιμότερη και με έντονο ενδιαφέρον φάση της. Ο καταρτισμός του τριπρόσωπου από τις ψήφους κλήρου και λαϊκών σε μεγάλο βαθμό θα ξεκαθαρίσει το θολό τοπίο που συνεχίζει να επικρατεί αναφορικά με τον ιεράρχη ή ιεράρχες που έχουν τις περισσότερες πιθανότητες να συγκεντρώ-

σουν τον μαγικό αριθμό ψήφων που απαιτείται για την εκλογή. Ωστόσο, το βράδυ Κυριακής θα υπάρχει σαφής ένδειξη για το πού θα κινηθεί η Ιερά Σύνοδος κατά την εκλογική συνεδρία της, την ερχόμενη Παρασκευή το αργότερο. Ένδειξη που προκύπτει από τις διαμορφωμένες από αρχιεπισκοπίας Χρυσοστόμου Β΄ ισορροπίες που

σαφέστατα δίνουν προβάδισμα στους υποψηφίους που προέρχονται από την πλειοψηφούσα ομάδα της Ιεράς Συνόδου, τους λεγόμενους αρχιεπισκοπικούς.

Ωστόσο, στο τραπέζι βρίσκονται και άλλα σενάρια τα οποία υπό προϋποθέσεις μπορούν να ανατρέψουν τα επικρατέστερα και να αναδείξουν νέο Αρχιεπίσκοπο, ο

οποίος θα προέρχεται από τη λεγόμενη μειοψηφία της Ιεράς Συνόδου. Αυτό το οποίο αξίζει προσοχής είναι η περίπτωση του μητροπολίτη Λεμεσού Αθανάσιου, ο οποίος εάν και εμφανίζεται να σαρώνει στην κάλπη με βάση το παρσκήνιο συγκεντρώνει τις λιγότερες πιθανότητες να είναι ο εκλεκτός της Ιεράς Συνόδου.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΛΕΜΕΣΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΠΥΡΗΝΑΣ

- Επίσκοπος Αμμοχώστου Νικόλαος
- Επίσκοπος Λήδρας **Επιφάνιος**
- Επίσκοπος Νεαπόλεως Πορφύριος

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΤΑΜΑΣΟΥ-ΟΡΕΙΝΗΣ ΗΣΑΪΑΣ

ΠΥΡΗΝΑΣ

- Μητροπολίτης Κύκκου-Τηλλυρίας Νικηφόρος
- ΜΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΟ**
- Μητροπολίτης Κυρηνείας Χρυσόστομος

ΣΕΝΑΡΙΑ ΤΡΙΠΡΟΣΩΠΟΥ

Οι ισορροπίες των δύο «Αρχιεπισκοπικών» αφορούν το σενάριο που ο ένας από τους δύο θα είναι στο Τριπρόσωπο.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑΣ-ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΙ

- Μητροπολίτης Πάφου Γεώργιος
- Μητροπολίτης Κιτίου **Νεκτάριος**
- Μητροπολίτης Κυρηνείας Χρυσόστομος
- Μητροπολίτης Τριμυθούντος-Λευκάρων **Βαρνάβας**
- Επίσκοπος Καρπασίας Χριστοφόρος
- Επίσκοπος Αρσινόης **Παγκράτιος**
- Επίσκοπος Χύτρων **Λεόντιος**
- Επίσκοπος Μεσσαορίας **Γρηγόριος**

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΑΦΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΠΥΡΗΝΑΣ

- Μητροπολίτης Τριμυθούντος-Λευκάρων **Βαρνάβας**
- Επίσκοπος Χύτρων **Λεόντιος**
- Επίσκοπος Αρσινόης **Παγκράτιος**
- ΜΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΟ**
- Μητροπολίτης Κιτίου **Νεκτάριος**
- Επίσκοπος Καρπασίας Χριστοφόρος
- Επίσκοπος Μεσσαορίας **Γρηγόριος**

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΙ

- Μητροπολίτης Κωνσταντίας - Αμμοχώστου **Βασίλειος**
- Μητροπολίτης Κυρηνείας Χρυσόστομος

ΙΣΟΡΡΟΠΙΕΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΙ

- Μητροπολίτης Πάφου Γεώργιος
- Μητροπολίτης Κιτίου **Νεκτάριος**
- Μητροπολίτης Κυρηνείας Χρυσόστομος
- Μητροπολίτης Κωνσταντίας-Αμμοχώστου **Βασίλειος**
- Μητροπολίτης Τριμυθούντος-Λευκάρων **Βαρνάβας**
- Επίσκοπος Καρπασίας Χριστοφόρος
- Επίσκοπος Αρσινόης **Παγκράτιος**
- Επίσκοπος Χύτρων **Λεόντιος**
- Επίσκοπος Μεσσαορίας **Γρηγόριος**

ΚΥΚΚΩΤΕΣ

- Μητροπολίτης Κύκκου-Τηλλυρίας **Νικηφόρος**
- Μητροπολίτης Ταμασού-Ορεινής **Ησαΐας**

ΒΑΤΟΠΕΔΙΝΟΙ

- Μητροπολίτης Λεμεσού **Αθανάσιος**
- Επίσκοπος Αμμοχώστου **Νικόλαος**
- Επίσκοπος Λήδρας **Επιφάνιος**
- Επίσκοπος Νεαπόλεως **Πορφύριος**

- Μητροπολίτης Μόρφου **Νεόφυτος**

- Ο Μόρφου Νεόφυτος δεν είναι ενταγμένος σε κάποια ομάδα της Ιεράς Συνόδου.

- Ο Μητροπολίτης Κυρηνείας θεωρείται «Αρχιεπισκοπικός», ωστόσο προέρχεται από τη μοναστική κοινότητα του Κύκκου.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΛΕΜΕΣΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Φαβορί μόνο στην κάλπη

Από την Κυριακή και μετά και εφόσον οι προβλέψεις επιβεβαιωθούν, ο μητροπολίτης Λεμεσού θα αποβάλει τον χαρακτηρισμό του φαβορί που έφερε κατά την προεκλογική περίοδο. Με βάση τις ισορροπίες που επικρατούν εντός της Ιεράς Συνόδου, ο Λεμεσού το καλύτερο που μπορεί να πετύχει με τις τέσσερις ψήφους που έχει (κεντρικός πίνακας) είναι να προκριθεί στη δεύτερη ψηφοφορία, συγκεντρώνοντας, στη συνέχεια, λιγιστές πιθανότητες να τερματίσει

Ο **μητροπολίτης** Λεμεσού εμφανίζεται να μην έχει στην Ιερά Σύνοδο την ίδια δυναμική που είχε κατά την προεκλογική περίοδο.

πολίτη Μόρφου, εμφανίζεται να μην έχει άλλα περιθώρια άντλησης ψήφων από Συνοδικούς. Ωστόσο, εδώ πρέπει να σημειωθεί πως οι τρεις επιπλέον ψήφοι, Κύκκου, Ταμασού, Μόρφου δεν πρέπει να θεωρούνται σίγουρες, εάν ληφθεί υπόψη η δημόσια διαφωνία του Λεμεσού με την κυκκώτικη πλευρά για τις κινήσεις προσέγγισης των αρχιεπισκοπικών από πλευράς Ησαΐα αλλά και της απροθυμίας Μόρφου να στηρίξει Λεμεσού για Αρχιεπίσκοπο, παρά τη συμπίεση στο σκληρό ζήτημα. Θεωρητικά ο Λεμεσού μπορεί να ελπίζει για εκλογή μόνο σε διάσπαση της ομάδας των «αρχιεπισκοπικών» κάτι που με τα σημερινά δεδομένα θεωρείται απομακρυσμένο σενάριο.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΤΑΜΑΣΟΥ-ΟΡΕΙΝΗΣ ΗΣΑΪΑΣ

Το plan B της πλειοψηφίας

Ο **μητροπολίτης** Ταμασού και Ορεινής μέχρι τα μέσα της προεκλογικής περιόδου εμφανιζόταν ένας εκ των φαβορί για τη δεύτερη θέση του τριπρόσωπου. Η δημοσκοπήσι της «Κ» τον έδειξε να ισοψηφεί με τον μητροπολίτη Πάφου. Αν δεν σημειωθεί έκπληξη, σύμφωνα με αναλυτές ερευνών κοινής γνώμης, η πορεία του προς τον αρχιεπισκοπικό θρόνο αναμένεται ότι θα τερματιστεί κατά την πρώτη ψηφοφορία της Ιεράς Συνόδου, με την προϋπόθεση ότι ο

Ο **μητροπολίτης** Ταμασού δεν φαίνεται να έχει πιθανότητες, εάν στο τριπρόσωπο απέναντί του έχει έναν «αρχιεπισκοπικό».

τριτοκλίτη του τριπρόσωπου θα είναι ένας εκ των «αρχιεπισκοπικών» (Πάφου, Κωνσταντίας). Σε τέτοια περίπτωση ο Ταμασού έχει σίγουρες δύο ψήφους (κεντρικός πίνακας). Εν δυνάμει υποστηρικτής του Ησαΐα μπορεί να θεωρηθεί και ο μητροπολίτης Κυρηνείας, ο οποίος παρά τους ισχυρούς δεσμούς με το Οικουμενικό Πατριαρχείο αλλά και τις καλές σχέσεις με τους «αρχιεπισκοπικούς», στην πρώτη ψηφοφορία μπορεί να υποστηρίξει τον Ησαΐα ένεκα των εκκλησιαστικών δεσμών που έχει με τη μοναστική κοινότητα του Κύκκου. Στο σενάριο που στο τριπρόσωπο δεν εισέλθει κάποιος «αρχιεπισκοπικός», ο Ταμασού εμφανίζεται να αποτελεί μια επιλογή για την πλειοψηφία των «αρχιεπισκοπικών», προκειμένου η Εκκλησία να συνεχίσει στα ίδια μονοπάτια. Στο σενάριο αυτό, εάν δεν υπάρξουν διαρροές από την «αρχιεπισκοπική» ομάδα, ο Ταμασού μπορεί να εκλεγεί Αρχιεπίσκοπος από την πρώτη ψηφοφορία εξασφαλίζοντας ακόμα και πάνω από 9 ψήφους.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΑΦΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Η έκπληξη των ερευνών

Τα ποσοστά που έδωσε η πλειοψηφία των δημοσκοπήσεων, αναμφίβολα κατατάσσουν τον μητροπολίτη Πάφου ως την έκπληξη της προεκλογικής περιόδου. Διάδοχος του μακαριστού Χρυσοστόμου Β΄, στη Μητρόπολη Πάφου και Τοποτηρητής του Θρόνου, ο Γεώργιος εμφανίζεται να εισέρχεται στο τριπρόσωπο, δεύτερος κατά σειρά στις προτιμήσεις ψήφων κλήρου και λαϊκών. Εξέλιξη που ενδεχομένως να μειώσει σημαντικά το βαθμό περιπλοκότητας, εκλογής νέου Αρχιεπισκόπου.

Ο **μητροπολίτης** Πάφου παρουσιάζεται να είναι το φαβορί της αρχιεπισκοπικής ομάδας και για εκλογή στην κορυφή της Εκκλησίας.

Η παρουσία του Γεωργίου στο τριπρόσωπο στη χειρότερη των περιπτώσεων να λήξει το θέμα εκλογής κατά τη δεύτερη ψηφοφορία ωστόσο αυτό θα εξαρτηθεί εάν επιβεβαιωθούν οι πληροφορίες που υπάρχουν για κάποιες διαρροές «αρχιεπισκοπικών» Συνοδικών κατά την πρώτη ψηφοφορία. Ως λόγος απωλείων παρουσιάζεται η συνταύτιση του «Γεωργίου» με πολιτικές δυνάμεις κυρίως στο Κυπριακό. Μια τέτοια περίπτωση που εν πολλοίς θα κρίνει την εξέλιξη της πρώτης ψηφοφορίας αφορά τη στάση που θα τηρήσει ο μητροπολίτης Κυρηνείας, με τον Κυκκώτη Ησαΐα στο τριπρόσωπο. Όπως φαίνεται στον κεντρικό πίνακα ο Γεώργιος μαζί με τη δική του διαθέτει τέσσερις σίγουρες ψήφους και άλλες πέντε που ενδεχομένως να διαφοροποιηθούν στο σενάριο που στο τριπρόσωπο είναι και δεύτερος «αρχιεπισκοπικός». Με τα δεδομένα αυτά ο Γεώργιος θεωρείται το φαβορί για τη θέση του Αρχιεπισκόπου κατά την πρώτη ή δεύτερη ψηφοφορία της Ιεράς Συνόδου.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑΣ-ΑΜ/ΣΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Μάχη για το τριπρόσωπο

Ο **μητροπολίτης** Βασίλειος είναι ο δεύτερος υποψήφιος της «αρχιεπισκοπικής» ομάδας της Ιεράς Συνόδου, ο οποίος στη δημοσκοπήσι της «Κ» ήταν τέταρτος, με πέντε μονάδες διαφορά από τους Πάφου και Ταμασού. Η πορεία του μητροπολίτη Κωνσταντίας προς το τριπρόσωπο θα εξαρτηθεί, με βάση τις αναλύσεις των μετρήσεων, από τη δουλειά του επιτελείου την προηγούμενη εβδομάδα. Ωστόσο, το ζήτημα που αναφύεται έχει να κάνει με την παρουσία δύο ιε-

Η **είσοδος** του μητροπολίτη Κωνσταντίας στο τριπρόσωπο θεωρείται μετέωρη και θα εξαρτηθεί από διάφορους παράγοντες.

σίλειος είναι ο μοναδικός των «αρχιεπισκοπικών» στο τριπρόσωπο, με βάση τον συσχετισμούς, η εκλογή του στον αρχιεπισκοπικό θρόνο μπορεί να επιτευχθεί ακόμα και από την πρώτη ψηφοφορία, όπως φαίνεται και στον κεντρικό πίνακα. Τα δύσκολα θα εμφανισθούν στο σενάριο που ο μητροπολίτης Ησαΐας θεθεί εκτός και στο τριπρόσωπο οι «αρχιεπισκοπικοί» θα έχουν δύο υποψηφίους. Στην περίπτωση αυτή η πλειοψηφία της Ιεράς Συνόδου, εκ των πραγμάτων, θα μοιραστεί στα δύο και την εκλογή νέου Αρχιεπισκόπου θα επηρεάσουν οι Κυκκώτες (Ησαΐας και Κύκκου) και ο μητροπολίτης Μόρφου, κατά τη δεύτερη ψηφοφορία.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΟΡΦΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΣ

Πριμοδότηση και το αουτσάιντερ

Η **περίπτωση** της υποψηφιότητας του μητροπολίτη Μόρφου έχει χαρακτηριστικά τα οποία δεν μοιάζουν με των άλλων πέντε υποψηφίων. Για τον βαθμό κινητοποίησης του επιτελείου του, το ποσοστό 9% της δημοσκοπήσις της «Κ» πρέπει να θεωρείται ικανοποιητικό. Ωστόσο, τον αφήνει εκτός τριπρόσωπου. Υπό άλλες περιστάσεις η υποψηφιότητα Μόρφου θα παρομοιάζε με αυτή του μητροπολίτη Κυρηνείας, εάν δεν υπήρχαν οι έντονες φήμες για πριμοδότησή του,

Το **μόνο** σενάριο με προοπτικές για τον Μόρφου βασίζεται σε ενδεχόμενη ψήφο διαμαρτυρίας για τις φήμες πριμοδότησής του.

στο τριπρόσωπο δεν συγκεντρώνει πιθανότητες εκλογής. Η επηροή του εντός της Συνόδου είναι σχεδόν ανυπαρκτή ακόμα και εντός της ομάδας των τεσσάρων με τους οποίους είχε συνταχθεί στο θέμα του ουκρανικού εκκλησιαστικού ζητήματος. Ωστόσο, οι φήμες πριμοδότησής του, από ψηφοφόρους που κινούνται κοντά στον μητροπολίτη Λεμεσού προκαλεί έντονες αντιδράσεις στο παρσκήνιο που θεωρητικά μπορεί να μορφοποιηθούν κατά τη ψηφοφορία στην Ιερά Σύνοδο.Το προηγούμενο διάστημα υπήρχαν απόψεις στους «αρχιεπισκοπικούς» για επιλογή Μόρφου ως ψήφου αντιδράσης προς την πλευρά που τον πριμοδότησε.

Η γεωπολιτική των εκλογών στην Εκκλησία

Δύση και Μόσχα κοιτάζουν με ενδιαφέρον τον θρόνο του Αποστόλου Βαρνάβα

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Μπορεί οι αρχιεπισκοπικές εκλογές στην Κύπρο, σήμερα, να γίνονται με λογικές εκκοσμίκευσης, δημιουργώντας μάλιστα αντιδράσεις σε μια μερίδα κόσμου που επιμένει στον διαχωρισμό Κράτους - Εκκλησίας, ωστόσο οι πολιτικές τους προεκτάσεις και δη στο γεωπολιτικό άξονα Ρωσίας - Δύσης και υφίστανται και έχουν, σε διεθνές και περιφερειακό επίπεδο, ενδιαφέροντες προεκτάσεις. Η Εκκλησία της Κύπρου δεν θα μπορούσε να λείπει από τη διεκυστινίδα Ρωσίας - Δύσης στο εκκλησιαστικό πεδίο, το αποκορύφωμα της οποίας ήταν η εκχώρηση αυτοκεφαλίας από το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας στα τέλη του 2018. Έκτοτε ένας εκκλησιαστικός πόλεμος, που διεξάγεται με υβριδικά μέσα, έχει ξεσπάσει μεταξύ της Ρωσικής Εκκλησίας και δη του Πατριαρχείου Μόσχας με την Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας, το Οικουμενικό Πατριαρχείο και όσες Εκκλησίες αναγνώρισαν την ουκρανική αυτοκεφαλία όπως το Πατριαρχείο Αλεξάνδρειας, η Εκκλησία της Ελλάδος και, φυσικά, η Εκκλησία της Κύπρου. Η εν λόγω διαμάχη δεν αφορά μόνο δογματικά ζητήματα (π.χ. η ευχαριστιακή κοινωνία) αλλά πηγαίνει παραπέρα μέσω της ρωσικής soft power σε ζητήματα θρησκευτικής διείσδυσης με σαφείς πολιτικές και οικονομικές προεκτάσεις που φτάνουν μέχρι τις παράλληλες εκκλησιαστικές δομές, την κακόβουλη δράση (π.χ. εσχατολογία, καμπάνιες παραπληροφόρησης, δημιουργία πολιτικών και γεωπολιτικών προσλήψεων) και φυσικά ζητήματα πολιτικού επηρεασμού λόγω και του ρόλου που διαδραματίζει η θρησκεία στις ορθόδοξες κοινωνίες.

Το ιστορικό

Η Ρωσική Εκκλησία μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης ταυτίστηκε, όπως καταδεικνύει η σχετική διεθνής βιβλιογραφία, με το apparatus ασφάλειας της χώρας

(πρώην πανίσχυρη KGB) στα μέσα της δεκαετίας του '90. Η έλευση Πούτιν ισχυροποίησε την εν λόγω θέση της με τον θεσμό να μετατρέπεται σε εργαλείο soft power στην περιοχή των Βαλκανίων και του λεγόμενου μετασοβιετικού χώρου καθώς και σε άλλες ορθόδοξες περιοχές.

Η ίδια η θρησκεία αλλά και η μοναστική παράδοση στον ορθόδοξο κόσμο σε συνδυασμό με την ρωσική εργαλειοποίηση της Ρωσικής Εκκλησίας όχι μόνο δημιούργησαν μια ισχυρή σουίτα εργαλείων επηρεασμού της κοινής γνώμης σε σχέση με το φιλοδυτικό προσανατολισμό στις εν λόγω χώρες αλλά απέφεραν κι απτά πολιτικά και οικονομικά κέρδη για τη Μόσχα. Η

Η διαχρονική σχέση Κύπρου - Ρωσίας δημιούργησαν ξεκάθαρες δυναμικές στην Εκκλησία της Κύπρου με έμπειρους παρατηρητές να βλέπουν ξεκάθαρο φιλορωσικό πρόσημο σε συγκεκριμένους ιεράρχες.

Κύπρος δεν αποτέλεσε φυσικά εξαίρεση μιας και μετά τις αρχές της δεκαετίας του 1990:

- Δέχτηκε μεγάλο αριθμό Ρώσων πολιτών που εγκαταστάθηκαν μόλις στο νησί χτίζοντας οικονομικούς, πολιτικούς και πολιτιστικούς δεσμούς με τη χώρα.
- Προσάρμοσε το οικονομικό της μοντέλο (υπηρεσίες, τουρισμός, ολιγάρχες) με τρόπο που η ρωσική «αγορά» έγινε αναπόσπαστο κομμάτι της ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας μέχρι το 2013.
- Η μοναστική παράδοση (αγιορείτικη) —κατ' εξοχήν πεδίο διείσδυσης της Ρωσικής Εκκλησίας— ήταν ήδη καλά ριζωμένη στους κόλπους της κυπριακής εκκλησιαστικής παράδοσης, η οποία για ιστορικούς λόγους είχε πάντα λόγο

Η κάθεδος στην Κύπρο του Αρχιεπισκόπου Αθηνών, πριν από τον θάνατο του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου, όσο κι η παρουσία της Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, Κατερίνας Σακελλαροπούλου στην κηδεία του αποτελούν σοβαρές ενδείξεις πως οι αποφάσεις του Αρχιεπισκόπου για μετριασμό της επιρροής της Ρωσικής Εκκλησίας στην Κύπρο τύγχαναν ευρείας αποδοχής.

και επιρροή στα πολιτικά δρώμενα της χώρας

- Η Ρωσία λόγω του ρόλου της στο επίπεδο του ΟΗΕ στο Κυπριακό θεωρούνταν διαχρονικά σύμμαχος στο εθνικό θέμα, δημιουργώντας προσλήψεις που ξεκινούν από την απλή προσέγγιση της realpolitik και φτάνουν μέχρι τις ακραίες θεωρίες συνωμοσίας/εσχατολογίας και ιδεοληπτικές προσλαμβάνουσες.

Τόσο η ιερά μονή Βατοπαιδίου όσο και η διαχρονική σχέση Κύπρου - Ρωσίας δημιούργησαν ξεκάθαρες δυναμικές στο κομμάτι της Εκκλησίας της Κύπρου με έμπειρους παρατηρητές των εκκλησιαστικών θεμάτων να βλέπουν ξεκάθαρο φιλορωσικό πρόσημο σε συγκεκριμένους ιεράρχες όπως ο μητροπολίτης Λεμεσού, Αθανάσιος και ο μητροπολίτης Ταμασού και Ορεινής, Ησαΐας. Ωστόσο, ο πλήρης κλίμακας πόλεμος στην Ουκρανία, μετά τη ρωσική εισβολή της 24ης Φεβρουαρίου, όσο και η στάση που η Κυπριακή Δημοκρατία τήρησε σε σειρά θεμάτων (καταδίκη, κυρώσεις Ε.Ε. στη Ρωσία, απόφαση για στοίχ στον ελλειμενισμό ρωσικών πολεμικών πλοίων στη Λεμεσό) δείχνουν να αλλάζουν την δυναμική δεδομένου πως οι σχέσεις Ελλάδας - Ρωσίας περνούν τα τελευταία χρόνια κρίση και πως η στρατηγική και τακτική συμπεριφορά της Τουρκίας, μετά το 2016, είναι εμφανής, αλλά και πως η ρωσική εισβολή, per se, για λόγους αρχής στην κατεχόμενη Κύπρο δεν μπορεί να «τρογγυλεύσει», πτυχή που είδαμε και στη ρητορική των μητρο-

πολιτών που τρέχουν την εν λόγω «προεκλογική».

Το διακύβευμα

Αυτό που σε μεγάλο βαθμό κρίνεται ως προς τον προσανατολισμό του νέου προκαθήμενου της Εκκλησίας της Κύπρου στις αρχιεπισκοπικές εκλογές είναι αν αυτός θα συνάδει με τη στροφή που επέλεξε η Λευκωσία ως προς την αξιοπιστία της στον άξονα Δύση - Ρωσία. Από τα συμφοραζόμενα του πώς, μέχρι στιγμής, τρέχει η καμπάνια των υποψήφιων μητροπολιτών αντιλαμβάνεται κανείς την αισθητή στροφή που έχει επισυμβεί σε επίπεδο ρητορικής σε σχέση με τη Ρωσία, ακόμη κι από ιεράρχες που για χρόνια ήταν φιλικόι προς τη Ρωσική Εκκλησία. Την ίδια στιγμή τόσο οι ΗΠΑ όσο και η Ελλάδα καθώς και άλλοι παρατηρητές από την Ε.Ε. διαφαίνεται πως κρίνουν την εκλογή ενός φιλορώσου Αρχιεπισκόπου ως το worst case scenario, με την Αθήνα να έχει προβεί σε σειρά ερευνών για τη διείσδυση ρωσικού χρήματος στο Άγιο Όρος και εντός ελληνικής μητροπόλεων αλλά και μεταξύ κομμάτων, έρευνα που εκτός εκπλήξεων αναμένεται να δώσει συνταρακτικές αποκλύψεις τους επόμενους μήνες.

Την ίδια στιγμή, η Λευκωσία δείχνει να μην επιθυμεί διατάραξη των σχέσεων με τις ΗΠΑ και όχι μόνο λόγω Τουρκίας. Η άρση εξάλλου του αμερικανικού εμπάργκο όπλων σταθμίζεται ως μια πολύ σημαντική απόφαση εκ μέρους της Ουάσινγκτον που δεν συνδέεται μόνο με τη σταδιακή απορωσοποίηση του κυπρια-

κού τραπεζικού συστήματος τα τελευταία χρόνια ή την απόφαση για τον ελλειμενισμό ρωσικών πλοίων στη Λεμεσό αλλά και με τις εξελίξεις, μετά το 2018, στην εκκλησιαστική κόντρα Ρωσίας - Οικουμενικού Πατριαρχείου, δεδομένου και του ρόλου του τελευταίου στο τρίγωνο Ελλάδας/Κύπρου - ΗΠΑ - Τουρκίας.

Τέλος, αυτό που πλέον ξεδιαλώνει, και σε ευρωπαϊκό επίπεδο ως προς την καταγραφή κι αξιολόγηση του, είναι πως θρησκευτικοί κύκλοι που συνδέονται με τη Ρωσία και τη διείσυσή της σε αυτό το επίπεδο διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο κατά τη διάρκεια της πανδημίας στη δημιουργία δημοφιλών αφηγημάτων παραπληροφόρησης σε σχέση με τον Covid-19, το αντιεμβολιαστικό «κίνημα» και τις θεωρίες συνωμοσίας. Επί τούτου, παρατηρείται εδώ ένα επίπεδο θρησκευτικής διείσδυσης «2.0», που στην Κύπρο έχει και προβολή στην υποψηφιότητα συγκεκριμένου μητροπολίτη (σ.σ. Μόρφου). Η εν λόγω διάσταση ίσως μας απασχολήσει μελλοντικά στο σενάριο της εκλογής «αρχιεπισκοπικού» μητροπολίτη ως μια νέα, υβριδική, μορφή της ρωσικής κακόβουλης επιρροής στην Κύπρο, ως προς την κρίσιμη αντιμετώπισή της. Τέλος, ο πόλεμος στην Ουκρανία, που αναμένεται να διαρκέσει, δείχνει να αλλάζει άρδην τις δημοφιλείς, στην Κύπρο, προσλήψεις για τη Ρωσία ως «προστάτη του Ελληνισμού» ή της «Ορθοδοξίας», αντιλήψεις που διακινούνταν, μαζικά, σε θρησκευτικούς κύκλους στη χώρα μας από τα μέσα της δεκαετίας του '90.

Ο ρεαλιστής Χρυσόστομος Β΄

Για τον μακαριστό Χρυσόστομο Β΄ μπορεί κανείς, στεκόμενος κριτικά, να προσάψει πολλές μομφές τόσο για τη ρητορική του όσο και για τις οικονομικές ενασχολήσεις της Εκκλησίας της Κύπρου, καθώς και για τη sui generis προσωπικότητά του. Αυτό στο οποίο ωστόσο έμπειροι παρατηρητές, κατά γενική ομολογία, συγκλίνουν είναι πως γνώριζε καλά και το εκκλησιαστικό σχίσμα Ουκρανίας - Ρωσίας και το πώς η Ρωσική Εκκλησία αναζητούσε κι αναζητεί επιρροή στις ορθόδοξες χώρες με όρους γεωπολιτικού ανταγωνισμού. Αυτό φαίνεται πως οδήγησε, το 2018, στο να λάβει όχι μόνο ξεκάθαρα στάση υπέρ του αυτοκεφάλου της Εκκλησίας της Ουκρανίας αλλά και να υπερασπιστεί το Οικουμενικό Πατριαρχείο αλλά και να επιβάλλει, διά της ισχύος, την άποψή του στο πώς θα γίνει η διαδοχή του, αλλά και το πού στέκει η Εκκλησία της Κύπρου, στο δίπολο Οικουμενική Ορθοδοξία Vs «Τρίτη Ρώμη», που έθεσε η αντιπαράθεση Κιέβου - Μόσχας. Πηγές που γνωρίζουν τα της Εκκλησίας της Κύπρου όχι μόνο διακρίνουν μια συνειδητή απόφαση του Χρυσόστομου Β΄ στο να ταχθεί υπέρ της Ουκρανίας αλλά και μια δόση realpolitik εγγύτερη στην «εθναρχική» αντίληψη της Εκκλησίας της Κύπρου να διαδραματίζει, καλώς ή κακώς, πολιτικό ρόλο και να στέκει, γενικά, ως θεσμός με policy oriented χαρακτήρα. Η κάθεδος στην Κύπρο του Αρχιεπισκόπου Αθηνών, πριν από τον θάνατο του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου, όσο κι η παρουσία της Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, Κατερίνας Σακελλαροπούλου στην κηδεία του αποτελούν σοβαρές ενδείξεις πως οι αποφάσεις του Αρχιεπισκόπου για μετριασμό της επιρροής της Ρωσικής Εκκλησίας στην Κύπρο τύγχαναν ευρείας αποδοχής, θρησκευτικά και πολιτικά, από τον ελληνορθόδοξο κόσμο.

Ενας θρόνος που δίχασε λαό και κλήρο για δέκα χρόνια

Το Αρχιεπισκοπικό Ζήτημα συντάραξε την κυπριακή κοινωνία, με τους πιστούς να πρέπει να διαλέξουν μεταξύ δύο Κυρίλλων

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Το Αρχιεπισκοπικό εξελίχθηκε σε μείζον πολιτικό και εκκλησιαστικό ζήτημα της Κύπρου την πρώτη δεκαετία του 20ού αιώνα και σχεδόν μονοψήφισε την επικαιρότητα. Εκτός από τα λάβρα άρθρα στις εφημερίδες της εποχής και τις πολιτικές προεκτάσεις που λάμβανε όσο δεν βρισκόταν η χρυσή τομή, με το θέμα απασχολούσε και τους πιστούς σε ολόκληρη την Κύπρο. Αυτόν ακριβώς τον παλμό έπιασαν και οι ποιητάρες, όπως φαίνεται και από τον Τύπο της εποχής: Διαβάζουμε χαρακτηριστικά στην εφημερίδα Αλήθεια (11 Ιουνίου 1910): «[...] εξαίρουσαι εις ομοιοκατάληκτους δεκαπεντασυλλαβούς την επελθούσαν ειρηνεύειν της Κυπριακής εκκλησίας [...] ήκουε κανείς να τελλαλίζεται και η χειροτονία του Αρχιεπισκόπου, ή μάλλον των Αρχιεπισκόπων, διότι ο ποιητής, ανώτερος φυσικά κομμάτων πθέλων ν' αρέσσι εις όλους [...]».

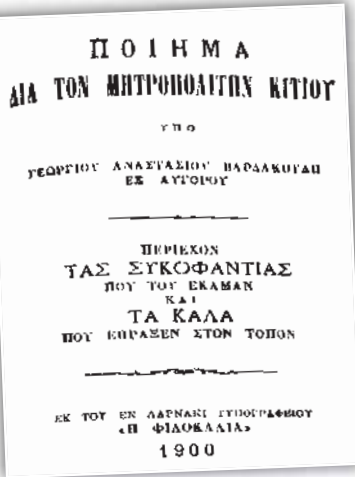
Τα γεγονότα του αρχιεπισκοπικού ζητήματος έχουν συνοπτικά ως εξής: Μετά τον θάνατο του αρχιεπισκόπου Σωφρονίου Γ' το 1900 σύμφωνα και με το καταστατικό της Εκκλησίας της Κύπρου τον αντικαταστάτη του θρόνου θα εξέλεγαν οι εκπρόσωποι του ποιμνίου,

με την ανάδειξη εκλεκτόρων ανά διαμέρισμα και η ιεραρχία του Θρόνου, δηλαδή οι επίσκοποι Κιτίου, Κυρηνείας, Πάφου. Αυτό στάθηκε αδύνατο μιας και ο Πορφύριος Πάφου είχε αποβιώσει το 1899, χωρίς ακόμα να έχει πληρωθεί η θέση του, χρέη τοποτηρητή εκτελούσε έως τον θάνατό του ο αρχιεπίσκοπος Σωφρόνιος. Έτσι, μετά τον θάνατο και του Σωφρονίου η ανάδειξη νέου αρχιεπισκόπου αποδείχθηκε σταυρόλεξο για πολύ δυνατούς λύτες, αφού στην Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Κύπρου είχαν απομείνει μόνο δύο μητροπολίτες, ο Κιτίου Κύριλλος Παπαδόπουλος και ο μόλις πριν από ένα έτος ανακηρυχθείς επίσκοπος Κυρηνείας επίσης Κύριλλος (Βασιλείου). Την τοποτηρητεία του Θρόνου τότε ανέλαβε η λεγόμενη «Διοικούσα Σύνοδος» αντί του πρώτου τη τάξει μητροπολίτη Κιτίου Κυρίλλου. Ο Κιτίου, τον Μάιο του 1900, αποχώρησε από τη «Διοικούσα Σύνοδο», και έκτοτε σχηματίσθηκαν δύο αντιμαχόμενες παρατάξεις του χριστεπώνυμου λαού της Κύπρου.

Για τη θέση του αρχιεπισκόπου αμέσως έδειξαν ενδιαφέρον οι επίσκοποι Κιτίου Κύριλλος Παπαδόπουλος (1845-1916) και ο επίσκοπος Κυρηνείας Κύριλλος Βασιλείου (1859-1933). Αμέσως ο λαός χωρί-

«Ποίημα διά τον Μητροπολίτην Κιτίου περιέχον τας συκοφαντίας που του έκαμαν και τα καλά που έπραξεν στον τόπον» του 1900 δείχνει χαρακτηριστικά το κλίμα της εποχής.

στηκε σε δύο στρατόπεδα, στους λεγόμενους «Κιτιακούς» που υποστήριζαν τον πρώτο και οι λεγόμενοι «Κερυναϊκούς» ή «Κυρηναϊκούς» που υποστήριζαν τον δεύτερο. Οι δύο επίσκοποι έλαβαν επίσης προσωνύμια λόγω της σωματικής τους διαπλάσης, ο μὲν Κιτίου ονομάστηκε Κυριλλάτσος λόγω του ευτραφούς παρουσιαστικού του και ο Κυρηνείας αποκλήθηκε Κυριλλοΐδι, επειδή ακριβώς ο σωματότυπός του ήταν λεπτεπίλεπτος. Οι κύριοι υποστηρικτές του Κιτίου Κυρίλλου προέρχονταν από τις τάξεις των επιστημόνων της νέας γενιάς, οι οποίοι είχαν σπουδάσει στα ελληνικά πανεπιστήμια και εκπροσωπούσαν τη λεγόμενη «αδιάλλακτη» μερίδα του πολιτικού κόσμου, ονομασία που τους δόθηκε από τη στάση τους

Τις πρώτες ημέρες Νοεμβρίου του 1900 ο συγγραφέας του ποιητήριου υπέρ του Κιτίου Κυρίλλου έγινε αντιληπτός από άνδρες της Αστυνομίας ν' απαγγέλει μεγαλοφώνως το ποιητάρικό του στους δρόμους και το παζάρι της Λευκωσίας.

έναντι της βρετανικής διακυβέρνησης και το πώς διεκδικούσαν την Ένωση με την Ελλάδα. Αντίθετα, οι υποστηρικτές του Κυρηνείας προερχόντουσαν από τους παλαιούς συντηρητικούς πολίτες της Λευκωσίας, οι οποίοι αποκαλούντο «διαλλακτικοί», λόγω της μετριοπαθούς στάσης τους έναντι των Βρετανών και της αρχής της πολι-

τικής σύνεψης. Οι ταραχές διήρκεσαν για μία δεκαετία και η λύση, μετά από πολλές παλινωδίες, δόθηκε από τον Κύριλλο Κυρηνείας, ο οποίος παραιτήθηκε του αρχιεπισκοπικού θρόνου υπέρ του μητροπολίτη Κιτίου, προς τον οποίο στο μεταξύ είχε ταχθεί και η πλειονότητα του πληθυσμού της νήσου. Το 1910 ο Κιτίου Κύριλλος ανακηρύχθηκε αρχιεπίσκοπος Κύπρου ως Κύριλλος Β΄. Μετά τον θάνατο αυτού, το 1916, ο Κύριλλος Κυρηνείας τον διαδέχθηκε αρχιεπίσκοπος Κύπρου ως Κύριλλος Γ΄.

Ένα ποιητάρικο

Ένα ενδιαφέρον φυλλάδιο του Γεώργιου Αναστ. Βαρδακούδη (1872-1967) από το χωριό Αυγόρου, με τίτλο «Ποίημα διά τον Μητροπολίτην Κιτίου περιέχον τας συκοφαντίας που του έκαμαν και τα καλά που έπραξεν στον τόπον» του 1900 (το δημοσιεύσαμε στο περιοδικό «Ολκή» του ΟΛΚ) δείχνει χαρακτηριστικά το κλίμα της εποχής. Λίγο μόνο καιρό μετά την κυκλοφορία του το φυλλάδιο του διά στόματος του δημιουργού του έγινε εργαλείο «προπαγάνδας» και πολιτικής, ο οποίος ήταν ένθερμος υποστηρικτής του μητροπολίτη Κιτίου Κυρίλλου. Τις πρώτες ημέρες Νοεμβρίου του 1900 ο συγγραφέας έγινε αντιληπτός

από άνδρες της Αστυνομίας ν' απαγγέλει μεγαλοφώνως το ποιητάρικό του στους δρόμους και το παζάρι της Λευκωσίας. Τα όργανα της τάξης του έκαναν συστάσεις και το φυλλάδιο κατασχέθηκε.

Στην αστυνομική αναφορά (που σώζεται στα Κρατικά Αρχεία) σημειώνεται πως το εν λόγω ποίημα εγράφη με στόχο να προκαλέσει διατάραξη της ειρήνης, ιδιαίτερα στην παρούσα στιγμή. Αυτή η φράση «παρούσα στιγμή» έχει τη σημασία της, μιας και την περίοδο εκείνη τα πνεύματα ήταν ιδιαίτερα τεταμένα (επίθεση στον εκδότη της εφημερίδας «Ευαγόρας» και υποστηρικτή του Κιτίου Κυρίλλου, Νικόλαου Καταλάνου, αφιμαχίες σε οδούς και καφεενία μεταξύ των δύο στρατοπέδων κ.ά.). Η εν λόγω φυλλάδα είναι μόνο ένα μικρό, αλλά αρκούντως ενδεικτικό παράδειγμα πώς το αρχιεπισκοπικό ζήτημα ήδη από τη γέννησή του τάραξε ποικιλοτρόπως τόσο τα θρησκευτικά, όσο και τα πολιτικά πράγματα της Κύπρου. Η βρετανική διοίκηση προσέλαβε με κάθε τρόπο να συγκρατήσει το ζήτημα από το να λάβει περισσότερο ανεξέλεγκτες διαστάσεις, οι δε αντιμαχόμενοι πολιτικοί και θρησκευτικοί κύκλοι θέλησαν να επωφεληθούν από τη διαμορφούμενη κατάσταση.

Ποιον Αρχιεπίσκοπο θέλουν οκτώ υποψήφιοι για την προεδρία της Κ.Δ.

Κανένας δεν κατονομάζει κάποιον - Αναλύουν τα χαρακτηριστικά που επιθυμούν να έχει

Της **ΟΡΙΑΝΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Ανήμερα των Αρχιεπισκοπικών εκλογών οι υποψήφιοι των αντίστοιχων Προεδρικών ανοίγουν τα

χαρτιά τους και από υποψήφιοι γίνονται ψηφοφόροι. Οι διεκδικητές του προεδρικού θώκου μιλούν στην «Κ» για το αν θα ψηφίσουν νέο Αρχιεπίσκοπο, εξηγούν ποιος κατά

τη γνώμη τους πληροί τα κριτήρια, αναλύουν τι περιμένουν από τον νέο Προκαθήμενο της Εκκλησίας της Κύπρου, με τον οποίο άλλωστε θα κληθούν να συνεργαστούν σε

περίπτωση εκλογής τους. Την ίδια ώρα εκφράζουν και την άποψή τους για τον ρόλο που θα πρέπει να έχει η Εκκλησία σ’ ένα σύγχρονο κοσμικό κράτος.

Πέντε από τους επτά υποψηφίους δηλώνουν θα ψηφίσουν στις Αρχιεπισκοπικές, μόνο ο Κων. Χριστοφίδης ξεκαθαρίζει πως δεν θα πάει στην κάλπη.

		-Θα ψηφίσετε στις αρχιεπισκοπικές εκλογές;	-Ποιον ιεράρχη θα ψηφίσετε;	-Ποια χαρακτηριστικά πιστεύετε πως πρέπει να έχει ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας της Κύπρου;	-Ποιος πιστεύετε πως θα πρέπει να είναι ο ρόλος της Εκκλησίας σε ένα κοσμικό κράτος;
	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΧΙΛΕΑΣ	-Θεωρώ τη συμμετοχή χρήσιμη και υπάρχει αυτό το δικαίωμα. Η διαδικασία που προβλέπει το καταστατικό της Εκκλησίας της Κύπρου είναι σημαντική. Μπορεί κάποιος/ποια να λάβει μέρος και έτσι να επηρεάσει τις εξελίξεις. Αυτή είναι η πρόθεσή μου, θα ψηφίσω!	-Σεβόμενος την θέση που πρεσβεύω στον διαχωρισμό του ρόλου Εκκλησίας και Κράτους δεν θα ήταν σωστό ως υποψήφιος να τοποθετηθώ δημόσια σε αυτό το θέμα.	-Να δώσει στην Εκκλησία περισσότερα από την κοινωνική και πνευματική της αποστολή. Με περισσότερα έργα αγάπης, με παρεμβάσεις που να δυναμώνουν τη φωνή όσων αποκλείστη από ευκαιρίες και δυνατότητες. Να δώσει στη λέξη «αλληλεγγύη» περισσότερη σύγχρονη δράση.	-Υποστηρίζω τους διακριτούς ρόλους ανάμεσα σε Κράτος και Εκκλησία. Αυτοί ωφελούν και τους δύο θεσμούς γιατί εμφανώς έχουν διαφορετική αποστολή και χαρακτηριστικά. Η Εκκλησία, με πνευματική συγκρότηση, λειτουργεί σύμφωνα με τις καταστατικές της αρχές και παραδόσεις. Το Κράτος έχει ευθύνη να συγκροτεί τον τρόπο με τον οποίο διοικείται η πολιτεία μας, με βάση το Σύνταγμα του 1960.
	ΗΛΙΑΔΗΣ ΜΑΡΙΟΣ	-Ναι, θα ασκήσω το εκλογικό μου δικαίωμα.	-Θα ψηφίσω αυτόν που κατά την κρίση μου πληροί τα κριτήρια της πνευματικής του αποστολής. Δεν θεωρώ χρήσιμο να κατονομάσω την προσωπική μου επιλογή, σεβόμενος του καθενός να έχει τη δική του άποψη.	-Ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας της Κύπρου θεωρώ ότι πάνω απ’ όλα πρέπει να διαθέτει πνευματικότητα και ετοιμότητα να υπηρετήσει αυτήν ακριβώς την πνευματική αποστολή της Εκκλησίας. Να διαθέτει ήπιο και μετριοπαθή λόγο, να προάγει την καταλλαγή μέσα στην κοινωνία και να είναι ευαίσθητος στον ανθρώπινο πόνο. Θεωρώ αυτονόητο ότι πρέπει να είναι και έντιμος.	-Η Εκκλησία οφείλει να σέβεται την κοσμικότητα του κράτους και να υπηρετεί την κοινωνία σ’ ένα άλλο - διαφορετικό- επίπεδο, από αυτό που έχει σαν αποστολή η Πολιτεία.
	ΚΟΛΟΚΑΣΙΔΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	-Ναι, θα ψηφίσω όπως θεωρώ ότι πρέπει να ψηφίσουν όλοι οι πολίτες της Δημοκρατίας, που ενδιαφέρονται για τα κοινά, και το μέλλον αυτού του τόπου.	-Θα ψηφίσω αυτόν που θεωρώ πιο κατάλληλο για να ηγηθεί της Εκκλησίας της Κύπρου.	-Πιστεύω πως ο Προκαθήμενος της Εθναρχούσας Εκκλησίας της Κύπρου πρέπει να είναι προσεγισμένος, όχι μόνο στα της Ορθοδοξίας ή στα εκκλησιαστικά πράγματα, αλλά σε όλα όσα βασανίζουν τον κυπριακό Ελληνισμό και όχι μόνο. Πιστεύω πως πρέπει να έχει άποψη και να την εκφράζει, ιδιαίτερα για το εθνικό. Δεν πρέπει να εμπλέκεται με το σαθρό κομματικό σύστημα. Πρέπει να αποτελέσει μια διέξοδο καθαρότητας για τον λαό μας.	-Η Εκκλησία έχει ένα παράλληλο κοινωνικό ρόλο σε ένα κοσμικό κράτος. Ειδικά στην Κύπρο, η Εκκλησία και οι ιερείς της μέσα από τους αιώνες αποτελούσαν πάντα μέρος της κοινωνίας και των αγώνων του Γένους.
	ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	-Ναι, θα ασκήσω το δικαίωμά μου να ψηφίσω.	-Θα προτιμούσα να μην απαντήσω.	-Πρώτα και κύρια να πρεσβεύει την αγάπη όχι όπως την νόμιζαν οι φαρισαίοι, αλλά όπως την διδάξε ο Χριστός που αγκάλιασε τους απλούς και τους καταφρονημένους. Να κηρύττει την αλληλεγγύη και τη φιλανθρωπία, δίνοντας πρώτα ο ίδιος το παράδειγμα με τον λόγο και το έργο του με σεμνότητα, με εκούσια ταπείνωση, με ταπεινοφροσύνη και ανθρωπιά.	-Μέσα στις δύσκολες κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν η Εκκλησία μπορεί να βοηθήσει την Πολιτεία, ανοίγοντας την αγκαλιά της στους αδύνατους. Στη δική μας αντίληψη η Εκκλησία μπορεί ν’ αναπτύξει πλούσια δραστηριότητα, εκπληρώνοντας την αποστολή της, πάντοτε με πλήρη σεβασμό στο Σύνταγμα και στον ρόλο της Πολιτείας, με πλήρη διαχωρισμό της Εκκλησίας από το κράτος. Η Εκκλησία έχει πολύ σημαντικό κοινωνικό ρόλο να διαδραματίσει, είναι ένας σημαντικός κοινωνικός οργανισμός.
	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ	-Θα ασκήσω το δημοκρατικό δικαίωμα που μου παρέχεται. Θεωρώ ότι από τη στιγμή που μου προσφέρεται αυτό το δικαίωμα, έχω υποχρέωση να το ασκήσω.	-Όπως ο κάθε πολίτης έχει δικαίωμα να κάνει ελεύθερα την επιλογή του, έτσι θα την κάνω κι εγώ.	-Ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας της Κύπρου θα πρέπει να ενώνει τον κλήρο και το ποίμνιο, επίσης μεταξύ άλλων, πρέπει να έχει πνευματικότητα και να καθοδηγεί σωστά και με χρηστή διοίκηση την Εκκλησία. Σημαντική είναι επίσης η διάσταση της συνέχισης της καλής συνεργασίας που είχε ο μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Β’ με τον Μουφτί της τουρκοκυπριακής κοινότητας.	-Είναι ξεκάθαρο από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας ότι ο ρόλος της Εκκλησίας είναι πλήρως διαχωρισμένος από αυτόν της πολιτείας και έτσι πρέπει να συνεχίσουν τα πράγματα. Είμαστε ένα κοσμικό κράτος και αυτό τα λέει όλα. Ασφαλώς, η Εκκλησία, ως εκ της φύσεως της αποστολής της, διαδραματίζει μεταξύ άλλων κοινωνικό ρόλο.
	ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ	-Βεβαίως θα ψηφίσω. Κάθε πολίτης πρέπει να ασκεί το δημοκρατικό του δικαίωμα και να συμμετέχει στις εκλογικές διαδικασίες.	-Θα ψηφίσω τον ικανότερο με βάση τα δικά μου κριτήρια. Αυτόν που θα μπορέσει να εκπροσωπήσει άξια τη νέα ηγεσία της εκκλησίας της Κύπρου, με όραμα και με πίστη σε αρχές και αξίες.	-Να είναι ικανός, άξιος, έντιμος και να έχει αντοχές. Να μπορέσει να προσδώσει στην εκκλησία της Κύπρου αξιοπιστία, δίπλα στο ποίμνιο του, τον κλήρο και το λαό. Να επιμένει σε θέματα διαφύλαξης της ελληνορθόδοξης μας πίστης και στη διατήρηση της ελληνικότητας της Κύπρου μας.	-Πρωτίστως και γενικότερα η Εκκλησία μας πρέπει να αποτελέσει πνευματικό φάρο. Να θυμίσω ότι κυρίως στην Εκκλησία οφείλεται η διατήρηση της εθνικής και θρησκευτικής μας ταυτότητας, μετά από χρόνια σκλαβιάς από διάφορους κατακτητές στα βήθη των αιώνων. Να προσαρμόζεται χωρίς εκπώσεις από τις βασικές της αρχές, να πλησιάζει τους νέους και να καταστεί το αποκούμεπι των πτωχών και των ασθενών, όπως διδάξε και έπραξε άλλωστε ο ίδιος ο Χριστός μας.
	ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	-Όχι. Θεωρώ πως η διαδικασία έχει δημοκρατικά ελλείμματα. Επίσης πιστεύω πως η εκλογή διά βίου δημιουργεί προβλήματα λογοδοσίας.	-Δεν θα ψηφίσω.	-Να είναι θιασώτης του διαχωρισμού Εκκλησίας και κράτους. Να έχει σύγχρονες αντιλήψεις και να περιοριστεί στον ιεραρχικό του ρόλο.	-Ο ρόλος της Εκκλησίας πρέπει να είναι περιορισμένος στα θρησκευτικά της καθήκοντα και αποστολή.

 Ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ και υποψήφιος Πρόεδρος της δημοκρατίας Αβέρωφ Νεοφύτου δεν επιθυμούσε να απαντήσει στο ερωτηματολόγιο στέλλοντας το πιο κάτω μήνυμα «Έχουμε ως ΔΗΣΥ εκφράσει τη θέση ότι δεν θα παρέμβουμε στις εκλογές για την ανάδειξη Αρχιεπισκόπου και σε αυτό το πλαίσιο τονίζω και προσωπικά ότι δεν επιθυμώ να τοποθετηθώ μέσω της συνέντευξης, για να μη δοθεί η οποιαδήποτε εντύπωση παρέμβασής μου».

Κυπριακές Αξίες,
Παγκόσμιας Αποδοχής

46
ΧΡΟΝΙΑ
Φροντίδα για τον Άνθρωπο
και την Υγεία

Η ώρα της αλήθειας για τους θεσμούς

Προειδοποιούσαμε δέκα χρόνια για την κουλτούρα ατιμωρησίας στο Ευρ. Κοινοβούλιο, λέει η Transparency International στην «Κ»

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Την ώρα της αλήθειας για τις αδυναμίες στη διαφάνεια και τη λογοδοσία για όλους τους θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης έφερε το σκάνδαλο φερόμενου χρηματισμού στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η οργάνωση Διεθνής Διαφάνεια (Transparency International - TI) προειδοποιούσε εδώ και χρόνια για τους κινδύνους, ανέφερε στην «Κ» ο ειδικός για θέματα λόμπινγκ, σύγκρουσης συμφερόντων και διαφάνειας στην νομοθετική εξουσία της TI, Ραφαέλ Κεργκουένο.

Ο κ. Κεργκουένο μίλησε στην «Κ» λίγο μετά την ανακοίνωση από την Πρόεδρο του Κοινοβουλίου Ρομπέρτα Μέτσολα των μέτρων που θα προωθήσει για την καταπολέμηση της διαφθοράς στο σώμα,

ενώ ο Τύπος στο κτήριο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου έτρεχε πίσω από τις τελευταίες εξελίξεις του σκανδάλου που αλλάζει το πρόσωπο της Ευρώπης. «Η ηγεσία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Πρόεδρος προσπάθησαν να παρουσιάσουν το θέμα ως επίθεση από ξένες κυβερνήσεις» ανέφερε με νόημα ο κ. Κεργκουένο. Όμως, συνέχισε, το σημερινό σκάνδαλο είναι αποτέλεσμα «χρόνων και χρόνων περιορισμένου ελέγχου». Η Διεθνής Διαφάνεια θεωρεί τα όσα ανακοινώθηκαν την Πέμπτη βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση, αν και χρειάζονται περισσότερα.

Κενά δεοντολογίας

Μέρος του προβλήματος, εξήγησε ο κ. Κεργκουένο, πηγάζει από το γεγονός πως το μόνο άτομο το οποίο είναι υπεύθυνο να ξεκινήσει έρευνα για θέματα δεοντολογίας είναι ο εκάστοτε Πρόεδρος, που έχει στη διάθεσή του τη βοήθεια μιας συμβουλευτικής επιτροπής. Την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο (2014 - 2019), καταγράφηκαν 24 παραβιάσεις του κώδικα δεοντολογίας των ευρωβουλευτών, εκ των οποίων υπήρξε τιμωρία μόνο για έναν, εξήγησε ο κ. Κεργκουένο. Η ποινή ήταν η αναστολή της παροχής επιδόματος, κάτι που όπως είπε είναι «ένα μικρό, μικρό τίμημα». Η Διεθνής Διαφάνεια έχει πολλές φορές ζητήσει μεταρρύθμιση των μηχανισμών, ωστόσο το Κοινοβούλιο αρνήθηκε να συμμετάσκει στο μπρώο διαφάνειας για lobbying αλλά και να θεσπίσει διαδικασία προληπτικής επαλήθευσης των δηλωμένων εισοδημάτων. Ο κ. Κερ-

γκουένο παρέπεμψε σε ανάλυση των δηλώσεων των εισοδημάτων των ευρωβουλευτών στην οποία προχώρησε εκ μέρους της TI, φέροντας ως παράδειγμα περίπτωση όπου ευρωβουλευτής αιτιολογούσε εισόδημα 10 χιλιάδων ευρώ μόνο με τη φράση «οικονομική δραστηριότητα». Όπως επεσήμανε, αυτές οι δηλώσεις πρέπει να εγκριθούν από την Πρόεδρο, και το 2021 μόλις δύο θεωρήθηκαν προβληματικές και διερευνήθηκαν, ενώ για το 2022 δεν έχει υπόψη του ακόμα κάποια έρευνα ούτε λεπτομέρειες. «Η Πρόεδρος δεν έχει επιβάλει ούτε και μία κύρωση» φέτος, σημείωσε, πέρα από μια περίπτωση που αφορούσε παρενόχληση και ανήθικη συμπεριφορά ευρωβουλευτή κατά εργαζομένων.

Ανοιχτές πόρτες

Ένα από τα κύρια ζητήματα κατά τον κ. Κεργκουένο είναι η πρα-

Την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο (2014 - 2019), καταγράφηκαν 24 παραβιάσεις του κώδικα δεοντολογίας των ευρωβουλευτών, εκ των οποίων υπήρξε τιμωρία μόνο για έναν.

κτική της «περιστρεφόμενης πόρτας» (revolving door), όπου ευρωβουλευτές όπως και άλλοι αξιωματούχοι από άλλους θεσμούς αναλαμβάνουν μετά το τέλος της θητείας τους θέσεις σε εταιρίες, ιδιωτικούς οργανισμούς και ΜΚΟ που παραπέμπουν σε σύγκρουση συμφερόντων. «Δεν υπάρχουν καθόλου κανόνες όσον αφορά την πρακτική της περιστρεφόμενης πόρτας» τόνισε, και καμία περίπτωση πέραν της αφαίρεσης της άδειας εισόδου στους θεσμούς. «Μπορούμε να δούμε παραθυράκια παντού, δεν υπάρχει προληπτική επιβεβαίωση, κανένα καθεστώς για επιβολή κυρώσεων» όπως λέει.

«Δεν εμπλέκονται όλοι, δεν είναι όλοι οι ευρωβουλευτές διεφθαρμένοι, όμως υπάρχει ένα καθεστώς ατιμωρησίας» και αυτό οδηγεί σε καταστάσεις όπως αυτές που βλέπουμε σήμερα» σημείωσε. Ειδικά για τους ευρωβουλευτές οι κανονισμοί δεοντολογίας είναι σύντομοι και καθόλου λεπτομερείς, για πα-

Δεν ήταν κανονική ΜΚΟ

Πέρα από τη δίκαια και αναγκαία κριτική στους θεσμούς και στην κατάχρηση της ιδιότητας ΜΚΟ από εγκληματικά συμφέροντα που κάθε άλλο παρά μη κυβερνητικά είναι όταν προσφέρουν υπηρεσίες σε τρίτα κράτη, ο κ. Κεργκουένο ανέφερε και πως η αποτελεσματική χρήση του Μητρώου Διαφάνειας θα είχε προλάβει αρκετά από τα σημερινά γεγονότα. Κι αυτό γιατί θα μπορούσε να είχε διαπιστωθεί αν ήταν νόμιμη και πραγματικά ανεξάρτητη η παρουσασζόμενη ως ΜΚΟ Fight Impunity της οποίας επίτιμα μέλη ήταν, λόγω των διασυνδέσεων Παντζέρι, τέως Επίτροποι και ευρωβουλευτές. «Έχουμε πει ξανά και ξανά πως ένα τέτοιο μέτρο θα ήταν μέτρο ασφαλείας και για τους ίδιους τους ευρωβουλευτές» πρόσθεσε, και χαρακτήρισε λυπηρό το ότι αξιωματούχοι απλώς έδωσαν το όνομά τους για χρήση από μια τέτοια οργάνωση χωρίς έλεγχο. Όσον αφορά το πώς αντιμωπίζει κανείς τις θεωρίες συνωμοσίας πως όλες οι ΜΚΟ είναι σκιώδεις οργανισμοί, ο Ραφαέλ Κεργκουένο τόνισε πως «πρέπει να υπενθυμίζουμε πως είναι μια ευρωβουλευτής που βρέθηκε στη φυλακή επειδή έλαβε χρήματα σε αντάλλαγμα ψήφων» και πως κανείς δεν την ανάγκασε. Όπως τόνισε, η ατιμωρησία από την πλευρά του Κοινοβουλίου ήταν που προκάλεσε αυτή την κατάσταση, και πρόσθεσε πως και οι αξιωματούχοι πρέπει να ενεργούν με ακεραιότητα. Σε σχέση με τον ρόλο των δικτικών αρχών, ο ειδικός της TI επεσήμανε πως σήμερα είδαμε τι μπορούν να κάνουν οι αρχές σε εθνικό επίπεδο, αλλά πως σε επίπεδο πανευρωπαϊκών αρχών χρειάζεται ουσιαστική συνεργασία μεταξύ της ΟΛΑΕ, της Europol και του Γραφείου της Ευρωπαϊκής Εισαγγελέας, αλλά και μεταξύ των αστυνομικών δυνάμεων των κρατών μελών.

Το σκάνδαλο ξανάφερε στο προσκήνιο και μια πρόταση της Κομισιόν για ένα όργανο ελέγχου της δεοντολογίας για όλους τους θεσμούς της Ε.Ε., πρόταση στην οποία αναφέρθηκε τη Δευτέρα η Πρόεδρος Φον ντερ Λάιεν για «ανάκτηση της χαμένης εμπιστοσύνης».

ράδειγμα, οι κανόνες δεοντολογίας για τους ευρωβουλευτές εκτείνεται στις 8 σελίδες ενώ για έναν γερουσιαστή στις ΗΠΑ στις 100. «Δεν υπάρχει πολλή καθοδήγηση, ουσία, τι αποτελεί σύγκρουση συμφερόντος» επισημαίνει, προσθέτοντας πως αυτός είναι ένας από τους λόγους που σημαντικό ρόλο στην πρόληψη έχουν να παίξουν οι μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος (whistleblowers).

Στη σωστή κατεύθυνση

Πάντως ο κ. Κεργκουένο θεωρεί πως τα μέτρα τα οποία προανήγγειλε την Πέμπτη η κ. Μέτσολα μετά τη συνάντησή της με τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αποτελούν βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση. Από μια πρώτη ανάλυση, σημείωσε μέσω τηλεφώνου την ώρα που το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο βρισκόταν σε εξέλιξη, «είμαστε αρκετά ευχαριστημένοι, γιατί βλέπουμε να υπάρχει μια αφύπνιση». Αν και δεν προτείνονται όλα όσα ζητάει η Διεθνής Διαφάνεια, ο Ραφαέλ Κεργκουένο χαιρείται την προαναγγελία συστάσεων ειδικής επιτροπής διαφάνειας, καθώς και το γεγονός πως θα πρέπει οι διεργασίες αυτές της επιτροπής να είναι δημόσιες, σε αντίθεση με τις αδιαφανείς μέχρι σήμερα διαδικασίες. Ο ειδικός εξέφρασε ακόμα την ευχαρίστηση της TI για την αναφορά σε αναγκαστική εγγραφή των λομπιστών στα μητρώα διαφάνειας, καθώς και όλων των συναντήσεων με λόμπι από

τρίτες χώρες, η εκπροσώπους τρίτων χωρών. Ο κ. Κεργκουένο επιφυλάχθηκε όσον αφορά τις πρόνοιες για τους μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος, ενώ πρόσθεσε πως η TI θα ήθελε η Πρόεδρος να αποποιηθεί της εξουσίας που έχει ως το μόνο άτομο που μπορεί να ξεκινήσει έρευνες.

Για όλους τους θεσμούς

Το σκάνδαλο ξανάφερε στο προσκήνιο και μια πρόταση της Κομισιόν για ένα όργανο ελέγχου της δεοντολογίας για όλους τους θεσμούς της Ε.Ε., πρόταση στην οποία αναφέρθηκε τη Δευτέρα η Πρόεδρος Φον ντερ Λάιεν για «ανάκτηση της χαμένης εμπιστοσύνης». Αναφορά έκανε την Τρίτη και ο αντιπρόεδρος Σχοινάς, αφήνοντας σε επίπεδο Ε.Ε., όπως διαπιστώνεται και στις παρεμβάσεις του Συμβουλίου στην έρευνα του Κοινοβουλίου για τα spyware).

Υπέρ της ιδέας τάχθηκε και η Ευρωπαϊά Ombudsman Έμιλι Ο' Ράιλι σε άρθρο της στην Irish Examiner, ζητώντας όμως όπως ο θεσμός «να έχει πραγματικές εξουσίες, και πρέπει να έχει εντολή όχι μόνο όσον αφορά τους ευρωβουλευτές και τους Επιτρόπους , αλλά και

όσον αφορά εθνικούς υπουργούς και πρέσβεις». Οι τελευταίοι μάλιστα, πρόσθεσε, έχουν τεράστια εξουσία στις διεργασίες στις Βρυξέλλες και δεν ελέγχονται.

Το ερώτημα των βοηθών

Την ώρα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας για αίτημα άρσης ασυλίας της κ. Καϊλή αλλά και της ευρωβουλευτή Μαρίας Σπυράκη (ΕΛΚ, ΝΔ) για ξεχωριστή υπόθεση που αφορούσε μη κανονικές διαδικασίες στις πληρωμές βοηθών, ήρθε να αναταράξει το σκηνικό, αν και δεν πρόκειται για της ίδιας σοβαρότητας υπόθεση (η κ. Σπυράκη μάλιστα έσπευσε να πει πως δέχεται την άρση ασυλίας και όποια ευθύνη έχει). Λίγο πριν η «Κ» ρωτούσε τον ειδικό της TI για τον ρόλο των κοινοβουλευτικών βοηθών (ο Φραντσέσκο Τζιόρτζι ήταν βοηθός του Αντόνιο Παντζέρι κατά τη διάρκεια της θητείας του, ενώ στη σημερινή έρευνα διερευνώνται και τα στοιχεία και οι επικρισμένες βοηθών). Ο κ. Κεργκουένο σημείωσε πως ο κώδικας δεοντολογίας που τους αφορά είναι πολύ πιο αυστηρός καθώς θεωρούνται προσωπικό του Κοινοβουλίου, ενώ το ίδιο ισχύει και για τους υπαλλήλους της Κομισιόν. «Δεν εμπίπτουν στις υποχρεώσεις να αναφέρονται οι συναντήσεις που έχουν με λόμπι, όμως έχουν πιο ισχυρούς κανόνες όσον αφορά την πρακτική της περιστρεφόμενης πόρτας» σημείωσε.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΕΤΡΟΥ Θ. ΠΑΝΤΕΛΙΔΗ

Ψευδαισθήσεις για τη λύση του Κυπριακού

Οι κύκλοι, που είναι έτοιμοι να αποδεχτούν και επιδιώκουν μια λύση απaráδεκτου συμβιβασμού, για ψευδαισθήσεις, που καλλιεργούνται εσωτερικά. Ειδικότερα αναφέρουν ότι όσοι δεν αποδέχονται λύση τουρκικών προδιαγραφών έχουν ψευδαισθήσεις, ότι ο χρόνος εργάζεται υπέρ μας, ότι το «στάτους κβό» είναι μια σταθερή και αναλλοίωτη κατάσταση, ότι η παρούσα κατάσταση δημιουργεί ασφάλεια και σιγουριά. Αυτές λένε είναι οι ψευδαισθήσεις, όσων δεν αποδεχόμενα μια καταστροφική λύση, από την οποία θα κινδυνεύει ο Ελληνισμός της Κύπρου και η Κ.Δ.

Εκείνοι που πραγματικά έχουν ψευδαισθήσεις, ότι η Τουρκία μπορεί να αποδεχτεί να βιώσμη λύση στο Κυπριακό τονίζουν ότι έχουμε μόνο μία επιλογή, για να λύσουμε το Κυπριακό, η ΔΔΟ με πολιτική ισότητα, σύμφωνα με τα ψηφίσματα του ΟΗΕ, τις συγκλίσεις Χριστόφια - Ταλάτ και Αναστασιάδης - Ερογλου και του πλαισίου Γκουτέρες. Με τη

λύση αυτή θα θεραπεύσουμε, λένε, και τις παρενέργειες των ψευδαισθήσεων, επειδή ο χρόνος εργάζεται εναντίον μας, επειδή το «στάτους κβό» δεν είναι μια σταθερή και αναλλοίωτη κατάσταση, αλλά εγκυμονεί κινδύνους, επειδή η παρούσα κατάσταση δεν μας δημιουργεί ασφάλεια και σιγουριά και επειδή δεν έχουμε άλλη επιλογή. Δεν θα αντικρούσω την άποψη, ότι το «στάτους κβό» δεν είναι μια σταθερή και αναλλοίωτη κατάσταση. Θα σημειώσω όμως ότι δεν θα είναι εύκολο για την Τουρκία να ενεργήσει στρατιωτικά με επιδρομή και κατάκτηση εδάφους της Ε.Ε., ούτε και έχει ανάγκη να κατακτήσει το ελεύθερο τμήμα της Κ.Δ. και να δημιουργήσει περισσότερα προβλήματα ακόμη και για την ίδια.

Φυσικά και η παρούσα κατάσταση δεν μας δημιουργεί ασφάλεια και σιγουριά, αλλά δεν νομίζω ότι θα αποκτήσουμε ασφάλεια και σιγουριά, αν αποδεχτούμε λύση, με τις προδιαγραφές, που είναι έτοιμη να αποδεχτεί η Τουρκία. Δεν θεωρώ

Αν όμως κάποιοι πιστεύουν ότι η μόνη μας επιλογή είναι να πιέσουμε ή να πείσουμε την Τουρκία να επανέλθει στο τραπέζι των συνομιλιών για λύση ΔΔΟ, τότε δεν είμαι σίγουρος, ότι είναι η μόνη μας και καλύτερη επιλογή

ότι η αποδοχή μιας τέτοιας λύσης είναι η μόνη μας επιλογή.

Αν όμως κάποιοι πιστεύουν ότι η μόνη μας επιλογή είναι να πιέσουμε ή να πείσουμε την Τουρκία να επανέλθει στο τραπέζι των συνομιλιών για λύση ΔΔΟ, τότε δεν είμαι σίγουρος, ότι είναι η μόνη μας και καλύτερη επιλογή. Και τούτο επειδή, για να επανέλθει στις συνομιλίες η Τουρκία, πρέπει η πλευρά

μας να της προσφέρει τουλάχιστον κάποιες παραχωρήσεις, όπως για παράδειγμα την κυριαρχική ισότητα. Αλλά κι αν δεν κάνουμε υποχώρηση, πριν από την έναρξη των συνομιλιών, θα είμαστε υποχρεωμένοι να κάνουμε υποχωρήσεις μόλις αρχίσουν οι συνομιλίες, διαφορετικά θα έχουμε αμέσως αδιέξοδο.

Η μέχρι τώρα στάση και οι ενέργειες της Τουρκίας δείχνουν και ποια θα είναι η συμπεριφορά της σε νέες διαπραγματεύσεις. Αν όμως όλα εξελιχθούν ομαλά στην καλύτερη περίπτωση θα καταλήξουμε σε μια λύση ΔΔΟ με βάση τις συγκλίσεις Χριστόφια - Ταλάτ, της συμφωνίας του 2011 Αναστασιάδης - Έρογλου, του πλαισίου Γκουτέρες και πολλών και διαφόρων εποικοδομητικών ασφαφίνες, που θα καλύψουν βασικές διαφωνίες.

Σε τέτοια περίπτωση λύσης ΔΔΟ που περιγράφουν τα πιο πάνω σίγουρα δεν θα πρόκειται για ΔΔΟ με «σωστό περιεχόμενο», αλλά λύση ΔΔΟ τουρκικών προδιαγραφών και απαιτήσεων. Τότε είναι βέβαιο ότι

θα διαψευστούν μερικές σοβαρές ψευδαισθήσεις, που θα έχουν σοβαρό και ακριβό κόστος για τον Ελληνισμό της Κύπρου.

Θα διαψευσθεί η ψευδαίσθηση ότι η Κ.Δ. θα μετεξελιχθεί σε ΔΔΟ, διότι απλώς θα καταργηθεί και θα αντικατασταθεί από τον «συνεταιρισμό που θα έχει μία ομόσπονδη κυβέρνηση με μία διεθνή προσωπικότητα, καθώς και μία τουρκοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία και μία ελληνοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία, ίσου καθεστώτος» όπως αναφέρεται στο κοινόν ανακοινωθέν Χριστόφια - Ταλάτ. Θα διαψευσθεί η ψευδαίσθηση της αποφυγής της διχοτόμησης και της επανένωσης της Κύπρου, διότι η διχοτόμηση θα νομιμοποιηθεί, εφόσον το κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου θα αποτελέσει το τουρκοκυπριακό κρατίδιο με πολιτική ισότητα, πιθανώς κυριαρχική. Για να μην έχουμε ψευδαισθήσεις, που θα διαψευστούν, πρέπει η πλευρά μας να επιμένει σε ΔΔΟ με «σωστό περιεχόμενο», να επιμένει δηλαδή σε συνταγμα-

τική πρόνοια ότι η Κ.Δ. μετεξελίσσεται σε ΔΔΟ με επανένταξη της τουρκικής κοινότητας ως συνιστώσας πολιτείας στη ΔΔΟ, σε αποχώρηση των στρατευμάτων κατοχής, σε κατάργηση των εγγυήσεων, με πλήρη εφαρμογή του ευρωπαϊκού κεκτημένου σε ολόκληρη την επικράτεια και με εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους τους Ευρωπαίους κατοίκους της ΔΔΟ της Κύπρου. Τα πλαίσια αυτά θα κρίνουν ποιες συγκλίσεις και ποιες πρόνοιες του πλαισίου Γκουτέρες είναι συμβατές με αυτά και ποιοι περιορισμοί μπορούν να θεσμοθετηθούν για να λειτουργεί η ΔΔΟ. Θα πουν κάποιοι ότι είναι ψευδαίσθηση να αναμένουμε ότι η Τουρκία θα αποδεχτεί αυτούς τους όρους. Τότε γιατί εμείς να αποδεχτούμε τους δικούς της όρους, που έχουν στόχο να μετατρέψουν την Κύπρο σε τουρκικό προτεκτοράτο; Καλύτερα το σημερινό «στάτους κβό» με την Κ.Δ. και με όλους τους κινδύνους και την ανασφάλεια που αυτό συνεπάγεται.

Τα «κενά» του παγόβουνου Qatargate

Ερωτηματικά για τα κίνητρα που οδήγησαν στην εγκληματική οργάνωση και στη δημοσιοποίηση

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Η Εύα Καϊλή, ευρωβουλευτής και τέως αντιπρόεδρος της Ευρωβουλής, ο σύντροφός της Φραντζέσκο Τζόρτζι, ένας πρώην ευρωβουλευτής ο Αντόνιο Παντσέρι και ένας λομππίστας είναι τα πρόσωπα τα οποία είχαν συλληφθεί στις Βρυξέλλες, ενώ γράφονταν αυτές οι γραμμές και κατηγορούνται για εμπλοκή σε κύκλωμα διαφθοράς, σε εγκληματική οργάνωση, ως επίσης και για ξέπλυμα χρήματος. Οι βελγικές αρχές έχουν εντοπίσει συνολικά 1,5 εκατ. ευρώ, σε σακούλες και τσάντες, ποσά τα οποία αποδίδονται σε μια προσπάθεια εξα-

Κοινοτική πηγή έλεγε στην «Κ» ότι θα ανέμενε ότι η Ε.Ε. θα ζητούσε από τις δικτικές αρχές να εξετάσουν και το ενδεχόμενο που έχει προκύψει να σχετίζεται και με τη συνεργασία Ε.Ε. - Κατάρ για την απεξάρτηση της Ευρώπης από το ρωσικό φυσικό αέριο.

γοράς των πολιτικών θέσεων της Ε.Ε. προς όφελος του Κατάρ. Το σκάνδαλο έχει δικαίως συγκλονίσει τα θεμέλια της Ε.Ε., εκθέτοντας την υπόληψη όλου του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, καθώς για πρώτη φορά συλλαμβάνεται επί αυτοφώρω ευρωβουλευτής, για χρηματισμό, με στόχο όπως λέχθηκε, να επηρεάσει τις πολιτικές της Ε.Ε. προς όφελος μιας τρίτης χώρας. Είναι όμως αυτοι οι τέσσερις συλληφθέντες το παγόβουνο του σκανδάλου ή απλώς μια από τις κορυφές του; Θα μπορούσαν μήπως εκ των θέσεων τους να καθορίσουν πολιτικές θέσεις της ενωμένης Ευρώπης και να δρομολογήσουν την ικανοποίηση ανοικτών ντοσιέ του Κατάρ; Ή μήπως το ποσό του 1,5 εκατ. ευρώ είναι ικανό να χειραγωγήσει τις πολιτικές της Ε.Ε., ειδικά αν θα διαμοιραζόταν σε καμιά δεκαριά άτομα;

Με βάση και τα όσα αφήνονται να διαρρεύσουν από την ομοσπονδιακή εισαγγελία του Βελγίου, το παγόβουνο δεν είναι ακόμη ορατό. Το δε μέγεθός του, θα προσδιοριστεί κατ' εξοχήν από την πολιτική στόχευση, τα ποσά που πραγματικά διοικετεύθηκαν, αλλά και από τα αξιώματα των προσώπων που έχουν εμπλακεί. Αν και το σκάνδαλο και η εμπλοκή των «4» είναι τουλάχιστον προφανή, κανένα από τα τρία χαρακτηριστικά του «παγόβουνου», δεν είναι μέχρι στιγμής εντυπωσιακό. Γιατί, ούτε η συμμετοχή ενός μόνο ευρωβουλευτή (ή ακόμη και τριών, εάν προστεθούν άλλες δύο συλλήψεις ευρωβουλευτών

Διαφορετικές ήταν οι προσεγγίσεις της Προέδρου της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, και της Προέδρου του Ευρωκοινοβουλίου Ρομπέρτα Μέτσολα μετά και την αποκάλυψη του Qatargate.

που τελούν υπό εξέταση), είναι σε θέση να καθορίσει τη γραμμή της Ευρωβουλής, πόσω μάλλον του συνόλου της Ε.Ε. Και γιατί ούτε και τα χρήματα που εντοπίστηκαν, σε τέτοιο επίπεδο μπορούν να θεωρηθούν ως ποσό μαμούθ.

Κυρίως όμως, αυτό που απουσιάζει για να συμπληρωθεί το παζ και να καταστεί ορατό το παγόβουνο, είναι το κίνητρο. Δηλαδή, η πολιτική στόχευση όλης αυτής

της αδιαμφισβήτητης συνωμοσίας. Με άλλα λόγια, τι ακριβώς επεδίωξε το Κατάρ σε πολιτικό και οικονομικό επίπεδο. Αυτό μέχρι στιγμής παραμένει θολό και δυστυχώς ούτε η Ε.Ε. το εξετάζει, αλλά ούτε και οι βελγικές δικτικές αρχές φέρονται να έχουν ξεκάθαρη εικόνα, αν και διατείνονται ότι παρακολουθούσαν για περισσότερο από ένα ημερολογιακό έτος την υπόθεση αυτή, με την συνδρομή μάλιστα υπηρεσιών

ασφαλείας πέντε ακόμη ευρωπαϊκών κρατών.

Βελγικά ΜΜΕ που επικαλούνται τις δικτικές αρχές του Βελγίου, θεωρούν εν πολλοίς ότι στόχος του Κατάρ ήταν να βελτιώσει το προφίλ του λόγω Μουντιάλ, δεδομένων και των κακών εργασιακών συνθηκών που οδήγησαν σε χιλιάδες θανάτους. Η εκδοχή αυτή είναι ό,τι πιο απλό θα μπορούσε κάποιος να σκεφτεί. Ενδέχεται να είναι ορθή,

τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό. Αλλά, δεν μπορεί να θεωρείται ως η αποκλειστική εκδοχή και άρα ούτε και η μοναδική στόχευση, ειδικά αν αναλογιστούμε ότι δεν έχουν μπει στο μικροσκόπιο άλλα ζητήματα πολιτικής συνεργασίας μεταξύ Ε.Ε. - Κατάρ.

Κοινοτική πηγή έλεγε στην «Κ» ότι θα ανέμενε ότι η Ε.Ε. θα ζητούσε από τις δικτικές αρχές να εξετάσουν και το ενδεχόμενο που έχει

Πίσω από τη βελγική επιτυχία

Οι αρχές ασφαλείας του Βελγίου φέρονται σύμφωνα με πληροφορίες που άφησαν να διαρρεύσουν στον βελγικό Τύπο, να γνώριζαν και να παρακολουθούσαν την υπόθεση Qatargate από το 2021. Δηλαδή για περισσότερο από ένα ημερολογιακό έτος. Η υπόθεση θεωρήθηκε ότι ενέπιπτε στο επίπεδο της «εθνικής ασφάλειας» και σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, σε όλο αυτό το διάστημα, τις προσπάθειες παρακολουθήσης συνέδραμαν οι υπηρεσίες πέντε ακόμη ευρωπαϊκών κρατών. Παρά την αδιαμφισβήτητη επιτυχία σύλληψης τεσσάρων προσώπων εκ των οποίων μιας ευρωβουλευτού, με αυτόφωρη διαδικασία, διαπιστώνονται σοβαρά κενά και αναπάντητα ερωτήματα, περιλαμβανομένων:

- Γιατί οι έρευνες της βελγικής

ομοσπονδιακής εισαγγελίας δεν στράφηκαν ταυτόχρονα εναντίον και των τριών ευρωβουλευτών ή και άλλων που φέρονται να εμπλέκονται στην υπόθεση;

- Η αυτόφωρη σύλληψη των «4», περιλαμβανομένων της Εύας Καϊλή, δεν ήκνησε ως καμπανάκι για όσους φέρονται να εμπλέκονται στην υπόθεση, παρέχοντας χρόνο για καταστροφή στοιχείων, τεκμηρίων και απαλλαγή από χρήματα, που θεωρούνται προϊόν διαφθοράς;

- Υπήρξαν διαρροές προς άτομα που ενδεχομένως ενέχονται στην υπόθεση χρηματισμού και διαφθοράς; Στο πλαίσιο αυτό, καταγράφονται κενά αναφορικά και με την Εύα Καϊλή, η οποία φέρεται να ενημέρωσε τον πατέρα της για την επιχείρησή της ομοσπονδιακής εισαγγελίας.

Ένα ολόκληρο ημερολογιακό έτος, παρακολούθησης υπόπτων και τηλεφωνικών συνδιαλέξεων δεν ήταν αρκετό ώστε οι αρχές ασφαλείας του Βελγίου να γνωρίζουν τη διαδρομή των χρημάτων, την οποία αναζητούν τώρα;

- Οι ίδιοι οι ανακριτές δήλωσαν έκπληκτοι με τα χρήματα που εντόπισαν, αν και το ποσό απέχει πολύ από το να θεωρείται ικανό να χειραγωγήσει πολιτικές της Ε.Ε. Αυτά είναι όλα τα χρήματα; Ή έχουν επιστρατευθεί πολύ μεγαλύτερα ποσά; Και εάν ναι, τι απέγιναν;

- Φωτογραφίζουν το Κατάρ για το συγκεκριμένο σκάνδαλο μέσα από τις σκόπες διαρροές που έχουν γίνει κυρίως σε βελγικά ΜΜΕ, αλλά κανέναν Καταριανός δεν έχει συλληφθεί ή απελαθεί παράλληλα με τις τέσσερις συλ-

λήψεις που έχουν γίνει. Στο ταγκό δεν χορεύουν δύο;

- Ποιο ήταν το κίνητρο όλης αυτής της υπόθεσης διαφθοράς; Περιορίζεται στην επικοινωνιακή πολιτική του Κατάρ για βελτίωση της εικόνας του ή εκτείνεται στην ουσία χειραγώγησης πολιτικών της Ε.Ε.; Και εάν ναι, σε ποια ντοσιέ επένδυσε το Κατάρ;

Αυτά είναι μόνο μερικά από τα κενά της υπόθεσης Qatargate, τα οποία θα πρέπει να απαντηθούν για να μπορούμε όλοι μιλήσουμε για πραγματική επιτυχία μιας αστυνομικής επιχείρησης. Μια αστυνομική επιχείρηση η οποία στήθηκε κατόπιν συγκεκριμένης προφανώς πληροφορήσης και όχι γιατί μια μέρα θυμήθηκαν οι αρχές του Βελγίου και άλλων πέντε κρατών-μελών να αρχίσουν έρευνες...

προκύψει να σχετίζεται και με τη συνεργασία Ε.Ε.- Κατάρ για την απεξάρτηση της Ευρώπης από το ρωσικό φυσικό αέριο. Αν και πληροφορίες δεν υπάρχουν προς αυτή την κατεύθυνση, δεν θα πρέπει να εκφεύγει της προσοχής μας και το γεγονός ότι στις 29 Νοεμβρίου, ελάχιστες μέρες πριν ξεσπάσει το σκάνδαλο Qatargate, η κυβέρνηση της χώρας του Κόλπου και η Γερμανία κατέληξαν σε συμφωνία για την προμήθεια υδροποιημένου φυσικού αερίου (LNG), με την εμπλοκή και αμερικανικής εταιρίας, ενώ συζητήσεις για συνεργασία γίνονται και μεταξύ Κατάρ και Ε.Ε. Μετά το ξέσπασμα του σκανδάλου στην έδρα της Ε.Ε. και τις κατηγορίες κατά της Εύας Καϊλή και άλλων τριών προσώπων, η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, εμφανώς αμήχανη, δήλωσε: «Εργαζόμαστε με το Κατάρ... σε διμερή ζητήματα, όπως η απεξάρτηση από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα», δημιουργώντας την εντύπωση ότι το σκάνδαλο και η προσπάθεια που αποδίδεται στο Κατάρ για χειραγώγηση πολιτικών της Ε.Ε. μέσω χρηματισμού, δεν επηρεάζει καν τον στόχο της διμερούς συνεργασίας στην οποία αναφέρθηκε. Ωστόσο, την ίδια ώρα, η Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Ρομπέρτα Μέτσολα διαφορετικό: «Θα ήταν καλύτερο να παγώσουμε παρά να πωληθούμε», είπε η επικεφαλής της Ευρωβουλής.

Η διαφορετική λοιπόν προσέγγιση των δύο αξιωματούχων είναι τουλάχιστον αξιοπρόσεκτη και η πολιτική συμπεριφορά της Ούρσουλας φον ντερ Λάιεν προκαλεί εύλογα ερωτηματικά.

Αν και επαναλαμβάνουμε ότι δεν υπάρχουν πληροφορίες που να διασυνδέουν την απεξάρτηση φυσικού αερίου της Ε.Ε. από τη Ρωσία, μέσω Κατάρ, με το σκάνδαλο Qatargate, ένας σοβαρός διεθνής οργανισμός όπως η Ε.Ε., περιλαμβανομένης και της χώρας που τη φιλοξενεί, θα έπρεπε –αν μη τι άλλο– να το τοποθετήσουν στη γενικότερη υπό εξέταση εικόνα. Και σε αυτή την εικόνα θα ήταν καλό να εξεταστούν αεροπορικές συμφωνίες και πολλά άλλα ντοσιέ που άπτονται της υφιστάμενης αλλά και της επιδιωκόμενης συνεργασίας Ε.Ε.- Κατάρ. Περιλαμβανομένης και της ίδιας της χώρας του Κόλπου, αλλά και του ερωτήματος «ποιος κερδίζει και ποιος χάνει από το Qatargate».

Το οποίο προς αποφυγή παρερμηνειών, είναι και υπαρκτό και ορθώς έχει πάρει τον δρόμο της δικαιοσύνης. Αλλά θεωρείται μάλλον απίθανο να περιορίζεται στα όρια της εμπλοκής της Εύας Καϊλή, του συντρόφου της, ενός πρώην ευρωβουλευτή και 3-4 συνεργατών/βοηθών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ακόμη και εάν σε αυτούς προστεθούν άλλοι δύο υπό εξέταση ευρωβουλευτές.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Σήμερα η Εύα. Χτες και αύριο;

Κάποιοι κάνουν ότι πέφτουν από τα σύννεφα. Ολοφύρονται ότι τάχατες για πρώτη φορά η Ευρώπη συγκλονίζεται από τόσο μεγάλο σκάνδαλο. Ξεχνάνε παρόμοια φαινόμενα, όσα τουλάχιστον έγιναν γνωστά:

- Τις «πειραγμένες» εκπομπές ρύπων της Volkswagen,
- τις φοροαπαλλαγές των μονοπωλίων που έδωσε το Λουξεμβούργο,
- την πρόσληψη του Μπαρόζο, προέδρου της Ε.Ε., στην Goldman Sachs,
- την εμπλοκή της πρώην Ολανδής Επιτρόπου Ν. Kroes σε επιχειρηματικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της θητείας της,
- τα Panama και τα Pandora papers στα οποία φιγουράριζαν κορυφαιοί Ευρωπαίοι αξιωματούχοι, Πρόεδροι και Πρωθυπουργοί κρατών-μελών (δεν υστέρησε ο Νίκος

Αναστασιάδης),

- την περίπτωση του ευρισκόμενου σε κατ' οίκον περιορισμό Σαρκοζί για ενίσχυση της προεκλογικής του, πάλι από το Κατάρ,
- τα σκοτεινά και αδιαφανή συμβόλαια των πολλών δισεκατομμυρίων για τα εμβόλια του κορωνοϊού,
- τη μόλις χτες ανακοίνωση ότι ο πρώην πρωθυπουργός του Βελγίου και σημερινός Ευρωβουλευτής κ. Φερχόφστατ δήλωσε, πλέον του μισθού του, έσοδα €300.000 από παράλληλες επαγγελματικές δραστηριότητες.

Και δεν είναι ο μόνος, ενώ την ίδια στιγμή εκατομμύρια Ευρωπαίοι πολίτες δεν βγάζουν τον μήνα. Εδώ όλα περιστρέφονται γύρω από την... «περιστρεφόμενη πόρτα». Το φαινόμενο της ανακύκλωσης των εκπροσώπων του κεφαλαίου σε διάφορους ρόλους για να εξυ-

πηρετούν τα συμφέροντα του. Ως εκλεγμένοι, «σύμβουλοι», προπαγανδιστές, ελεγχόμενοι «συνδικαλιστές», ακόμη και ως... φιλάνθρωποι μέσα από ύποπτες Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις.

Κάποιοι κάνουν ότι δεν βλέπουν τους χιλιάδες λομππίστες που δαπανούν εκατοντάδες εκατομμύρια τον χρόνο για ν' ασκήσουν «πίεση» για να αποτυπώσουν τα συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου στις ευρωπαϊκές νομοθεσίες. Μπαινοβγαίνουν αίματος με τα επιχειρηματικά συμποίον θέλουν και εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του να αναφέρει στο περιβόητο Μητρώο Διαφάνειας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Πρόεδροι και Πρωθυπουργοί, εξαίρεσαν τους εαυτούς τους και από αυτή την τυπική υποχρέωση...

Κάνουν πως δεν άκουσαν τη Διεθνή Διαφάνεια που είπε: «Δεν πρόκειται για μεμονωμένο περι-

στατικό. Για δεκαετίες το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επέτρεψε την ανάπτυξη μιας κουλτούρας ατιμωρησίας...». Για να προλάβω τους κακόβουλους: Δεν κλέβουν όλοι...

Το ζήτημα, όμως, δεν είναι ούτε ατομικό ούτε και εθνικό. Γιατί, κατά περιόδους, ακούμε και το υποκριτικό για τον «διεφθαρμένο νότο της Ευρώπης». Το ζήτημα είναι συστηματικό. Αποτυπώθηκε εύστοχα σ' έναν τίτλο: «Είναι ο καπιταλισμός, λήϊθιε...». Η ίδια η Ε.Ε. διατηρεί δεσμούς αιμάτος με τα επιχειρηματικά συμφέροντα και συχνά πυκνά μετατρέπεται σε φυτώριο για κάθε λογής σκάνδαλα. Η Εύα Καϊλή, ήδη, καταβρέθηκε από αντιπρόεδρο του Κοινοβουλίου. Διατηρεί, βέβαια, το τεκμήριο της αθωότητας, όπως και πολλοί άλλοι που γέννησαν, έθρεψαν και ανέχτηκαν τέτοια φαινόμενα με τις πολιτικές τους. Εξάλλου δεν είναι η μόνη που αποθέωνε τη

δημοκρατία του Κατάρ. Όταν η Ευρωπαϊκή Αριστερά αναδείκνυε τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Κατάρ, τον εργασιακό μεσαίωνα, τους θανάτους των εργατών στα κάτεργα των λαμπερών γηπέδων, πολλοί σιωπούσαν. Η αμαρτωλή FIFA του έδινε το Μουντιάλ, οι Δεξιοί, Σοσιαλιστές και Φιλελεύθεροι μέχρι και χτες αρνούνταν την έκδοση ψηφίσματος για την κατάσταση στο Κατάρ, ενώ και ο κύριος Μαργαρίτης Σχοινάς, αντιπρόεδρος της Ε.Ε., αποθέωνε τις δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις της χώρας και ωθούσε για απελευθέρωση της τουριστικής βίζας για τους Καταριανούς. Όλα για την εξυπηρέτηση των ενεργειακών και γεωπολιτικών σκοπιμοτήτων της Ευρώπης. Πάνε περίπατο και η Δημοκρατία και οι περιβόητες, πάντοτε επικεκτικά ιδωμένες αξίες, και οι λαϊκίστικες διακηρύξεις...

Για το μέρος των δηλώσεών της, ίσως έχει δικό η κα Καϊλή: ό,τι, προκλητικό βέβαια, δήλωσε για την κατάσταση στο Κατάρ αποτελεί και επίσημη θέση της Ε.Ε. Η όποια καταδίκη, αν υπάρχει, της κας Καϊλή δεν θα σώσει την παρτίδα. Η Εύα Καϊλή είναι, απλώς, η κορυφή του παγόβουνου. Στο βασίλειο της Δαυιμαρκίας το σάπιο ζει και θα βασίλευει για καιρό. Υπάρχει διόδος αυτοκάθαρσης; Θέλει πολλή Αρετή και ατελείωτη Τόλμη... Δεν είμαι καθόλου βέβαιος ότι υπάρχουν. Ή μάλιστα να ρίξουμε όλες μας τις ελπίδες στην εντιμότητα του Βέλγου ανακριτή;

Υ.γ.: Δεν ντρέπονται κάποιοι συνάδελφοι του στην Κύπρο; Πόσα σκάνδαλα χωρούν ακόμα τα συρτάρι σας;

Ο κ. Γιώργος Γεωργίου είναι ευρωβουλευτής ΑΚΕΛ.

Από το Συντριβάνι στο κελί του Αρεν

Η σταδιοδρομία της καλής μαθήτριας από τη Θεσσαλονίκη, από το δημοτικό συμβούλιο της πόλης της έως τη φυλακή

Του ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Η Εύα Καϊλή όταν ήταν 12 ετών ήλθε για πρώτη φορά σε επαφή με τη σκέψη του Φρίντριχ Νίτσε. Διάβασε το βιβλίο «Τάδε έφη Ζαρατούστρα», που ανακάλυψε στην οικογενειακή βιβλιοθήκη. Στο έργο αυτό ο Γερμανός φιλόσοφος του 19ου αιώνα αναπτύσσει επικίνδυνες ιδέες. Ο Ζαρατούστρα διακηρύσσει ότι «ο Θεός είναι νεκρός» και ότι ο άνθρωπος πρέπει να «αυτοκαταστραφεί» για να δημιουργήσει τον «Υπεράνθρωπο». Η υπέρβαση του εαυτού επιτυγχάνεται μέσα από την έκφραση της «θέλησης για εξουσία». Οι έννοιες στον Νίτσε είναι διφορούμενες και οι ερμηνείες επισφαλείς. Ένα παιδί κινδυνεύει να πάρει τόσο πολύ «τοis μετρητοίς» τη «θέληση για εξουσία», ώστε στο μέλλον να συλληφθεί με... παράνομα μετρητά.

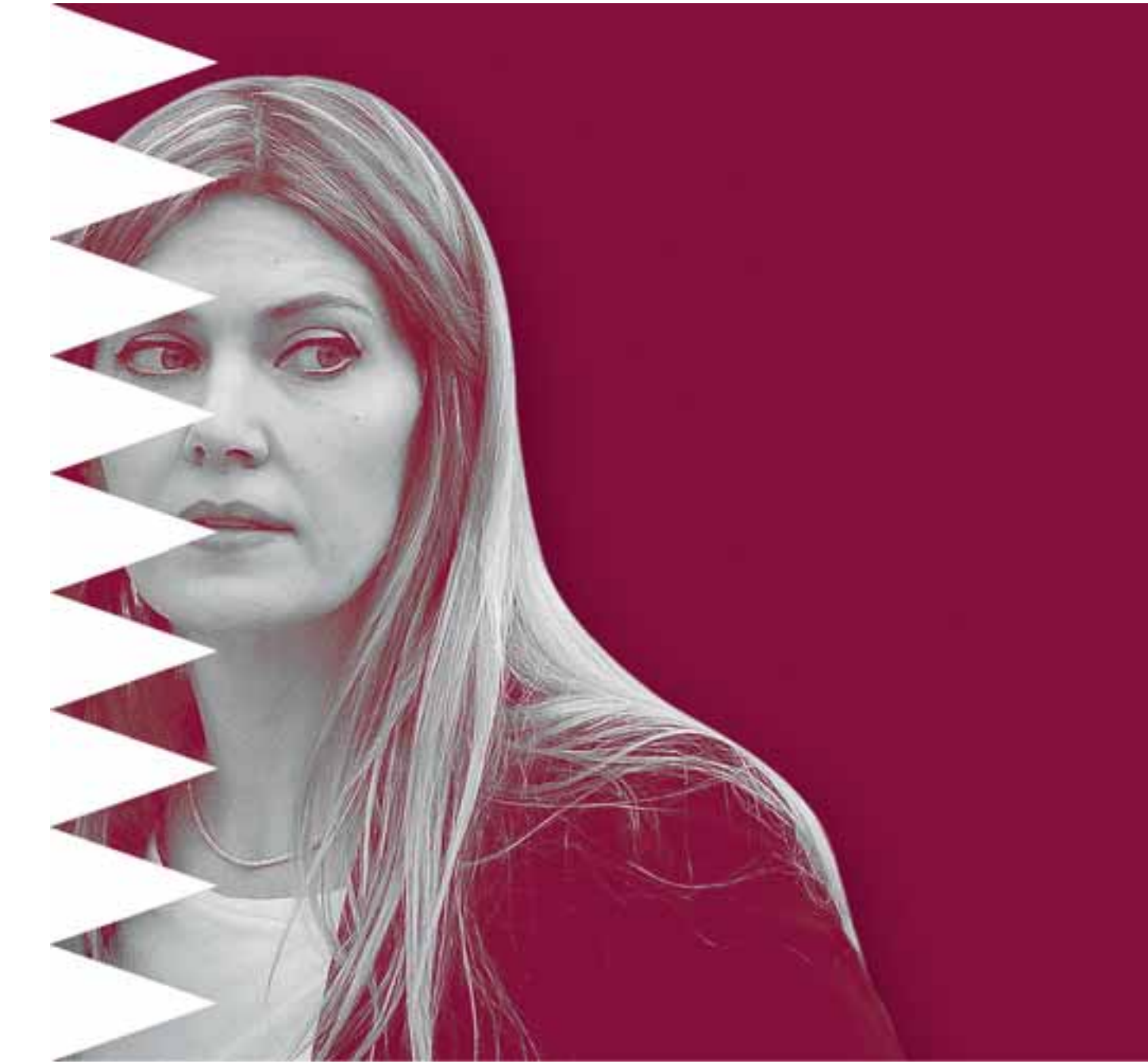
Η τέως, πλέον, αντιπρόεδρος του Ευρωκοινοβουλίου γεννήθηκε στις 26 Οκτωβρίου 1978 στην περιοχή Συντριβάνι της Θεσσαλονίκης. Ο πατέρας της Αλέξανδρος γεννήθηκε στην Πόλη και αποφοίτησε από το Ζωγράφειο Λύκειο. Σπούδασε ηλεκτρολόγος μηχανικός στο Αριστοτέλειο και απέκτησε την Εύα στα 23 του. Η μητέρα της, Μαρία, με καταγωγή από τον Πόντο είναι ποιήτρια και απόφοιτη της Σχολής Θεάτρου του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος (ΚΘΒΕ). Η μικρότερη αδελφή της, Μανταλένα, είναι δικηγόρος και επικεφαλής της ELONTech. Πρόκειται για μια Μη Κυβερνητική Οργάνωση που προσφέρει «νομικές συμβουλές» σχετικά με τη ρυθμιστική πολιτική της Ε.Ε. για τις αναδυόμενες τεχνολογίες (η ιστοσελίδα «κατέβηκε»).

«Ήταν μια μικροαστική οικογένεια με μεσαία οικονομικά μέσα. Κατά σύμπτωση, η οικονομική της κατάσταση βελτιώθηκε από τότε που η Εύα μπήκε στην πολιτική», λέει στην «Κ» πρόσωπο με γνώση της ανθρωπογεωγραφίας της συμπατριώσους. Ας μην αναρωτηθούμε πόσες άλλες οικογένειες πολιτικών –από τη Βουλή έως το τελευταίο χωριό– έχουν σηματοδοτεί από ανάλογες συμπτώσεις. Ας σταθούμε μόνο στα πρόσωπα των ημερών. Ακόμη και αν υπογαραμμίσουμε ότι οι απολαβές των ευρωβουλευτών δεν είναι ευκαταφρόνητες, οι σικιές παραμένουν.

Η Εύα φέρεται να δάγκωσε το μύλο που της πρόσφερε κάποιος «καταραμένος όφις» από το Κατάρ με αντάλλαγμα την υποστήριξή της στο ζήτημα της κατάργησης της βίζας για τα ταξίδια από το κρατίδιο προς την Ευρώπη που επρόκειτο να συζητηθεί στο Ευρωκοινοβούλιο (και τώρα πήγε στις ελληνικές καλένδες). Το Κατάρ διαψεύδει ότι έχει οποιαδήποτε σχέση με το σκάνδαλο. Προτού συλληφθεί, η αντιπρόεδρος πρόλαβε να υπερασπιστεί με πάθος στην Ευρωβουλή το κρατίδιο απέναντι στις κατηγορίες για στημένη ανάθεση του Μουντιάλ, διώξεις κατά των ομοφυλοφίλων και εκατόμβες νεκρών εργατών από την αποινικτική ζέστη κατά την ανέγερση των γηπέδων.

15μελές και καφέ Σαντέ

Η Καϊλή ως κορίτσι είχε κλειστό χαρακτήρα και διάβαζε πολύ. Δεν ήταν πάντα όμορφη λόγω κάποιων αυξημένων μελών βάρους. Στο λύκειο, όμως, «άνθισε». Πέρα από αριστούχος και απουσιολόγος της τάξης, εξελέγη πρόεδρος του 15μελούς συμβουλίου. Τα 15μελή της εποχής διακρίθηκαν στις καταλήψεις και έγιναν φυτώρια ταλέντων που εμπλούτισαν αργότερα την κεντρική πολιτική σκηνή. Η Εύα πέρασε στην Αρχιτεκτονική του ΑΠΘ. Όταν έγινε 20 ετών, το 1998, ο καθηγητής της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών, συγκοινωνιολόγος Σπύρος Βούγιας, κατέβη-

κε για δήμαρχος Θεσσαλονίκης. Είχε την υποστήριξη του Συνασπισμού, αλλά προέβαλλε την εικόνα του «ανεξάρτητου».

Ο 45άρης Βούγιας είχε ύφος με ύφος και ρυθμό Θερμαϊκού Κόλλπου και έμοιαζε σαν να βγαίνει από σίριαλ. Ελεγε ότι παραμερίζει τον κουρασμένο κομματικό λόγο για να διατυπώσει έναν «ερωτικό λόγο που απευθύνεται σε όλους αδιακρίτως». Για εκλογικό κέντρο επέλεξε το café Santé, που το μετονόμασε σε café Politic. Πίστευε ότι για να

«Ήταν μια μικροαστική οικογένεια με μεσαία οικονομικά μέσα. Κατά σύμπτωση, η οικονομική της κατάσταση βελτιώθηκε από τότε που η Εύα μπήκε στην πολιτική».

έχει η πολιτική συζήτηση μεγαλύτερη απήχηση, θα πρέπει να γίνεται σε καφέ-μπαρ.

Η Καϊλή, μέλος της ΠΑΣΠ, επισκέφθηκε το μπαρ. Τα πράσινα μάτια της διέκριναν ανάμεσα στην κάπνα από τα τσιγάρα τη ριζοσπαστική σκέψη που οδηγεί στην επιτυχία. Ο Βούγιας απέσπασε 15,1%. Το 2000 μεταπήδωσε στο ΠΑΣΟΚ και έγινε βουλευτής Επικρατείας. Το 2002 επανέλαβε την «ερωτική εκστρατεία» με τον συνδυασμό «Ξημερώνας». Δεν ξημέρωσε. Ελαβε 27,9%. Οι Θεσσαλονικείς προτίμησαν από την πρώτη Κυριακή τη «σταθερή αξία», τον Βασίλη Παπαγεωργόπουλο (54,2%), αλλά η Εύα εξελέγη σύμβουλος.

Το στρατηγικό πρόβλημα που έπρεπε να επιλύσει το ΠΑΣΟΚ στη Θεσσαλονίκη το 2004 ήταν η τεράστια δημοτικότητα της λαϊκής καλλονής της Νέας Δημοκρατίας Έλενας Ράπτη, η οποία κατέβαινε φουριόζα για πρώτη φορά, στο πλαίσιο της βαθιάς

ανανέωσης που προωθούσε ο Κώστας Καραμανλής. Οι επαίνοντες αποφάσισαν ότι η καλύτερη απάντηση ήταν η Εύα. Η Καϊλή εξελέγη τελευταία, αλλά ο Γιώργος Παπανδρέου, που ήταν υποψήφιος σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, προτίμησε την έδρα της Θεσσαλονίκης. Αφησε την Εύα εκτός Βουλής, ίσως γιατί γνώριζε ότι η πρωτόπλαστη του Βορρά υποστήριζε τον Ευάγγελο Βενιζέλο. Η Εύα αξιοποίησε τον ελεύθερο χρόνο της παίρνοντας ένα «μαστεράκι» στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές από το Πανεπιστήμιο Πειραιώς, χωρίς φυσικά να στερνηθεί τις επισκέψεις της στον Αντώνη Ρέμο και σε άλλα κέντρα μυσταγωγίας.

Η διασημότητα που κατέκτησε την οδήγησε στο στούντιο του Mega Channel. Για μία διετία παρουσίαζε το δελτίο ειδήσεων του Σαββατοκύριακου. Οι μυημένοι μιλούσαν για μια νέα γυναίκα με εξυπνάδα, εργατικότητα και αγωγή. Το 2007 υπερέβη σε ψήφους τον Ακη Τσοχατζόπουλο και μπήκε στη Βουλή, αφήνοντας έξω το ιστορικό στέλεχος του ΠΑΣΟΚ. Η εξέλιξη σόκαρε αρθρογράφους-φίλους του Ακμ, που έγραψαν για «τέλος εποχής». Τελικά η εποχή δεν άλλαξε και πολύ. Ακολούθησε η εμφύλια σύρραξη Παπανδρέου - Βενιζέλου. Σε συγκέντρωση του Βενιζέλου η Εύα σπκώνεται όρθια και χτυπάει ένα ταμπούρλο – άλλη μία επιρροή, ενδεχομένως, από τον «Ζαρατούστρα», αυτή τη φορά του Ρίχαρντ Στράους. Το Συμφωνικό Ποίημα αρχίζει με ένα ρυθμό τυμπάνου, που συμβολίζει την έλευση του Υπερανθρώπου.

Μετά τις Κάννες

Η Εύα επανέξελεγχ τον 2009. Το 2011, μόλις ανακοινώθηκε ότι ο Παπανδρέου προετοιμάζει δημοψήφισμα για την εφαρμογή του αναθεωρημένου προγράμματος σταθεροποίησης, η Καϊλή τον κάλεσε με ανοιχτή επιστολή να παραιτηθεί και να υποστηρίξει κυβέρνηση συνεργασίας. Η απάντηση ήλθε από τον τότε γραμματέα του ΠΑΣΟΚ

Σωκράτη Ξυνίδη, που την αποκάλεσε «καλτσοδέτα». Η Καϊλή τον κατήγγειλε στο Πειθαρχικό του Κοινοβουλίου για σεξιστική συμπεριφορά. Εκείνη την εποχή είχε ταυτιστεί πολιτικά με τον Βενιζέλο. Αργότερα άρχισε να κρατάει αποστάσεις. Σήμερα ο Βενιζέλος δηλώνει ότι «η τραγική υπόθεση Καϊλή είναι αδιανόητη πολιτικά, θεσμικά και ηθικά».

Ανεξάρτητα από την ομορφοντία κριτικής ότι στηρίχτηκε στην εξωτερική της εμφάνιση και στις σχέσεις της με ισχυρούς επιχειρηματίες, η Καϊλή δεν ήταν μόνο μια «Μπάρμπι» και σίγουρα δεν ήταν διάττων αστήρ. Είχε αντοχή και διάρεκεια. Σε κάποιες περιπτώσεις δεν δίστασε να συγκρουστεί. Παραλίγο να συγκρουστεί και με τον Βενιζέλο όταν τον Ιούνιο του 2012 ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ επέλεξε την έδρα της Θεσσαλονίκης. Η πολιτικός είχε μόλις επανεκλεγεί –πρώτη σε σταυρούς– στην Α΄ Θεσσαλονίκης, αλλά έμεινε για δεύτερη φορά εκτός Βουλής.

Ο λαός ανέλαβε να αποκαταστήσει την «αδικία» ανταμείβοντας την Εύα με την πρώτη θέση σε σταυρούς στην «Ελιά» στις ευρωεκλογές του 2014 (πάνω από 120.000). Έτσι ξεκίνησε η ευρωπαϊκή καριέρα. Τα ξένα «λαγωνικά» την είχαν ήδη εντοπίσει. Το 2011 η βρετανική εφημερίδα Sun την ανακήρυξε στην ιστοσελίδα της ως «την πιο σέξι πολιτικό της Ευρώπης». Το 2019 επανέξελεγχ με 145.000 σταυρούς (αλλά βγήκε δεύτερη μετά τον Νίκο Ανδρουλάκη).

Στην Ευρώπη επέδειξε εργατικότητα. Εξελέγχ ως μία εκ των δεκατεσσάρων αντιπροέδρων του Ευρωκοινοβουλίου, ενώ το 2021 σκεφτόταν να διεκδικήσει την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ. Στην Ευρώπη ασχολούνταν (και) με τις νέες τεχνολογίες. Μιλούσε συχνά ως ειδήμων για το κρυπτονόμισμα bitcoin. Πολιτικός με σαρκαστική διάθεση είπε στην «Κ» ότι «αν η Εύα ήξερε από bitcoin θα το είχε πάρει

σε bitcoin». Τελευταία κυκλοφορούσε η πληροφορία ότι θα συνταχθεί με τη Νέα Δημοκρατία. Το καλοκαίρι υποβίβασε το σκάνδαλο της παρακολούθησης του κινητού του προέδρου του κόμματός της. Ο Ανδρουλάκης δίστασε να τη διαγράψει και το μετάνιωσε.

Οι επενδύσεις

Η Εύα Καϊλή εμφανίζει στο «πόθεν έσχες» της «πενιχρές» καταθέσεις –κοντά στο μισό εκατομμύριο ευρώ–και κάποια ακίνητα. Παρά τον φόρτο εργα-

Προτού συλληφθεί, υπερασπίστηκε στην Ευρωβουλή το Κατάρ απέναντι στις κατηγορίες για στημένη ανάθεση του Μουντιάλ διώξεις ομοφυλοφίλων και εκατόμβες νεκρών εργατών.

σίας στις Βρυξέλλες βρήκε τον χρόνο τον Νοέμβριο και ίδρυσε μαζί με τον σύντροφό της Φραντσέσκο Τζόρτζι εταιρεία ακινήτων με έδρα στην οδό Σκουφά στο Κολωνάκι. Οπως αποκάλυψε η «Κ», το ζεύγος προχώρησε στις αρχές της χρονιάς σε αγορά ακινήτου-φιλέτου στην Πάρο προς 300.000 ευρώ. Λίγοι θα πιστέψουν τώρα ότι οι επενδύσεις σε ακίνητα δεν ήταν άλλος ένας τρόπος για τη νομιμοποίηση αδήλων μετρητών μέσω εικονικών υπερτιμολογήσεων.

Εύα και Φραντσέσκο υπέγραψαν σύμφωνο συμβίωσης το 2020. Στις αρχές του 2021 απέκτησαν μία κόρη, την Αριάδνη. «Τώρα θέλει οργάνωση για να τα καταφέρει», είπε στην Εύα η Φώφη Γεννηματά όταν της τηλεφώνησε για να της ευχαρισθεί για τη γέννηση του παιδιού. Τα 160.000 ευρώ που είχε στην κατοχή της λέγεται ότι βρέθηκαν κρυμμένα στο κρεβάτι του παιδιού. Ο δικηγόρος

της, Μιχάλης Δημητρακόπουλος, γνωστός για τις διασώσεις επιφανών, διαψεύδει την πληροφορία για την κρυψώνα. Διαψεύδει επίσης ότι η Εύα γνώριζε για το σκάνδαλο. Το αποδίδει στους ιταλικούς «αυτοσχεδιασμούς» του συντρόφου της.

Ο 35χρονος Τζόρτζι ήταν συνεργάτης του πρώην Ιταλού ευρωβουλευτή Αντόνιο Παντσέρι. Το 2019 ο Παντσέρι ίδρυσε στις Βρυξέλλες τη Μη Κυβερνητική Οργάνωση «Fight Impunity» («Πολέμα την τιμωρησία») που ασχολήθηκε με διεθνή θέματα παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο σπίτι του Παντσέρι, ο οποίος «πολεμούσε την ατιμωρησία» μαζί με τον Τζόρτζι, κατασχέθηκαν 600.000 ευρώ. Εντωμεταξύ, οι Αρχές παραμόνευαν έξω από το σπίτι του ζεύγους Καϊλή - Τζόρτζι και μόλις βγήκε ο Τζόρτζι τον συνέλαβαν, κάτασχεσαν το κινητό του και ενημέρωσαν τη σύζυγό του για τη σύλληψη. Η σύζυγος ενημέρωσε τον πατέρα της, ο οποίος βρισκόταν στο ξενοδοχείο Sofitel αγκαλιά με κάμποσα μετρητά. Ο Αλέξανδρος Καϊλής πετάχτηκε στον δρόμο, κατευθυνόμενος μάλλον προς άλλο σημείο της πόλης. Συνελήφθη με μια βαλίτσα μέσα στην οποία ασφυκτιούσαν 600.000 ευρώ.

Η έφοδος

Ακολούθησε η έφοδος στην κατοικία του ζεύγους, αφού η σύλληψη του πατρός Καϊλή αξιολογήθηκε για την άρση της ασυλίας της αντιπροέδρου θυγατέρας του. Παράλληλα, έγιναν έφοδοι σε σπίτια κομπάρσων του δράματος και του Βέλγου ευρωβουλευτή Μαρκ Ταραμπελά. Φαίνεται ότι οι βελγικές αρχές έμαθαν σε πραγματικό χρόνο ότι οι πρωταγωνιστές έλαβαν τις αμοιβές τους για τον αγώνα τους για τα ανθρώπινα δικαιώματα και κινητοποιήθηκαν άμεσα προτού οι βαλίτσες κάνουν φτερά σε κάποια εξωχώρια εταιρεία (offshore). Στην Ελλάδα η Αρχή για το Σέπλυμα Μαύρου Χρήματος δέσμευσε τα περιουσιακά στοιχεία της Καϊλή, του συντρόφου της και μελών της οικογένειάς της. Από τη μια μέρα στην άλλη, η πολιτικός βρέθηκε από το Ευρωκοινοβούλιο στις φυλακές του Αρεν έξω από τις Βρυξέλλες.

«Η Εύα Καϊλή είναι τέκνο της εποχής του “ελληνικού νεοπλουτισμού”, όπου για μερίδα της κοινωνίας η διαφθορά ισοδυναμεί με ανθρώπινο δικαίωμα», λέει στην «Κ» παλαιός κοινοβουλευτικός. Όταν η κομματική επιρροή απλώνεται στην οικονομία, η μια γενιά μετά την άλλη (πατήρ και θυγάτερα εν προκειμένω) μπορεί να καταλήγουν στην ίδια διαπίστωση: ότι η σκληρή δουλειά δεν οδηγεί στην οικονομική αποκατάσταση με τρόπο εξίσου δραστικό με εκείνον που εξασφαλίζει η μετατροπή της πολιτικής επιρροής σε μίζες που διακινούνται σε σακούλες. Ίσως είναι πολλοί εκείνοι που μόλις αντιλαμβάνονται πώς παίζεται το παιχνίδι συναινούν αθόρυβα με τους άρρητους κανόνες του ή σπκώνονται από την «τσόχα» και φεύγουν στο εξωτερικό.

Η Εύα έκανε και τα δύο – έφυγε στο εξωτερικό, όπου ανακάλυψε ακόμη περισσότερες ευκαιρίες για αριστεία. Οπως είπε η πρόεδρος του Ευρωκοινοβουλίου, Ρομπέρτα Μέτσολα, «η ευρωπαϊκή δημοκρατία δέχεται επίθεση». Γεμάτοι «θέληση για εξουσία» κάποιοι αναγνώστες του Νίτσε βρέθηκαν στον παράδεισο της Ευρωπαϊκής Δημοκρατίας, όπου παραμονεύουν όφεις κρατώντας μήλα της γνώσης. Αλλά καθώς «ο Θεός είναι νεκρός», πίστεψαν ότι επικρατεί ατιμωρησία. Μόνο που ο Θεός δεν είναι νεκρός και καμιά φορά εμφανίζεται με τη μορφή εισαγγελέα.

Η σκληρή μάχη για τη θέση του δευτέρου

Αβέρωφ Νεοφύτου και Ανδρέας Μαυρογιάννης μπαίνουν στην τελική ευθεία της συσπείρωσης με σοβαρά διλήμματα

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Οι **δημοσκοπήσεις** αποτυπώνουν τη στιγμή, δεν αποτελούν καθρέφτη της κάλπης και πολλά μπορεί να ανατραπούν στην τελική ευθεία.

Αυτό όμως που καταδεικνύουν όλες οι μετρήσεις μέχρι τώρα είναι το ασφαλές προβάδισμα του Νίκου Χριστοδουλίδη στον πρώτο γύρο και μία σκληρή μάχη των Αβέρωφ Νεοφύτου και Ανδρέα Μαυρογιάννη

Οι αδυναμίες της καμπάνιας και το πρόβλημα της συσπείρωσης.

για μια θέση στον β' γύρο. Ο Νίκος Χριστοδουλίδης θέλει με κάθε τρόπο να διασφαλίσει την πρωτιά του, ενώ τα επιτελεία Νεοφύτου και Μαυρογιάννη μελετούν διεξοδικά τις δημοσκοπήσεις για να διαπιστώσουν

ποια θα είναι τα βήματά τους για την τελική ευθεία. Και στα τρία επιτελεία κρίσιμη καμπή του προεκλογικού είναι το τέλος των γιορτών. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου δίνει έμφαση στο ότι μπορεί να κουμαντάρει την

οικονομία. Ο Ανδρέας Μαυρογιάννης παρουσιάζει πλάνο 100 ημερών διακυβέρνησης και στοχεύει στην αλίευση ψήφων από το Κέντρο αλλά και από τους Αριστερούς που απέχουν από την κάλπη.

Το προσωπικό στοίχημα και η «ικανή ηγεσία» του Αβέρωφ

Όταν την προηγούμενη εβδομάδα βρέθηκαν στον Εθνικό Λασιών του ΔΗΣΥ, ο εκπρόσωπος Τύπου του κόμματος Δημήτρης Δημητρίου και ο υφυπουργός Ναυτιλίας Βασίλης Δημητριάδης εξηγούσαν στους παρευρισκόμενους γιατί το ενδεχόμενο εκλογής Νίκου Χριστοδουλίδη θα είναι επικίνδυνο για τον τόπο, ένας υποστηρικτής του Αβέρωφ Νεοφύτου που παρευρισκόταν στον χώρο, τους υπενθύμισε την στρατηγική του Μιτερράν. Ότι βάσει της πολιτικής Μιτερράν στόχος δεν είναι να αναδείξεις τα κακά του αντιπάλου σου αλλά να επικεντρωθείς στα δικά σου προσόντα, καθώς με αυτό τον τρόπο δίνεις τον χώρο και τον χρόνο στον αντίπαλό σου να βελτιωθεί. Η τοποθέτηση προκάλεσε την αμηχανία των δύο πολιτικών στελεχών και ανέδειξε ένα από τα κύρια ζητήματα της προεκλογικής Αβέρωφ, ότι όλα μετατρέπονται σε ένα προσωπικό στοίχημα, επικράτησης του Αβέρωφ Νεοφύτου και της Πινδάρου έναντι του τέως υπουργού Εξωτερικών.

Τι σημαίνει όμως ένα προσωπικό στοίχημα; Αυτό που βλέπουν πολιτικοί κύκλοι του περιβάλλοντός του είναι ότι ο Αβέρωφ Νεοφύτου λόγω της χρόνιας εμπλοκής του με την πολιτική, τις επιτυχείς εκλογικές του αναμετρήσεις, θεωρούσε εν πολλοίς ότι αξίζει να είναι ο μόνος υποψήφιος του Συναγερμού και σίγουρα όχι ο Νίκος Χριστοδουλίδης, ο οποίος σε αντίθεση με τον ίδιο, ουδέποτε τσαλακώθηκε, ουδέποτε

Ο Αβέρωφ Νεοφύτου προτάσσει το σλόγκαν «ικανή ηγεσία» και συζητείται να τον προτείνει ως υποψήφιο ο Νίκος Αναστασιάδης.

έλαβε μέρος σε εκλογική αναμέτρηση ή είχε πολιτικό κόστος για τις αποφάσεις του. Αυτό ακριβώς μετατράπηκε ωστόσο σε μία προσωπική υπόθεση, ή για άλλους σε προσωπικό πείσμα επικράτησης, με αποτέλεσμα, ανεξαρτήτως των δυσάρεστων –για τον ίδιο– ευρημάτων των δημοσκοπήσεων, να μείνει μέχρι τέλους στον προεκλογικό. Σε όλη τη διαδρομή, κύριος στόχος του ήταν η αποδόμηση της υποψηφιότητας Χριστοδουλίδη.

Μακρύς προεκλογικός

Αυτό ακριβώς ενέχει δύο κινδύνους. Ο πρώτος είναι η κόπωση από έναν μακρύ προεκλογικό. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου μπήκε πολύ νωρίς στον προεκλογικό και αν λάβουμε υπόψη προηγούμενες εκλογικές μάχες, μία μακρά προεκλογική κουράζει.

Το είδαμε άλλωστε να συμβαίνει στην περίπτωση του Νικόλα Παπαδόπουλου, ίσως να το βιώσει τη μέρα της κάλπης ο Αβέρωφ Νεοφύτου. Βεβαίως στελέχη που βρίσκονται κοντά του υπογραμμίζουν πως αν ο ίδιος δεν είχε ξεκινήσει

Ο προεκλογικός των υψηλών αντιπαραθετικών τόνων με τον Νίκο Χριστοδουλίδη προβληματίζει, καθώς επί του παρόντος δεν προκάλεσε πλήγμα στον τέως ΥΠΕΞ.

από νωρίς τον προεκλογικό, τότε η διαφορά του από τον Νίκο Χριστοδουλίδη θα ήταν σήμερα μεγαλύτερη.

Ο δεύτερος κίνδυνος είναι αυτός της αρνητικής προεκλογικής. Αν κάτι σημειωναν στον ΔΗΣΥ μετά τις βουλευτικές εκλογές του 2021 οι ίδιοι οι Συναγερμικοί είναι πως οι ψηφοφόροι τιμώρησαν την αντιπολίτευση για τους υψηλούς αντιπαραθετικούς τόνους. Και όπως όλα δείχνουν, η έμφαση στην αποδόμηση του Νίκου Χριστοδουλίδη, φαίνεται –βάσει δημοσκοπήσεων– πως δεν βοηθά την υποψηφιότητα του Αβέρωφ Νεοφύτου.

Η πρόταση στον Πρόεδρο

Σε αυτό το πλαίσιο, έχει πλέον δοθεί έμφαση στην ικανότητα του συναγερμικού Προέδρου να κυβερνήσει. Ήδη έχει ξεκινήσει την προεκλογική του καμπάνια με έμφαση στην ικανότητα και με το προεκλογικό σλόγκαν «ικανή ηγεσία». Στις διαφημίσεις αποφεύγεται η εικόνα του υποψηφίου, αλλά χρησιμοποιούνται τα αρχικά του. Συνδέεται με τα αποτελέσματα των focus group που δείχνουν ότι ο Αβέρωφ Νεοφύτου δεν είναι ο πλέον αγαπητός υποψήφιος, ωστόσο του αναγνωρίζεται η ικανότητα να κυβερνήσει. Έχει δώσει έμφαση στην

επίλυση του Κυπριακού αλλά κυρίως στο ζήτημα της οικονομίας. Ότι δηλαδή η Κύπρος χρειάζεται κάποιον που να κουμαντάρει στα δύσκολα. Το ζήτημα βεβαίως εδώ είναι ότι με δεδομένο ότι η οικονομία πάει καλά –το υπογραμμίζει ο υφυπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης– είναι δύσκολο να ενεργοποιήσεις τους ψηφοφόρους να σε στηρίζουν, βασίζομενος στον φόβο. Αλλωστε και ο ίδιος με συγκεκριμένες προτάσεις του όπως το «μικρό τσιεκκού» δείχνει πως είναι έτοιμος για γενναιόδωρες παροχές –εάν εκλεγεί– που προφανώς σηκώνει η κυπριακή οικονομία. Πέραν της έμφασης στην οικονομία, ο Αβέρωφ Νεοφύτου έχει ήδη εξαγγείλει τον υπουργό Οικονομικών του και τον έχει προβάλει ως το μεγάλο ατού του προεκλογικού.

Ερωτηματικό εισροών

Το ερώτημα είναι ποιος μπορεί να φέρει κοντά ο κ. Νεοφύτου. Ήδη παρουσιάζεται ανησυχιακά χαμηλή η συσπείρωση του κόμματός του. Είναι ίσως ο πρώτος αρχηγός κόμματος που είναι υποψήφιος και συσπειρώνει το μισό του κόμμα (49%). Οι εξηγήσεις βεβαίως για το φαινόμενο αυτό είναι πολλές. Είναι η χαμηλή δημοτικότητα του κ. Νεοφύτου, είτε γιατί ο ίδιος δεν κατάφερε να κτίσει από νωρίς ισχυρούς δεσμούς με τους ψηφοφόρους του είτε γιατί ο Νίκος Χριστοδουλίδης φαίνεται να τους γοητεύει περισσότερο, είτε γιατί εισερχόμαστε σε μία περίοδο έντονων αποδοκιμασιών των κομ-

ματικών αρχηγών. Δεν είναι τυχαίο ότι ο κ. Νεοφύτου είναι ο μόνος αρχηγός κόμματος μαζί με τον Χρίστο Χρίστου που κατεβαίνουν στη μάχη. Είναι ενδεχομένως και ένας συνδυασμός και των τριών σεναρίων που δυσκολεύουν τη συσπείρωση των Συναγερμικών. Σε αυτό το πλαίσιο ίσως να βοηθήσει στην τελική ευθεία η στήριξη του Νίκου Αναστασιάδη. Υπάρχει το ενδεχόμενο να προτείνει ο ίδιος ο Νίκος Αναστασιάδης να προτείνει τον Αβέρωφ Νεοφύτου κατά την εκδήλωση εξαγγελίας. Αυτό άλλωστε διαβουλεύονται, ενώ στο πλευρό του θα βρίσκεται και η θυγατέρα του Γλαύκου Κληρίδη, διεκδικώντας έτσι τη συσπείρωση των παλιών συναγερμικών ψηφοφόρων. Ενδιαφέρον βεβαίως είναι το γεγονός ότι ο Αβέρωφ Νεοφύτου έχει εισροές από το ΕΛΑΜ, κάτι που καταδεικνύει βεβαίως ότι η μεταστροφή του στο μεταναστευτικό –κτίσιμο φράχτη– έχει αποδώσει καρπούς. Εισροές φαίνεται να έχει και σε κάποιο βαθμό από τη Δημοκρατική Παράταξη, ενώ η ανησυχία του φαίνεται να είναι οι νέοι ψηφοφόροι. Μία δεξαμενή ψήφων που μάλλον βλέπει θετικά τον Νίκο Χριστοδουλίδη. Αυτό που προβληματίζει το επιτελείο Νεοφύτου είναι αν στην προσπάθεια να συσπειρώσουν τον ΔΗΣΥ θα πρέπει να ξεκινήσουν την αντικαταρκτική μάχη. Μία συζήτηση για την οποία πολλοί εκφράζουν τη διαφωνία τους, καθώς αυτό μπορεί να οδηγήσει και στη συσπείρωση του ΑΚΕΛ δίπλα από τον Μαυρογιάννη.

Ξεκίνησε τη στρατηγική του Κέντρου ο Μαυρογιάννης

Την προηγούμενη εβδομάδα ο Ανδρέας Μαυρογιάννης είχε παρευρεθεί στην εκδήλωση του ΑΚΕΛ και διαβεβαίωσε τους παρευρισκόμενους πως ο ίδιος θα είναι ο νικητής των εκλογών. Τους προσέκαλε μάλιστα στο Προεδρικό την 1η Μαρτίου ούτως ώστε να γιορτάσουν την «αλλαγή» με την εκλογή του. Το αν αυτό αποτελούσε μία προσπάθεια του κ. Μαυρογιάννη να ανατρέψει το κλίμα της ήττας στην παράσταση νίκης (βάσει της δημοσκοπήσης που διενήργησε για λογαριασμό της «Κ» η Symmetron Marker Research λαμβάνει μόλις 8%) ή βελτίωση της ψυχολογίας του δεδομένων των νέων προσωπικοτήτων που εντάσσονται στο πλευρό του και τη σχετική αύξηση των ποσοστών του είναι ακόμη νωρίς να διαφανεί.

Σε αντίθεση πάντως με τον Αβέρωφ Νεοφύτου ο Ανδρέας Μαυρογιάννης μπήκε λίγο αργά στον προεκλογικό. Το γεγονός ότι περίμενε να τον στηρίξει επίσημα το ΑΚΕΛ για να κατεβεί υποψήφιος, ενέτεινε την καχυποψία των ανένταχτων ψηφοφόρων ότι αποτελεί υποψήφιο πλήρως εξαρτώμενο από το ΑΚΕΛ. Έστειλε το μήνυμα πως δεν ήταν έτοιμος για την εν λόγω μάχη, αν

Ο Ανδρέας Μαυρογιάννης στοχεύει στην κεντρώα ψήφο, στους Αριστερούς που απείχαν από το 2021 και στο 15% των μικρών που δεν μπηγαν στη Βουλή.

λάβει κανείς υπόψη την απειρία που έδειξε να έχει ως υποψήφιος στις τηλεοπτικές του παρουσίες και τοποθετήσεις. Ηγέρθηκε συνεπώς το ερώτημα του πόσο έτοιμος είναι να κυβερνήσει, με ποιο τρόπο και αν πραγματικά το θέλει, αν ληφθούν υπόψη οι δηλώσεις του ότι ο προεκλογικός είναι μια δοκιμασία για τον ίδιο.

Πρώτος στόχος για τον Ανδρέα Μαυρογιάννη είναι να καταφέρει να συσπειρώσει το ΑΚΕΛ. Αν και η συσπείρωση του ΑΚΕΛ δεν είναι ιδιαίτερα χαμηλή δεδομένου ότι φτάνει το 65%, την ίδια στιγμή δεν θεωρείται και ψηλή, αν ληφθεί υπόψη πως τον ίδιο καιρό πριν από πέντε χρόνια ο Σταύρος Μαλάς συσπείρωνε το ΑΚΕΛ στο 78,3%. Οι λόγοι που το ΑΚΕΛ δυσκολεύεται περισσότερο αυτή τη

Οι 100 πρώτες μέρες διακυβέρνησης σε συνδυασμό με το ενδεχόμενο εξαγγελίας επιτελείου οικονομίας έχει ως στόχο να αποτινάξει από πάνω του τα περί αδυναμίας στην οικονομία.

φορά ποικίλουν. Κάποιοι σημειώνουν ότι η διαφοροποιημένη θέση του από το κόμμα σχετικά με το τι έγινε στο Κραν Μοντανά, δυσκολεύει τους οπαδούς της λύσης που θεωρούν ότι έχει σοβαρή ευθύνη για το αποτέλεσμα η δική μας πλευρά. Αυτή η δεξαμενή φαίνεται να βλέπει θετικά τον Αχιλλέα Δημητριάδη, ο οποίος έχει εισροές κυρίως

από τον ΔΗΣΥ, ενώ υπάρχει μία μερίδα ΑΚΕΛικών ψηφοφόρων που θεωρούν πως ο Ανδρέας Μαυρογιάννης είναι «ακόμα μία δεξιά υποψηφιότητα», που δεν πρόκειται να έρθει σε ρήξη με την υφιστάμενη κατάσταση. Το αν θα μεταπειστούν στην τελική ευθεία των εκλογών, είναι ακόμη δύσκολο να απαντηθεί, ωστόσο η κίνησή του να ανοίξει το

κεφάλαιο Δρουσιώτη φέρεται να προσέθεσε πόντους.

Ο δεύτερος στόχος είναι να καταφέρει να φέρει κοντά μία μεγαλύτερη δεξαμενή κεντρώων ψηφοφόρων. Η ηγεσία του ΑΚΕΛ επέμενε στην υποψηφιότητα Μαυρογιάννη, θεωρώντας πως αυτή είναι πολυσυλλεκτική, ωστόσο αυτό δεν φάνηκε να ισχύει πλήρως. Καμία πολιτική δύναμη δεν έχει συμπαράταχθεί επίσημα μαζί του, ωστόσο οι προσωπικότητες που βρίσκονται δίπλα του (Ατταλίδου, Ασιώτης, Έλληνας, Ζάμπουλου, Πρωτοπαπάς, Λαζάρου) φαίνεται να έπαιξαν ρόλο στο να αλλάξει το μονοκομματικό κλίμα. Σε αυτό το πλαίσιο φαίνεται να ξεκινά στρατηγική Κέντρου και στοχεύει στο να φέρει κοντά ψηφοφόρους από ΔΗΚΟ, ΔΗΠΑ και ΕΔΕΚ, να συλλέξει το 15% των μικρών κομμάτων που δεν κατάφεραν να μπουν στη Βουλή. Θέλει παράλληλα να φέρει κοντά εκείνο το αριστερό ακροατήριο (από τους 53.000) που δεν προσήλθε στην κάλπη από το 2016. Ήδη, βάσει και της δημοσκοπήσης που παρουσίασε η «Κ», φαίνεται να λαμβάνει το 11% όσων απείχαν το 2021 από τις βουλευτικές εκλογές που δεν είναι μεγάλο, αλλά δεν πρέπει να παραγνωριστεί ότι

διπλασιάστηκε το ποσοστό στήριξης Μαυρογιάννη σε όσους απείχαν, από τη δημοσκοπήση του Οκτωβρίου. Στο κύριο πλάνο του Ανδρέα Μαυρογιάννη είναι να αποδείξει πως μπορεί να κυβερνήσει. Η σύγκυση του δημόσιου χρέους με το έλλειμμα, ενέτεινε την καχυποψία εκείνων των κύκλων που έχουν ως κύρια προτεραιότητα την οικονομία. Σε αυτό το πλαίσιο, οι σκέψεις που γίνονται το τελευταίο διάστημα είναι να ανακοινωθεί ένα επιτελείο οικονομίας. Είναι μία σκέψη που συζητείται έντονα τον τελευταίο μήνα και εντάθηκε μετά το γάντι που έριξε ο υφυπουργός Οικονομικών στους άλλους υποψηφίους. Σε αυτή τη μάχη της οικονομίας καίριο ρόλο θα έχουν οι Λαζάρου και Ασιώτης. Το κύριο ωστόσο στοίχημα του Ανδρέα Μαυρογιάννη είναι η παρουσίαση των 100 πρώτων ημερών της διακυβέρνησής του και θα πραγματοποιηθεί στις 23 Ιανουαρίου, ενώπιον νέων επιστημόνων και δημοσιογράφων. Είναι κάτι που έκανε και ο Γιώργος Βασιλείου όταν ήταν υποψήφιος και εξέλεξε, είναι όμως και μία κίνηση δέσμευσης από πλευράς του υποψηφίου, απέναντι στους εν δυνάμει ψηφοφόρους του.

Πρόγραμμα Εγγύησης Ελαστικών

από το δίκτυο επιλεγμένων συνεργατών της Εταιρείας Καποδιστριας

✉ warrantytyres@chrkapodistrias.com

🌐 www.safetytogether.cy

Αρχιεπισκοπικές Εκλογές: Η μάχη της Επικοινωνίας

Του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΡΩΣΣΙΔΗ

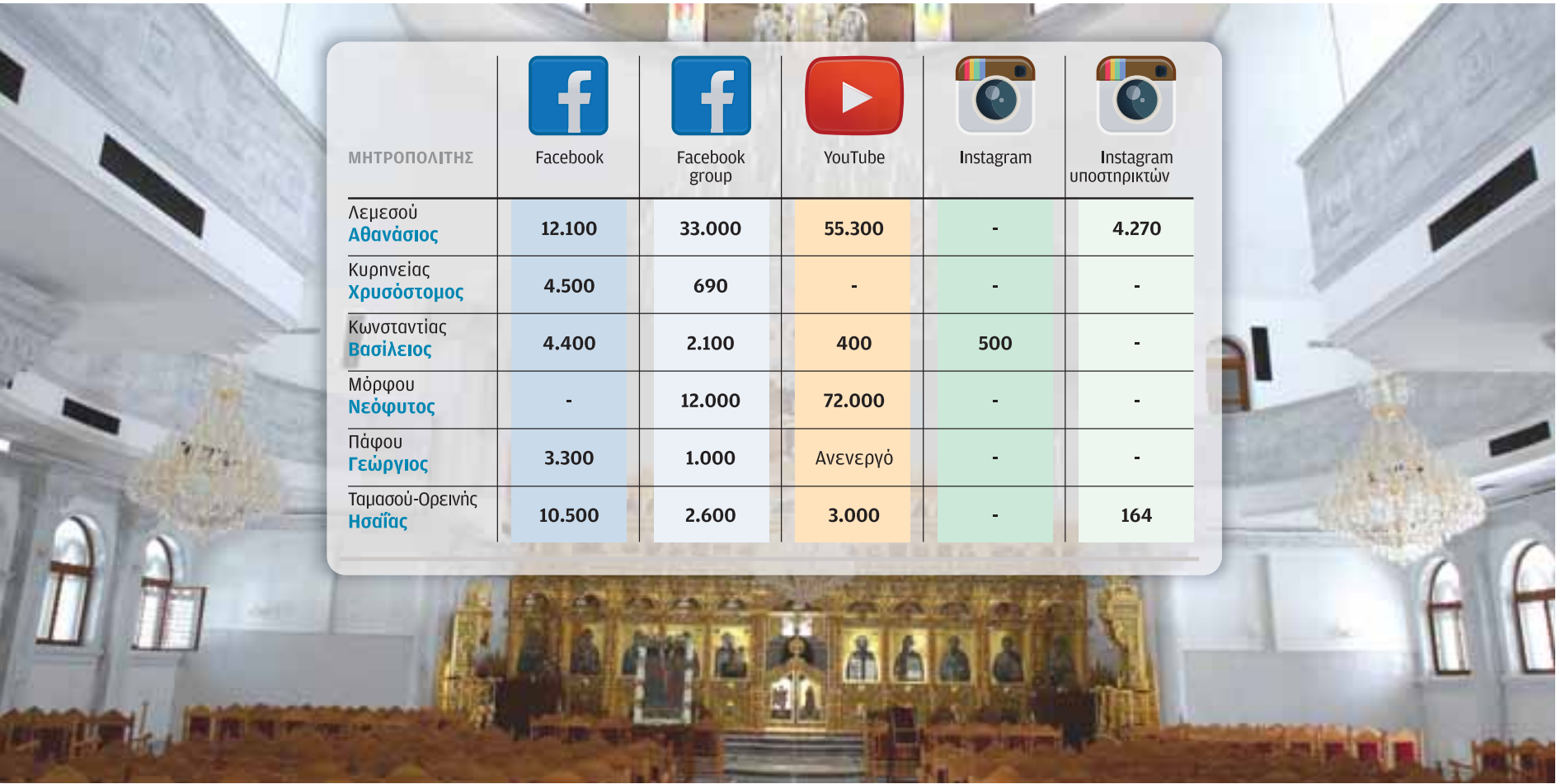
Το εκλογικό σώμα καλείται σήμερα να επιλέξει τους τρεις δεσπότες, από τους οποίους η Ιερά Σύνοδος θα εκλέξει στη συνέχεια τον νέο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου. Ανεξάρτητα από τα όσα συμβαίνουν στο παρασκήνιο τις τελευταίες βδομάδες ενόψει της Συνόδου, οι μηχανές των Επιτελείων δουλεύουν στο φουλ με στόχο μια θέση στο Τριπρόσωπο. Μια προεκλογική εκστρατεία που δεν διέφερε ιδιαίτερα από τις εκστρατείες για τα άλλα δημόσια αξιώματα, παραπέμποντας σε σύγχρονες και παραδοσιακές πρακτικές πολιτικής επικοινωνίας.

Ως προς το επικοινωνιακό σκέλος, δύο δεδομένα φαίνεται να επηρέασαν το προεκλογικό σκηνικό:

1. Ήταν μια πολύ σύντομη προεκλογική εκστρατεία, μόλις 40 ημερών. Ο πυκνός πολιτικός χρόνος μάλλον ευνοεί τους υποψηφίους που έχουν το προβάδισμα και καταγράφουν υψηλούς δείκτες αναγνωρισιμότητας και αποδεκτικότητας.

2. Οι περισσότερες Μητροπόλεις είναι ενεργές εδώ και χρόνια, online και offline. Ο βασικός πυρήνας των υποστηρικτών τους κτίστηκε «εν καιρώ ειρήνης» μέσα από διάφορες δράσεις, με την επιρροή που ασκούν στα κοινωνικά δρώμενα του τόπου, σε ομάδες του πληθυσμού, οργανωμένα σύνολα, οργανισμούς και φορείς να αποτυπώνεται εμφανιζόμενα στην επιφάνεια. Παράλληλα, στο διαδίκτυο για χρόνια διατηρούν ενεργές κοινότητες, με τις οποίες αλληλοεπιδρούν μέσα από διάφορα εργαλεία. Π.χ. Live Streaming κυριακάτικων λειτουργιών, groups, pages, YouTube Channels με δεκάδες χιλιάδες subscribers κ.λπ.

Η μάχη της επικοινωνίας
Και σε αυτή την κατάσταση, η μάχη των εκλογών δόθηκε τόσο με οργανωτικά όσο και με επικοινωνιακά μέσα, παραδοσιακά και σύγχρονα. Μεταξύ άλλων, πραγματοποιήθηκαν δημόσιες συγκεντρώσεις αλλά και πιο μικρές σε σπίτια, με τους δεσπότες να αναλύουν τις θέσεις τους και τις προσεγγίσεις τους διεκδικώντας την ψήφο των πιστών, καθώς και door-to-door από

στελέχη των επιτελείων. Είδαμε ακόμη ανακοινώσεις με προσωπικότυπες που στηρίζουν υποψηφιότητες (με δημάρχους, αθλητές, ακαδημαϊκούς κ.λπ.). Την ίδια ώρα πραγματοποιήθηκαν διάφορες εκδηλώσεις, π.χ. αιμοδοσίες και συγκεντρώσεις με νέους. Είδαμε επίσης διαφημιστικές πινακίδες, πανό, αλλά και διανομή φυλλαδίων από σπίτι σε σπίτι.

Στη μάχη φαίνεται να ρίχθηκαν και αρκετοί ιερείς οι οποίοι, σε κάποιες εκκλησίες συγκεκριμένων Μητροπόλεων, δεν δίστασαν να αναφερθούν στο ζήτημα των Αρχιεπισκοπικών Εκλογών υποδεικνύοντας τον δικό τους εκλεκτό, που προφανώς είναι ο μητροπολίτης της περιφέρειάς τους. Σε κάποιες κοινότητες μάλιστα ιερείς ανέλαβαν τη διοργάνωση προεκλογικών συγκεντρώσεων υπέρ του οικείου μητροπολίτη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τον περασμένο μήνα τα επιτελεία σχολήθηκαν ζεστά με το θέμα της εγγρα-

φής αλλοδαπών ορθόδοξων χριστιανών ψηφοφόρων, με το σκηνικό να ανατρέπεται στην Ιερά Σύνοδο της 28ης Νοεμβρίου, όπου αποφασίστηκε πως λόγω χρονοδιαγραμμάτων δεν θα γίνονταν δεκτές αιτήσεις εγγραφής. Πρόκειται για μια παράμετρο η οποία μπορούσε να αποτελέσει «game changer», δεδομένου και του μικρού ενδιαφέροντος για τις εκλογές στη μεγάλη μάζα της κοινής γνώμης. Αν για παράδειγμα χιλιάδες νέοι ψηφοφόροι κινητοποιούνταν υπέρ συγκεκριμένης υποψηφιότητας, μπορούσαν να δημιουργηθούν νέα δεδομένα σε σχέση με την εκλογή στο Τριπρόσωπο.

Σε επίπεδο ΜΜΕ, είδαμε συνεντεύξεις σε έντυπα, τηλεοπτικά και διαδικτυακά ΜΜΕ, συμμετοχές σε τηλεοπτικά πάνελ κ.λπ. Στα Social Media, το Facebook και το YouTube αξιοποιήθηκαν περισσότερο, γεγονός αναμενόμενο εάν αναλογιστεί κανείς το ηλικιακό target group των εκλογών. Όμως σε μια προσπάθεια να προσεγγιστούν και πιο

νεαρές ηλικιακές ομάδες, εντοπίστηκαν προσπάθειες τόσο στο Instagram όσο και στο Tik-Tok. Είδαμε, ακόμη, μητροπολίτη να συμμετέχει σε podcast.

Πάντως, παρόλο που η παρουσία στα Social Media λειτούργησε ενισχυτικά και σε αυτή την προεκλογική, η ακτίνα και το βάθος επιρροής των συγκεκριμένων εργαλείων τίθενται στην προκειμένη εν αμφιβολία. Δεν είναι δηλαδή, βέβαιο, εάν σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα η χρήση των Social Media μπόρεσε να επηρεάσει αναποφασιστους ή αν απλώς αποτέλεσαν έναν χώρο έκφρασης ήδη διαμορφωμένων απόψεων.

Περατέρω, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι μια μερίδα των ψηφοφόρων των Αρχιεπισκοπικών Εκλογών ενδεχομένως να μην εκπροσωπείται στα Social Media. Συνεπώς, η εκλογή στο Τριπρόσωπο, μπορεί να περνάει και μέσα και από τις σύγχρονες πρακτικές επικοινωνίας, ωστόσο είναι πρόδηλο

ότι δεν κερδίζεται χάρη σε αυτές.

Σε επίπεδο μηνυμάτων, οι υποψήφιοι εστίασαν σε απλά μηνύματα αγάπης, συνεργασίας και αδελφότητας, καθιστώντας την ίδια ώρα ξεκάθαρο το positioning τους μέσα από τις κυριακάτικες λειτουργίες ή άλλες εκδηλώσεις: Είτε για τη δημοφιλία τους, είτε για το αν η Εκκλησία πρέπει να έχει ρόλο στο εθνικό θέμα και σε ζητήματα παιδείας, για τη συμμετοχή των νέων, την υπογεννητικότητα, τις αμβλώσεις, τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα κτλ. Κάποιοι εμφανίζονται πιο εκσυγχρονιστές, άλλοι μιλούν για συνέχιση του φιλανθρωπικού έργου της Εκκλησίας, ενώ από τις τοποθετήσεις δεν λείπει και το πολιτικό χρώμα με αναφορές στο Ουκρανικό. Τις τελευταίες μέρες κατεγράφησαν και αψιμαχίες μεταξύ μητροπολιτών, οι οποίοι δήλωσαν ενοχλημένοι από δηλώσεις ανθυποψηφίων τους.

Τα πολιτικά κόμματα επίσημα τήρησαν αποστάσεις, ωστόσο σε το-

πικό επίπεδο τα στελέχη των κομμάτων (βουλευτές, δήμαρχοι, κοινοτάρχες, δημοτικοί σύμβουλοι και σχολικοί έφοροι κ.λπ.) δεν δίστασαν δημόσια είτε μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας να εκφράσουν την προτίμησή τους, επιδιώκοντας μάλιστα να έχουν εμπλοκή με τα επιτελεία της αρεσκείας τους. Προσβλέποντας με τη σειρά τους στήριξη στην επόμενη εκλογική μάχη που θα δώσουν. Πάντως, όλα τα επιτελεία επεδίωξαν διακομματική υποστήριξη, όμως σε κάποια ήταν πιο έντονο το στίγμα συγκεκριμένων πολιτικών χώρων.

Μέχρι να κλείσει η κάληπη το απόγευμα της Κυριακής, οι οργανωτικές και επικοινωνιακές προσπάθειες των επιτελείων αναμένεται να ενταθούν, όπως και οι παρασκηνιακές διαβουλεύσεις για το Game of Thrones που θα ακολουθήσει στην Ιερά Σύνοδο.

Ο κ. Χαράλαμπος Ρωσσίδης είναι διευθυντής Επικοινωνίας στη ΓΝΩΡΑ Σύμβουλοι Επικοινωνίας.

ΑΥΘΟΡΜΗΤΩΣ / Γράφει ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Πολιτιστικός χαμός

Ενας χαμός γίνεται στα πολιτιστικά πράγματα της χώρας, με τον ΘΟΚ, τις επιχορηγήσεις του Σχεδίου Θυμέλη, τη λογοκρισία σε παιδική παράσταση του ΘΟΚ, αλλά απ' ό,τι φαίνεται αυτά μένουν στα στενά όρια του θολού πολιτιστικού τοπίου μας. Φαντάζεστε να έπαιρναν θέση οι υποψήφιοι για την προεδρία της Δημοκρατίας για τα πολιτιστικά δρώμενα στη χώρα; Θα είχε ενδιαφέρον, πάντως οι υποψήφιοι που θα μπορούσαν να το κάνουν θα ήταν ο κ. Μαυρογιάννης, ίσως και ο κ. Δημητριάδης. Ποτέ δεν είναι αργά για μία παρέμβαση τους, ούτως ή άλλως για τα άλλα τα πιο σοβαρά τα έχουν πει όλα. Ας δοκιμάσουν κάτι νέο.

Μα πού να παρκάρω;

Και μιας και πιάσαμε τα πολιτιστικά, υπογράφηκε την περασμένη Τετάρτη η σύμβαση της κατασκευής του νέου Κυπριακού Μουσείου, στο Κυπριακό Μουσείο και όλοι θεσμικοί φορείς ήταν κατευχαριστημένοι. Το ένωθες και το έβλεπες στα πρόσωπα υπουργών και άλλων υπηρεσιακών παραγόντων. Και για να είμαστε ειλικρινείς είναι σημαντικό γεγονός, η Κύπρος αξίζει να έχει ένα αρχαιολογικό μουσείο αντίξιο της ιστορίας της και φυσικά να καυχιέται γι' αυτό σε Ανατολή και Δύση. Αλλά θα πρέπει να είναι προσεκτικοί και στις λεπτομέρειες υπουργοί και άλλοι κρατικοί παράγοντες, διότι δεν άρμوزه να είναι παρκρισμένο το αυτοκίνητο πολυτελείας μπροστά από την είσοδο του Μουσείου, ενώ μέσα ανακοίνωναν ένα τόσο σημαντικό έργο. Λεπτομέρειες θα μου πείτε, αλλά καμιά φορά από τα μικρά-μικρά κρινόμαστε ως κοινωνία.

Παρκάρω όπου θέλω και επειδή μπορώ και επειδή δεν με νοιάζει κιόλας, σιγά μη σκάσω, σιγά μη φοβηθώ.

Επειδή μπορεί...

Και φυσικά, όταν βλέπεις υπηρεσιακά οχήματα να είναι παρκρισμένα με τέτοιον τρόπο, τότε και ο πολίτης, άνδρας ή γυναίκα, θα κάνει το ίδιο, γιατί απλώς σου λέει είναι καλύτερος ο αξιωματικός από μένα; Την ίδια μέρα λοιπόν, λίγο πιο κάτω, ένας έχων και κατέχων είχε παρκάρει το όχημά του επί του πεζοδρομίου, χωρίς κανένα ενδοιασμό, χωρίς καμία έγνοια, αν ενοχλεί κάποιον. Σημειωτέον ότι στα δέκα μέτρα υπάρχει δημοτικός χώρος στάθμευσης, μεγάλος χώρος στάθμευσης. Αλλά φυσικά η είσοδος

της υπηρεσίας δεν ήταν προσβάσιμη από το πάρκινγκ, οπότε... πάνω στο πεζοδρόμιο και έννοια σου. Σε παρατήρηση δε που του έγινε, όταν μετά από είκοσι λεπτά εξήλθε, απλώς μειδίασε και τίνανε το ταγάρο του... από το ανοικτό παράθυρο του πολυτελούς οχήματός του. Σιγά να μην ασχολείτο με την πλέμπα, που τόλμησε να του κάνει παρατήρηση.

Νέες προτάσεις από τώως ΥΠΕΞ
Προτάσεις για το Κυπριακό έκανε ο υποψήφιος για την προεδρία Νίκος Χριστο-

δουλίδης και επιθυμεί να εμπλακεί και η Ευρωπαϊκή Ένωση, να έχει πρωταγωνιστικό ρόλο, άραγε γιατί δεν είχε εμπλακεί με ρόλο πρωταγωνιστικό η Ε.Ε., όταν ο κ. Χριστοδουλίδης ήταν ΥΠΕΞ της Κυπριακής Δημοκρατίας. Κάνει αναφορά και στην Αιμόχλωστο και τις παράνομες τουρκικές μεθοδεύσεις στην περικλείστη πόλη. Μα επί υπουργίας του κ. Χριστοδουλίδη δεν άρχισαν οι μεθοδεύσεις; Για τους αγνοούμενους επίσης λέει ωραία πράγματα, όπως ότι θα επιδιώξουν «με κάθε τρόπο, και στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο, να συνεργαστεί η τουρκική πλευρά ώστε να αρχίσει η

ροή πληροφοριών στη ΔΕΑ σχετικά με αγνοούμενους και πεσόντες, περιλαμβανομένων και πληροφοριών που αφορούν χώρους ταφής. Παράλληλα θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια να ενισχυθεί αποφασιστικά η αποδοτικότητα της ΔΕΑ και να επιταχυνθούν οι εργασίες της προς τον σκοπό της πλήρους και τεκμηριωμένης διαλεύκανσης των άλυτων υποθέσεων». Άραγε αυτό το επτασέλιδο κείμενο το είχε κατά νου όταν ήταν υπουργός Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας; Διότι επί των ημερών του το Κυπριακό άρχισε να πνέει τα λοίσθια.

Μια ιστορία αγάπης

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Η πρόσκληση ήταν αυστηρά προσωπική. Μόνο μερικοί φίλοι, όσοι τον έζησαν ή συνεργάστηκαν μαζί του και όσοι ήταν δικοί του άνθρωποι. Κανένας άλλος. Μια ομάδα από γυναίκες ηθοποιούς, που κάποτε τις είχε σκηνοθετήσει, θα διάβαζαν ποιήματα και κείμενα που εκείνος αγάπησε, στα αγγλικά, τα ελληνικά, τα γερμανικά, σε όλες τις γλώσσες που τον εμπνεύριξαν. Και μια σοπράνο θα τραγουδούσε κομμάτια που ήταν τα πιο διαλεχτά του, τα είχε χρησιμοποιήσει στις παραστάσεις του, τραγούδια που τους είχε αδυναμία. Στην πρώτη σειρά θα καθόταν ο αδελφός του, πρώτη φορά ερχόταν Κύπρο, χρόνια τώρα έλεγαν πως θα ήταν ωραία να ερχόταν, δεν τα κατάφερε και δυστυχώς ήρθε τώρα που εκείνος έφυγε για το αιώνιο ταξίδι.

Ο σύντροφός του ήταν αυτός που σκέφτηκε, μαζί με φίλους, να διοργανωθεί τούτη η μέρα του τελευταίου αποκαριετισμού στον άνθρωπο με τον οποίο μοιράστηκε τη ζωή του για 18 ολόκληρα χρόνια. Ένα παθιασμένο σκηνοθέτη που έφυγε νωρίς, μόνο 57 χρονών, τον πρόδωσε η καρδιά του, ενώ βρισκόταν σε ένα φρεστιβάλ κάπου στην Ιταλία και πέθανε καθισμένος στον καναπέ την ώρα που δούλευε το επόμενο θεατρικό του. Ο σύντροφός του, ηθοποιός από τους καλύτερους, mas υποδέχτηκε έναν-έναν και μας χάρισε στον καθένα μια σφικτή αγκαλιά συγκινημένος. Και ύστερα πήρε το μικρόφωνο και μας περιέγραψε πως θα κυλήσει αυτή η εις μνήμην του συντρόφου του εκδήλωση. Με ποιήματα, τραγούδια και προσευχές, όλα που είχε εκείνος αγαπήσει όσο ζούσε. Αμήχανος και την ίδια ώρα συγχυσμένος ο σύντροφός του δεν ήξερε τι να πρωτοθυμηθεί, ποιες εικόνες από τη ζωή τους να διαλέξει για να μοιραστεί μαζί μας...

Μας διηγήθηκε την ημέρα που γνωρίστηκαν, πως ήτανε κάπου στην Αθήνα, σε ένα άλλο φρεστιβάλ, τον είδε, είπε, από μακριά, του άρεσε η κορμοστασιά του, τον πλησίασε και του ζήτησε φωτιά, έτσι γνωρίστηκαν. «Και από τότε εκείνος μου δίνει κάθε μέρα το φως του για 18 χρόνια», είπε μετά κλαίγοντας. Ζούσαν μαζί, δούλευαν μαζί, δημιουργούσαν μαζί, ταξίδευαν μαζί στον κόσμο, μαζί ονειρεύονταν, μαζί παθιάζονταν με τα όνειρά τους, μαζί ήθελαν να χτίσουν ένα σπίτι που να το κάνουν και εργαστήρι για τα θεατρικά τους.

Συμπλήρωνε ο ένας τον άλλο και παρέμεναν και οι δύο τους πιστοί στο μυστήριο, εκείνο που δεν είναι ορατό, εκείνο που μας υπερβαίνει, είχαν μάλιστα έγνωση να διακρίνουν τα σημάδια του σε ό, τι κι αν δημιουργούσαν. «Του άρεσε να χαρίζει στους φίλους του μικρά δεντράκια ελιάς», μας είπε ο σύντροφος του κάποια στιγμή, γι' αυτό και η παρουσία της ελιάς στο κέντρο της σκηνής, θα τη φευταίμε όλοι μαζί μετά στην τσάντα του πολιτιστικού κέντρου, μας εξήγησε, κάτω από τον έναστρο ουρανό, εις μνήμην εκείνου και της αγάπης που έζησαν και η οποία τους μεγάλωσε την ψυχή και τους έκανε περισσότερο ανθρώπους. Πράγματι, αυτό συνέβη μετά, ανεβήκαμε όλοι στην τσάντα, φυτέψαμε την ελιά και προσευχθήκαμε κάτω από τον ουρανό. Και ύστερα αγκαλιάσαμε τον σύντροφό του και του ευχθήκαμε δύναμη και κουράγιο για να αντέξει την απώλεια και να συνεχίσει τη ζωή του...

Γιατί διάλεξα σήμερα να σας αφηγηθώ αυτή την ιστορία αγάπης, ζωής και θανάτου; Επειδή είναι μια από τις πολλές που υπάρχουν σ' αυτή την πόλη, σ' αυτή τη χώρα και σ' αυτό τον πλανήτη, οι οποίες κάλλιστα θα μπορούσαν να αρχίσουν με την φράση «ένα αγόρι αγαπάει ένα άλλο αγόρι». Και στον επιλογό τους, όταν το ένα αγόρι πεθαίνει και το άλλο μένει να ευγνωμονεί τον Θεό που πρόλαβαν να ζήσουν μια ζωή γεμάτη αγάπη, να τελειώνουν με τη φράση «μείζον δε τούτων η αγάπη». Γι' αυτό γράφω σήμερα την στήλη. Για να την αφιερώσω ειδικά. Σ' εκείνη την επιτροπή του Υπουργείου Παιδείας πως θεωρεί πως τέτοιες ιστορίες και τέτοιες ζωές κάνουν ζημιά στα μικρά παιδιά

elenixenou11@gmail.com

Ακτιβιστές της Προοδευτικής Δημοκρατικής Φοιτητικής Ομοσπονδίας (PDSF) κρατούν πλακάτ και πανό σε διαδήλωση στο πλαίσιο της εκστρατείας «Stop Rape Culture», στην Καλκούτα της Ινδίας. Η πορεία διαμαρτυρίας πραγματοποιήθηκε με αφορμή τα δέκα χρόνια από τον ομαδικό βιασμό 23χρονης φοιτήτριας σε λεωφορείο στο Νέο Δελχί, κοινώς γνωστή ως «υπόθεση Nirbhaya».

Τα απόνερα της εικόνας

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

«**Έλα να σου γνωρίσω** τη δική μας Έλενα Ράπτη» έλεγε πριν από 20 περίπου χρόνια ο Σπύρος Βούγιας στον δημοσιογράφο Γιώργο Παπαχρήστο, όταν η Εύα Καϊλή έκανε την εισοδό της στην πολιτική σκηνή της Ελλάδας με το ΠΑΣΟΚ. «Μου σύστησε ένα δροσερό, χαμογελαστό, κατάξανθο κορίτσι» έλεγε σε πρόσφατο άρθρο του στα «ΝΕΑ», «μιλήσαμε για λίγο, είπαμε να τα ξαναπούμε, αλλάξαμε τηλέφωνα. Δευτέρα, έγραφα στα “ΝΕΑ”, στον “Μικροπολιτικό”, ότι “και το ΠΑΣΟΚ απέκτησε τη δική του “Έλενα Ράπτη”», λέγεται Εύα Καϊλή, και θυμηθείτε αυτό το όνομα, θα το ακούτε συχνά από εδώ και πέρα». Η ίδια τον ευχαρίστησε στη συνέχεια –που την παρουσίασε ως την νέα Έλενα Ράπτη– και του ζήτησε βοήθεια να βγει και στην τηλεόραση.

Η αφήγηση του Παπαχρήστου είναι ενδεικτική για τον τρόπο με τον οποίο έτυχε υποδοχής στην πολιτική σκηνή η Εύα Καϊλή. Καμία αναφορά στο βιογραφικό της, τις πολιτικές της τοποθετήσεις, τη σχολή σκέψης που εκπροσωπούσε και τι αντιπροσώπευε στην πολιτική. Ήταν όμως αρκετό που το ΠΑΣΟΚ βρήκε «τη δική του Έλενα Ράπτη». «Ένα δροσερό, χαμογελαστό κατάξανθο κορίτσι» που θα ακούγαμε το όνομά της συχνά από εδώ και πέρα.

Και το όνομά της θα το ακούγαμε αποκλειστικά δίπλα από το «ωραίο, τη νεότητά και τη δροσιά», καθώς αυτό επέλεξε να προωθήσει γι' αυτήν το κόμμα της. Αυτό επέλεξαν και τα ΜΜΕ. Αυτό προφανώς βόλεψε και την ίδια.

Η εικόνα και η νεότητά της μετατράπηκαν ως την αποκλειστική ασπίδα προστασίας της. Ακόμα και όταν αποκαλύφθηκε ότι έλεγε ψέματα στον ελληνικό λαό ότι ο παππούς της σκοτώθηκε από κομμουνιστές, όταν δηλαδή θα έπρεπε να αναλάβανε την πολιτική ευθύνη για το παραμύθι της, το σύστημα έριξε ένα πέπλο προστασίας γύρω της. Και ενώ δόθηκαν τόσες μάχες για να καταρριφθούν τα στερεότυπα, τόσες μάχες ώστε η ωραία εικόνα και η νεότητά στην πολιτική να μην αντιμετωπίζεται με καχυποψία, στην περίπτωση της Καϊλή έγινε ακριβώς το αντίθετο. Και εξίσου επικίνδυνο. Η εικόνα και η νεότητά αποτελούσαν το απόλυτο άλλοθι για όλες τις πολιτικές αστοχίες της. Η σωτηρία της για την πολιτική της ανεπάρκεια.

Χρειάστηκαν οι περιέργες δηλώσεις της που δικαιολογούσαν εν πολλοίς τη χρήση predator, οι ένθερμες δηλώσεις της για τον Άδωνι Γεωργιάδη

και κυρίως η ομιλία της από το βήμα της Βουλής, όταν ξέπλενε το Κατάρ, για να γίνει αντιληπτό πως κάτι δεν πάγαινε καλά.

Η Καϊλή αποτέλεσε την πιο πικρή πτώση του φαινομένου, όπου η εικόνα αντικαθιστά την ουσία στην πολιτική. Ένα φαινόμενο που γιγαντώθηκε τα τελευταία χρόνια. Καθώς η κοινωνία αποπολιτικοποιήθηκε σταδιακά λόγω της σωρείας σκανδάλων, επέπλευσαν αυτοί που μέσω των κοινωνικών δικτύων έστησαν την καλύτερη εικόνα προώθησής τους και το καλύτερο αφήγημα.

Όμως αντί η θεραπεία στην απολιτκή κοινωνία, να είναι καλύτερες πολιτικές προτάσεις, περισσότερη διαφάνεια, πρόσωπα με ευαισθησίες και ηθικούς φραγμούς, ένα ολοκληρωμένο πολιτικό όραμα, τα κόμματα επέλεξαν την προώθηση τηλεπερσόνων, ηθοποιών ποδοσφαιριστών και κοσμικών. Από τον Ηλία Ψινάκη μέχρι και τον Παύλο Χαϊκάλη των οποίων η πολιτική παρουσία είχε κόστος. Αλλά και πρόσωπα που ουδέποτε έδειξαν το παραμικρό ενδιαφέρον για τα κοινά και θέλησαν να εξαργυρώσουν ό,τι μπορούσαν από την αίγλη τους.

Τα κόμματα πρόταξαν διάττοντες αστέρες και κράχτες στα ψηφοδέλτιά τους για να κερδίσουν ευκαιριακά ψήφους και όταν οι αστέρες αυτοί άλλαζαν με ευκολία στέγη, εξέθεταν το κόμμα με την ανεπάρκειά τους και ενίοτε έβγαζαν παράνομα χρήματα από αυτή τη διαδικασία, έτρεχαν να διαμαρτυρηθούν και να τους διαγράψουν.

Βεβαίως αυτό το φαινόμενο δεν περιορίζεται στην Ελλάδα. Το αντισυγκτικό είναι πως η επικράτηση της εικόνας υπάρχει και στην Κύπρο. Απλώς με την ιστορία της έκπτωτης Καϊλή, καλό θα ήταν να κρατήσουμε πως ένα όμορφο πρόσωπο δεν θα έπρεπε να αποτελεί αμάρτημα στην πολιτική. Επικίνδυνο είναι όταν εκλέγεται αποκλειστικά επειδή προωθεί μια ωραία εικόνα. Η πολιτική δεν είναι εικόνα, δεν είναι lifestyle και like στα μέσα δικτύωσης. Είναι η επιλογή προσώπων που ξέρουν πώς να ηγηθούν, που έχουν πολιτικό πλάνο και που κυρίως έχουν ηθικούς φραγμούς.

Γιατί μια ωραία εικόνα από μόνη της μπορεί να μην έχει κανένα απολύτως ηθικό φραγμό. Μπορεί να χρηματίζεται αδρά από ένα τρίτο κράτος και να ξεκιάζει ανεπανόρθωτα το brand της χώρα της. Και η νεότητά, την ίδια στιγμή μπορεί να εκπροσωπεί, ό,τι πιο παλαικό έχει να καταδείξει το πολιτικό σύστημα.

economidom@kathimerini.com.cy

Δύο υπουργοί, δύο κόσμοι

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Αν πρέπει να συμπυκνώσω την άποψή μου για τον Πρόδρομο Προδρόμου σε δυο αράδες θα επιλέξω τους στίχους του Μανόλη Αναγνωστάκη: «Δεν έφταινεν ο ίδιος. Τόσος ήταν». As ξεκινήσουμε με αυτό λοιπόν, ώστε να έχουμε επιγνώση των μεγεθών. Γιατί είναι πεποίθησή μου ότι οι αναλύσεις του τύπου «Αχ, πού 'σαι νιότη που 'δεικνες πως θα γινόμουν άλλος» δεν είναι παρά προπέτασμα καπνού. Τα πράγματα είναι απλά: Τόσος ήτανε. Και τόσος είναι, όπως διαπιστώνουμε κάθε φορά που θα προκύψει ένα ευαίσθητο θέμα της αρμοδιότητάς του. Όπως η διώξη του ζωγράφου Γιώργου Γαβριήλ, ή η κάλυψη στον γυμνασιάρχη, ο οποίος εξαντλεί την αυστηρότητά του στις τρίκες, ή το σκίσιμο της σελίδας του βιβλίου των Αγγλικών για το λήμμα που αφορούσε στον Κεμάλ Ατατούρκ ή η πρόσφατη άρνηση της σεξουαλικής αγωγής (για τα δύο τελευταία τον άδειασε κι αυτός ακόμα ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας).

Ουδενμία εκπληξή λοιπόν πρέπει να προκαλεί η στάση του για το κρούσμα λογοκρισίας στην παιδική παράσταση του ΘΟΚ «Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες». Ο Προδρόμου είναι ένας αρτηριοσκληρωτικός πολιτικός καριέρας, βαθιά συντηρητικός και χαμηλών αντιστάσεων για θέματα που άπτονται μιας σύγχρονης δημοκρατικής παιδείας. Επιπλέον, όπως οι περισσότεροι του συναφίου του, είναι και απελπιστικά πεισματάρης, καθώς έγγονο του είναι να δικαιώσει το εγώ του. Κλασικό παράδειγμα η αντίδραση του υπουργείου του στις αντιδράσεις που προκάλεσε η λογοκρισία. Σαν να μην έφτανε η κάλυψη που έδωσαν στην περιβόητη Επιτροπή Έγκρισης Θεαμάτων, επανήλθαν με νέα ανακοίνωση όπου επανέλαβαν ότι: «Η θεατρική πρόταση του ΘΟΚ αρχικά δεν μιλούσε για “αγόρι που αγαπά άλλο αγόρι”, αλλά για “αγόρι που θέλει να είναι κορίτσι” και για “κορίτσι που θέλει να είναι αγόρι» κ.λπ. Τι είναι το πιο θλιβερό αλήθεια; Ότι επιμένει στην επιχειρηματολογία της ή ότι δεν κατάλαβε τίποτε; Ότι δεν κατάλαβε τίποτε είναι η απάντησή και για όσους επιμένουν να αναρωτιούνται γιατί, παραπέμω στην αρχική εξήγηση: Τόσος ήτανε.

Μια λύση θα ήταν εάν ο υπουργός Παιδείας άκουγε. Δεν απαιτώ να ακούσει τον καλλιτεχνικό διευθυντή του ΘΟΚ ή την Ένωση Ηθοποιών. Αλλά από την Επιτροπή Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού θα μπορούσε να γίνει κατά τι σοφότερος. Είπε πολλά και ενδιαφέροντα η κυρία Δέσπω Μιχαηλίδου. Ανάμεσα σε αυτά η διαπίστωσή της ότι: «φαίνεται, όχι μόνο να αντιτίθεται, αλλά να αποδυναμώνει και ουσιαστικά να μπενδίζει τη σημασία όλων των μηχανισμών, που στο παρελθόν το ίδιο το ΥΠΑΝ έχει καταρτίσει για αντιμετώπιση ρατσιστικών συμπεριφορών και ειδικότερα των ομοφοβίας στα σχολεία». Αυτό που αδυνατεί να κατανοήσει ο Προδρόμος είναι ότι η σύγχρονη εκπαίδευση δεν συνάδει με επιτροπές έγκρισης θεαμάτων λες και ζούμε στη δεκαετία του '70. Αλλά κι ότι στην εποχή μας πρέπει να μεγαλώνουν παιδιά χωρίς φοβικά σύνδρομα και τοξικές αντιλήψεις. Παιδιά που θα κατανοήσουν την έννοια της αγάπης χωρίς να μολύνουμε τα μυαλά τους με ομοφοβικά ταμπού.

Εδώ μπαίνει στο κάδρο ένας άλλος υπουργός, της ίδιας κυβέρνησης, αλλά από ένα εντελώς διαφορετικό κόσμο. Ο Γιάννης Τουμαζής, ο οποίος στους λίγους μήνες της θητείας του κατάφερε να κερδίσει το δύσκολο κοινό του καλλιτεχνικού χώρου (και όχι μόνο) ανεξάρτητα από τις κομματικές ή πολιτικές καταβολές του καθενός. «Θεωρώ ότι είναι αδιανόητο να λογοκρίνεται ένα καλλιτεχνικό έργο ή δημιουργήμα. Η ελευθερία της έκφρασης είναι κατοχυρωμένη, από ευρωπαϊκές και διεθνείς συμβάσεις» δήλωσε ανάμεσα σε άλλα ο υφυπουργός Πολιτισμού. Ξεκάθαρα και σταράδι. Ενδεχομένως όχι τόσο αυτονόητα για κάποιους, αφού είναι εντέλει νέες παιδείες. Κι όταν λέμε παιδείας, δεν εννοούμε βεβαίως τα ακαδημαϊκά διπλώματα. Αυτά δεν λείπουν ούτε από το πλούσιο βιογραφικό του Πρόδρομου Προδρόμου. Εκείνο που λείπει είναι κυρίως η ενσυναίσθηση. Κι έπειτα, ένας ανοικτόμυαλος τρόπος σκέψης, δίκως ιδεοληψίες και συντηρητικά κατάρλοια του παρελθόντος.

Πρόκειται, θα το επαναλάβω, για δύο υπουργούς της ίδιας κυβέρνησης αλλά από δύο ολότελα διαφορετικούς κόσμους. Νομίζω δεν χρειάζεται να πούμε ποιον από τους δύο δεν θα καταχωρήσει ούτε καν στις υποσημειώσεις της η πολιτική μας ιστορία.

stavros.christodoulou@gmail.com

Άλλο το Κατάρ κι άλλο η Ρωσία... για Ε.Ε. και Γερμανία

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Παρακολουθήσεις, υποκλοπές και κατασκοπεία αποδόθηκαν στη Ρωσία, στις αρχές του 2022 με αποτέλεσμα μεγάλος αριθμός κρατών-μελών της Ε.Ε. να προχωρήσει στην απέλαση Ρώσων πολιτών που διέθταν διπλωματικό καθεστώς. Το Βέλγιο, το οποίο αποτελεί την έδρα της Ε.Ε. και το οποίο απεκάλυψε το μεγάλο σκάνδαλο Qatar gate, είχε ζητήσει στα τέλη του περασμένου Μαρτίου, από 21 Ρώσους διπλωμάτες να εγκαταλείψουν τη χώρα, αποδίδοντάς τους δραστηριότητες που σχετίζονται με την κατασκοπεία. Ομοίως και η χώρα που «καθοδηγεί» τις αποφάσεις της Ε.Ε., η Γερμανία, η οποία απέλασε 40 Ρώσους διπλωμάτες, με την υπουργό Εξωτερικών Ανάλενα Μπέρμπεκ να τους χαρακτηρίζει «ανεπιθύμητα πρόσωπα», δηλώνοντας ότι «οι δραστηριότητές τους είναι αντίθετες με τα συμφέροντα ασφαλείας μας». Καλά έκαναν λοιπόν και το Βέλγιο και η Γερμανία, καθώς και πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες που απέλασαν

όσους επιδίδονται σε υποκλοπές και παρακολουθήσεις σε ευρωπαϊκό έδαφος.

Όμως, την ίδια ώρα, δεν θα έπρεπε να γίνουν παρόμοιες ενέργειες και στην περίπτωση του Κατάρ; Υπό το φως της «δραστηριοποίησης» της χώρας του Κόλπου στην καρδιά της Ευρώπης, όχι για να παρακολουθήσει ή για να υποκλέψει πληροφορίες, αλλά για κάτι πολύ χειρότερο. Για να χειραγωγήσει πολιτικές του συνολόυ του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, πρωταγωνιστώντας σ' ένα σκάνδαλο χρηματισμού και διαφθοράς. Και χρησιμοποιώντας πολιτικούς νυν και πρόην, ως έπιστα και μέλη του προσωπικού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Για το Κατάρ λοιπόν φαίνεται να επιφυλάσσεται διαφορετική αντιμετώπιση από τη Ρωσία, τουλάχιστον μέχρι στιγμής (η σύγκριση αφορά διαφθορά και υποκλοπές και όχι την εισβολή στην Ουκρανία). Και αυτό προκύπτει σε δύο επίπεδα:

Σε επίπεδο βελγικών αρχών, οι οποίες μετά από ένα ολόκληρο ημερολογιακό έτος

στη διάρκεια του οποίου παρακολουθούσαν την υπόθεση Qatar gate, δεν ήταν σε θέση να ζητήσουν παράλληλα με τη σύλληψη των «4» (Καϊλή, Τζόρτζι, Παντσέρι και ενός λομπίστα), την απέλαση αν μη τι άλλο, προσώπων που δρομολόγησαν σε ευρωπαϊκό έδαφος το μεγαλύτερο σκάνδαλο στην ιστορία της Ε.Ε. Διότι οι «4» και όσοι άλλοι ενδεχομένως εμπλέκονται στην εν λόγω υπόθεση, δεν ενεργούσαν ίδια πρωτοβουλία. Ούτε βεβαίως χρησιμοποιούσαν δικά τους χρήματα για να εξασφαλίσουν την προώθηση των συμφερόντων του Κατάρ. Κάποιους τους τα δόινε, πιθανότατα ενεργώντας εκ μέρους της χώρας του Κόλπου στην οποία αποδίδεται μια τέτοια πρόθεση από τον βελγικό Τύπο, κατ'επίκληση των δικωτικών αρχών του Βελγίου, που δεν διαφεύδουν.

Σε επίπεδο Ε.Ε., όπου η Κομισιόν και ειδικότερα η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν που έχει μια πολύ έντονη θέση έναντι στη Ρωσία, για υποκλοπές, παρακολουθήσεις και παραπληροφόρηση και οι οποίες οδήγησαν και σε κυρώσεις, εμφανίζεται να υιοθετεί

μια εξαιρετικά στωική στάση έναντι στο Κατάρ, οι ενέργειες του οποίου έχουν ρεζιλέψει ολόκληρο το ευρωπαϊκό οικοδόμημα. Όταν ρωτήθηκε σχετικά με τη συνεργασία Ε.Ε.-Κατάρ, είπε ότι «εργαζόμαστε με το Κατάρ... σε διμερή ζητήματα, όπως η απεξάρτηση από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα». Δηλαδή, η κ. φον ντερ Λάιεν θεωρεί όλα όσα έγιναν σε σχέση με το Qatar gate ως ένα συνηθισμένο περιστατικό, business as usual; Την ίδια ώρα και η χώρα από την οποία προέρχεται η κ. φον ντερ Λάιεν, η Γερμανία δεν λητεύοργησε με τα ίδια αντανακλαστικά στην περίπτωση του Κατάρ, σε σύγκριση με τις ρωσικές παρακολουθήσεις. Στις 29 Νοεμβρίου υπέγραψε με τη χώρα του Κόλπου συμφωνία με χρονικό ορίζοντα 15ετίας, για την προμήθεια υδροποιημένου φυσικού αερίου, μέσω της αμερικανικής εταιρίας Conoco Phillips, η οποία εν συνεχεία θα το παραδώσει στη γερμανική εταιρία Brunsbittel. Η πρώτη παράδοση έχει προγραμματιστεί για το 2026 και ο υπουργός Ενέργειας του Κατάρ, Σαρίντα

Αλ Κααμπί, δήλωσε ότι η κρατική Qatar Energy βρίσκεται σε συνομιλίες και με άλλες γερμανικές εταιρίες, σημειώνοντας χαρακτηριστικά ότι «έχουμε καλές σχέσεις με τις γερμανικές εταιρίες και με τη γερμανική κυβέρνηση».

Θα ανάμενε λοιπόν κανείς ότι τόσο η Κομισιόν και η Γερμανίδα επικεφαλής της, όσο και η ίδια η Γερμανία, θα επεδείκνυαν ανάλογη ευαισθησία για όλες τις τρίτες χώρες που παρεμβαίνουν στα εσωτερικά κρατών-μελών και της Ε.Ε. και θα έβαζαν στον πάγο τις σχέσεις και την όποια συνεργασία με το Κατάρ. Τουλάχιστον μέχρι να ξεκαθαρίσει το σκηνικό. Διότι η προσθήκη χειραγωγισμών των πολιτικών της Ε.Ε. μέσω χρηματισμού, στην οποία εμπλέκεται το Κατάρ, θα έπρεπε να τυγχάνει τουλάχιστον ανάλογης αντίδρασης με τις παρακολουθήσεις και τις υποκλοπές στις οποίες εμπλέκεται η Ρωσία. Η μήπως, άλλο το Κατάρ κι άλλο η Ρωσία;

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Ψυχολογικός πόλεμος

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Αυτό που κάνει ο Ερντογάν είναι προφανώς μια ακραία μορφή ψυχολογικού πολέμου. Τόσο ο ίδιος όσο και οι υπουργοί και σύμβουλοί του επαναλαμβάνουν μονότονα, καθημερινά, τις ίδιες απειλές. Οι υπεύθυνοι για τους τίτλους στις ανταποκρίσεις από την Τουρκία έχουν ξεμείνει από ιδέες. Όταν οι απειλές είναι ακραίες και τόσο συχνές, δύσκολο να γράψεις για κλιμάκωση ή κρεσέντο.

Οι ακραίες απειλές του Ερντογάν κατά της Ελλάδας έχουν στόχο και ισχυρούς αποδέκτες στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη.

Προφανώς, δεν πρέπει κανείς να τις παίρνει ελαφρά τη καρδία, ούτε να μιλάει μόνο για «σκυλί που απλώς γαβγίζει». Υπάρχει όμως μία θεωρία που υποστηρίζει ότι πρόκειται, εντέλει, για μια ψυχολογική επιχείρηση. Με τι στόχο; Πρώτα απ’ όλα να φοβίσει την Ελλάδα και να την οδηγήσει στο τραπέζι της άνευ όρων διαπραγμάτευσης, χωρίς να μεσολαβήσει μια πραγματική κρίση. Η τακτική δεν έχει αποδώσει, αλλά είναι σαφές ότι δοκιμάζεται. Δεύτερος στόχος είναι η τουρκική κοινή γνώμη. Πουλάζει εθνικισμό και αίσθηση υπεροχής ο Τούρκος ηγέτης. Έχοντας όμως πάντοτε τον κίνδυνο να γίνει γραφικός και αντικείμενο κριτικής, ακόμη και χλεύης για «κενές απειλές». Η ψυχολογική επιχείρηση έχει, ωστόσο, έναν ακόμη στόχο: τις

ΗΠΑ και την Ευρώπη. Και οι δύο έχουν καταστήσει σαφές στην Αγκυρα ότι δεν θέλουν καμία περιπέτεια στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο σε μια στιγμή που ο πόλεμος στην Ουκρανία μαινεται και η συνοχή του ΝΑΤΟ έχει τεράστια στρατηγική σημασία για τη Δύση. Το μήνυμα έχει πάει στον Ερντογάν από ισχυρούς αποδέκτες και από πολλά κανάλια. Ισως, λοιπόν, οι απειλές να είναι κομμάτι ενός κλασικού παζαριού, όπου ο Τούρκος πρόεδρος τους λέει «βλέπετε, φωνάζω γιατί έχω δικιο αλλά δεν κάνω το έξτρα βήμα. Αν και έχω εκλογές και μεγάλη πίεση». Ως αντάλλαγμα, που δεν υλοποιεί τις απειλές, πιστεύει ότι μπορεί να λάβει ένα κατ’ αρχήν πρόσνο φως για τα F-16, μεταξύ άλλων.

Ψυχολογικό πόλεμο θα έπρεπε να κάνουμε και εμείς. Οχι με φωτογραφίες, αλλά με τρόπο ουσιαστικό. Χωρίς να δίνουμε ποτέ εικόνα μπάχαλου με την ηγεσία των Ενόπλων Δυνάμεων ή την ΕΥΠ στο επίκεντρο της δημοσιότητας. Το καλό είναι, βέβαια, ότι οι πολιτικοί μας μπορεί να «σφάζονται» δημοσίως, αλλά το επίπεδο εθνικής συνεννόησης και ενότητας στον τόπο μας παραμένει υψηλό, ειδικά σε σχέση με τους απέναντι.

Μία τελευταία παρατήρηση. Είναι πολλοί όσοι προέβλεπαν ότι η περίοδος μέχρι τις εκλογές στην Τουρκία και στην Ελλάδα θα ήταν επικίνδυνη. Όσοι γνωρίζουν καλά τι συμβαίνει στην Αγκυρα θεωρούσαν πιο «ασφαλές» και προβλέψιμο ένα σενάριο όπου ο Ερντογάν θα ήταν σκεδόν σίγουρος για την επανεκλογή του. Αυτό το σενάριο, μετά τις δικές του «στραβοτιμονιές», σίγουρα δεν ισχύει από την περασμένη Τετάρτη.

Περίοδος ανατροπών

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Η Ευρωπαϊκή Ένωση υπήρξε ένα «πείραμα σε εξέλιξη», που αν τι να οδηγείται σε ολοκλήρωση αρχίζει να εμφανίζει σημεία αποσυνθέσεως, κατά την άποψη εκείνων που αντιμετωπίζουν το όλο εγχείρημα με σκεπτικισμό.

Όλος τυχαίως, πριν από έναν αιώνα, ο Τζέιμς Τζόις –άκρως ιδιοσυγκρασιακός συγγραφέας ιρλανδικής καταγωγής– είχε αρχίσει να δημοσιεύει τμήματα ενός νέου έργου του, που αν τι για τίτλο έκανε χρήση του όρου «ένα έργο σε εξέλιξη». Έπειτα από δεκαεπτά χρόνια απάνθρωπης προσπάθειας προέκυψε έργο ακατάληπτο, που κυκλοφόρησε το 1939 με τίτλο –σε ελληνική μετάφραση– «Η αγρύπνια του Φίννεγκαν».

Στην πολιτική, βεβαίως, τα πράγματα οφείλουν να είναι απλούστερα. Και όντως, με νωπή ακόμη τη φρικτή εμπειρία του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου, διαμορφώθηκε η ιδέα μιας ενωμένης Ευρώπης, με ιδεολογικό υπόβαθρο τις αρχές του γαλλικού διαφωτισμού, της ελευθερίας και δημοκρατίας, την οικονομική σε πρώτη φάση και στη συνέχεια την πολιτική ενοποίηση, που θα αναδείκνυαν την Ευρώπη σε μέγιστο πυλώνα της ανθρωπότητας.

Εξαιρείτο οι στόχοι, αλλά ενδεχομένως ανακόλουθοι ιστορικάς. Ισως διότι η Ευρώπη υπήρξε ένα σύστημα κρατών, που ο μεταξύ τους οικονομικός, τεχνολογικός, εμπορικός και πνευματικός ανταγωνισμός ήταν η κινητήριος δύναμη της ευρωπαϊκής προόδου.

Ενίοτε οι ανταγωνισμοί οδηγούσαν σε πόλεμο, όταν κάποιες από τις ισχυρές χώρες της πείρου απειλούσαν την ισορροπία δυνάμεων – η Γαλλία επί του Ναπολέοντος Βοναπάρτη και η Γερμανία του αυτοκράτορα Γουλιέλμου Β’ και στη συνέχεια του Αδόλφου

Χίτλερ. Σε αυτές τις περιπτώσεις δημιουργούνταν συμμαχίες, με τη Βρετανία να διαδραματίζει ρόλο ρυθμιστικό για την αποκατάσταση νέας ισορροπίας. Αυτά έγραφε πριν από λίγες ημέρες ομότιμος καθηγητής του ΛΣΕ.

Το τόλμημα της Ευρωπαϊκής Ενώσεως ήταν ότι επιχείρησε να συγκροτήσει μια αυτοκρατορία με τη συναίνεση των εθνικών κρατών, διά της συνεννοήσεως. Ενδεικτικό ότι η ανώτατη τιμητική διάκριση της Ενώσεως είναι το παράσημο του Καρλομάγνου, ο οποίος εστέφθη αυτοκράτορας από τον Πάπα Λέοντα Γ’ το 800 μ.Χ. Αλλά η εποχή των αυτοκρατοριών έχει παρέλθει ήδη από το τέλος του Α’ Παγκοσμίου Πολέμου.

Σήμερα, η δημοκρατική Ευρώπη των ελευθέρων πολιτών εξακολουθεί να μη διαθέτει ανεξάρτητες ένοπλες δυνάμεις, αυτόνομη εξωτερική πολιτική και αυτό ακριβώς σημαίνει ότι είναι απλώς ένα παρακολούθημα της αμερικανικής πολιτικής, όπως αυτή προωθείται από τον πρόεδρο Τζο Μπάιντεν.

Και εάν έτσι έχουν τα πράγματα, δεν είναι άξια απορίας ούτε η ανάδειξη «αντισυστημικών» πολιτικών δυνάμεων ή παρακρατικών οχηματισμών στη «δημοκρατική Ευρώπη» ούτε, εντέλει, η εμφάνιση κρουσμάτων πολιτικής διαφθοράς στα ανώτατα όργανα της Ενώσεως ή μέλη του Ευρωκοινοβουλίου.

Πρόκειται απλώς για συμπτώματα αποδιοργάνωσης. Το ουσιαδές είναι ότι το ευρωπαϊκό σύστημα –εάν όχι η ανθρωπότητα– διέρχεται περίοδο ανατροπών της πλέον ριζοσπαστικής μορφής ενδεχομένων. Και θα απαιτηθούν χρόνια έως ότου αποκατασταθεί μια νέα ισορροπία. Κάποτε ο καγκελάριος της Γερμανίας Μπίσχοφκ αναφερόμενος στην Ιταλία, έλεγε πως «έχει πολύ μεγάλη όρεξη αλλά αδύναμα δόντια». Ισως αυτό να ισχύει σήμερα για την Ε.Ε.

Η Ευρώπη που δεν θέλουμε

Του **ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ**

πολιτισμός δεν είναι γεωγραφικός προσδιορισμός.

Αυτή είναι η δύναμη της Ευρώπης. Την αναδεικνύει ανάγλυφα η σχέση της με έναν όμορο πολιτισμό της, τον ισλαμικό. Και δεν αρροδότησαν αιώνες Ιστορίας. Δεν αναφέρομαι στην οικονομική της δύναμη ούτε καν στην πολεμική της ισχύ. Την πρώτη, η ίδια η Δύση με την τεχνολογία της έχει φροντίσει να διασπείρει σε ένα ανθρώπινο σύμπαν χωρίς σύνορα, εθνικά ή πολιτισμικά. Διατηρεί όμως τη στρατιωτική της ισχύ. Το ΝΑΤΟ παραμένει η ισχυρότερη πολεμική μηχανή του κόσμου μας. Όμως, όταν αναφέρομαι στη δύναμη της Ευρώπης δεν εννοώ ούτε την οικονομία της ούτε την πολεμική της ισχύ.

Η δύναμη της Ευρώπης είναι ο πολιτισμός της. Είναι ο σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα, στην ελευθερία του ατόμου, στην ελευθερία της έκφρασης, στον σεβασμό της φυλετικής διαφοράς, στον σεβασμό της θρησκευτικής πίστης, κοινώς στην ανεξίθρσκεία ή την αθεΐα. Εννοείται ότι όλ’ αυτά ισχύουν και για τις ΗΠΑ και όσες άλλες χώρες, όπως η Αυστραλία, ενστερνίζονται τις αρχές του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Ο Δυτικός

πολιτισμός δεν είναι γεωγραφικός προσδιορισμός. Αυτή είναι η δύναμη της Ευρώπης. Την αναδεικνύει ανάγλυφα η σχέση της με έναν όμορο πολιτισμό της, τον ισλαμικό. Και δεν αρροδότησαν αιώνες Ιστορίας. Δεν αναφέρομαι στα εκατομμύρια τους μουσουλμάνους που βλέπουν την Ευρώπη ως γη της Επαγγελίας. Ταπεινωμένοι από τη βαρβαρότητα της ζωής τους στις χώρες τους προτιμούν να διακινδυνεύουν τη ζωή τους στη Μεσόγειο προκειμένου να πατήσουν κάποια ευρωπαϊκή ακτή. Αναφέρομαι στους φανατικούς πολέμιους του δυτικού πολιτισμού, στους τζιχαντιστές. Ποιο είναι το κίνητρό τους; Πάντως δεν είναι ούτε η οικονομική ανέχεια ούτε η καταπίεση ούτε η απαξίωση. Είναι ο πολιτισμικός φθόνος. Φθονούν τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής και γι’ αυτό θέλουν να τον καταστρέψουν. Ξέρουν ότι αν ο ισλαμικός κόσμος τον προσεγγίσει ή τον υιοθετήσει, οι ίδιοι δεν θα έχουν λόγο ύπαρξης.

Η Ευρώπη που δεν θέλουμε είναι η φοβική Ευρώπη. Η ενοχική Ευρώπη. Η Ευρώπη που δεν έχει εμπιστοσύνη στη δύναμή της και τον πολιτισμό της.

Τις ημέρες αυτές ζούμε την υπόθεση της Εύας Καϊλή. Τα ποι-

νικά είναι ποινικά. Όμως και τα πολιτικά είναι πολιτικά. Αυτή είναι η υπόθεση της «άλλης Ευρώπης», της Ευρώπης που δεν θέλουμε, της σκοτεινής Ευρώπης. Ευάλωτη, όχι μόνον στο χρήμα, ανθρώπινο, πολύ ανθρώπινο. Ευάλωτη στις ίδιες τις πολιτισμικές της αξίες, στην ίδια της τη δύναμη.

Αν τελικά αποδειχθεί ότι τα χρήματα προέρχονταν από το Κατάρ, δεν θα έχουμε απλώς να κάνουμε με τον χρηματισμό ενός ευρωβουλευτή. Θα έχουμε να κάνουμε με μια υβριδική εισβολή. Αντίστοιχη με αυτήν που επικείμενησε ο Ερντογάν πριν από δύο χρόνια στον Εβρο. Χωρίς να έχω αποδείξεις, δυσκολεύομαι να πιστέψω ότι το Κατάρ έδωσε τόσα χρήματα σε μια ευρωβουλευτή για μία απλή δήλωση. Και στη μία και στην άλλη περίπτωση ο κόσμος του Ισλάμ αναζητεί κενά για να διεισδύσει στην Ευρώπη. Οικονομικά, ιδεολογικά, ή απλώς κενά νοημοσύνης, κοινής βλακείας.

Ας το πάρουμε απόφαση. Η Ευρώπη ανθίσταται σε μια πολλαπλή επίθεση από τον κόσμο του Ισλάμ. Ανθρωπιστική κατά κύριο λόγο και οικονομική. Κι ας μην τολμά να παραδεχθεί ότι η επίθεση αυτή

οφείλεται στον φθόνο ενός πολιτισμού ο οποίος αισθάνεται ασθενέστερος απέναντι στον δικό της. Μάρτυρες οι γυναίκες και οι άνδρες του Ιράν.

Η Ευρώπη που δεν θέλουμε είναι η Ευρώπη που δεν τους συμπαράστέκεται. Η Ευρώπη που δεν θέλουμε είναι η Ευρώπη που αντιμετωπίζει το Κατάρ ως χώρα που σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Και σίγουρα η Ευρώπη που δεν θέλουμε είναι η κοινότητα που δεν μπορεί να προστατεύσει τους πολίτες της από τον ενεργειακό πόλεμο της Ρωσίας.

Και ποια είναι η Ευρώπη που θέλουμε; Δύσκολη η απάντηση, το ομολογώ. Πάντως, όχι μια Ευρώπη που είναι σουρωτήρι του ισλαμικού κόσμου και το μαλακό υπογάστριο του ρωσικού επεκτατισμού. Μια Ευρώπη που θα βρει τον προσανατολισμό της στον σύγχρονο κόσμο. Με άλλα λόγια μια πολιτική Ευρώπη. Υποθέσεις σαν αυτές της Εύας Καϊλή, μας δείχνουν πόσο μας λείπει. Η ποινική της μεταχείριση είναι υπόθεση των δικαστηρίων. Όμως, ποιος ευρωπαϊκός θεσμός θα αναλάβει την πολιτική της μεταχείριση; Ε να, αυτή την Ευρώπη δεν τη θέλουμε.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini. gr

Το ήθος των λέξεων

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

«**Δημοκρατία**» (να θυμηθούμε τον ορισμό) είναι εκείνο το «πολίτευμα» (τρόπος οργάνωσης του βίου της «πόλεως»), που έχει στόχο την «κατ’ αλήθειαν» ύπαρξη των ανθρώπων.

Η οργανωμένη συλλογικότητα δεν υπηρετεί αποκλειστικά χρηστικές διευκολύνσεις του βίου. Στοχεύει η συνύπαρξη σε εκείνες τις σχέσεις κοινωνίας των ανθρώπων αναγκών και επιδιώξεων, που μμπούνται ενεργά στη αρμονία της συμπαντικής κοσμιότητας, τις λογικές (κατά λόγον) σχέσεις συνύπαρξης των υπαρκτών, αυτές που καθιστούν το σύμπαν κόσμον - κόσμημα.

Αθάνατος ο κόσμος, δηλαδή αθάνατη όχι η φθαρτή ύλη των υπαρκτών, αλλά ο τρόπος της ύπαρξης και της συνύπαρξης τους. Αυτή η αθανασία του τρόπου γίνεται πηγή από την οποία αντλούν την έμπνευσή τους οι χαρισματικοί των Τεχνών, αποτυπώνουν την αθανασία της λογικής ετερότητας (μοναδικότητας και ανομοιοτητας) στο μάρμαρο, στη ζωγραφιά, στη μελωδία, στο οικοδόμημα.

Θεσμοί και λειτουργίες της συνύπαρξης των υπαρκτών πραγματοποιούν και φανερώνουν τον αθάνατο λόγο-τρόπο της συμπαντικής αρμονίας και κοσμιότητας, λόγος πως «έχει πολύ μεγάλη όρεξη αλλά αδύναμα δόντια». Ισως αυτό να ισχύει σήμερα για την Ε.Ε.

Πεδίο μάχης για την ποιότητα της ζωής η γλώσσα.

νεται και καταστρέφεται από την ανθρώπινη εγωτική πλεονεξία, αυθαρεσία, οίηση. Το ανθρώπινο είδος «δεν αντέχει πάρα πολλή πραγματικότητα» (cannot bear very much reality, Eliot). Πόλεμοι, σφαγές εκατομμυρίων ανθρώπων, βάνανυση, βελβλώση της ζωής, της ομορφιάς, της μοναδικότητας, της σοφίας, που συμπυκνώνει και συγκεκριμενώνει ο ασήμαντος μέσα στο ακαθές σύμπαν πλανήτης μας.

Κανένας μας δεν ρωτάει «γιατί», στα βιβλία όπου πρωτοσυλλαβίσαιμε τους γλωσσικούς κώδικες, φωτισμός του «νοήματος» δεν υπάρχει. Υπάρχει ο έσβας για μνημεία της Τέχνης ακατάλυτα από τον χρόνο, υπάρχει σοφία αιώνων λάμπουσα, άφθορη, μεγαλειώδης, όμως μια εξήγηση για τις σφαγές και τους βασανισμούς δεν ξεμυτίζει. Επιτέλους κάποτε οι αίτιοι και υπεύθυνοι του παραλογισμού των πολέμων ήταν οι ίδιοι παρόντες στην παραφροσύνη της αλληλοσφαγής, σήμερα διακυβεύεται μόνο η ανημπόρια της φτωχολογιάς και ο θάνατος των ανωνύμων.

Ισως, αν και ατσίδες πια στον

παραλογισμό των ισχυρών και στην ανημπόρια των συνετών, να είναι λάθος που αφηνόμαστε παθητικά στο «ριζικό» μας. Θα ήταν λάθος και κάθε απόπειρα αναμέτρησης με την κατεστημένη αλογία.

Στην περίπτωση μας, λάθος και επιπολαιότητα ή ναρκισσισμός, είναι να θελήσουμε να πολεμήσουμε, μυρμηγκία εμείς, με τους ελέφαντες. Υπάρχουν πόλεμοι με όπλα και πόλεμοι της αλήθειας με το ψέμα. Το ψέμα δεν το αντιμετωμίζουμε ούτε καν με επιχειρήματα, απλώς φωτίζουμε την αναλθθεια, και η αλήθεια θριαμβεύει αυτονόητα, χωρίς τυμπανοκρουσίες και φανφάρες.

Στα πλαίσια του πολιτισμού μας σήμερα (τρόπου του βίου και τρόπου του σκέπτεσθαι) φαντάζει σαν στόχος καθολικής ευτυχίας η ισορροπία της κυριαρχίας κρατών ή ιδεολογιών, πυρηνικών υπερδυνάμεων. Μοιάζει να μην αντιλαμβάνόμαστε, εμείς, οι μόνες νοήμονες υπάρξεις στο απέραντο σύμπαν, την παράνοια των ανταγωνισμών για την υπεροχή σε φρικαλεότητα θανατηφόρας ισχύος. Γι’ αυτό και συμβιβάζομαστε με εκκλήσεις για τη συντήρηση εξισορροπησης των προκλήσεων τρόμου. Ισως να είχαν διαφορετική δυναμική αποτελεσματικότητας οι εκκλήσεις μας, αν το ένα κράτος μετά το άλλο αρνιόντουσαν τη

συμμαχία και συνεργασία με όσα κράτη διαθέτουν πυρηνικά οπλοστάσια.

Το ήθος και το ύφος των εξοπλισμένων με πυρηνικά όπλα κρατών μοιάζει ομοιόμορφο ιταμό, δεν γεννάει ελπίδες ότι, αν φτάσει η στιγμή κρίσιμων αποφάσεων, κάποιιο σοφοί και έντιμοι θα χαλινάγωγίσουν την ασκεψία και αναληγνσία. Είναι παιδαριωδώς αφελής η φαντασίωση της ελπίδας; Οι επιδόσεις σε εξουσιαστική ισχύ ανθρώπων πάνω σε συνανθρώπους τους είναι εντυπωσιακές. Όμως η εμπειρία της ύπαρξης και της συνύπαρξης δοκιμάζεται και αξιολογείται όχι στο επίπεδο της κυριαρχικής ισχύος, αλλά στο άθλημα της αγαπητικής αυθυπερβωσης.

Είναι οι μόνες «προσλαμβάνουσες» που μπορούμε να έχουμε για την υπαρκτική (όχι απλώς βουλνητική) ελευθερία από τον εγωκεντρισμό.

Υπάρχει η ελευθερία από τις φυσικές αναγκαιότητες, της αυτοσυντήρησης, της κυριαρχίας, της ακοινωνήτης πδονής. Και υπάρχει η υπαρκτική ελευθερία, το ανυπότακτο στη φυσική νομοτέλεια γεγονός της «προσωπικής» ετερότητας. Ανυπότακτο σε προκαθορισμούς και σε αντικειμενοποίηση, προσιτό μόνο μέσα από την εμπειρία της σχέσης, όταν η ύπαρξη αυθυπερβαίνεται και κοινωνείται.

Η πτώση

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Η ιστορία με την Εύα Καϊλή αποτελεί το συνώνυμο της γρήγορης ανέλιξης στην πολιτική λόγω λάμψης και την απόλυτη κατράκυλα, την πτώση, λόγω έλλειψης τιμιότητας. Εξάλλου ένας πολιτικός που χρηματίζεται από ένα κράτος ή ιδιώτη αποτελεί τον ορισμό του διεφθαρμένου πολιτικού. Είναι αυτός που με βιβλικούς όρους θυμίζει τον Σίμωνα τον Μάγο, που έδωσε το έτυμο της σιμωνίας. Ένας πολιτικός που κερδίζει χρήματα, πέραν του μισθού του, εξυπηρετεί πλέον τα συμφέροντα του χρηματοδότη του.

Έχει ξεπουλήσει την ιδεολογία του, τα πιστεύω του, την προσωπική και κοινωνικά ορισμένη ηθική και θέλει απλώς να... χαστλάρει. Να κάνει τα 100, 500, τα 500, 1000, τα 1000, 10.000. Κυριότερα όμως έχει παραβιάσει τον βασικό του όρκο: Εκλογή στην πολιτική σημαίνει εξυπρέτηση του λαού του. Των καλώς εννοούμενων συμφερόντων της χώρας και των πολιτών. Από τον Δήμο μέχρι το εθνικό ή ευρωπαϊκό κοινοβούλιο. Από το αξίωμα του δημοτικού συμβούλου μέχρι το ύπατο αξίωμα της κεφαλής του κράτους.

Στην Κύπρο, δυστυχώς, δεν είμαστε Βέλγιο. Το Βέλγιο εξάλλου δεν είναι μόνο το κράτος που πασχίζουμε να κατανόησουμε ως προς τον τρόπο λειτουργίας κάθε φορά που παραμένει ακυβέρνητο για πέντε ή έξι μήνες. Ούτε το κράτος της φούσκας του Brusselization λόγω της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Βέλγιο πρωτίστως είναι το κράτος που όσο κανένα άλλο, από την εποχή του Ναπολέοντα, αποτέλεσε μέχρι το 1945 το βασικό πεδίο μαχών της Ευρώπης. Έμαθε. Και στο ζήτημα του χρηματισμού στελεχών του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου κινήθηκε αθόρυβα και έκανε αυτό που δεν βλέπουμε στην Κύπρο: Συνέλαβε επ' αυτοφώρω δράστες την ώρα που μετέφεραν χρήματα από χρηματισμό. Φαντάζεστε στην Κύπρο να συλλαμβάνονταν ποτέ, επ' αυτοφώρω, βουλευτές, υπουργός, κομματικό στέλεχος ή αρχηγός κόμματος; Ή ακόμη και ο Πρόεδρος; Σενάριο επιστημονικής φαντασίας να δούμε κάτι τέτοιο ποτέ όπως έχουμε ορίσει το κράτος και το πολιτικό μας σύστημα.

Η διαφθορά στην Κύπρο όχι μόνο είναι παρούσα, εμφανής και μεταξύ κύκλων που γνωρίζουν ένα καλά κρυμμένο μυστικό. Αλλά ακόμη δεν έχει οριστεί σε επίπεδο συνείδησης, κουλτούρας και ως προς την αποτελεσματικότητα της αντίδρασης για σκοπούς αντιμετώπισης της. Είδαμε στο τελευταίο debate τον υποψήφιο-φαβορί, κ. Χριστοδουλίδη, να δίνει έναν ορισμό της εκτός τόπου και χρόνου σε σχέση με το που εγγράφουμε ένα παιδί στο σχολείο. Την τελευταία δεκαετία είδαμε πολλά παραδείγματα με αποκορύφωμα το νο. 2 του κράτους, τον Πρόεδρο της Βουλής, κ. Συλλούρη και ως προς την ποτήρι με το κρασί του ψηλά, κλείνοντας μας το μάτι live μπροστά στη μυστική κάμερα του δικτύου al Jazeera. Διαβάσαμε για το τζέτ της Σαουδάραβα, για τα «χρυσά διαβατήρια» για παρεμβάσεις μεταξύ εξουσίας και ισχυρών δρώντων –εγχώριων και ξένων. Διαβάσαμε τα βιβλία ενός δημοσιογράφου που αργότερα έγινε σύμβουλος στο Προεδρικό να περιγράφουν σημεία και τέρατα. Αλλά κανείς δεν αντέδρασε. Τίποτα δεν έγινε. Κανείς δεν ένωσε να μπαίνει στα παπούτσια της βελγικής ομοσπονδιακής αστυνομίας που επί μήνες παρακολουθούσε ένα ευρωπαϊκό δίκτυο να χρηματίζεται, με εκατομμύρια, από Καταρινούς. Και, στο αντιποδο, η κουλτούρα του «α, αυτή την έπασαν, εμάς ποτέ» τείνει να επικρατεί κι εκτός δομών εξουσίας. Όταν ο κάθε Κύπριος φτωχοδιάβολος είναι έτοιμος να παρανομήσει απλώς γιατί «έτσι κάνουν όλοι». Μια κουλτούρα κανονικοποίησης που με ψυχαναλυτικούς όρους ισοδυναμεί με την απόλυτη αποκαύνωση.

Η περίπτωση της πτώσης της Εύας Καϊλή είναι δεδομένη. Θα πάει φυλακή και θ' απαχθωθεί πολιτικά όπως πολλοί προκάτοχοί της στο παρελθόν. Και στο επίπεδο του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου θα δημιουργήσει και θετικό πρόηγούμενο: Ως προς την αυστηροποίηση του τρόπου διάδρασης των αξιωματούχων της Ε.Ε., εκλεγμένων και μη, σε σχέση με το lobbying, που αποτελεί κοινή πρακτική στις Βρυξέλλες.

Στην Κύπρο, αν συνεχίσουμε με το ίδιο μοτίβο, η πτώση θα είναι χειρότερη. Με πολλαπλές επιπτώσεις όχι μόνο σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο αλλά και πέραν αυτού ως προς την επιβίωση του ίδιου του κράτους, σε συνθήκες διχοτόμησης. Και ίσως και με απρόβλεπτες συνέπειες.

ioannoug@kathimerini.com.cy
Twitter: @JohnPikpas

Πολίτες του Κιέβου έχουν βρει καταφύγιο σε σταθμό του μετρό κατά τη διάρκεια συναγερμού αεροπορικής επίδρομής στο κέντρο της πόλης. Ένα νέο κύμα ρωσικών πυραυλικών επιθέσεων στις 16 Δεκεμβρίου στόχευσε την ουκρανική πρωτεύουσα και άλλες περιοχές της χώρας.

Ο βελγικός τροχός εν κινήσει...

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Ένα κλίμα απογοήτευσης διαπερνά πολλούς Κυπρίους. Πώς οι βελγικές αρχές έδρασαν αποφασιστικά για την γνωστή υπόθεση, ενώ

οι δικωτικές αρχές της νήσου έκαναν δύο εβδομάδες για να επισκεφθούν Συλλούρη; Η απογοήτευση: γιατί όλα τα μεγάλα σκάνδαλα μένουν ουσιαστικά αδιερεύνητα; Τρία διάσημα παραδείγματα: Τραπεζικό, Συνεργατικό, Διαβατηριακό. Στο Βέλγιο, όπως βέβαια και σε άλλες χώρες, οι δικωτικές αρχές, διαθέτουν εκπαιδευτική αυτονομία. Αλλού, όπως λ.χ. ΗΠΑ, η υποψήφια για την προεδρία Χ. Κλίντον τιμωρείται από το εκλογικό σώμα, γιατί το FBI ερευνήσε την απίστευτη επιπολαιότητα της να στέλνει mails από το προσωπικό της pc, όχι από το υπηρεσιακό. Ίσως γι' αυτό να κέρδισε τις εκλογές ο Τραμπ!

Στη δική μου γνώμη, στο κέντρο του δικού μας προβλήματος βρίσκεται η εξάρτηση των ανεξάρτητων αρχών από τους εκάστοτε προέδρους. Ένα σύστημα από εξαρτήσεις που οδηγεί στον φαύλο κύκλο που βλέπουμε σήμερα. Έτσι ο πρόεδρος, κατά κανόνα, διορίζει πρόσωπα από τον κύκλο των στενών του συνεργατών και φυσικά περιμένει συνεργασία σε όλα τα επίπεδα. Διάσημα παραδείγματα: ΕΔΥ, Εισαγγελία, ΡΚΚ, ΚΟΑΠ κ.λπ. Επιπρόσθετα, ο διευθυντής της ορχήστρας μπορεί να κάνει τις «κατανομές». Παιρνει το φιλέτο, δίνει ψίχουλα. Τα κόμματα έχουν ασκηθεί στο παιχνίδι με τις μικροδιευθετήσεις. Έτσι σε αυτόν τον φαύλο κύκλο ελέγχει το παιχνίδι ο πιο κυνικός, όχι ο πιο ικανός.

Μπορούμε και εμείς κάτι καλύτερο; Μπορούμε:

- Όπως η αλλαγή στον τρόπο διο-

ρισμού των ανεξάρτητων αρχών, η παγκόσμια εμπειρία προσφέρει πληθός από παραδείγματα. Ακροάσεις για Επιτρόπους ενώπιον Ευρωπαϊκού βουλίου. Ακροάσεις στο Αμερικανικό Κογκρέσο.

- Όπως ο διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων του γενικού εισαγγελέα, άλλος ο νομικός σύμβουλος, άλλος για τις ποινικές δίωξεις.

- Όπως η πρόνοια πως σε θέσεις με ειδικό βάρος η επιλογή προέδρου να απαιτεί αυξημένη κοινοβουλευτική έγκριση ή και πολιτική διαβούλευση για την απόκτηση ευρείας συναίνεσης, λ.χ. πρόεδρος Δ.Σ. ΡΚΚ.

Δεν θα ανακαλύψουμε κανέναν τροχό, τροποποιούμε το συνταγμα ή ψηφίζουμε νόμους για να πετύχουμε στόχους.

Ο ευρωβουλευτής Λ. Φουρλάς έκανε δημόσια παρέμβαση στο «θέμα Καϊλή». Είπε πως «στις 13 Οκτωβρίου επικοινωνήσαν από το γραφείο της κα Καϊλή με την παράκληση να καταθέσω δύο τροπολογίες, στην Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών. Το περιεχόμενο των τροπολογιών αφορούσε εργασιακά θέματα στο Κατάρ. Αρνήθηκαν να καταθέσω τις συγκεκριμένες τροπολογίες, αφού θεώρησα ότι ήταν ενάντια στις δικές μου θέσεις. Η Ευρώπη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν ξεπουλιούνται».

Στις 23/10/2021 το Ευρωπαϊκό βούλιο, με 578 ψήφους υπέρ, 28 κατά και 79 αποχές, αποφάσισε «διεξαγωγή έρευνας από τους θεσμούς των κρατών μελών σε σχέση με τα πρόσωπα (μεταξύ άλλων, του Ν. Αναστασιάδη) που εμπλέκονται στα Pandora Papers, έρευνα για την εκτεταμένη φοροαποφυγή, φοροδιαφυγή και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Δίνεται η εντολή στην

Επιτροπή να κινηθεί νομικά κατά των κρατών μελών που δεν εφαρμόζουν ορθά την ισχύουσα νομοθεσία».

Από το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα οι Ευρωβουλευτές του ΔΗΣΥ Λ. Χριστοφόρου, Λ. Φουρλάς ψήφισαν εναντίον. Ο Λ. Φουρλάς δήλωσε στη Cyprus Times, ότι «συμφωνεί με το ψήφισμα», αλλά «όφειλα να διαφυλάξω τον θεσμό του Προέδρου της Δημοκρατίας, ο οποίος αδικώς έχει συμπεριληφθεί σε αυτή την έκθεση». Ύστερα ήταν καταπελτικός: «As αφήσουμε και την Βουλή και την δικαιοσύνη, οι οποίοι θα διερευνήσουν την υπόθεση» Πηγή: https://cyprustimes.com/.../o-apoi-chos-kai-to-paraskinio...

Τα παραδείγματα δείχνουν έναν ακόμα λόγο γιατί για χρόνια παραμένουμε στάσιμοι: επειδή σε ό,τι αφορά άλλους, είμαστε πρώτοι στην καταδίκη, αλλά όταν αφορούν «δικούς» μας είμαστε τελευταίοι! Τα έας τώρα στοιχεία που έχουν δημοσιευτεί γύρω από την Ε. Καϊλή δείχνουν Κατάρ. Αλλά τα πραγματικά στοιχεία γύρω από τον Ν. Αναστασιάδη βεβαιώνουν πως 52% από τα χρυσά διαβατήρια που δόθηκαν από το υπουργικό του συμβούλιο ήταν παράνομα. Αυτό το πόρισμα έβγαλε η Ερευνητική Επιτροπή υπό τον Νικολάτο που ο ίδιος διόρισε! Συμφωνοί, το Ευρωπαϊκό βούλιο δεν «ξεπουλιέται». Αλλά η Ευρωπαϊκή ιθαγένεια μήπως; Το γιοσουρούμ με την ευρωπαϊκή ιθαγένεια σε αριθμούς: «Στην περίοδο της προεδρίας Αναστασιάδη δόθηκαν συνολικά 6.324 διαβατήρια» (Πηγή: διαδικτυακός «Διάλογος», 25/11/2020).

Μέσα στο ίδιο πλαίσιο, ρεπορταζ στον «Πολίτη» έχει ειδικότερο ενδιαφέρον: «Κανένας βουλευτής άλλου κόμματος δεν ψήφισε υπέρ της τροπολογίας που κατέθεσαν οι Οικολόγοι

στον κρατικό προϋπολογισμό του 2023 για δέσμευση του κονδυλίου που προορίζεται να καλύψει τα ωφελήματα των πρώην Προέδρων της Δημοκρατίας και της Βουλής. Οι βουλευτές της ΕΔΕΚ τήρησαν αποχή. Το εν λόγω κονδύλι, ύψους €205.000 (το 2022 ήταν €315.000) θα καλύψει το 2023 τα έξοδα διακίνησης –καυσίμων των κρατικών λιμουζινών που χρησιμοποιούν οι πρώην Πρόεδροι της Δημοκρατίας και της Βουλής, καθώς και το επίδομα γραμματέως που λαμβάνουν και ανέρχεται στις €3.000 τον μήνα». Ένας πρώην τυγχάνει ενός πακέτου από προνόμια (αφορολόγητα αυτοκίνητα μεγάλου κυβισμού, βενζίνη, επίδομα γραμματέως). Για ποιο λόγο; Γιατί να μην τα καλύπτει όλα αυτά μόνος του, όπως όλοι οι άλλοι πολίτες; Από πού προκύπτει αυτό; As πούμε ότι ψηφίστηκε. Το λάθος διορθώνεται, όχι με «δέσμευση του κονδυλίου» αλλά με κατάργηση ενός κανονικά, παράλογου προνόμιου.

Ασφαλώς τα παράλογα προνόμια των τέως δεν είναι το παγόβουνο, αλλά ως ένα παράδειγμα που δείχνει γιατί βασίλει το παγόβουνο σε τόσα άλλα. Όπως άλλο παράδειγμα, οι λιμουζίνες που χρησιμοποιούν αξιωματούχοι του κράτους: λύση με υβριδικά αυτοκίνητα, χαμηλού κυβισμού, για υπηρεσιακή χρήση και μόνο.

Λοιπόν, από πουθενά δεν προκύπτει πως ένας νυν ή ένας τέως «δικαιούται» προνόμια και φιλοδομήματα, πλην της ασυλίας των νυν στην άσκηση της βουλευτικής ιδιότητας. Τα υπόλοιπα θα μπορούσαν να γίνουν απλά και καθημερινά, εφόσον τα διεκδικήσουν οι απλοί και καθημερινοί πολίτες!

www.larkoslarkou.org.cy

Η Εύα και όλοι οι άλλοι

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ**

Μάλλον θα διαβαζόταν πιο ευχάριστα αυτή η στήλη, αν προσπαθούσα να τη γράψω σαν παλιπ νουβέλα ή σαν αστυνομικό μυθιστόρημα, από αυτά που γράφει ο εισαγγελέας Μισέλ Κλεζ που ανέλαβε να διαλευκάνει την υπόθεση που πρωτότυπα τα ΜΜΕ βαφτίσαμε Qatargate. Η λαμπερή, όμορφη, φιλόδοξη πολιτικός, ο διεφθαρμένος, άπληστος σέξι σύντροφος, το αφεντικό πρώην ευρωβουλευτής στο παρασκόνιο, βαλόντες τα χρήματα, εξωτικές τοποθεσίες. Ρώμη, Αθήνα, Βρυξέλλες, θέλω κότρερα, θέλω ελικόπτερα. Το true crime docudrama για το lockdown της επόμενης πανδημίας είναι ήδη γραμμένο. Η ουσία της υπόθεσης είναι κάπως πιο βαρετή, βρίσκεται στα τεχνικά πλαίσια κανονισμών και μηχανισμών λο-

γοδοσίας και σε νομοθεσίες. Αν και έχει τη λογοτεχνική του αξία, θα πρέπει να περιμένουμε τον κ. Κλεζ να την καταγράψει για να γίνει ανάρπαστος σε παραλίες και αεροδρόμια. Αυτή η στήλη εφημερίδας δεν θα φτάσει σε αυτά τα επίπεδα (αν και δεν σας εγγυάται πως το μέλλον δεν θα προσπαθήσει να μετράσει σε αστυνομικό ανάγνωσμα σε συνέχειες), και τουλάχιστον σήμερα θα επικεντρωθεί αλλού.

Το ζουμί βρίσκεται στις δραστηριότητες του τέως ευρωβουλευτή Αντόνιο Παντζέρι και την οργάνωση Fight Impunity, μια οργάνωση που δεν είχε εγγραφεί ως ΜΚΟ στο Μητρώο Διαφάνειας. Και σε αντίθεση με πολλές νόμιμες ΜΚΟ και οργανώσεις, φέρεται να λειτουργούσε ως εργαλείο διοικητικής βρώμικου χρήματος, σύμφωνα με όσα ακούγονται μέχρι στιγμής από το Κατάρ

και το Μαρόκο. Στην κεφαλή του Δ.Σ. της Fight Impunity εμφανίζεται σήμερα μόνο ο Παντζέρι, όμως ως επίτιμο μέλη του Δ.Σ. παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα της υψηλού προφίλ προσωπικότητες, όπως ο τέως Επίτροπος Δημότηρας Αβραμόπουλος και η τέως Υπατη Εκπρόσωπος Φεντερικά Μογκερίνι. Όλοι έσπευσαν να παραιτηθούν και να δηλώσουν πως δεν γνώριζαν. Και οι δύο, και άλλα επίτιμα μέλη του Δ.Σ., τέως πρωθυπουργοί και ευρωβουλευτές, θα όφειλαν το λιγότερο να κοιτάζουν πού βάζουν την υπογραφή τους και πού προσδίδουν κύρος με το όνομά τους. Η απροσεξία και η ανευθυνότητα, το λιγότερο, που επέδειξαν είναι ένα μάθημα για το πόσο εύκολα άτομα με πολιτικό βιογραφικό και διασυνδέσεις, όπως ο κ. Παντζέρι, μπορούν να εργαλειοποιήσουν για προσωπικό

όφελος τη θέση που κέρδισαν με τις ψήφους των πολιτών. Αμέσως μετά τη διασύνδεση της υπόθεσης με το Κατάρ και το Παγκόσμιο Κύπελλο, υπό πίεση βρέθηκε και ο Αντιπρόεδρος της Κομισιόν Μαργαρίτ Σχοινάς, καθώς εκπροσώπησε την Κομισιόν στην έναρξη της διοργάνωσης, και είχε μιλήσει για την πρόοδο του Κατάρ σε θέματα δικαιωμάτων των εργαζομένων, αν και όχι με την ίδια θερμότητα και υπερβολή όπως η κ. Καϊλή. Γιατί είναι άλλο να μιλάς για πρόοδο, και άλλο για... πρωτοπορία. Όταν η Πρόεδρος Φοντερ Λάιεν κλήθηκε να σχολιάσει τις δηλώσεις Σχοινά, περιόριστηκε να πει πως η Κομισιόν ελέγχει το μητρώο διαφάνειας και τις επαφές όλων των μελών της Επιτροπής και όλων των εργαζομένων στα γραφεία τους. Στο live blog του Politico για το σκάνδαλο με το Κατάρ, οι δη-

λώσεις Φοντερ Λάιεν δημοσιεύθηκαν μαζί με τα ερωτήματα ευρωβουλευτών για τον ρόλο Σχοινά με τον τίτλο «Schinas under scrutiny» (έλεγχος που δεν παραπέμπει απαραίτητα σε διερεύνηση).

Η είδηση αναμεταδόθηκε από το σάιτ του Έθνους στην Ελλάδα ως να ήταν προσωπικά ο κ. Σχοινάς να διαδραματίζονταν, και αναμεταδόθηκε στη συνέχεια και από κυπριακές ιστοσελίδες. Η παρανόηση έληξε γρήγορα μετά από εκκλήσεις του γραφείου του κ. Σχοινά. Όμως το άγχος του κ. Σχοινά παρέμεινε και την Τρίτη, όταν απαντώντας σε ερωτήσεις στο Στρασβούργο ξεκαθάρισε πως δεν έχει ποτέ χρηματιστεί και πως ενεργεί πάντα με διαφάνεια. Και θέλησε να διευκρινίσει πως τα όσα είπε δεν διαφέρουν από την επίσημη θέση της Κομισιόν, γιατί η Κομισιόν «δεν αυτοσεξιδι-

ζει». Αυτή η αμνηστία Σχοινά, η αμνηστία των επίτιμων μελών του Δ.Σ. της Fight Impunity, και το άγχος των θεσμών, είναι ενδεικτικά της συλλογικής ενοχής στις Βρυξέλλες, όχι γιατί χρηματίζονται όλοι, αλλά γιατί τέτοιες καταστάσεις επιτράπηκε να υπάρξουν μέσω της απουσίας θεσμών και μηχανισμών πρόληψης, αποτροπής και τιμωρίας. Το Qatargate δεν αφορά μόνο τις αμαρτίες της κ. Καϊλή, αλλά την απροσεξία του πανευρωπαϊκού πολιτικού συστήματος και την καθυστέρηση με την οποία αναπτύσσει υπερεθνικούς μηχανισμούς λογοδοσίας για τον έλεγχο υπερεθνικών πλέον πολιτικών προσώπων και πολιτικών αποφάσεων.

As κοιτάζουμε λοιπόν πέρα από το κότρερο του κ. Τζιόρτζι.

yakouris@gmail.com

Η νύκτα βγάζει Επίσκοπο
και η αυγή Αρχιεπίσκοπο

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

Ζούμας σε εποχές θαυμάτων, έστω και αν οι εξουσίες του τύπου τούτου, πολιτικές, εκκλησιαστικές και όχι μόνο, διατυμπανίζουν την παντοδυναμία τους στα Μέσα Μαζικών Ενημέρωσης, ακόμη και για την εκλογή νέου Αρχιεπισκόπου Κύπρου. Μικρό θαύμα είναι το γεγονός ότι οδηγηθήκαμε στις κάλπες για τις Αρχιεπισκοπικές εκλογές χωρίς εξάλλου φανατισμούς, χωρίς σκληρές συγκρούσεις και χωρίς αλλολο-καταγγελίες για εκκοσμικευση και συμφωνία, φαινόμενα τα οποία βιώσαμε σε προηγούμενες αναμετρήσεις για τον Αρχιεπισκοπικό Θρόνο. Εκκοσμικευση είναι η εισαγωγή κοσμικών αξιών και θεσμών, στη λειτουργία της Εκκλησίας, με απλά λόγια η πίστη μετατρέπεται σε θρησκεία. Συμφωνία είναι η προσφορά οικονομικών ανταλλαγμάτων για χειροτονία ή προαγωγή κληρικών σε εκκλησιαστικά αξιώματα, πρακτικά η οποία καταδικάστηκε από την εν Τρούλλη Πενθέκτη Οικουμενική Σύνοδο το 692. Όλα αυτά στο φαινοσθαί. Τώρα, αν εν κρύπτω έγιναν και γίνονται «πράματα και θάματα» τότε ο Θεός ξέρει τον τρόπο, για να φανερώσει τα αφανέρωτα. Η λαϊκή ρήση αναφέρει ότι «η νύκτα βγάλε Επίσκοπο και η αυγή Μητροπολίτη...» και παραπέμπει στα θλιβερά γεγονότα του 1875 στην Ελλάδα, τα «σιμωναϊκά», όπως λέχθηκαν, όταν πολιτικοί εξαγόρασαν Δεσποτάδες για την εκλογή Μητροπολίτη. Ωστόσο, τίποτα δεν έμεινε στο σκοτάδι και οι πρωταγωνιστές του «εγκλήματος» βρήκαν παραδειγματική τιμωρία.

Μικρό θαύμα, πρέπει να θεωρηθεί και ο χρόνος εκδημίας του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου του Β΄, αφού εκοιμήθη λίγες βδομάδες πριν από τις προεδρικές εκλογές και λίγες μέρες πριν από την έναρξη του Πακοσμίου Κυπέλλου στο ποδόσφαιρο. Αποτέλεσμα ήταν η προεκλογική εκστρατεία για τον Αρχιεπισκοπικό Θρόνο να μην αφίνει χρόνο σε πιστούς και «άπιστους» να «παλέψουν» για τον δικό τους υποψήφιο, τον δικό τους Επίσκοπο, ο οποίος θα εξυπηρετήσει τις υλικές ή πνευματικές ανάγκες τους. Σε αυτές τις αρχιεπισκοπικές εκλογές, πρωτοφανής ήταν και η εμπλοκή των κανόνων του πολιτικού μάρκετινγκ, κατά την προεκλογική περίοδο. Είδαμε υποψήφιους επισκόπους, να διοργανώνουν προεκλογικές συγκεντρώσεις, με κανόνες διαφημιστικών εκστρατειών, να τρέχουν στις τηλεοράσεις, τα ραδιόφωνα και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, ενώ στο παιχνίδι μπήκαν και οι δημοσκοπήσεις. Είδαμε δημοσιογράφους, θεολόγους και αναλυτές, να προσφωνούν Επισκόπους με τα μικρά τους ονόματα ή με το όνομα της Μητροπόλεις τους, όπως ακριβώς προσφωνούν τους πολιτικούς. Αλλά το καλύτερο, ένα μικρό θαύμα και αυτό, ήταν η απομυθοποίηση των υποψηφίων.

φίων από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, όπως απομυθοποιούνται όλοι οι πολιτικοί, οι οποίοι παρουσιάζονται ατημέλητοι, απρόσεκτοι και αγενείς, ενώπιον χιλιάδων ανθρώπων.

Η αυγή θα βγάλει Αρχιεπίσκοπο και στην Κύπρο και σίγουρα, με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος, θα εκλεγεί ο καταλληλότερος, όπως διακηρύσσονται και όλοι οι υποψήφιοι για τον Θρόνο του Αποστόλου Βαρνάβα. Ιστορικά η εκλογή προκαθημένου στην Εκκλησία της Κύπρου συνοδευόταν από καυγάδες και συγκρούσεις, εμφυλίου πολέμου, με χαρακτηριστικότερη περίπτωση, το Αρχιεπισκοπικό ζήτημα (1900-1910) μεταξύ δύο Κυρίλλων. Ο Κυρίλλαςτος και Κυρίλλουι, όπως τους αποκαλούσε ο λαός, λόγω σωματίωντου.

Ο Κυριλλάτσος ήταν προαποστίτης της αδιάλλακτης γραμμής για την ένωση με την Ελλάδα, ενώ το Κυριλλούδι τασσόταν στο στρατόπεδο των διαλλακτικών, όπως αναφερόταν πολλοί ιστορικοί. Αντιθέτως πολλοί θεολόγοι, αναφέρονται στο βαθμό αγιότητας των δύο Επισκόπων. Αiya χρόνια αργότερα είχαμε τη σύγκρουση μεταξύ Κερύνειας Μακαρίου και Πάφου Λεοντίου και πάλι με πολιτικό φόντο. Στην περίπτωση εκλογής Μακαρίου του Γ', το 1950, υπήρξε μόνο παρασκηνιακή «γκρίνια», κυρίως από τον Μητροπολίτη Κερύνειας Κυπριανό, η οποία λέγεται ότι εκδηλώθηκε το 1973 με τη μεγάλη σύγκρουση, με τις καθαιρέσεις και τους αναθεματισμούς. Γκρίνια υπήρξε και κατά την εκλογή του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου Α', αφού λέγεται ότι δεν δόθηκε η ευκαιρία για υποβολή κι άλλων υποψηφιοτήτων. Γκρίνια υπήρξε και κατά την εκλογή του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου Β', λόγω του μικρού ποσοστού ψήφων, τις οποίες εξασφάλισε από τους πιστούς.

Σε αυτές τις εκλογές, το νέο Καταστατικό της Εκκλησίας των Κύπρου τροποποιήθηκε ήδη δύο φορές πριν εφαρμοστεί για πρώτη φορά, στον τρόπο εκλογής Αρχιεπισκόπου. Ωστόσο, διατηρεί σίγουρα τις βασικές προνοιες, για «παράκλιση θέσης» και στο Άγιο Πνεύμα. Η διαδικασία εκλογής εντός της Ιεράς Συνόδου, ξεκινά με την Αιτιουργία και καταλήγει με την τελετή του Μηνύματος, το οποίο και πάλι αποτελεί προσευχή. Η συμμετοχή των πιστών στη διαδικασία των εκλογών του τριπρόσωπου και ν «μυρουπόρου» ότι άλλο θα ψηφίσει η πλειοψηφία και συνδυαζόμενος άλλο θα εκλέξει η Ιερά Σύνοδος, με ανθρώπινα κριτήρια, είναι σωστή. Ωστόσο, με εκκλησιαστικά κριτήρια δεν μπορεί να σταθεί, αφού οι πιστοί συμμετέχουν στα δρώμενα, αλλά αναμένουν τον τελικό λόγο, από τον Θεό. Από εκεί και πέραν σίγουρα η αυγή και το Άγιο Πνεύμα, θα εκλέξουν τον νέο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου.

kaparispan@yahoo.gr

Βιώσιμη αστική κινητικότητα

Του **ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ**

Στις χώρες της Νότιας Ευρώπης, λόγω των ευνοϊκών κλιματικών συνθηκών και του καλού καιρού, αν εξαιρέσουμε τις περιόδους ξηρασίας και κανονικών, θα μπορούσε να προωθηθεί η ενεργός κινητικότητα, όπως το περπάτημα, η πεζοπορία και η ποδηλασία.

Υπενθυμίζεται ότι οι Υπουργοί Μεταφορών των Ε.Ε. ενθαρρύνουν τη χρήση σύγχρονων μέσων μεταφοράς στη «δύσκολη» των κρατών-μελών για το ποδόλυτο ως φιλικό προς το περιβάλλον μέσο μεταφοράς, το 2015. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιτρέπει τώρα μετά, επιθυμεί να καταστήσει υποχρεωτικά τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) σε έμμεσους και περιφέρειες. Οι σύγχρονες στάσεις λεωφορείων, η ψηφιοποίηση και η αυτοματοποίηση των μέσων μαζικής μεταφοράς, όπως τραμ, λεωφορείων και τρένων θα οδηγήσει στην αύξηση του επιβατικού κοινού και θα περιορίσει την περαιτέρω μόνωση του περιβάλλοντος. Πώς θα καταφέρουμε όμως να πετύχουμε την ένταξη των δημοτών

στην ενεργή αστική κινητικότητα; Με τη συμβολή και τη συμμετοχή όλων, δημοτών, τοπικών αρχών, κεντρικού κράτους και υπηρεσιών.

Οι δημόσιες μεταφορές αποτελούν τη «ραχοκοκαλιά της αστικής κινητικότητας», όπως αναφέρεται στα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι δημόσιες όμως χρειάζονται σωστές και καλές υποδομές για να ποδηλατούν με ασφάλεια, αλλά και για να μεταφέρουν αλληλεγγύη, πρόφιμα και εμπορεύματα. Η χρήση δικυκλών ή τρικυκλών θα πρέπει να ρυθμίζεται με σχετική Νομοθεσία, απαλλάσσοντας έτσι τις τοπικές αρχές από τη διαδικασία παραπομπών στα δικαστήρια.

Το περπάτημα δεν στοίχιζει τίποτα, είναι καλό για την υγεία, όμως, όπως και το ποδόσφαιρο, χρειάζονται κατάλληλες υποδομές και ιδανικές κλιματικές συνθήκες. Τόσο τα κεντρικά κράτη, όσο και η Ε.Ε. θα πρέπει να επιδοτούν την αγορά ποδηλάτων ή ηλεκτροκίνητων οχημάτων, στοχεύοντας έτσι στον περιορισμό των ρύπων και της κυκλοφοριακής συμφόρησης.

Η βιώσιμη αστική κινητικότητα πρέπει να μπει στη ζωή και στην καθημερινότητά μας. Οι δημόσιες ζητούν τη δημιουργία νέων ή την αναβάθμιση των υφιστάμενων υποδομών των δημόσιων συγκοινωνιών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι έτοιμη να επενδύσει στη βιώσιμη αστική κινητικότητα, ενθαρρύνοντας τις τοπικές αρχές να δημιουργούν ασφαλείς πεζόδρομους, ποδηλατόδρομους και σύγχρονο οδικό δίκτυο, που να πληρούν τις νέες απαιτήσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Είναι όμως όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. έτοιμα να επενδύσουν σε προσβάσιμες υποδομές που να προωθούν την βιώσιμη κινητικότητα;

Ο κ. Άντρος Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερύνειας.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ

Στο μυαλό ενός διαφθορέα

Η διαφθορά είναι από τα πλέον δημοφιλή θέματα της λογοτεχνίας και της φιλοσοφίας. Στο «Ελένης εγκώμιον», ο Γοργίας προσπαθεί να αθωώσει την ωραία Ελένη, αποδίδοντας στον λόγο και τον έρωτα τα ολέθρια αποτελέσματα του Τρωικού πολέμου. Στον «Δον Ζουάν» του Μολιέρου, τον Ντον Τζοβάννι του Μότσαρτ, την αυτοβιογραφία του Giacomo Casanova και το «Ημερολόγιο ενός διαφθορέα» του Δανού φιλοσόφου Søren Kierkegaard, η ένφαση δίνεται πάντα στη μορφή και τις πράξεις του διαφθορέα.

Αντίθετα ο διεφθαρμένος αντιμετωπίζεται σε όλες τις περιπτώσεις ως θύμα, το οποίο τυφλώνεται είτε από τα όμορφα λόγια, είτε από το χρήμα και την εξουσία, είτε από την ομορφιά του διαφθορέα. Στον «Δον Ζουάν», οι άπιστες γυναίκες, όταν ξυπνούν από τη σαγήνη του διαβόλου του γόνι, βλέπουν τον οίκο τους κατεστραμμένο, τον σύζυγό τους δολοφονημένο, την τιμή τους και την περιουσία τους χαμένες. Οδηγούνται στην καταστροφή από

μα στιγμή αδυναμίας, την οποία εκμεταλλεύτηκαν επιτηδείοι και επιτηδώνοντες απατεώνες χωρίς ηθικούς φραγμούς.

Στα μάτια του Μολιέρου, αυτό που δίνει τη δύναμη της γοντείας του στον Δον Ζουάν, δεν είναι ούτε η μορφοφία του ούτε τα ωραία λόγια του. Είναι η ανηθικότητα ενός ανθρώπου που έχει την κοινωνική και πολιτική δύναμη της τάξης των ευγενών. Αυτό που διαφθείρει είναι στην ουσία η κακή χρήση των τίτλων ευγένειας.

Το «Ημερολόγιο» του Kierkegaard αφηγείται την ιστορία της αποπλάνωσης ενός νεαρού κοριτσιού από έναν έμπειρο διαφθορέα, αποκαλύπτοντας όλα τα τεχνάσματα και τον τρόπο σκέψης του. Σε όλες τις περιπτώσεις, τα θύματα προκαλούν, αν όχι πάντοτε, τη συμπαγεία τουλάχιστον του νοίκι, αφού η προδοσία τους, η αδυναμία τους να αντισταθούν στους διαφθορείς τους, τα οδηγεί με βεβαιότητα στην καταστροφή. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι σε όλη τη γραμμάτια περί διαφθοράς, γυναίκες παρουσιάζονται ως θύματα και αδύναμα πλάσματα, τα οποία η

μοίρα έφερε ανατιμώτητα με τα τέρατα της διαφθοράς. Τι μπορούσαν άραγε να κάνουν όλες αυτές οι γυναίκες: η Ελένη μπρος στη θέληση της θεάς Αποροΐτης, οι όμορφες χωριατοπούλες μπρος στην ευγενική καταγωγή του Δον Ζουάν, η άβγαλτη κοπέλα του «Ημερολογίου» μπρος σε έναν σατανικό άνθρωπο; Η μάχη είναι άνιση και ο αγώνας εξ αρχής χαμένος. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο όλοι οι συγγραφείς και οι φιλόσοφοι ουδόλως ασχολούνται με τα διεσθαρμένα θύματα αλλά καταπιάνονται τα βέλη της σκέψης τους στους διαφορεθίς θύτες τους, οι οποίοι, μετά το κακό που διαπράττουν, συνεχίζουν ατιμωρητί το επάισχυντο έργο τους, ψάχνοντας νέα θύματα για να ικανοποιήσουν τις νοσηρές ορέξεις τους.

Το Qatargate έχει όλες τις διαστάσεις ενός μυθιστορήματος αποπλάνησης και την αφηνγηματική πλοκή μιας κατασκοπικής ταινίας. Οι μαϊνάνδροι ενός καλοστημένου γραφειοκρατικού μηχανισμού, οι δικλίδες ασφαλείας ενός θεορμικού συστήματος, οι έλεγχοι και οι ισορροπίες της μεγαλύτερης κοινοβου-

λευτικής δημοκρατίας στον κόσμο στάθηκαν αδύναμοι μπρος στη δύναμη του πλούτου των πριγκήπων του Κατάρ.

Η αποτροπία πράξη διαφθοράς αποκαλύφθηκε, οι διεφθαρμένοι λειτουργοί πλήρωσαν ήδη και θα πληρώσουν και στο άμεσο μέλλον ακόμη βαρύτερο τιμήμα για τις δολοπλοκίες τους. Αραγε όλοι αυτοί που έχουν έρθει αντιμέτωποι με τις βαρύτερες κατηγορίες της διαφθοράς δεν θα θεωρούνταν θύματα σύμφωνα με τα μεγάλα λογιστικά και φιλοσοφικά πνεύματα; Καταρχάς θύματα των διαφθορέων τους και έπειτα θύματα της ίδιας τους της πράξης.

‘Όλοι οι στοχαστές, αρχαίοι και νεότεροι, εστιάζουν στο πρόσωπο του διαφθορέα ως την πηγή του κακού. Κι αυτό γιατί δεν είναι η αδυναμία του διεφθαρμένου, αλλά η δύναμη του διαφθορέα που πρέπει να παταχθεί. Μήπως λοιπόν η αποκατάψη του σκανδάλου θα έπρεπε κατά κύριο λόγο να προκαλέσει την οργή των πολιτών κατά του διαφθορέα; Μήπως οι ενέργειες των Ένωσης, πολιτικές και δικαστικές, θα έπρεπε να στρα-

φούν κατά εκείνων που τόλμησαν να διαφθερίουν μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που δεν δίστασαν να καταχραστούν την εμπιστοσύνη των θεσμών μας, την ηπιότητα των πθών μας, την αξιοπρέπεια του λόγου και της συνειδήσής μας, αρετές οι οποίες απουσιάζουν βέβαια στους διαφθορείς; Μήπως εκεί πρέπει να εστιάσουν τα μέσα ενημέρωσης και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αντί να αναλώνονται σε ύβρεις κατά του σαθρού συστήματος της Ευρώπης, μεμφόμενοι την Ένωση, το Κοινοβούλιο, τα πολιτικά κόμματα και τις ιδεολογικές παρατάξεις;

Η δύναμη και η αδυναμία ενός συστήματος δεν κρίνονται από την πάταξη ή μη των φαινομένων διαφθοράς. Μόνο ολοκληρωτικά συστήματα κόπτονται για την εκμείδωση της διαφθοράς. Ένα πολιτικό σώμα κρίνεται από τη δύναμη με την οποία απαντάει στις πράξεις διαφθοράς, από το αν τιμωρεί με αναλογικό τρόπο όπτες και θύματα.

Η πράξη διαφθοράς του Κατάρ αποτελεί εκθροική πράξη κατά της Ένωσης και ως τέτοια πρέπει να

αντιμετωπισθεί. Η ευρωπαϊκή δικαιοσύνη και η ευρωπαϊκή διπλωματία πρέπει να τιμωρήσουν με οποιοδήποτε κόστος τους διαφθορείς. Αυτοί είναι οι κύριοι ένοχοι και οι βασικοί συντελεστές του κληματος. Στην οικονομία της διαφθοράς είναι πλέον σύνηθες να τιμωρούνται τα διεφθαρμένα θύματα και οι διαφθορείς θύτες να συνεχίζουν ανενόχλητοι το έργο τους. Μήπως όμως είναι καιρός κάτι τέτοιο να αλλάξει σήμερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Δεν είναι τόσο οι διεφθαρμένοι πολίτες που αποτελούν απειλή για τη δημοκρατία, όσο τα κράτη διαφθορείς που απειλούν τους δημοκρατικούς θεσμούς. Η Ευρώπη έχει αποδείξει ότι διαθέτει τα μέσα να απαντήσει στις προκλήσεις εναντίον της, επιβάλλοντας πολιτικές και οικονομικές κυρώσεις. Ο διαφθορέας πρέπει να τιμωρηθεί παραδειγματικά, είτε με κατάσχεση λογαριασμών είτε με απαγόρευση εισόδου στην Ένωση.

Ο κ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. καθηγητής πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Το γινάτι υπουργών - συντεχνιών και ο ΠτΔ

Οι διαχρονικές κακές σχέσεις με τα υπουργεία Οικονομικών και Ενέργειας

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η αποτροπή κυριολεκτικά στο παρά πέντε των απεργιακών μέτρων των εργαζομένων στην Αρχή Ηλεκτρισμού, στα μέσα της περασμένης εβδομάδας, έφερε στην επιφάνεια ένα πρόβλημα που τα τελευταία χρόνια έχει παρουσιαστεί στην ΑΗΚ. Τις κακές σχέσεις συντεχνιών, πρώτα, με τον υπουργείο Ενέργειας και μετά με το υπουργείο Οικονομικών. Το θρίλερ που εκτυλίχθηκε το απόγευμα περασμένης Τρίτης είναι ενδεικτικό της απουσίας επικοινωνίας μεταξύ των δύο πλευρών με παραλίγο θύματα τους καταναλωτές. Την ώρα που ο υπουργός Εργασίας Κυριάκος Κούσιος προσαπούσε να σπάσει το αδιέξοδο, έχοντας καλέσει στο γραφείο του τις συντεχνίες, ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου είχε ανακοινώσει το πρόγραμμα διακοπών ρεύματος προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα από την εξαγγελθείσα απεργία. Η αποτροπή των μέτρων μπορεί να προκαλέσει ανακούφιση, ωστόσο, δεν μειώνει διόλου τα σοβαρότατα προβλήματα που υπάρχουν πρώτον στο θέμα σχέσεων των δύο πλευρών και δεύτερον στη μεγάλη εικόνα που είναι τα συνεχιζόμενα και διαχρονικά ελλείμματα επάρκειας ηλεκτρικού ρεύματος όχι κατά την καλοκαιρινή περίοδο αλλά σε ήπιες καιρικές συνθήκες. Από την τροπή

που προσέλαβε το όλο θέμα, δικαιολογημένα προκαλούνται ερωτήματα τόσο για τη στάση που επέδειξαν δύο υπουργεία (Ενέργειας και Οικονομικών) αλλά και οι συντεχνίες, οι οποίες με βάση τις επικρίσεις από κυβερνητικές πλευρές δεν επέδειξαν ευέλικτη συμπεριφορά.

Η κίνηση του υπουργού Εργασίας να παρέμβει και εφόσον είχε ανακοινωθεί το πρόγραμμα των διακοπών δημιούργησε ερωτημα-

Πριν από την παρέμβαση του υπ. Εργασίας, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μετέφερε την ανησυχία του στον Κυριάκο Κούσιο για τα διαδραματιζόμενα στην ΑΗΚ, ζητώντας από τον υπουργό του να παρέμβει.

τικά τόσο για τον χρόνο όσο και τον τρόπο που εκδηλώθηκε. Όπως πληροφορείται η «Κ», οι βέβαιες διακοπές ηλεκτρικού ρεύματος φαινόταν ότι θα οφείλονται στο Προεδρικό και τον ίδιο τον Νίκο Αναστασιάδη. Οι πληροφορίες μας θέλουν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να μετέφερε στον υπουργό Εργασίας την πρόθεσή του να συναν-

Η πρώτη συνάντηση υπουργείων Οικονομικών και Ενέργειας με τις συντεχνίες της ΑΗΚ αναμένεται να πραγματοποιηθεί εντός της ερχόμενης εβδομάδας χωρίς να έχει ορισθεί ημερομηνία ακόμα.

Εγκρίθηκαν 146 νέες θέσεις

Για το θέμα στελέχωσης απαντήσεις έδωσε ο υπουργός Οικονομικών ο οποίος υποστήριξε πως οι 146 θέσεις που εγκρίθηκαν ικανοποιούν τις ανάγκες στελέχωσης της ΑΗΚ σύμφωνα με τη δική του ανάλυση αλλά και του υπουργείου Ενέργειας. Επιπρόσθετα ο Κωνσταντίνος Πετρίδης υποστήριξε πως τα αίτημα της ΑΗΚ για 375 νέες θέσεις εργασίας θα οδηγούσε σε αύξηση του κόστους λειτουργίας του Οργανισμού και κατ' επέκταση των τιμολογίων ηλεκτρικού ρεύματος. Η υπουργός Ενέργειας επικατέστησε τις διαβουλεύσεις με Ε.Ε. για παρεκκλίσεις αναφορικά με τη λειτουργία της Δεκέλειας. Για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας η κ. Πηλείδου υποστήριξε πως έχει υποβληθεί πλάνο στη ΡΑΕΚ για την ανάπτυξη της ΑΗΚ στις ΑΠΕ, εκφράζοντας τη βεβαιότητα ότι το πλάνο θα υλοποιηθεί και η ΑΗΚ θα έχει συμμετοχή στις ΑΠΕ.

τηθεί με τους εργαζόμενους της ΑΗΚ, πλην όμως για να μη θεωρηθεί η παρέμβασή του ως άδειασμα των δύο μελών της κυβέρνησης ζήτησε από τον Κυριάκο Κούσιο να κάνει ο ίδιος κίνηση προς τις συντεχνίες για εκτόνωση της κρίσης. Όπερ και εγένετο.

Αν κάποιος αναζητήσει τη οδήγηση στο αδιέξοδο της περασμένης

Τετάρτης, όπου η Κύπρος θα βίωνε συνθήκες άλλων εποχών με κυλιόμενες διακοπές στο ηλεκτρικό ρεύμα, την πεισιτικότερη απάντηση θα πάρει από τον υπουργό Εργασίας Κυριάκο Κούσιο. Μετά την προσωρινή εκτόνωση της κατάστασης ο υπουργός Εργασίας, πολύ πριν ο κόμπος φθάσει στο χτένι σε συνάντηση που είχε με τους υπουργούς

Νατάσα Πηλείδου και Κωνσταντίνου Πετρίδη αντιλήφθηκε πως δεν υπήρχαν γέφυρες επικοινωνίας επειδή, ως θέμα αρχής, οι δύο συνάδελφοί του δεν επιθυμούσαν συνάντηση με τις συντεχνίες, υπό καθεστώς απεργιακών μέτρων. Στο ίδιο πνεύμα κινούνταν οι ανεπίσημες τοποθετήσεις αξιωματούχων του υπουργείου Ενέργειας το απόγευμα Τρίτης. Από την πλευρά του υπουργείου Οικονομικών ο Κωνσταντίνος Πετρίδης είχε ανοίξει τα χαρτιά του από τις 23 Νοεμβρίου, όταν ξεκίνησαν οι στάσεις εργασίας των εργαζομένων στην ΑΗΚ, εκφράζοντας την διαφωνία με μια σειρά αιτήματα που έθεταν οι συντεχνίες.

Τα θέλω των συντεχνιών

Αμέσως μετά το ευτυχές τέλος της συνάντησής τους, οι συντεχνίες με εύσχημο τρόπο έδωσαν τα εύσημα στον υπουργό Εργασίας. Στα όσα έβγαλε προς τα έξω η κυβερνητική πλευρά ότι δεν μπορεί να γινόταν διάλογος υπό καθεστώς

απεργιακών μέτρων, οι συντεχνίες το διαψεύδουν κατηγορηματικά. Όπως υποστήριζαν πηγές κοντά στον συντεχνιακό χώρο η τελευταία συνάντηση που είχαν με την υπουργό Ενέργειας Νατάσα Πηλείδου πραγματοποιήθηκε πριν από δύο μήνες. Στη συνάντηση εκείνη, υποστηρίζεται πως η κα Πηλείδου δεν άφησε περιθώρια διαλόγου ανακοινώνοντας πως δεν μπορεί να γίνουν αποδεκτά τα αιτήματά τους. Η ανακοίνωση έγινε την ημέρα που θα λαμβάνονταν τα μέτρα από πλευράς συντεχνιών. Η υπουργός, σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, απέρριψε το αίτημα για 375 νέες θέσεις εργασίας εγκρίνοντας μόνο τις 146. Ως δικαιολογία, κατά τους συντεχνιακούς, η υπουργός επικατέστησε την αρνητική στάση του υπουργείου Οικονομικών. Ωστόσο, όπως υποστηρίζεται από τις ίδιες πηγές έγινε γνωστό, αργότερα, πως τα όσα αποδιδόταν στο ΥΠΟΙΚ ήταν εισήγηση του υπουργείου Ενέργειας.

ΑΡΘΡΟ / Του **δρος ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΣΟΥΛΙΔΗ**

Το Τεχνικό Γυμνάσιο: μαθήματα από το παρελθόν

Μια από τις προτάσεις που ξεχωρίζουν στο Πρόγραμμα Διακυβέρνησης του ανεξάρτητου υποψήφιου Προέδρου για την Κυπριακή Δημοκρατία Νίκου Χριστοδουλίδη είναι αυτή που αναφέρεται στην υιοθέτηση ενός νέου τύπου σχολείου, του Τεχνικού Γυμνασίου. Συνειρμικά, η πρόταση έχει προβληθεί ως ένας ακόμη τύπος γυμνασίου, πέρα από τους υφιστάμενους που συναντούμε σήμερα στο εκπαιδευτικό μας σύστημα, του Μουσικού και του Αθλητικού Γυμνασίου. Αυτό είναι λογικό. Η συγκεκριμένη πρόταση όμως δεν αποτελεί απλώς μία ακόμη επιλογή για τους τελειόφοιτους μαθητές των Δημοτικών σχολείων – ήταν μια εναλλακτική για όσα παιδιά δεν επιθυμούσαν να φοιτήσουν στο Γυμνάσιο αλλά επιδίωκαν να αποκτήσουν περαιτέρω κατάρτιση σε επαγγελματικές κατευθύνσεις τις οποίες η κυπριακή κοινωνία έθετε ως προτεραιότητα εκείνη την εποχή: στην ανάπτυξη γνώσεων γύρω από την καλλιέργεια της γης για τα αγόρια και σε ζητήματα οικιακής οικονομίας και οικοτεχνίας για τα κορίτσια.

Η πρόταση για τη δημιουργία Τεχνικού Γυμνασίου, όπως αυτή έχει ανακοινωθεί από τον ανεξάρτητο υποψήφιο Νίκο Χριστοδουλίδη, έρχεται σήμερα να καλύψει το μεγάλο κενό ανάμεσα στη γυμνασιακή εκπαίδευση και τις τεχνικές σχολές. Τα παιδιά δεν θα έπρεπε να καταλήγουν στις τεχνικές σχολές, «επειδή δεν τα καταφέρνουν στα υπόλοιπα μαθήματα», αλλά πρέπει να τις επιλέγουν συνειδητά δίνοντας συνέχεια σε γνώσεις και δεξιότητες που έχουν ήδη αναπτύξει στο Τεχνικό Γυμνάσιο για επαγγέλματα τα οποία έχουν γνωρίσει και για τα οποία επιδεικνύουν ιδιαίτερη κλίση και ενδιαφέρον. Αυτό σημαίνει ότι το Αναλυτικό Πρόγραμμα αυτών των Γυμνασίων που θα λειτουργήσουν ως Τεχνικά Γυμνάσια θα πρέπει να αναπροσαρμοστεί έτσι ώστε να καλύπτει αυτή τη δυνατότητα: για παράδειγμα στο μάθημα των Φυσικογνωστικών/Βιολογίας θα μπορούσε να δίνεται περισσότερη έμφαση σε θεματικές που σχετίζονται με την αειφόρο ανάπτυξη και τη βιοποικιλότητα της Κύπρου, τις μεθόδους καλλιέργειας και αντιμετώπισης ασθενειών των φυτών (προετοιμασία για τον κλάδο της γεωπονίας) ή τη μελέτη της δομής και λειτουργίας του ανθρώπινου σώματος (προετοιμασία για τον κλάδο της αισθητικής), ενώ στο μάθημα του Σχεδιασμού και Τεχνολογίας αλλά και της Πληροφορικής θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται ενότητες που διασυνδέονται πιο άμεσα με κατευθύνσεις που προσφέρουν σήμερα οι Τεχνικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΤΕΕΕΚ) όπως τεχνικός ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρολόγος εγκαταστάσεων, τεχνικός δομικών έργων, μηχανικός οχημάτων κ.ά.

Οι ωφέλειες που θα έχει η υιοθέτηση της πρότασης για τη δημιουργία Τεχνικού Γυμνασίου μπορούν να γίνουν εύκολα αντιληπτές, τόσο από τους εκπαιδευτικούς που τώρα υπηρετούν σε Γυμνάσια και βλέπουν μαθητές να μην έχουν κανένα ενδιαφέρον / κίνητρο για το σχολείο εφόσον η κλίση τους δεν είναι τα «ακαδημαϊκά» μαθήματα όσο και από τους γονείς που δέχονται τη μία απογοήτευση μετά την άλλη, βλέποντας τα παιδιά τους να «αποτυγχάνουν» στο υφιστάμενο σύστημα. Προσωπικά, εκτιμώ ότι μια πετυχημένη εφαρμογή του θεσμού μπορεί να οδηγήσει σε σαφή μείωση του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο αλλά και μια παράλληλη μείωση στα φαινόμενα παραβατικής συμπεριφοράς, αφού τα παιδιά θα βρίσκονται σε ένα μαθησιακό περιβάλλον που βρίσκεται πιο κοντά στις δικές τους ανάγκες και ικανότητες. Παράλληλα, μέσα από ένα σωστά δομημένο πρόγραμμα σπουδών, στο οποίο ουσιαστικά συμμετοχή αναμένεται και πρέπει να έχουν οι παραγωγικές δυνάμεις της χώρας μας θα πετύχουμε στην πράξη την ουσιαστική διασύνδεση του εκπαιδευτικού μας συστήματος με την αγορά εργασίας, κάτι που ανατρίχια θα οδηγήσει στην κάλυψη των σημαντικών κενών που σήμερα παρατηρούμε σε μεγάλο αριθμό τεχνικών επαγγελματιών και ειδικοτήτων. Μια πρόταση, λοιπόν, με ιδιαίτερα ελπιδοφόρες προοπτικές για τη νέα γενιά και την κοινωνία μας.

Ο δρ Ανδρέας Κασουλίδης είναι διευθυντής Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης / Ιστορικός της Εκπαίδευσης.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ Χ. ΜΑΡΚΙΔΗ**

Οι επερχόμενες προεδρικές εκλογές και η τραγωδία της Κύπρου

Κάθε σοβαρός μελετητής της κυπριακής ιστορίας θα έπρεπε να παραδεχτεί ότι με τις δεκαετίες χάσαμε μια σειρά από ευκαιρίες για μια βιώσιμη λύση στο πρόβλημά μας, όχι μόνο λόγω της τουρκικής αδιαλλαξίας, αλλά και, σε μεγάλο βαθμό, της εσωτερικής πόλωσης μεταξύ της Αριστεράς και Δεξιάς, που επιταχύνθηκε από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Τροφοδοτούσε ιδεολογικές ακαμψίες και μαξιμαλιστικές στάσεις απέναντι στο πολιτικό μας πρόβλημα. Ως αποτέλεσμα, δαιμονοποιούμε συνήθως τις περισσότερες προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού. Υπήρξαν χαμένες ευκαιρίες για μόνιμη λύση κατά τις δεκαετίες του '40, του '50, του '60, του '70 και πολλές μετά το 1974. Πετάχτηκαν ανόπτη στην άκρη, έτσι ώστε η χρεοσίμη πρόταση για λύση ήταν πολύ άνωτερη από ό,τι είναι δυνατό και εφικτό σήμερα.

Είναι ένα κοινωνιολογικό αξίωμα ότι όταν μια κοινωνία αντιμετωπίζει μια εξωτερική απειλή αναπτύσσεται κατά κανόνα μια εσωτερική συνοχή για την αντιμετώπιση της απειλής. Όχι για την Κύπρο. Για λόγους που ξεφεύγουν από το πεδίο αυτού του σύνομου άρθρου, η εξωτερική απειλή, όχι μόνο οδηγούσε σε εσωτερική συνοχή και πολιτική συναίνεση, έχει οδηγήσει σε περαιτέρω πόλωση. Εάν αυτό που ισχυρίζομαι είναι αλήθεια, τότε είναι λογικό να συμπεράνουμε ότι πρέπει να επιδιορθώσουμε αυτό το παραλυτικό ρήγμα στην ελληνοκυπριακή κοινωνία, ώστε να μπορέσουμε να προχωρήσουμε με λογικό και ρεαλιστικό τρόπο προς μια πιθανή,

Θα περίμενε κανείς ότι τα δύο μεγάλα κόμματα, ο ΔΗΣΥ και το ΑΚΕΛ θα είχαν, τουλάχιστον προσωρινά, παραμερίσει τις διαφορές τους και να ενώσουν τις δυνάμεις τους για να σώσουν την Κύπρο από μια καταστροφική μόνιμη διχοτόμηση.

αλλά εξαιρετικά δύσκολη λύση. Μια τέτοια κίνηση ελπίζουμε ότι θα αποτρέψει περαιτέρω καταστροφές για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές. Είναι επικίνδυνοι καιροί για την Κύπρο που δυστυχώς δεν αναγνωρίζονται πλήρως και ευρέως ως τέτοιες. Καμία άλλη φορά στη δυστυχισμένη ιστορία της χώρας δεν έχουμε φτάσει τόσο κοντά στην εκπλήρωση του ονείρου του Ραούφ Ντενκτάς να χωρίσει το όμορφο νησί μας. Μια τέτοια καταστροφική εξέλιξη είναι πιθανό να ανοίξει τον δρόμο για περαιτέρω τραγωδίες στο μέλλον.

Θα περίμενε κανείς ότι τα δύο μεγάλα ελληνοκυπριακά κόμματα, ο ΔΗΣΥ και το ΑΚΕΛ που αντιπροσωπεύουν τη συντριπτική πλειοψηφία του ελληνοκυπριακού πληθυσμού και που δώλωσαν επανειλημμένα την υποστήριξή τους σε μια «διζωνική και δικοινοτική ομοσπονδία», θα είχαν, τουλάχιστον προσωρινά, παραμερίσει τις διαφορές τους και να ενώσουν τις

δυνάμεις τους για να σώσουν την Κύπρο από μια καταστροφική μόνιμη διχοτόμηση. Πιστεύω ότι υπάρχει μια τελευταία ευκαιρία στις επερχόμενες προεδρικές εκλογές να το πράξουμε. Τα δύο μεγάλα κόμματα πρέπει να συμφωνήσουν ότι όποιο από τα δύο μείνει εκτός του δεύτερου γύρου της ψηφοφορίας θα στηρίξει τον υποψήφιο του παραδοσιακού αντιπάλου τους. Αυτό σημαίνει ότι εάν το ΑΚΕΛ πάρει τις ψήφους για να βρεθεί στον δεύτερο γύρο και μείνει εκτός ο ΔΗΣΥ, ο τελευταίος θα στηρίξει τον υποψήφιο του ΑΚΕΛ. Το ίδιο μπορεί να κάνει και το ΑΚΕΛ. Εάν ο υποψήφιος του ΔΗΣΥ περάσει στον δεύτερο γύρο και το ΑΚΕΛ βγει, τότε το ΑΚΕΛ θα προσφέρει τη στήριξη του στον υποψήφιο του ΔΗΣΥ. Τότε μπορεί να σχηματιστεί κυβέρνηση εθνικής ενότητας με ύψιστη προτεραιότητα να προχωρήσει σε σοβαρές διαπραγματεύσεις για τη λύση του Κυπριακού. Μια τέτοια εξέλιξη θα έπειθε τη διεθνή κοινότητα, ιδιαίτερα τον ΟΗΕ και την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και τους Τουρκοκύπριους συμπατριώτες μας, ότι εννοούμε αυτά που λέμε, ότι στηρίζουμε τη λύση-επανένωση, χωρίς εγγυήσεις, χωρίς επεμβατικά δικαιώματα, χωρίς κατοχικά στρατεύματα. Τη λύση για κανονικό Κράτος. Πρέπει να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε έξω από το παροικιακό «κουτί» για χάρη της σωτηρίας της Κύπρου και για χάρη των επόμενων γενεών.

Ο κ. Κυριάκος Χ. Μαρκίδης, Ph.D., είναι ομότιμος καθηγητής Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο του Maine.

γαστρονόμος

ΤΟ ΡΕΒΕΓΙΟΝ | Πιλάφια σε φόρμα

ΥΓΕΙΑ | Ευαγγέλου, Ισχυρνόγλου, Κουστουδης, Λαζάρου,

Πέσκιας φτιάχνουν μικρασιατικούς μεζέδες για τις γιορτές

ΧΑΡΑ | Βασιλόπιτα σαν «Κοπεγχάγη» από τον Δημήτρη Μακρυνιώτη

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ | Γλυκά-έκπληξη για την Πρωτοχρονιά

ΕΚΤΑΚΤΩΣ
ΣΑΒΒΑΤΟ
24/12

Το ντόμινο και η «μαύρη» ψήφος

Φόβοι για ενίσχυση του αντισυστημικού ρεύματος, καθώς το σκάνδαλο των Βρυξελλών προκαλεί προεκλογικές ανατροπές στην Αθήνα

Του Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ

Μεταβολές στη «γεωμετρία» τής εν εξελίξει προεκλογικής περιόδου, που μένει να αποδειχθεί εάν είναι πρόσκαιρες ή έχουν μονιμότερα χαρακτηριστικά, επιφέρει το Qatargate, λόγω της εμπλοκής της ευρωβουλευτού του ΠΑΣΟΚ Εύας Καϊλή.

Τα κομματικά επιτελεία, εν μέσω της συνεχιζόμενης αντιπαράθεσης με φόντο τις παρακολουθήσεις, αναμένουν τα αποτελέσματα των ερευνών κοινής γνώμης προκειμένου να καταστεί σαφές το πρώτο αποτύπωμα της υπόθεσης στη συμπεριφορά των ψηφοφόρων. Ήδη εκφράζονται φόβοι για το ενδεχόμενο τα φαινόμενα διαφθοράς με επίκεντρο τις Βρυξέλλες, σε συνδυασμό με την πίεση που ασκούν στα ευάλωτα κοινωνικά στρώματα η ενεργειακή κρίση και η ακρίβεια, να οδηγήσουν στην «αναβίωση» της λεγόμενης αντισυστημικής ψήφου. Οπως λέγεται, μετά την τραυματική τριετία 2012-2015 η χώρα εμφανιζόταν να έχει επιστρέψει στην πολιτική κανονικότητα. Όμως, η εικόνα αυτή υπάρχει κίνδυνος να ανατραπεί και να καταγραφεί εκλογική άνοδος των άκρων εάν κυριαρχήσει στην εγχώρια σκηνή η συνολική απαξίωση των κομμάτων, του πολιτικού προσωπικού και της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε ένα ούτως ή άλλως ιδιαίτερα πολωμένο περιβάλλον.

Σε κάθε περίπτωση, η υπόθεση Καϊλή μεταβάλλει ήδη σε σημαντικό βαθμό τα δεδομένα της προεκλογικής περιόδου, καθώς η επιλογή του Νίκου Ανδρουλάκη να επιχειρήσει να «χρεώσει» την «πράσινη» ευρωβουλευτή στη Ν.Δ. έχει οδηγήσει σε ανοικτό πόλεμο το Μέγαρο Μαξίμου και τη Χαριλάου Τρικούπη, ειδικά μετά την αποστροφή του προέδρου του ΠΑΣΟΚ ότι το κυβερνών κόμμα πρέπει να περάσει στην αντιπολίτευση.

Κυβερνητικά στελέχη εκτιμούν πως το Qatargate εγκυμονεί για τη Ν.Δ. κινδύνους, αλλά προσφέρει και σημαντικές ευκαιρίες. Ως κίνδυνος καταγράφεται ότι η κυβέρνηση εμφανίζεται απομονωμένη στην τελική

Το σκάνδαλο στο οποίο πρωταγωνιστεί η Εύα Καϊλή μεταβάλλει ήδη τα δεδομένα της προεκλογικής περιόδου, καθώς η επιλογή του Νίκου Ανδρουλάκη να επιχειρήσει να «χρεώσει» την τώως αντιπρόεδρο του Ευρωκοινοβουλίου στη Ν.Δ. έχει οδηγήσει Μέγαρο Μαξίμου και Χαριλάου Τρικούπη σε ανοικτό πόλεμο.

Το Μαξίμου εκτιμά πως η «επανασύνδεση» του ΠΑΣΟΚ με φαινόμενα διαφθοράς μπορεί να επηρεάσει ψηφοφόρους που είχαν στραφεί προς τη Χαρ. Τρικούπη μετά την εκλογή Ανδρουλάκη.

ευθεία προς τις επερχόμενες διπλές κάλπες, αλλά και χωρίς ορατό κυβερνητικό εταίρο, εάν δεν επιτευχθεί ο στόχος της αυτοδυναμίας. Στον αντίποδα, όμως, η εικόνα πολιτικής «μοναξιάς» του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη μπορεί να αναδειχθεί σε πο-

λιτικό πλεονέκτημα. Ειδικότερα, όπως λέγεται, η προοπτική μιας κυβερνητικής συνεργασίας ΣΥΡΙΖΑ - ΠΑΣΟΚ μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της συσπείρωσης της Ν.Δ., καθώς και σε ροή νέων ψηφοφόρων, ειδικά στην πρώτη κάλπη της απλής αναλογικής, όπου υπάρχει ο φόβος εκδήλωσης της λεγόμενης χαλαρής ψήφου. Τούτο θεωρείται κρίσιμο, γιατί το Μέγαρο Μαξίμου χρειάζεται ένα καλό «σκορ» στην πρώτη εκλογική αναμέτρηση ώστε στις δεύτερες εκλογές να ξεπεράσει το 37,5%-38% που απαιτείται προκειμένου να υπερβεί τον πήχυ της αυτοδυναμίας. Παράλληλα, η «επανασύνδεση» του ΠΑΣΟΚ με φαινόμενα διαφθοράς και σκανδαλάων εκτιμάται πως μπορεί να απελευθερώσει ψηφοφόρους που είχαν στραφεί προς τη Χαριλάου

Τρικούπη μετά την ανάδειξη του Νίκου Ανδρουλάκη στην ηγεσία, δημιουργώντας μια πρόσθετη εκλογική δεξαμενή για τη Ν.Δ.

Σαφώς πιο σύνθετη είναι βεβαίως η κατάσταση για τον Νίκο Ανδρουλάκη και τη Χαριλάου Τρικούπη, που καλούνται, πέραν της διαχείρισης του ηθικού βάρους της υπόθεσης Καϊλή, να αντιμετωπίσουν ένα διπλό πρόβλημα: **• Πρώτον**, την «αναζωπύρωση» του άτυπου δικασμού στο εσωτερικό του ΠΑΣΟΚ σε όλα τα επίπεδα – περιλαμβανομένων των ιδίων των ψηφοφόρων του–, μεταξύ εκείνων που βλέπουν θετικά την προοπτική συμπόρευσης με τη Ν.Δ. και όσων προκρίνουν εκείνη με τον ΣΥΡΙΖΑ.

• Δεύτερον, την αναμενόμενη αύξηση της πίεσης ο κ. Ανδρουλάκης να καταστήσει σαφές τι θα

πράξει στις επόμενες εκλογές σε περίπτωση μη αυτοδυναμίας και ειδικότερα εάν έχει αποφασίσει να συνεργαστεί με τον Αλέξη Τσίπρα.

Θα πρέπει να επισημανθεί πως υπάρχουν εκτιμήσεις σύμφωνα με τις οποίες ήταν λάθος η επιλογή του προέδρου του ΠΑΣΟΚ να ανοίξει «μέτωπο» με τον πρωθυπουργό χαρακτηρίζοντας την Εύα Καϊλή «δούρειο ίππο» της Ν.Δ. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη προσέγγιση, ο κ. Ανδρουλάκης θα έπρεπε μετά την άμεση διαγραφή της να αφήσει το θέμα να ατονήσει και να φύγει από την πρώτη γραμμή της επικαιρότητας, αντί να το συντηρεί καθιστώντας το κεντρικό ζήτημα πολιτικής αντιπαράθεσης με το Μέγαρο Μαξίμου. Πάντως, ο κ. Ανδρουλάκης φέρεται να πιστεύει πως η αντίδρασή του ήταν επι-

βεβλημένη και θα δικαιωθεί μεσοπρόθεσμα, καθώς θεωρεί πως η συρρίκνωση του ΠΑΣΟΚ αποτελεί πλέον στρατηγική επιλογή του κυβερνητικού στρατοπέδου.

Σε κάθε περίπτωση, κέρδη –το εύρος των οποίων πάντως μένει να αποδειχθεί– από την υπόθεση Καϊλή μπορεί να έχει ο ΣΥΡΙΖΑ. Ο Αλέξης Τσίπρας βλέπει το αφήγημα της λεγόμενης προοδευτικής διακυβέρνησης να λαμβάνει εκ νέου πνοή. Παράλληλα, η Κουμουνδούρου μπορεί να επαναφέρει στο προσκήνιο το αφήγημα του «ηθικού πλεονεκτήματος» έναντι του ΠΑΣΟΚ, αλλά και της Ν.Δ. με όχημα την υπόθεση των τηλεφωνικών παρακολουθήσεων.

Στον αντίποδα, εκφράζονται σοβαρές επιφυλάξεις για το κατά πόσον η σχεδόν «μονοθεματική» αντιπολίτευση που ασκεί ο Αλέξης Τσίπρας μπορεί να του δώσει στρατηγικό πλεονέκτημα στο σώμα των αναποφάσιστων ψηφοφόρων, που θα κρίνουν την έκβαση της επερχόμενης εκλογικής μάχης. Πόσο μάλλον που είναι σαφές πως οι πολίτες αξιολογούν ως σημαντικότερα προβλήματα την οικονομία και την ακρίβεια.

Θα πρέπει να επισημανθεί, τέλος, πως στο Μέγαρο Μαξίμου προεξοφλούν ότι τα δημοσιεύματα περί υποκλοπών είτε από την ΕΥΠ είτε μέσω του παράνομου λογισμικού Predator θα συνεχιστούν και το επόμενο διάστημα. Επίσης, πρόσθετο πρόβλημα συνιστά η επιβεβαίωση ότι υπό παρακολούθηση από την ΕΥΠ τελούσαν ο ευρωβουλευτής Γ. Κύρτσος και ο δημοσιογράφος Τ. Τέλλογλου. Όμως, κυβερνητικά στελέχη υποστηρίζουν, με βάση και τις έρευνες της κοινής γνώμης, πως το πολιτικό κόστος είναι για τη Ν.Δ. ελεγχόμενο, παρότι οι παρακολουθήσεις έχουν θολώσει την εικόνα της, κυρίως στον λεγόμενο κεντρικό χώρο. Οπως λέγεται, «ανατροπή» μπορεί να υπάρξει εάν από τα όσα εκτίμησαν ή θα δουν το φως της δημοσιότητας εγείρεται κάποιο ζήτημα ηθικής τάξεως, όπως συνέβη με την υπόθεση Πάτσπ, που εκτιμάται πως έχει «πληγώσει» τη Ν.Δ. περισσότερο από ό,τι οι υποκλοπές.

Ευκαιρία για ρυμούλκηση του ΠΑΣΟΚ «βλέπει» ο ΣΥΡΙΖΑ

Στην αξιωματική αντιπολίτευση ευελπιστούν ότι οι «κεντροαριστεροί αυτοματισμοί» της Χαριλάου Τρικούπη θα ενεργοποιηθούν

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΖΟΛΕΤΟΥ**

Αν της επίθεσης που εξαπέλυσε ο Νίκος Ανδρουλάκης στη Νέα Δημοκρατία ακολουθήσει και ένα «πογκρόμ» στη δεξιά πτέρυγα του κόμματός του, τότε η τρίτη ευχή που θα μένει στον Αλέξη Τσίπρα είναι η νίκη στις εκλογές. Από τον Αύγουστο, με την υπόθεση των παρακολουθήσεων, ο ΣΥΡΙΖΑ δέχεται συνεχώς «δάρ» που δεν έχει καταφέρει να «ανοίξει». Με το Qatargate και τη φερόμενη εμπλοκή της Εύας Καϊλή πέτυχε τρίποντο, χωρίς να χρειαστεί καν να κατεβάσει την μπάλα από τη σέντρα: το χάσμα της Πειραιώς με τη Χαριλάου Τρικούπη βάθυνε ακόμη πιο πολύ και η δεξιά πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ, που απαγόρευε οποιαδήποτε σκέψη συνεργασίας με τον ΣΥΡΙΖΑ, απογυμνώθηκε. Ο τρίτος πόντος ήρθε από σπόντα και από άλλη υπόθεση, με τον αποκλεισμό της Μαρίας Σπυράκη από το ψηφοδέλτιο της Νέας Δημοκρατίας, ανοίγοντας νέους λογαριασμούς με τη «γαλάζια» παράταξη.

«Περισσότερο καρότο και λιγότερο μαστίγιο». Με αυτή τη φράση στέλεχος της Πολιτικής Γραμματείας περιέγραφε στην «Κ» τη στάση που θα κρατήσει ο ΣΥΡΙΖΑ από εδώ και πέρα με το ΠΑΣΟΚ. Από τη στιγμή μάλιστα που ο Χάρης Καστανίδης είπε πολύ πιο ωμά την Πέμπτη

στη Βουλή αυτό που τόνισε και ο Αλέξης Τσίπρας, πως ο Νίκος Ανδρουλάκης άργησε να διαγράψει την Εύα Καϊλή, στην Κουμουνδούρου δεν χρειάζεται να πουν πολλά λόγια παραπάνω. Το ίδιο επανέλαβε και η Κατερίνα Μπατζελή στον ΣΚΑΪ. Στην αξιωματική αντιπολίτευση εύχονται οι κεντροαριστεροί αυτοματισμοί που υπάρχουν μέσα στη Χαριλάου Τρικούπη να λειτουργήσουν, προκειμένου η αποκόλληση του κινήματος από το «άρμα» της Νέας Δημοκρατίας να είναι ξεκάθαρη.

Στο κάτω κάτω της γραφής, αν το ΠΑΣΟΚ δεν θέλει να συ-

«Περισσότερο καρότο και λιγότερο μαστίγιο»: έτσι περιγράφει στέλεχος της Πολιτικής Γραμματείας τη στάση που θα κρατήσει η Κουμουνδούρου απέναντι στο τρίτο κόμμα.

νεργαστεί με τον ΣΥΡΙΖΑ, μπορεί να το επιθυμούν οι ψηφοφόροι του, λένε στελέχη της Κουμουνδούρου. Συνειπώς ο Αλέξης Τσίπρας θα επιχειρήσει να κάνει μια προβολή στο μέλλον για το πόσο καταστροφική μπορεί να

Ήδη από την αποκάλυψη της υπόθεσης των παρακολουθήσεων, το καλοκαίρι, οι πολιτικές εξελίξεις έχουν δώσει αρκετές «πάσες» στον ΣΥΡΙΖΑ, τις οποίες δεν κατάφερε να αξιοποιήσει. Ωστόσο, το Qatargate φαίνεται ότι δίνει άκοπα «πόντους» στην Κουμουνδούρου. Φωτογραφία από διαδικτυακή συνέντευξη που παραχώρησε ο Αλέξης Τσίπρας, στο γήπεδο της Νέας Σμύρνης.

είναι μια δεύτερη εκλογική αναμέτρηση για τον Νίκο Ανδρουλάκη. Τα δύο κόμματα έχουν την ίδια ρητορική για την υπόθεση της Εύας Καϊλή, όμως το ΠΑΣΟΚ βαραινεί η ανοχή που έδειξε στο έντονο φλερτ που είχε η τώως

αντιπρόεδρος του Ευρωκοινοβουλίου με τη Νέα Δημοκρατία. Όλη αυτή η ιστορία ξύπνησε στη Χαριλάου Τρικούπη «μνήμες Ακη Τσοχατζόπουλου» και τον τρόπο με τον οποίο το 2012 κατέρρευσε εκλογικά λίγες μέρες μετά τη

σύλληψη του πρώην υπουργού.

Οι αναφορές του Νίκου Ανδρουλάκη στον Αλέξη Τσίπρα από το βήμα της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του κόμματός του θεωρήθηκαν λίγο πολύ αναμενόμενες. Τι κρατούν; Πως ζήτησε κυβέρνηση από την πρώτη Κυριακή. Οσον αφορά την προγραμματική συμφωνία για την οποία μίλησε, αυτή θα έρθει μετά το εκλογικό αποτέλεσμα. Με ενδιαφέρον άκουσαν και το σύνθημα «νέα αλλαγή», που συμβαδίζει με την «πολιτική αλλαγή» που έχει προτάξει ο Αλέξης Τσίπρας. Στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ εξηγούσαν στην «Κ» πως η συγκυρία ευνοεί τις συνεννοήσεις με πρόσωπα από το «πράσινο» στρατόπεδο που καταλαβαίνουν πως η μετεκλογική συμπόρευση των δύο χώρων είναι μονόδρομος. Με την Κουμουνδούρου να έχει τον πρώτο λόγο, το επόμενο διάστημα εκτιμάται πως θα υπάρξει ένας νέος γύρος παρασκηνιακών πρωτοβουλιών διερεύνησης του πεδίου και του κλίματος ανάμεσα στα δύο στρατόπεδα.

Κατά τα άλλα, στην αξιωματική αντιπολίτευση επιθυμούν να είναι παρατηρητές - σχολιαστές των εξελίξεων στο «πράσινο» στρατόπεδο χωρίς να παρεμβαίνουν. Το γεγονός ότι «καπελώνουν» σε πολλές περιπτώσεις το ΠΑΣΟΚ είναι μέρος του πολιτικού παιχνιδιού που

μόνο οφέλη μπορεί να φέρει. Και γνωρίζουν καλά πότε είναι η κατάλληλη χρονική στιγμή να ρωτήσουν το ΠΑΣΟΚ πού ανήκει προκειμένου να το στριμώξουν: «στη δημοκρατική παράταξη ή στη συντηρητική». Οι πρόσφατες αναφορές του Ευάγγελου Βενιζέλου για την υπόθεση των παρακολουθήσεων της ΕΥΠ έρχονται και δρουν συμπληρωματικά, πιέζοντας και τη Νέα Δημοκρατία.

Οι μετρήσεις

Πολύ κομψικές είναι οι επόμενες μετρήσεις που θα δουν το φως της δημοσιότητας. Οι τάσεις Δεκεμβρίου της MRB προκάλεσαν τα μεγαλύτερα δημοσκοπικά χαμόγελα στην Κουμουνδούρου εδώ και 3,5 χρόνια. Η έρευνα ολοκληρώθηκε πριν από το ξέσπασμα του Qatargate και αποτυπώνει, σύμφωνα με κομματικές πηγές, την επιταχυνόμενη φθορά της Νέας Δημοκρατίας που μειώνει την ψαλίδα στην πρόθεση ψήφου στο 5,4%. Η «γαλάζια» παράταξη εμφανίζεται ως η πιο ανεπιθύμητη κυβέρνηση, που είναι πληγωμένη από τις υποκλοπές, την ακρίβεια και τους πλειστηριασμούς. Οι ίδιες πηγές σημειώναν ότι το σύνθημα «δικαιοσύνη παντού» δίνει προοπτική προοδευτικής διακυβέρνησης από την πρώτη κάλπη, που θέλει και η πλειοψηφία, σύμφωνα με τα στοιχεία της εταιρείας ερευνών.

Η φαρέτρα του Βέλγου εισαγγελέα

Η επιτυχία των ερευνών αποδίδεται στη δυνατότητα συνδιαλλαγής με τους υπόπτους και στην ευλαβική τήρηση της μυστικότητας

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΑΝΑΡΟΥ**

Πολλοί ήταν εκείνοι που εντυπωσιάστηκαν από το πώς λειτούργησε η βελγική εισαγγελία συλλαμβάνοντας την Εύα Καϊλή και τους άλλους εμπλεκόμενους στο σκάνδαλο με το Κατάρ, κάνοντας συγκρίσεις με τα δικά μας και εξαγοντας το συμπέρασμα πως ένας εισαγγελέας από το Βέλγιο μας χρειάζεται.

Πράγματι, η βελγική εισαγγελία ενήργησε με μεθοδικότητα και αποτελεσματικότητα στις έρευνές της και κατέληξε σε συλλήψεις που έγιναν αιφνιδιαστικά, προτού, όπως φαίνεται, προλάβουν οι ερευνώμενοι να καλύψουν τα ίχνη τους. Ωστόσο, η μεγάλη διαφορά της βελγικής Δικαιοσύνης με τη δική μας δεν βρίσκεται στην ταχύτητα. Και στη χώρα μας, σε υποθέσεις μείζονος ενδιαφέροντος, όπως ήταν τα σκάνδαλα με τα εξοπλιστικά προγράμματα που οδήγησαν στη φυλακή τον πρώην υπουργό Ακη Τσοχατζόπουλο και άλλους σημαντικούς κρατικούς αξιωματούχους, η ελληνική εισαγγελία είχε λειτουργήσει με ανάλογη ταχύτητα και αποτελεσματικότητα.

Η υπόθεση Τσοχατζόπουλου δεν είναι η μόνη. Ανάλογες αιφνιδιαστικές συλλήψεις είχαν γίνει στο πρόσφατο παρελθόν –και γίνονται– και σε άλλα οικονομικά σκάνδαλα, όπως εκείνο του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου και πολλά άλλα, στα οποία με τον ένα ή τον άλλο τρόπο είχαν εμπλοκή κρατικοί αξιωματούχοι. Η διαφορά μας με το Βέλγιο είναι ότι εκεί η αρχή της μυστικότητας, που συνιστά προϋπόθεση για κάθε αποτελεσματική έρευνα, τηρήθηκε και τηρείται απαρέγκλιτα, όπως εξηγούν στην «Κ» δικηγόροι της υπόθεσης Καϊλή, που δραστηριοποιούνται στη βελγική πρωτεύουσα για δεκατίες.

Παρά το γεγονός ότι οι έρευνες για την υπόθεση Καϊλή - Παντσέρι διήρκεσαν πάνω από ενάμιση χρόνο, με την εμπλοκή πολλών κρατικών υπηρεσιών (οικονομικές υπηρεσίες, παρακολουθήσεις τηλεφώνων), τίποτα δεν διέρρευσε. Και το σπουδαιότερο, όπως τονίζουν οι ίδιες νομικές πηγές, που γνωρίζουν τη λειτουργία της βελγικής Δικαιοσύνης αλλά και της νομοθεσίας που ισχύει στη συγκεκριμέ-

Η διαφορά βελγικής και ελληνικής Δικαιοσύνης (στη φωτογραφία, δικηγόρος περνάει από έλεγχο την Τετάρτη στο δικαστικό μέγαρο των Βρυξελλών) δεν βρίσκεται στην ταχύτητα. Εκεί η αρχή της μυστικότητας τηρείται απαρέγκλιτως. Οι έρευνες για την υπόθεση Καϊλή - Παντσέρι διήρκεσαν πάνω από ενάμιση χρόνο με την εμπλοκή πολλών κρατικών υπηρεσιών (οικονομικές υπηρεσίες, παρακολουθήσεις τηλεφώνων), αλλά δεν διέρρευσε τίποτα.

Οι Αρχές μπορούν να διαπραγματευθούν με τον κατηγορούμενο, αντλώντας στοιχεία με αντάλλαγμα την ευνοϊκότερη ποινική μεταχείρισή του.

νη χώρα, τα μέσα ενημέρωσης δεν παραβίασαν τη μυστικότητα. Κάποιοι δημοσιογράφοι είχαν κατά το μακρύ διάστημα των ερευνών κάποιες πληροφορίες. Όμως δεν τις δημοσίευσαν, ούτε κυκλοφόρησαν στο παρασκήνιο, όπως κατά κόρον συμβαίνει στη χώρα μας.

Η άλλη κρίσιμη διαφορά με τα ισχύοντα στην Ελλάδα είναι ότι η βελγική νομοθεσία επιβάλλει την ποινική, λεγόμενη, συνδιαλλαγή. Τη διαπραγμάτευση,

δηλαδή, των εισαγγελικών αρχών με τους υπόπτους και τους κατηγορούμενους με σκοπό να αντληθούν περισσότερες πληροφορίες για την αποκάλυψη της αλήθειας, με αντάλλαγμα της ευνοϊκότερη μεταχείριση για εκείνους. Αυτή η μέθοδος είναι το πιθανότερο ότι επιστρατεύτηκε για να πειστεί ο σύντροφος της ευρωβουλευτού, Φραντσέσκο Τζόρτζι, να συνεισφέρει στην ανάκριση. Όπως εξηγούσαν στην «Κ» εισαγγελικές πηγές που γνωρίζουν την πρακτική που ακολουθείται στο Βέλγιο – και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες όπου ισχύει ο θεσμός– για να τύχει ευνοϊκής ποινικής μεταχείρισης ο κατηγορούμενος που αποφασίζει να συνεργαστεί με τις Αρχές, θα πρέπει πράγματι να παράσχει ουσιαστικές πληροφορίες. Δηλαδή στοιχεία που δεν διαθέτουν ήδη αυτές, όπως παραδειγμα στην υπόθεση

του Κατάρ, λογαριασμούς, κίνηση χρηματικών ποσών, ενδιάμεσους που μπορεί να έχουν μεσολαβήσει.

Στη χώρα μας, όπου οι εισαγγελείς ακόμη δουλεύουν μόνοι τους σε πολύ σύνθετες και σοβαρές υποθέσεις, χωρίς εμπειρογνώμονες και χωρίς ειδικούς συμβούλους για τα οικονομικά, τυπικά ισχύει από χρόνια ο θεσμός της εισαγγελικής διαπραγμάτευσης, αλλά ουσιαστικά είναι ένας θεσμός που έχει μείνει στα χαρτιά και έχει εφαρμοστεί μόνο μία φορά, στην περίπτωση του επιχειρηματία Λαυρέντη Λαυρεντιάδη. Και εκεί πολύ περιορισμένα. Όπως εξηγούν εισαγγελείς στην «Κ», η νομοθετική πρόβλεψη της ποινικής συνδιαλλαγής αν και ισχύει δεν εφαρμόζεται, γιατί τα οφέλη που αποκομίζει ο κατηγορούμενος που θα αποφασίσει να συνεργαστεί είναι τόσο μικρά γι' αυτόν, που κανένας δεν

Οι έρευνες, που κατέληξαν σε συλλήψεις, έγιναν αιφνιδιαστικά, προτού, όπως φαίνεται, να προλάβουν οι ερευνώμενοι να καλύψουν τα ίχνη τους.

ενδιαφέρεται να επιβαρύνει τη θέση του και τη θέση άλλων χωρίς πραγματικό ποινικό όφελος.

Η ατομία της πολιτείας, των εκάστοτε κυβερνήσεων, να προχωρήσει σε νόμο που θα δίνει τη δυνατότητα των πραγματικών συνεργασιών εισαγγελέων και κατηγορουμένων έχει οδηγήσει σε αδράνεια και την «κουτσή» ρύθμιση που ισχύει στα χαρτιά. Στο Βέλγιο, όμως, όπως και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, η συνεργασία των εισαγγελικών αρ-

χών με τους εμπλεκόμενους στο πρώτο στάδιο των ερευνών, πριν από την ανάκριση, και εφαρμόζεται και αποφέρει.

Κατά τα άλλα, η διαφορά του χειρισμού των βελγικών αρχών σε μια τόσο σοβαρή ποινική υπόθεση με την εμπλοκή υψηλόβαθμων κοινοτικών αξιωματούχων, με όσα σε εμάς ισχύουν, εντοπίζεται και στην απόλυτη τήρηση του τεκμηρίου αθωότητας για τους εμπλεκόμενους. Πουθενά δεν είδαμε πλάνο με τους συλληφθέντες, ούτε φωτογραφία από την προσαγωγή τους ούτε από τη μεταγωγή τους στις φυλακές. Οι συγκρίσεις με όσα εδώ συμβαίνουν είναι περιττές.

Η έρευνα στην Ελλάδα

Σε κάθε περίπτωση, η έρευνα για το σκάνδαλο Καϊλή - Παντσέρι εξελίσσεται πλέον σε τρεις χώρες, Βέλγιο, Ιταλία και Ελλάδα, αφού και εδώ διατάχθηκε ποινική έρευνα από τον Έλληνα οικονομικό εισαγγελέα Χρήστο Μπαρδάκη και η Αρχή για το Ξέπλυμα Μαύρου Χρήματος έχει ήδη παρέμβει με γενική δέσμευση περιουσιακών στοιχείων της Εύας Καϊλή και στενών συγγενών της και γενικευμένο έλεγχο σε κινητά και ακίνητα. Η συνεργασία ανάμεσα σε ελληνικές και βελγικές αρχές έχει ήδη δρομολογηθεί με πρωτοβουλία του Έλληνα οικονομικού εισαγγελέα και εδώ θα ερευνηθεί ό,τι δεν αποτελεί αντικείμενο της έρευνας των Βέλγων εισαγγελέων. Για παράδειγμα, απόκτηση περιουσιακών στοιχείων στην Ελλάδα από την ευρωβουλευτή ή συγγενικά της πρόσωπα από ύποπτες προέλευσης χρήματα και λοιπά. Σε περίπτωση πάντως που και εδώ ποινικά εμπλακεί η Εύα Καϊλή, όπως προβλέπεται από τον νόμο, θα διωχθεί μόνο για όσα στην Ελλάδα της καταλογιστούν, όχι όμως για εκείνα που δίδονται στο Βέλγιο, καθώς ισχύει η αρχή του διπλού αζιόποινου, δηλαδή δεν μπορεί ένας πολίτης να διώκεται ποινικά δύο φορές για τις ίδιες πράξεις.

Στο ερώτημα εάν και εδώ διωχθεί ποινικά η Εύα Καϊλή τι θα σημάνει για την εξέλιξη της υπόθεσης, νομικοί εξηγούν ότι πρώτα θα ολοκληρωθεί η όποια διαδικασία στη βελγική πρωτεύουσα (ανακρίσεις, δίκες και λοιπά) και μετά θα επιληφθεί η ελληνική Δικαιοσύνη.

Λομπίστες, περιστρεφόμενες πόρτες και «φυτευτές» ερωτήσεις

Δύο πρώην ευρωπαίοι επίτροποι μιλούν για τις «κερκόπορτες» των Βρυξελλών και τον αντίκτυπο του σκανδάλου

Της **ΑΔΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

«Ήταν πολύ εντυπωσιακό. Λίγες εβδομάδες πριν, συζητούσαμε για τη στρατηγική της ομάδας μας σε κρίσιμες ψηφοφορίες και τον μεταξί μας συντονισμό και, πλέον, μας πλησίαζε για να προωθήσει τις θέσεις του ομίλου εταιρειών που τον είχε προσλάβει». Εν ενεργεία ευρωβουλευτής περιγράφει αυτό που στις Βρυξέλλες είναι γνωστό ως «περιστρεφόμενες πόρτες»: την αλλαγή ρόλου για ευρωβουλευτές και στελέχη των ευρωπαϊκών θεσμών, που κυριολεκτικά μέσα σε μία μέρα βγαίνουν από την πόρτα ολοκληρώνοντας τη θητεία τους και την επομένη μπαίνουν από την ίδια πόρτα με άλλη ιδιότητα, αυτή του λομπίστα που προωθεί τα συμφέροντα εταιρειών, ομίλων ή ακόμη και κρατών.

Η υπόθεση Καϊλή είναι η κορυφή του παγόβουνου ενός τεράστιου μηχανισμού δυνάμεων επιρροής που λειτουργεί περίξ των ευρωπαϊκών οργανισμών. Η υπερεθνική διακυβέρνηση της Ευρώπης έχει εξελιχθεί σε κομβικό πεδίο δράσης ομάδων προώθησης συμφερόντων καθώς, πλέον της κεντρικής νομοθετικής

λειτουργίας, από εκεί εκπορεύονται οι οδηγίες και οι κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζουν σχεδόν το 80% της νομοθεσίας των κρατών-μελών. Με γνωσμένη τη λειτουργία αυτών των μηχανισμών, το ερώτημα είναι αν η

«Οι υποθέσεις παραβατικότητας ατόμων δεν μπορούν να χαρακτηρίζουν εθνικές ή πολιτικές συλλογικές ταυτότητες», επισημαίνει η πρώην επίτροπος Άννα Διαμαντοπούλου.

Ε.Ε. είναι επαρκώς θωρακισμένη. «Η Ε.Ε. και οι χώρες της έχουν θεσμούς, όργανα και διαδικασίες που αφορούν τον έλεγχο, την αποκάλυψη και την τιμωρία. Ιδιαίτερα όσον αφορά την προσπάθεια αυταρχικών καθεστώτων να αγοράσουν πρόσωπα και να αλλοιώσουν θεσμούς και διαδικασίες, χρειάζεται συνεχής επαγρύπνηση, συντονισμός και βελτίωση των θεσμών. Οι αξίες

Άννα Διαμαντοπούλου και Σταύρος Δήμας, δύο πολιτικοί με βαθιά γνώση των ευρωπαϊκών θεμάτων, τονίζουν στην «Κ» τον κίνδυνο το τρέχον σκάνδαλο να πλήξει περαιτέρω την εικόνα της Ε.Ε. στα μάτια των πολιτών.

της Ε.Ε. δεν πωλούνται και αυτό είναι το μεγαλύτερό μας χρέος. Όσον αφορά τις υποθέσεις ανομίας, προδοσίας, παραβατικότητας ατόμων, αυτές δεν μπορούν και δεν πρέπει να χαρακτηρίζουν εθνικές ή πολιτικές συλλογικές ταυτότητες», δηλώνει στην «Κ» η Άννα Διαμαντοπούλου, πρόεδρος του Δικτύου, πρόεδρος της Επιτροπής της Ε.Ε. για το μέλλον του κοινωνικού κράτους, πρώην

επίτροπος της Ε.Ε. και πρώην υπουργός.

Εμπειρο στέλεχος που γνωρίζει πώς λειτουργούν η Ευρωβουλή και το σύστημα των Βρυξελλών επισημαίνει στην «Κ» πως τα τελευταία χρόνια είναι όλο και πιο αισθητή η αντικατάσταση της πολιτικής από το λόμπινγκ. Για να αντιστραφεί αυτή η κατάσταση και να επανέλθει η εμπιστοσύνη στους ευρωπα-

ίκοις θεσμούς, που έχει κλονιστεί, η πηγή σημειώνει ότι θα έπρεπε όλα τα μέλη του Κοινοβουλίου να αποφεύγουν συναντήσεις εκτός γραφείων και όλες οι επαφές να καταγράφονται σε πρακτικά. «Δεν μπορείς να συναντάς κανέναν λομπίστα, από αυτούς που κατά κόρον εδρεύουν στις Βρυξέλλες εκτός γραφείων», υπογραμμίζει η ίδια πηγή. Προσθέτει, δε, ότι το φαινόμενο ευρωβουλευτές να καταθέτουν συνεχώς ερωτήσεις για ένα συγκεκριμένο θέμα ή υπέρ μιας συγκεκριμένης χώρας είναι σύνηθες και πρέπει πλέον να μας υποψιάσει.

Το παρελθόν

Είναι λίγο σαν κοινό μυστικό μεταξύ όσων κινούνται στον άξονα Βρυξελλών - Στρασβούργου: ερωτήσεις που έρχονται και επανέρχονται από τα ίδια πρόσωπα για το ίδιο θέμα, με στόχο να ασκηθεί πίεση για αλλαγή στάσης. Ο πρώην επίτροπος της χώρας μας στην Ε.Ε. και πρώην υπουργός Σταύρος Δήμας υπενθυμίζει ότι πολύκροτα σκάνδαλα με την εμπλοκή ευρωβουλευτών και επιτρόπων είχαμε και στο παρελθόν, με πιο εντυπωσιακή πε-

ρίπτωση την παραίτηση της Επιτροπής Ζαντέρ το 1999. «Τέτοιες μορφές κρίσεις έχουν συμβεί και στο παρελθόν και πιθανότατα θα συνεχίσουν να συμβαίνουν. Πάντοτε τα συμφέροντα θα επιδιώκουν να προωθήσουν τις θέσεις τους. Το ζητούμενο είναι μετά κάθε κρίση να αναπτύσσονται εκείνοι οι μηχανισμοί που θα ενισχύσουν το ευρωπαϊκό οικοδόμημα και τις άμυνές του, που όχι απλώς θα επουλώσουν το τραύμα που προκλήθηκε, αλλά θα ενδυναμώσουν και θα εμβαθύνουν την ευρωπαϊκή ιδέα». Η αναφορά στην ανάγκη θωράκισης των θεσμών και προστασίας του ευρωπαϊκού οράματος δεν είναι τυχαία. Όπως προσθέτει ο κ. Δήμας, η μεγαλύτερη βλάβη που προκαλείται από τις υποθέσεις διαφθοράς είναι οι τριγμοί στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα, ιδιαίτερα σε μια περίοδο που ο ευρωσκεπτικισμός ή ακόμη και ο αντιευρωπαϊσμός καλλιεργούνται ανοικτά από λαϊκιστικές δυνάμεις σε διάφορες χώρες της Ε.Ε.. Δυνάμεις που αξιοποιούν κάθε τέτοια υπόθεση ως δικαιώση των επιχειρημάτων τους, του ευρωσκεπτικισμού και της αμφισβήτησης.

Εκρέμ Ιμάμογλου, δήμαρχος της Κωνσταντινούπολης

Κάνει περισσότερα απ’ όσα έχει υποστεί

Ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν νομίζει ότι ο νόμος λειτουργεί μόνο υπέρ του, λέει στην «Κ» ο πιο δημοφιλής αντίπαλός του

Συνέντευξη στον ανταποκριτή μας στην **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ**
ΜΑΝΩΛΗ ΚΩΣΤΙΔΗ

Λίγες ώρες μετά την καταδίκη του από το τουρκικό δικαστήριο και τις συγκεντρώσεις που οργανώθηκαν από τα κόμματα της αντιπολίτευσης για να τον στηρίξουν, ο δήμαρχος της Κωνσταντινούπολης Εκρέμ Ιμάμογλου μίλησε στην «Κ» και τονίζει πως δεν περίμενε αυτήν την καταδικαστική απόφαση.

Την περασμένη Τετάρτη το δικαστήριο τον καταδίκασε σε ποινή φυλάκισης δύο ετών, επτά μηνών και 15 ημερών, για «εξύβριση» δημοσίων αξιωματούχων. Ο κ. Ιμάμογλου καταδικάστηκε για εξύβριση της εκλογικής επιτροπής της Τουρκίας μετά τις εκλογές-θρίλερ του 2019. Ο δήμαρχος της Κωνσταντινούπολης όμως υποστήριξε πως εκείνη την περίοδο ο ίδιος απάντησε στον υπουργό Εσωτερικών Σουλεϊμάν Σοϊλού, που είχε αποκαλέσει τον κ. Ιμάμογλου ως «ανόητο».

«Μα το 2019 είχαν ακυρώσει τη νίκη του Ιμάμογλου με διαφορά 13.000 ψήφων. Μετά έχασαν με 800.000 ψήφους. Πάνε να κάνουν τα ίδια λάθη;» αναρωτήθηκαν το βράδυ της δικαστικής απόφασης αναλυτές του αντιπολιτευόμενου τηλεοπτικού δικτύου Halk Tv. Σε περίπτωση που η απόφαση του δικαστηρίου τελεσιδικήσει, τότε ο κ. Ιμάμογλου θα είναι αντιμέτωπος με στέρση πολιτικών δικαιωμάτων και δεν θα μπορεί να είναι δήμαρχος, ούτε και να διεκδικήσει την εκλογή του. Η διαδικασία εξέτασης της υπόθεσης από το Εφετείο μπορεί να διαρκέσει έως και δύο χρόνια.

Όμως τη νύχτα της Πέμπτης, ο εισαγγελέας της έδρας άσκησε έφεση. Νομικοί κύκλοι υποστηρίζουν πως ενδέχεται η κίνηση του εισαγγελέα να έχει στόχο την επίσχυση των διαδικασιών για την επικύρωση της δικαστικής απόφασης. Συνεργάτες του κ. Ιμάμογλου ισχυρίζονται πως ο εισαγγελέας δεν βρήκε την ποινή «αρκετή».

Αμέσως μετά την ανακοίνωση της απόφασης του δικαστηρίου χιλιάδες πολίτες συγκεντρώθηκαν στο κτίριο της

Πλήθος κόσμου και οι έξι ηγέτες της αντιπολίτευσης έσπευσαν να συμπαρασταθούν στον δήμαρχο Κωνσταντινούπολης Εκρέμ Ιμάμογλου (στο κέντρο, αριστερά διακρίνεται ο Κεμάλ Κιλτισντάρογλου) μετά την ανακοίνωση της καταδικαστικής απόφασης. «Μηνύματα υποστήριξης ήρθαν από πολλά μέρη του κόσμου, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας», επισημαίνει στην «Κ».

Θέλει ο νόμος και η δημοκρατία να λειτουργούν μόνο για αυτόν, ενώ είναι και εξαιρετικά άδικος με τους αντιπάλους του.

δημαρχίας της Κωνσταντινούπολης και στο σημείο έσπευσαν ο κ. Ιμάμογλου και η πρόεδρος του Καλού Κόμματος Μεράλ Ακσενέρ, γεγονός που ερμηνεύτηκε ως πολιτική υποστήριξη και για πιθανά μελλοντικά πολιτικά σχέδια του δημάρχου της Κωνσταντινούπολης.

Στο κυβερνητικό στρατόπεδο αναφέρουν πως η απόφαση του δικαστηρίου δεν είναι οριστική και τονίζουν πως όλοι θα πρέπει να περιμένουν την απόφαση του Εφετείου. Ο κ. Σοϊλού χαρακτήρισε τον κ. Ιμάμογλου ως «τον

πιο αποτυχημένο δήμαρχο της ιστορίας».

Στην αντιπολίτευση φοβούνται πως μέχρι τις εκλογές του Ιουνίου του 2023 ενδέχεται να έχουν γίνει δικαστικές κινήσεις που να μπορούν να εμποδίσουν την υποψηφιότητα του κ. Ιμάμογλου. Παράλληλα, ακούγονται και φήμες πως ο υπουργός Εσωτερικών κ. Σοϊλού θα μπορούσε να τον απομακρύνει από τα καθήκοντά του και με άλλες κατηγορίες, και να διορίσει στον δήμο της Κωνσταντινούπολης έναν δημόσιο λειτουργό. Αυτή η φόρμουλα έχει εφαρμοστεί σε δεκάδες δήμους της νοτιο-ανατολικής Τουρκίας, με τους εκλεγμένους δημάρχους να κατηγορούνται για συνεργασία με τρομοκρατικές οργανώσεις.

Πάντως, στο κυβερνητικό στρατόπεδο ο «ιδανικός υποψήφιος της αντιπολίτευσης» είναι ο Κεμάλ Κιλτισντάρογλου που στις δημοσκοπήσεις εμφα-

νίζεται να είναι ο μόνος που κάνει από τον κ. Ερντογάν. Αυτός ίσως είναι και ο λόγος που ο κυβερνητικός εταίρος του κ. Ερντογάν, ο πρόεδρος του Κόμματος Εθνικιστικής Δράσης (MHP) Ντεβλέτ Μπακτσελί, με μήνυμά του στο Twitter υποστήριξε ότι «η συγκέντρωση αλλά και οι αγκαλιές Ιμάμογλου - Ακσενέρ είναι συνωμοσία εναντίον του Κιλτισντάρογλου, ο οποίος εκίθη την ώρα ήταν στη Γερμανία. Στόχος του παιχνιδιού είναι ο Κιλτισντάρογλου».

Ολόκληρη η συνέντευξη του κ. Ιμάμογλου στην «Κ» έχει ως εξής:

— **Κύριε Ιμάμογλου, περιμένατε αυτή την ετυμηγορία του δικαστηρίου; Πώς την ερμηνεύετε έπειτα από όσα συνέβησαν το 2019; Πώς νιώσατε όταν ακούσατε την απόφαση;**
— Απλώς, σε αυτή την υπόθεση περίμενα την αθώωση μου.

Γιατί όλοι στην Τουρκία ξέρουν πως απάντησα με τον ίδιο τρόπο στον υπουργό Εσωτερικών, που με είχε αποκαλέσει «χαζό». Το ζήτημα δεν έχει καμία σχέση με Ανώτατο Συμβούλιο Εκλογών. Εγώ έκανα αυτή τη δήλωση στις 4 Νοεμβρίου 2019, αλλά η υπόθεση κατατέθηκε για να δικαστεί 20 μήνες αργότερα, στις 27 Μαΐου του 2021. Αυτή είναι μια περίπτωση που η κυβέρνηση ασκεί πίεση στη δικαιοσύνη. Διότι και ο πρώτος δικαστής της δίκης ανακοίνωσε ότι τον πίεσαν να εκδώσει καταδικαστική απόφαση. Και εξορίστηκε. Ωστόσο, δεν ξεκίνησε καν έρευνα για το θέμα. Δυστυχώς, η πολιτική έχει πάρει όμορρο το δικαστικό σώμα.

— **Η ιστορία επαναλαμβάνεται; Όπως έχει δηλώσει και η Μεράλ Ακσενέρ, στο παρελθόν επιχειρήθηκε να εμποδιστεί ο κ. Ερντογάν με δικαστική**

απόφαση όταν ο ίδιος ήταν δήμαρχος Κωνσταντινούπολης, αλλά τελικά έγινε πρωθυπουργός και πρόεδρος. Οι πολιτικοί σχολιαστές αναρωτιούνται αν τώρα είναι η δική σας σειρά.

— Αρχικά να αναφέρω πως δεν μου αρέσει να με συγκρίνουν με τον Ερντογάν. Το πραγματικό ζήτημα εδώ είναι ότι ο Ερντογάν λες και χαιρέται να κάνει πολύ περισσότερα σε όλους μας, από όσα του συνέβησαν στο παρελθόν. Θέλει ο νόμος και η δημοκρατία να λειτουργούν μόνο για αυτόν, ενώ είναι και εξαιρετικά άδικος με τους αντιπάλους του.

— **Η συγκέντρωση του Σαρατχανέ (σ.σ. η πλατεία έξω από το κτίριο του δήμου της Κωνσταντινούπολης), η συνάντηση έξι ηγετών της αντιπολίτευσης εκεί και η δημόσια υποστήριξη τους μήπως αποτελεί σημείο καμπής για την Τουρκία;**

— Η υποστήριξη των έξι ηγετών, και η μεγάλη υποστήριξη των κατοίκων της Ιστανμπούλ (σ.σ. Κωνσταντινούπολης) στο κάλεσμά μας, ήταν πολύ σημαντική. Όμως το σημείο καμπής δεν θα είναι η συγκέντρωση. Θα έχουμε κάνει τη μεταμόρφωση όταν κερδίσουμε τις εκλογές καιβάλουμε την Τουρκία σε τροχιά.

— **Ποιο είναι το σχέδιό σας για την επόμενη μέρα; Υπάρχουν αναφορές πως ίσως να είστε υποψήφιος για την προεδρία της χώρας. Θα μπορούσε να συμβεί αυτό;**

— Δεν σχολιάζω την απόφαση που θα λάβουν οι έξι αρχηγοί. Είμαι πολύ χαρούμενος που υποπρετώ την Ιστανμπούλ (Κωνσταντινούπολη).

— **Πώς πιστεύετε ότι θα αντιδράσει η τουρκική κοινή γνώμη σε αυτή τη δικαστική απόφαση;**

— Σε έρευνες, σχεδόν το 70% του λαού μας βρίσκουν την απόφαση άδικη και την επικρίνουν.

— **Σας έχουν στείλει μηνύματα συμπαράστασης από την Ελλάδα;**

— Τα μηνύματα υποστήριξης ήρθαν από πολλά μέρη του κόσμου, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας.

ΑΠΟΨΗ

Γιατί το κάνει; Γιατί μπορεί...

Του **ΧΕΝΡΙ ΤΖ. ΜΠΑΡΚΙ***

Φαίνεται πως οι ισχυροί άνδρες δεν μαθαίνουν ποτέ από τα λάθη των άλλων και, ακόμη χειρότερα, δεν θυμούνται καν τα δικά τους. Ο δήμαρχος της Κωνσταντινούπολης, Εκρέμ Ιμάμογλου, καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης άνω των δύο ετών και του απαγορεύτηκε κάθε πολιτική δραστηριότητα. Ο λόγος απλός: ο ασταθής πρόεδρος της Τουρκίας, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, ο οποίος θα αντιμετώπιζε μια εκλογική αναμέτρηση «ζωής ή θανάτου» το 2023, έπρεπε να αποτρέψει μια πιθανή υποψηφιότητα του Ιμάμογλου για την προεδρία.

Αυτή η δικαστική απόφαση θα στοιχειώσει τον Ερντογάν: όχι μόνο θα μετατρέψει τον Ιμάμογλου σε πραγματικό διεκδικητή, αλλά θα αποδυναμώσει ακόμη περισσότερο τον ίδιο τον Ερντογάν στα μάτια του εκλογικού σώματος, καθώς θα καταδειχθεί τη δική του ανασφάλεια. Η κόπωση από την 20ετή ηγεμονία του και ο δυσθεώρητος πληθωρισμός έχουν φθείρει τα ποσοστά υποστήριξής του.

Η ειρωνεία είναι ότι η σύγχρονη

τουρκική ιστορία είναι γεμάτη από τέτοιες πολιτικές παρεμβάσεις, άμεσες ή έμμεσες, που έφεραν το ακριβώς αντίθετο από το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Ο ίδιος ο Ερντογάν οφείλει την αλματώδη άνοδό του σε μια παρόμοια κοντόφθαλμη παρασκηνιακή εντολή, το 1999, από στρατιωτικούς αξιωματικούς και την κοσμική ελίτ. Ήταν και αυτός

Αν ο Τούρκος πρόεδρος, το σύστημα θα μπορούσε να «απαγγείλει κατηγορίες σε ένα σάντουιτς με ζαμπόν».

τότε δήμαρχος της Κωνσταντινούπολης και καταδικάστηκε σε φυλάκιση επειδή διάβαζε κάποιο ποίημα. Οι αντιδράσεις κατά της καταδίκης του και της αποπομπής του από την πολιτική τον οδήγησαν τελικά στο να γίνει πρωθυπουργός της Τουρκίας.

Ενίσχυς, ο Ερντογάν θα πρέπει να θυμάται ότι το 2019 επέβαλε την επανάλληψη των εκλογών για τη

δημαρχία της Κωνσταντινούπολης, επειδή ο υποψήφιος του κόμματός του είχε χάσει από τον Ιμάμογλου για ελάχιστο ποσοστό (0,16%). Αυτά δεν είναι τα μόνα παραδείγματα: Στην επιβεβλημένη επανάλληψη των εκλογών, λίγους μήνες αργότερα, η παρέμβαση του Ερντογάν γύρισε μπούμερανγκ, με αποτέλεσμα να υποστεί ταπεινωτική ήττα με ποσοστό άνω του 9%. Το 1983, ο επικεφαλής της κυβερνώσας στρατιωτικής κούντας προειδοποίησε τους ψηφοφόρους να μην ψηφίσουν τον Τουρκοκύ Οζάλ για πρόεδρο και όμως εκείνοι «δεν υπάκουσαν» τους αξιωματικούς. Το 2007, το στρατιωτικό κατεστημένο προσπάθησε να εμποδίσει τον εκλεκτό του Ερντογάν, Αμπντούλάχ Γκιουλ, να αναλάβει πρόεδρος της Τουρκίας επειδή η σύζυγός του φορούσε μαντίλα. Ο Ερντογάν εκμεταλλευόμενος έξυπνα τη συγκυρία προκήρυξε νέες βουλευτικές εκλογές, οι οποίες κατάφεραν θανάσιμο πολιτικό πλήγμα στους στρατηγούς.

Με όλη αυτή την πρόσφατη ιστορία, γιατί να διακινδυνεύσει ο Ερντογάν την επανάλληψη μιας τέτοιας κατάστασης; Η απάντηση είναι μάλλον πολύ απλή: επειδή

μπορεί. Έχει διαμορφώσει σχεδόν όλους τους τουρκικούς θεσμούς κατ’ εικόνα του, αποστερώντας τους από την ανεξαρτησία και την αυτονομία τους και έχει περιβάλει τον εαυτό του με υποτακτικούς υπασπιστές που δεν αμφισβητούν ποτέ τη σοφία του.

Η τουρκική Δικαιοσύνη έχει μετατραπεί σε δώδεκτη και τιμωρό των πραγματικών και φανταστικών αντιπάλων του Ερντογάν, από πολιτικούς μέχρι ηγέτες της κοινωνίας των πολιτών, δημοσιογράφους και ακαδημαϊκούς. Δεν διαφέρει σε τίποτα από τη Ρωσία του Πούτιν. Για να χρησιμοποιήσουμε το ρητό του πρώην δικαστή της Νέας Υόρκης Sol Wachter, αν ο Ερντογάν το επιθυμεί, το σύστημα θα «απαγγείλει κατηγορίες σε ένα σάντουιτς με ζαμπόν».

Οι δικαστές και οι εισαγγελείς, οι οποίοι σχεδόν όλοι τους έχουν διοριστεί από τον ίδιο, γνωρίζουν ότι αν τολμήσουν να του εναντιωθούν, θα καταλήξουν και αυτοί θύματα. Έτσι, οι φυλακές είναι γεμάτες από ανθρώπους που έχουν κατηγορηθεί για παράλογα «εγκλήματα» και για βαρύτερα αδικήματα που βρίθουν από εξωφρενικές κατηγορίες.

Ο Ερντογάν, ο οποίος έχει επιβάλει δρακόντειους κανόνες που αποσκοπούν στην τιμωρία όσων διαδίδουν «παράπληροφόρηση», νομίζει ότι θα μπορέσει να ελέγξει τη δυσαρέσκεια του κοινού. Η Κωνσταντινούπολη δεν είναι απλώς η μεγαλύτερη μητρόπολη της Τουρκίας, αλλά αποτελείται και από ένα αμάλαγμα ανθρώπων από κάθε γωνιά της χώρας, με έναν ισχυρό ιστό διασυνδέσεων. Ως εκ τούτου, τα νέα θα διαδοθούν. Ήδη οι διαδηλωτές στην Κωνσταντινούπολη που αντιδρούν στην ετυμηγορία και ζητούν την παραιτήση του Ερντογάν αναφωνούν «Δικαιώματα, Νόμος, Δικαιοσύνη», συνθήματα που μιμούνται εκείνα των Ιρανών διαδηλωτών, «Γυναίκες, Ζωή, Ελευθερία».

Αυτές οι εξελίξεις θα μειώσουν σίγουρα την επιρροή του Ερντογάν και θα αυξήσουν την απήχηση του Ιμάμογλου οδηγώντας τον να γίνει ο κύριος διεκδικητής στις επερχόμενες εκλογές. Ένα όφελος που μπορεί επιπλέον να προκύψει από αυτές τις εξελίξεις είναι ότι το κοινό θα εστιάσει την προσοχή του στους πολυάριθμους αντιφρονούντες που σσιπίζουν στις φυλακές. Για φυλακισμένους

όπως ο Οσμάν Καβαλά, ηγέτης της κοινωνίας των πολιτών, και ο Σελαχατίν Ντεμιρτάς, πρώην ηγέτης του φιλοκυρδικού κόμματος, η καταδίκη του Ιμάμογλου μπορεί να βοηθήσει στην αλλαγή του κλίματος.

Ωστόσο, ένας Ερντογάν του οποίου η υποστήριξη μειώνεται είναι πιθανό να γίνει όλο και πιο επιθετικός και ριψοκίνδυνος με την εξωτερική πολιτική του. Θα θέλψει να απευθυνθεί στα εθνικιστικά αισθήματα επεμβαίνοντας στη βόρεια Συρία και/ή αυξάνοντας τις εντάσεις με την Ελλάδα και την Κύπρο, διακινδυνεύοντας μια σοβαρή κρίση με την Ουάσινγκτον, με το σκεπτικό ότι θα είναι πάντα σε θέση να ασχοληθεί με αυτές τις εντάσεις μετά την επανεκλογή του. Γνωρίζουμε, όμως, ακόμη ότι αυτό δεν είναι πάντα τόσο απλό και ότι τα επεισόδια μπορεί να ξεφύγουν από τον έλεγχο.

* Ο κ. Χένρι Τζ. Μπαρκι κατέχει την έδρα Cohen ως καθηγητής Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Lehigh της Πενσιλβάνια και είναι επίκουρος ανώτερος συνεργάτης για τις Μεσανατολικές Σπουδές στο Συμβούλιο Εξωτερικών Σχέσεων.

25/11/2022-08/01/2023

ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΥΡΩΠΗΣ ΓΙΝΕΤΕ ΚΑΤΙ ΜΑΓΙΚΟ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΜΕΓΑΛΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Στο στρατηγείο της Microsoft για το ψηφιακό έγκλημα

Τα νέα όπλα της κυβερνοασφάλειας

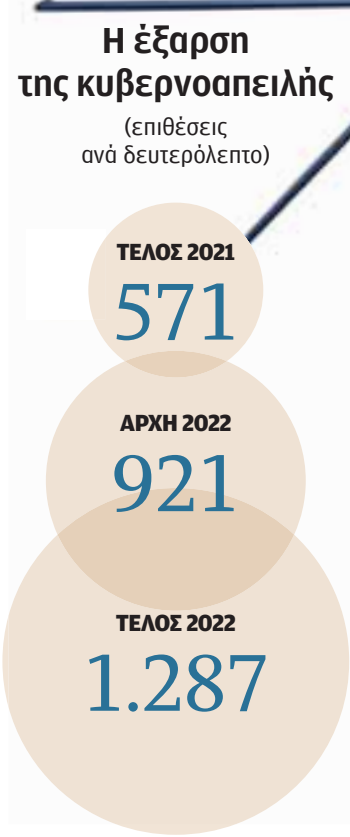
Του απεσταλμένου μας στο PENTMONT
ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Zero day. Έτσι αποκαλούν οι ψηφιακοί φρουροί της Microsoft την ημέρα μιας κυβερνοαπειλής με χαρακτηριστικά τα οποία ποτέ δεν είχαν συναντήσει. Είναι οι ώρες που τα Windows βρίσκονται εκτεθειμένα, θέτοντας αυτομάτως σε καθεστώς συναγερμού το δωμάτιο πολέμου. Η «Κ» επισκέφθηκε το κέντρο επιχειρήσεων της Microsoft στις ΗΠΑ και συνάντησε τους ανθρώπους-κλειδιά στην καταπολέμηση των ψηφιακών επιθέσεων, οι οποίες εκτείνονται από τις τράπεζες και τις επιχειρήσεις μέχρι τις κρατικές υποδομές και την Ουκρανία. Ταξίδεψα στο Ρέντμντ της πολιτείας Ουάσιγκτον, 25 χλμ. ανατολικά από το Σιάτλ. Εκεί βρίσκονται, από το 1985, τα κεντρικά γραφεία και το campus της Microsoft. Εκ του αποτελέσματος, η εταιρεία που ίδρυσαν οι Πολ Άλεν και Μπιλ Γκέιτς είναι ο υπ' αριθμόν 1 στόχος του διεθνούς κυβερνοεγκλήματος. Οι λόγοι είναι καθαρά στατιστικοί, καθώς το λειτουργικό της έχει τη μεγαλύτερη διείσδυση στις υποδομές του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

«Αυτήν τη στιγμή, οι κακοί κερδίζουν», μας είπε με αφοπλιστική ειλικρίνεια ο Τομ Μπερτ, αντιπρόεδρος της Microsoft, επιφορτισμένος με την ασφάλεια των απανταχού πελατών της πολυεθνικής. Εννοούσε ότι το κυβερνοέγκλημα αυξάνεται με ιλιγγιώδεις ρυθμούς. Σε ετήσια βάση, οι κυβερνοεπιθέσεις με οικονομικό κίνητρο κοστίζουν σήμερα 6 τρισ. δολάρια και μέχρι το 2025 αναμένεται να αγγίζουν τα 10 τρισ. δολάρια. Γι' αυτό και η Microsoft έχει πλέον στις τάξεις της 11.000 εργαζομένους στην κυβερνοασφάλεια. Ο Μπερτ ήρθε ο ίδιος σε επαφή με τους Ουκρανούς αξιωματούχους, ήδη πριν από τη ρωσική εισβολή, καθώς οι πρώτες κυβερνοεπιθέσεις της Ρωσίας εμφανίστηκαν αμέσως μετά το αδιέξοδο στις συνομιλίες Μπάιντεν - Πούτιν. Μέχρι και σήμερα ακολουθούν πιστά την πορεία και την ένταση των στρατιωτικών επιθέσεων στα ουκρανικά εδάφη. Είναι ένας παράλληλος πόλεμος, με στόχους κρατικούς οργανισμούς και κρίσιμες υποδομές στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών και των logistics.

Κατά μέσον όρο, οι Ρώσοι εξαπολύουν 4-5 σημαντικές κυβερνοεπιθέσεις την εβδομάδα. «Ήδη από το πρωί σήμερα είχαμε δύο. Εφαρμόζουμε τεχνολογίες τεχνικής νομιμοσύνης που δημιουργούν προστατευτικά τείχη χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση. Υποστηρίζουμε την Ουκρανία στην άμυνα, αλλά δεν προσφέρουμε καμία αρωγή σε καμία κυβέρνηση για επίθεση. Είναι βασική μας αρχή», διευκρινίζει ο αντιπρόεδρος της Microsoft. Και ποιο είναι το προφίλ των ανθρώπων που βρίσκονται πίσω από τις κυβερνοεπιθέσεις της Ρωσίας; «Δεν έχουμε ιδέα. Ξέρουμε μόνο ότι είναι ιδιαίτερα επιδέξιοι».

Αρχικά η Ουκρανία δεν είχε τα δεδομένα της στο cloud, κάτι που διασφαλίστηκε μέσα σε 10 ημέρες από την έναρξη της εισβολής. Ως εκ τούτου, αφαιρέθηκε από τον ρωσικό στρατό η δυνατότητα να αποκτή πρόσβαση στην πληροφορία όταν καταλαμβάνει ουκρανικές υποδομές. «Σε κάθε πόλεμο κυριαρχεί και μια τεχνολογική εξέλιξη. Στον Α'

43

τρис. σήματα δυνητικών απειλών λαμβάνει η Microsoft κάθε μέρα.

6

τρис. δολάρια κλέβουν οι θύτες κυβερνοεπιθέσεων κάθε χρόνο.

50%

αύξηση στον αριθμό των κυβερνοεπιθέσεων ανά εβδομάδα το 2021.

11.000

ανθρώπους απασχολεί η Microsoft στον τομέα της κυβερνοασφάλειας.

Οι ιδρυτές της Microsoft Πολ Άλεν (αριστερά) και Μπιλ Γκέιτς (δεξιά) περιτοικισμένοι από προσωπικούς υπολογιστές το 1981. Η φωτογραφία αποτελεί σήμερα ιστορικό ντοκουμέντο και ως τέτοιο φιλοξενείται στο campus της εταιρείας. Δεξιά, άποψη από τους εσωτερικούς χώρους των κεντρικών εγκαταστάσεων της Microsoft στο Ρέντμντ της πολιτείας Ουάσιγκτον στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Η εταιρεία έχει αναπτύξει τεχνολογίες τεχνητής νομιμοσύνης για να δημιουργήσει «τείχη» στους ψηφιακούς εισβολείς, που δεν χρειάζονται ανθρώπινη παρέμβαση.

Παγκόσμιο είδαμε τα αεροπλάνα. Στον Β' Παγκόσμιο είχαμε τα πυρηνικά. Αυτός εδώ είναι ο πρώτος υβριδικός πόλεμος», λέει χαρακτηριστικά ο βετεράνος της Microsoft.

Μία περιήγηση στο campus της Microsoft έχει τα «τυχερά» της. Βρεθήκαμε σε ένα χώρο με περιορισμένη πρόσβαση από τρίτους. Είναι ο τομέας όπου ο τεχνολογικός κολοσσός «συναντά» την αμερικανική κυβέρνηση με κοινό στόχο την καταπολέμηση του διασυνοριακού κυβερνοεγκλήματος. Τα μέτρα ασφαλείας έχουν άλλη διάσταση στο Microsoft Cybercrime Center. Είναι η ώρα που μας ζή-

τούν ευγενικά να μην τραβάμε φωτογραφίες ή βίντεο στις αίθουσες του κέντρου επιχειρήσεων. Ποιος θα μπορούσε να παρακολουθεί μία πρώην νομική εκπρόσωπο του FBI; Η Εϊμι Χόγκαν Μπέρνι είναι σήμερα γενική διευθύντρια της Μονάδας Ψηφιακού Εγκλήματος της Microsoft. Διοικεί μία ομάδα μόλις 27 ατόμων, η οποία είναι μια ξεχωριστή ομάδα, ως η μοναδική που μπορεί να αναλάβει νομική δράση εις βάρος των δραστών.

«Μεταχειριζόμαστε ποινικά τους κυβερνοεγκληματίες. Τους εντοπίζουμε, πιστοποιούμε τις υποδομές και τις τεχνολογίες τους, και τους φέρνουμε ενώπιον της δικαιοσύνης», εξηγεί η Μπέρνι, περιγράφοντας το έργο της ομάδας της πάνω σε πέντε τομείς απάτης – Malware, Ransomware, Business email compromise, Tech support fraud, Malicious use of Azure. Η μεγαλύτερη πρόκληση; Το γεγονός ότι υπάρχουν χώρες που δεν συνεργάζονται. Ο καλύτερος λόγος να αισιοδοξεί κανείς; Η εκτίμηση ότι τα διαθέσιμα εργαλεία προστασίας καλύπτουν τουλάχιστον

το 90% των κυβερνοεπιθέσεων.

Τη ρώτησα τι απεικονίζει ο ψηφιακός χάρτης στη γιγαντιαία οθόνη που βρισκόταν από πίσω της. Με κάλεσε να διαπιστώσω από μόνος μου. Καθώς μετακινούσα τον παγκόσμιο χάρτη με την αφή μου, μου εξηγήσε ότι έβλεπα με τα αντίστοιχα διαφορετικά χρώματα την πορεία που είχαν 19 σοβαρά κακόβουλα λογισμικά τις τελευταίες 30 ημέρες. Στάθηκαν στην Ελλάδα, όπου εντοπίστηκαν τα περισσότερα από αυτά και όλα στην Αθήνα. Ομως όχι σε τόσο μεγάλη ένταση όσο σε άλλες χώρες. «Δεν τα πηγαίνετε και τόσο άσχημα», μου είπε η Μπέρνι, καθώς είχα ήδη μεταφερθεί στη Ρωσία. Η εικόνα με εξέπληξε, καθώς ολόκληρη η επικράτεια ήταν απολύτως καθαρή. Δεν πρόλαβα να ρωτήσω γιατί. «Είναι χώρα στην οποία δεν υπάρχουν πολλά χρήματα να κλέψει κανείς. Επίσης, εκεί είναι εγκατεστημένο το μεγάλο βαθμό οι διεθνείς κυβερνοεγκληματίες».

Κοινή παραδοχή στα κεντρικά γραφεία της Microsoft είναι ότι το ransomware συνιστά την υπ' αριθμόν 1 απειλή για την κυβερνοασφάλεια της εταιρείας

και των πελατών της. Επιπλέον οι με τη χρήση κακόβουλων λογισμικών αποκτούν πρόσβαση στα δεδομένα ενός οργανισμού ή μιας επιχείρησης, τα κρυπτογραφούν, αφαιρούν την πρόσβαση και ζητούν χρήματα για να παραδώσουν το κλειδί.

Περιθώριο 2 ωρών

Η εταιρεία λαμβάνει καθημερινά 43 τρισ. σήματα δυνητικών απειλών. Το 2021 υπήρξε αύξηση 50% στον αριθμό των κυβερνοεπιθέσεων ανά εβδομάδα. Οι προγραμματιστές της Microsoft έχουν συνήθως 2 ώρες διαθέσιμες προτού μια εντοπισμένη απειλή καταστεί μοιραία για το σύστημα και υπολογίζουν ότι κατά μέσον όρο χρειάζονται 287 ημέρες για να ανακάμψει ένας πελάτης τους από μια σοβαρή παραβίαση που δεν αντιμετωπίστηκε εγκαίρως. Οι δράστες πληρώνονται με κρυπτονομίσματα, καθώς είναι ο μόνος τρόπος που τους διασφαλίζει ότι δεν θα εντοπιστούν. Τους οδηγεί το εύκολο και ανώδυνο χρήμα, γι' αυτό και δεν θα σπαταλήσουν πολύ χρόνο όταν βρουν δύσκολη άμυνα.

Ο Τζον Λάμπερτ, γενικός διευθυντής στο Κέντρο Πληροφοριών Απειλών της Microsoft, μίλησε στην «Κ».

«Αντέχει η άμυνά μας στους Ρώσους»

Πίσω από κάθε μεγάλο εγχείρημα υπάρχουν πάντα άνθρωποι που εργάζονται εξαντλητικά και αθόρυβα στο πεδίο της υλοποίησης. Ο Τζον Λάμπερτ, γενικός διευθυντής στο Κέντρο Πληροφοριών Απειλών της Microsoft, λέει ότι καθόταν δύο μήνες στην καρέκλα του γραφείου του κτίζοντας την άμυνα της Ουκρανίας απέναντι στις κυβερνοεπιθέσεις της Ρωσίας. Είναι άλλωστε από τα στελέχη που είχαν εγκαίρως ειπνηθεί στον Μπιλ Γκέιτς να «τρέξει» την κυβερνοασφάλεια οριζοντίως σε όλους τους τομείς της εταιρείας. Ανέλαβε ο ίδιος να δημιουργήσει μια ειδική ομάδα αναλυτών και μηχανικών υπολογιστών για αυτόν τον σκοπό. Στην περίπτωση της Ουκρανίας, έστρεψε σύστημα παρακολούθησης δραστηριότητας για τις ρωσικές κινήσεις, με πρώτη προτεραιότητα την αποτροπή μιας επίθεσης, προτού η διαδικασία μεταφερθεί στο στάδιο της καταγραφής και αντιμετώπισης. Εφάρμοξε ειδικό feature των Windows που καταπολεμά το ρωσικό κακόβουλο λογισμικό. Στην πραγματικότητα, έπρεπε να δημιουργήσει νέα τακτικά εργαλεία, καθώς ήταν η πρώτη φορά που μια κυβερνοδύναμη, η Ρωσία, μπήκε σε πόλεμο, διενεργώντας επιθέσεις σε δημόσιες και ιδιωτικές υποδομές ή σε κάμερες, και φυσικά σε μονάδες ηλεκτρικής ενέργειας και φωτισμού. Είχα την ευκαιρία για έναν σύντομο διάλογο μαζί του.

– **Εχουν success stories οι Ρώσοι; Στο τέλος της ημέρας, ποιος κερδίζει τον κυβερνοπόλεμο στην Ουκρανία;**

– Ο πόλεμος είναι ακόμα σε εξέλιξη σε όλα τα επίπεδα. Το βέβαιο είναι ότι καταφέρνουμε να αντέχουν τα συστήματα των Ουκρανών, παρά την υλική καταστροφή των υποδομών τους. Αυτή είναι η επιτυχία μας. Όσο για την ποιότητα των ρωσικών κυβερνοεπιθέσεων, είναι συννεπής με αυτό που θα περιμέναμε. Πάντως δεν μας εξέπληξαν με κάτι καινούργιο.

– **Ποια ήταν η ψυχολογία σου όταν κλήθηκες να πάρεις στα χέρια σου την κυβερνοάμυνα μιας χώρας που βρίσκεται σε πόλεμο; Είχες περισσότερο άγχος ή περισσότερη αυτοπεποίθηση;**

– Ήταν τέτοια η συνειδητοποίηση για το πόσο σημαντικό ήταν το project, για το πόσο χρήσιμος μπορούσα να είμαι σε μια χώρα που δέχεται επίθεση, ώστε ήταν αυτό που τελικά επικράτησε στην ψυχολογία μου και μείωσε το άγχος μου, δεν μου άφηνε περιθώριο. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπήρξαν στιγμές πολύ δύσκολες και φορτισμένες. Δεν θα ξεκάσω, για παράδειγμα, όταν βρισκόμουν σε επικοινωνία με μια ουκρανική υποδομή και οι άνθρωποι με τους οποίους μιλούσα μου ζήτησαν τρομοκρατημένοι να τους δώσω 5 λεπτά. Λίγο μετά οι ίδιοι με ενημέρωσαν ότι ρωσικό tank είχε εισέλθει στην εγκατάσταση σκοτώνοντας δύο συναδέλφους τους. Αντιλαμβάνεστε το κλίμα που επικρατούσε σε αυτές τις επικοινωνίες. Γι' αυτό και θέλει προσοχή και από την πλευρά μας. Στην πραγματικότητα, αυτοί που δέχονται τις πληροφορίες και την τεχνογνωσία μας μπορεί να κινδυνεύουν ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο.

Η αναζωπύρωση στο Κόσοβο και η Βαβέλ των πυροσβεστών

Εγκλωβισμένοι στην «ανυποχώρητη» ρητορική τους Βελιγράδι και Πρίστινα

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΙΑ

Η πιο επικίνδυνη εστία εθνικιστικής έντασης σήμερα στην Ευρώπη, αυτή του Κοσόβου, δείχνει να υπερθερμαίνεται και τις τελευταίες ώρες καταγράφεται στον άξονα Πρίστινας - Βελιγραδίου έντονη διπλωματική κινητικότητα. Ευρωπαίοι και Αμερικανοί σπεύδουν στις δύο πρωτεύουσες, όπου ασκούν πιέσεις σε μια προσπάθεια να αποτρέψουν κλιμάκωση της αντιπαράθεσης Σέρβων και Αλβανών για το βόρειο Κόσοβο, που θα προκαλούσε ντόμινο επικινδυνών εξελίξεων για όλη τη Βαλκανική.

Πίσω από τον ποταμό Ιμπαρα, και με επίκεντρο τη Μιτρόβιτσα, το σερβικό στοιχείο βράζει αντιδρώντας στις κινήσεις της Πρίστινας να το προσδέσει στον κρατικό κορμό. Οι Σέρβοι έχουν τοποθετήσει οδοφράγματα, πίσω από τα οποία έχουν οχυρωθεί παραστρατιωτικές ομάδες και διεκδικούν την άμεση απελευθέρωση ενός ομοεθνούς τους αστυνομικού, που συνελήφθη από την κοσοβάρικη αστυνομία για εμπλοκή του σε τρομοκρατικές, όπως χαρακτηρίστηκαν, επιθέσεις Σέρβων εθνικιστών εναντίον δημόσιων κτιρίων στον Βορρά. Ωστόσο, μόνον ως αφορμή θα πρέπει να εκληφθεί αυτή καθ'αυτήν η σύλληψη. Είναι καιρός τώρα που το θερμόμετρο ανεβαίνει με το παρμικόρ στην παγωμένη διένεξη του Κοσόβου, καθώς εντείνονται οι προσπάθειες του διεθνούς παράγοντα για την εξεύρεση μιας αμοιβαίως αποδεκτής φόρмуλας που θα εξομαλύνει τις σχέσεις Πρίστινας και Βελιγραδίου. Οι Σέρβοι του Βορρά, και πίσω από αυτούς το Βελιγράδι, αρνούνται να εκχωρήσουν οτιδήποτε από την de facto εξουσία που έχουν εγκαθιδρύσει στους δήμους και στα χωριά πάνω από τον Ιμπαρα.

Στην κόψη του ξυραφιού

Ετσι, σε κάθε προσπάθεια της κυβέρνησης να επιβάλει έστω και κάποια συμφωνημένα στο τραπέζι της διπλωματίας βγαίνουν στους δρόμους, οδηγώντας στην κόψη του ξυραφιού την εύθραυστη σταθερότητα του Κοσόβου. Τούτη τη φορά, ο εν εξελίξει γύρος έντασης ξεκίνησε από την απόφαση της κυβέρνησης να αντικαταστήσει τις σερβικές πινακίδες των αυτοκινήτων με αυτές που ισχύουν σε όλη την υπόλοιπη επικράτεια του νεοπαγούς κράτους. Οι Σέρβοι αντέδρασαν με επεισοδιακές διαδηλώσεις και παραιτήσεις όλων των ομοεθνών τους που συμμετέχουν στις κρατικές δομές (αστυνομία, δημόσιο, νοσοκομεία κ.α.). Και ενώ γι' αυτή βρέθηκε μια συμβιβαστική λύση, με αφορμή τη διεξαγωγή των δημοτικών εκλογών, οι Σέρβοι ανέβηκαν και πάλι στα κεραμί-

Στον Βορρά του Κοσόβου, οι Σέρβοι έχουν τοποθετήσει οδοφράγματα (φωτογραφία από το χωριό Ρούντινε). Εκεί έχουν οχυρωθεί παραστρατιωτικές ομάδες και διεκδικούν την άμεση απελευθέρωση ενός Σέρβου αστυνομικού.

Η σύλληψη ενός Σέρβου αστυνομικού για «τρομοκρατία» ήταν μόνον η αφορμή.

δια αναγκάζοντας την Πρίστινα να τις αναβάλει για τον Απρίλιο. Ο Σέρβος πρόεδρος Αλεξάνταρ Βούτσιτς απειλεί να στείλει στρατό στο Κόσοβο, πλην όμως μια τέτοια κίνηση θα έβαζε φωτιά στην πυριτιδαποθήκη. Η πρόεδρος του Κοσόβου Βίσα Οσμάνι και ο πρωθυπουργός Αλμπιν Κούρτι, από την πλευρά της Πρίστινας, κατέθεσαν στις αρχές της εβδομάδας αίτηση ένταξης του Κοσόβου στην Ε.Ε., περισσότερο για να ενισχύσουν τη διαπραγματευτική θέση τους.

Ενόψει ενός νέου διογκούμενου κύματος εντάσεων και πιθανών γεωπολιτικών αναταράξεων στην ευρύτερη περιοχή, ο διεθνής παράγοντας βιάζεται να κλείσει το θέμα και στην κατεύθυνση αυτή έχουν ενεργοποιηθεί Βρυξέλλες, Αμερικανοί, Βρετανοί, Γάλλοι, Γερμανοί, ενώ με αφορμή τα τελευταία επεισόδια παρενέβη και η Μόσχα, η οποία διά του εκπροσώπου της Ντμίτρι Πε-

σκόφ συνέστησε διευθέτηση του προβλήματος μέσω διπλωματίας, τη στιγμή που ο Σεργκέι Λαβρόφ επέρριπτε ευθύνες στη Δύση για την κλιμάκωση της έντασης. Τώρα οι ελπίδες εναποτίθενται σε ένα γαλλογερμανικό σχέδιο, το μόνο που υπάρχει πλέον στο τραπέζι, και δείχνει να ανοίγει μια χαράμδα διεξόδου. Με τη γαλλογερμανική πρόταση υπό μάλης, που βασίζεται στο μοντέλο των δύο Γερμανιών όταν το 1971 συμφωνήθηκε η εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ Ομοσπονδιακής και Λαοκρατικής Γερμανίας χωρίς μεταξύ τους αναγνώριση, επιρκείτο να φθάσουν χτες στο Βελιγράδι ο ειδικός απεσταλμένος των ΗΠΑ Γκάμπριελ Εσκομπάρ, ο διαμεσολαβητής της Ε.Ε. Μίροσλαβ Λάιτσεκ και οι ad hoc μεσολαβητές της Βρετανίας, Γαλλίας και Γερμανίας. Νωρίτερα Εσκομπάρ και Λάιτσεκ είχαν επισκεφθεί την Πρίστινα, απ' όπου ο πρώτος δήλωσε ότι η γαλλογερμανική πρόταση έχει την πλήρη υποστήριξη των ΗΠΑ τονίζοντας πως «οι διαπραγματεύσεις βρίσκονται σε πολύ ευαίσθητο σημείο και απαιτείται αυτοσυγκράτηση και από τις δύο πλευρές, ώστε να μην προκαλούνται εντάσεις που θα βλάψουν τον διάλογο».

Υπάρχει όμως κλίμα αν όχι προσέγγισης, τουλάχιστον διάθεσης για ουσιαστικό διάλογο από τις δύο πλευρές; Αν κρίνει κανείς από τη ρητορική των ηγετών τους, τα πάντα μετεωρίζονται σε ομιχλώδες τοπίο. Βούτσιτς και Κούρτι, δύο εθνικολαϊκιστές ηγέτες, έχουν επιδοθεί σε ένα διπλωματικό μπρα ντε φερ, με τον Σέρβο πρόεδρο να αποκαλεί τον Κοσοβάρο πρωθυπουργό «τρομοκρατικό απόβρασμα» και τον τελευταίο να απαντάει ότι εάν το Βελιγράδι επιχειρήσει να στείλει στρατό στο Κόσοβο, η Πρίστινα, που εξοπλίζεται διαρκώς τελευταία με βρετανικούς φορητούς πυραύλους και άρματα μάχης, «είναι έτοιμη να απαντήσει στη σερβική επιθετικότητα με όλη της την ισχύ».

Οι δύο ηγέτες θα πρέπει να προβούν σε πολιτικά οδυνηρές υποχωρήσεις για τις οποίες θα αναγκαστούν να πείσουν την κοινή γνώμη τους, η οποία γαλουχήθηκε τόσο χρόνια από τους ίδιους σε ανυποχώρητες θέσεις. Το «καρότο» της ένταξης στην Ε.Ε., ειδικά για τον Βούτσιτς, συνδυάζεται με το μαστίγιο ενός συμβιβασμού στο Κόσοβο και της απομάκρυνσής του από την αγκαλιά του Πούτιν.

ΑΠΟΨΗ

Ο πόλεμος τον χειμώνα

Του ΦΡΑΝΖΙΣ ΦΟΥΚΟΥΓΙΑΜΑ
AMERICAN PURPOSE

Μετά την απελευθέρωση της Χερσώνας τον περασμένο μήνα, υπήρξε μια σχετική κατάπαυση των εχθροπραξιών στον Νότο και μια αιματηρή σύρραξη γύρω από το Μπαχμούτ, όπου οι ρωσικές δυνάμεις υπό την ομάδα Βάγκνερ του Γιεβγένι Πριγκόζιν προσπαθούν εδώ και πολλές εβδομάδες να καταλάβουν την πόλη. Η Ρωσία εξακολουθεί να επιτίθεται σε υποδομές στην Ουκρανία σε μια επιχείρηση διακοπής της ηλεκτροδότησης και της υδροδότησης καθώς ενσκήπτει ο χειμώνας στη χώρα.

Κάθε διακοπή στις συγκρούσεις οδηγεί σε νέες εκκλήσεις για διαπραγματεύσεις. Η τελευταία προήλθε από τον παλιό μου φίλο, βραβευμένο με Πούλιτζερ δημοσιογράφο, Ρόμπερτ Ράιτ, ο οποίος τάχθηκε με άρθρο του στην «Ουάσιγκτον Ποστ» υπέρ της άσκησης αμερικανικών πιέσεων προς την Ουκρανία να διαπραγματευτεί. Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν άφησε να εννοηθεί ότι η Ρωσία ίσως χρειάζεται εγγυήσεις ασφαλείας στο πλαίσιο μιας ειρηνευτικής συμφωνίας, ενώ ένας άλλος φίλος μου, ο πολιτικός επιστήμονας Τζον Μιρσάχιμπερ, υπερθεμάτισε σε μια περίεργη συνέντευξή του στο New Yorker, όπως και ο Τζέφρι Σακς, ο οποίος επιμένει ότι ο πόλεμος οφείλεται αποκλειστικά στην αμερικανική πολιτική. Αυτού του είδους τα επιχειρήματα βασίζονται σε δύο λανθασμένες παραδοχές. Πρώτον, ότι τα κίνητρα της Ρωσίας στον πόλεμο ήταν κάτι διαφορετικό και όχι η επιθυμία για αρπαγή όσο το δυνατόν περισσότερων ουκρανικών εδαφών ή η υπονόμησης της βιωσιμότητας της Ουκρανίας ως κράτους. Και δεύτερον, ότι είναι απίθανη η περαιτέρω προέλαση των Ουκρανών. Και οι δύο «βεβαιότητες» διαψεύστηκαν.

Παρόλο που η Ρωσία είναι σαφώς σε μειονεκτική θέση αυτήν τη στιγμή, δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της στην Ουκρανία άλλαξαν στο ελάχιστο. Μια διαπραγματεύση τώρα που θα άφηνε τη Ρωσία με σημαντικά ουκρανικά εδάφη δεν θα οδηγούσε στην ειρήνη. Ο πόλεμος θα ξανάρχιζε τη στιγμή που η Ρωσία θα αισθάνονταν ότι ανέκαμψε επαρκώς. Σε στρατιωτικό επίπεδο έχουμε κάθε λόγο να πιστεύουμε ότι η χρονική συγκυρία ευνοεί την Ουκρανία. Τώρα που μπήκε για τα καλά ο χειμώνας και το έδαφος παγώνει, τα οχήματα αποκοτούν μεγαλύτερη κινητικότητα. Οι Ρώσοι υποχώρησαν από τη Χερσώνα και ενίσχυσαν τις θέσεις τους στην αριστερή όχθη του Δνεπίερου, σύμφωνα όμως με το Ινστιτούτο για την Ερευνα του Πολέμου δεν είχαν τον χρόνο να οικοδομήσουν αποτε-

λεσματικές γραμμές άμυνας και οι Ουκρανοί έχουν διασχίσει τον ποταμό σε πολλά σημεία. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να απελευθερώσουν αυτήν την εδαφική έκταση ώστε να ανακόψουν τις ρωσικές γραμμές επικοινωνίας από το υπό ρωσική κατοχή Ντονμπάς και τη Ρωσία καθ'αυτή προς τη Μαριούπολη και τη Μελιτόπολη. Μόλις αποκοπουν οι γραμμές αυτές ή βρεθούν εντός της εμβέλειας του πυροβολικού, τότε η Ουκρανία μπορεί να σκεφτεί την απελευθέρωση της Κριμαίας. Οι Ρώσοι θα μπορούσαν να εξετάσουν σοβαρά το ενδεχόμενο να διαπραγματευτούν αν νιώσουν ότι η Σεβαστούπολη τους γλιστράει από τα χέρια.

Περισσότερο να πούμε ότι όλα αυτά απαιτούν συνεχιζόμενη υψηλού επιπέδου στρατιωτική υποστήριξη από τη Δύση. Η στέρση πυραυλικών συστημάτων όπως τα ATACMS μοιάζει ανεγκέφαλη απόφαση, τη στιγμή που η Ουκρανία προσπαθεί απεγνωσμένα να εξουδετερώσει τις αεροπορικές βάσεις, από τις οποίες εκτοξεύονται πύραυλοι. Η Ρωσία χρησιμοποίησε την απειλή της πυρηνικής κλιμάκωσης τον Σεπτέμβριο για να τρομοκρατήσει τους συμμάχους του Κιέβου,

Οι ΗΠΑ μαζί με τους συμμάχους τους στο ΝΑΤΟ οφείλουν να αδράξουν τη στιγμή και να βοηθήσουν την Ουκρανία να νικήσει.

αλλά δεν τα κατάφερε και τώρα εγκατέλειψε την προσπάθεια. Αν η Ουάσιγκτον εννοεί σοβαρά ότι θέλει να βοηθήσει την Ουκρανία στον πόλεμο, θα έπρεπε να άρει το μπλόκο αυτών των συστημάτων. Η δυτική πίεση προς την Ουκρανία να διαπραγματευτεί πάντα αυξάνεται τη στιγμή που επιβραδύνεται η δυναμική της ουκρανικής προέλασης. Η πολιτική καθορίζεται από τα στρατιωτικά αποτελέσματα και όχι το αντίθετο σε αυτήν την περίπτωση. Ο ρωσικός στρατός δεν είναι επαρκώς εξοπλισμένος για να πολεμήσει μέσα στον χειμώνα. Αντίθετα η Ουκρανία είναι απολύτως προετοιμασμένη να εκμεταλλευτεί την εποχή και να προελάσει. Ειλικρινά η μεγαλύτερη απειλή για τις επιτυχίες της Ουκρανίας ήταν το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα. Αν είχε υπάρξει «κόκκινο κύμα» στις ενδιάμεσες εκλογές του Νοεμβρίου, η πτέρυγα του κόμματος που πρόσκειται στον Ντόναλντ Τραμπ θα διεκδικούσε αναστολή χρηματοδότησης προς το Κίεβο. Αυτό δεν συνέβη και οι ΗΠΑ μαζί με τους συμμάχους τους στο ΝΑΤΟ οφείλουν να αδράξουν τη στιγμή και να βοηθήσουν την Ουκρανία να νικήσει.

REUTERS

Ο Σαλί Μουσταφά καταδικάστηκε από το δικαστήριο της Χάγης για ανθρωποκτονία και βασανιστήρια την περίοδο 1998-99.

Καταδίκη πρώην στρατιωτικού διοικητή

ΧΑΓΗ. Ιστορική χαρακτηρίζεται η χθεσινή καταδίκη πρώην στρατιωτικού διοικητή του αλβανόφωνου Απελευθερωτικού Στρατού του Κοσόβου (UCK) από το Ειδικό Δικαστήριο για το Κόσοβο στη Χάγη. Το διεθνές δικαστήριο καταδίκασε τον Σαλί Μουσταφά σε 26 χρόνια κάθειρξη, ως επικεφαλής διαβόητης φυλακής, τόπο συστηματικού βασανισμού κρατουμένων, κατά τη διάρκεια της εμφύλιας σύρραξης μεταξύ Αλβανών και Σέρβων το 1998-99 για την ανεξαρτησία του Κοσσυφοπεδίου. Ο Μουσταφά καταδικάστηκε για ανθρωποκτονία και βασανιστήρια.

Τα περισσότερα θύματα βασανιστηρίων ήταν Αλβανοί του Κοσόβου, πολιτικοί αντίπαλοι του UCK. Οι κρατούμενοι υφίσταντο καθημερινούς ξυλοδαρμούς και βασανιστήρια. Το δικαστήριο έκρινε ότι ο Μουσταφά συμμετείχε στον ξυλοδαρμό και τον βασανισμό τουλάχιστον δύο κρατουμένων και επέτρεψε σε υφισταμένους του να κακοποιήσουν άλλον κρατούμενο σε τέτοιο βαθμό, που ο άνδρας υπέκυψε λίγο αργότερα στα τραύματά του.

Κάθειρξη 26 ετών στον Αλβανοκοσοβάρο πρώην διοικητή του UCK για εγκλήματα σε στρατόπεδο αιχμαλώτων.

«Υπέβαλε κρατούμενο σε ει-

κονική εκτέλεση, υποχρεώνοντάς τον να σταθεί μπροστά σε εκτελεστικό απόσπασμα», ανέφερε η πρόεδρος του οργάνου, Μάπι Φελτ-Φόλια. Ο 50χρονος Μουσταφά αρνείται τις κατηγορίες και υποστηρίζει ότι οι μάρτυρες κατηγορίας ψεύδονται. Ο καταδικασθείς μπορεί μέσα στις επρόχονες 30 ημέρες να ασκήσει έφεση.

Το Ειδικό Δικαστήριο για το Κόσοβο θεωρείται μέρος της κοσοβάρικης δικαιοσύνης, παρότι εδρεύει στη Χάγη της Ολλανδίας. Στελεχώνεται με δικαστικούς και δικηγόρους απ' όλη την Ευρώπη και θεσμοθετήθηκε το 2015 για να χειρισθεί υποθέσεις γύρω από πρώην αντάρτες του UCK, σύμφωνα με το δικαίο του Κοσόβου.

Το όργανο είναι ξεχωριστό

Η πορεία προς τον τελικό

ΟΜΙΛΟΙ

Αργεντινή-Σ. Αραβία	1-2
Αργεντινή-Μεξικό	2-0
Αργεντινή-Πολωνία	2-0

ΦΑΣΗ «16»

Αργεντινή-Αυστραλία	2-1
---------------------	-----

ΦΑΣΗ «8»

Αργεντινή-Ολλανδία (4-3 π.)	2-2
-----------------------------	-----

ΗΜΙΤΕΛΙΚΟΣ

Αργεντινή-Κροατία	3-0
-------------------	-----

ΟΜΙΛΟΙ

Γαλλία-Αυστραλία	4-1
Γαλλία-Δανία	2-1
Γαλλία -Τυνησία	1-0

ΦΑΣΗ «16»

Γαλλία-Πολωνία	3-1
----------------	-----

ΦΑΣΗ «8»

Γαλλία-Αγγλία	2-1
---------------	-----

ΗΜΙΤΕΛΙΚΟΣ

Γαλλία-Μαρόκο	2-0
---------------	-----

ΓΑΛΛΙΑ

- Πληθυσμός: 67.691.000
- Νόμισμα: Ευρώ
- Γλώσσα: Γαλλικά
- Πολίτευμα: Ενίαία ημιπροεδρική δημοκρατία
- Θρησκεία: Ρωμαιοκαθολική
- Απόσταση: Λάρνακα-Παρίσι 4.419 χλμ.

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

- Πληθυσμός: 45.808.747
- Νόμισμα: Πέσο (Αργ.)
- Γλώσσα: Ισπανικά
- Πολίτευμα: Ομοσπονδιακή προεδρική δημοκρατία
- Θρησκεία: Ρωμαιοκαθολική
- Απόσταση: Λάρνακα-Μπ.Αϊρες 15.471 χλμ.

ΑΠΟΨΕΙΣ

«Συνάντηση για τη βία..»

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Είναι κάποια πράγματα που κουβαλάμε από μικρά παιδιά και μας συνοδεύουν για πάντα. Είναι βιώματα και απασχολούν τις αισθήσεις, καθορίζοντας τον ίδιο μας τον εαυτό. Εμπειρίες ή γνώσεις που αποκομίζει κανείς μέσα από τη ζωή του. Από τη μυρωδιά του φαγητού της γιαγιάς μέχρι και τη συμβουλή του πατέρα ή της μητέρας, από την απώλεια ενός αγαπημένου προσώπου μέχρι ένα βιβλίο που καθόρισε τη σκέψη σου ή ένα παραμύθι που ερέθισε τη φαντασία σου.

Βιώματα, εμπειρίες, αισθήσεις ή και γνώσεις που συνυπάρχουν σαν συνομήλικες με απορίες που δεν λύθηκαν ποτέ στο μυαλό σου. Απορίες που δημιουργήθηκαν από την παιδική ηλικία, μεγάλωσες, σπούδασες, ταξίδεψες, εργάστηκες, έφτιαξες οικογένεια και ακόμη δεν κατάφερες να δώσεις ξεκάθαρες απαντήσεις. Ομολογώ τέτοιες εικα πολλές. Γιατί μεγάλωσα σ' ένα νησί διχοτομημένο, γιατί εξεγείρονται κάθε λίγο και λιγάκι οι Παλαιστίνιοι κατά των Ισραηλινών, πώς η θρησκεία και η πίστη στον άνθρωπο καθόρισε την ιστορία, πώς μπορεί ο κόσμος να γίνει καλύτερος, ποιος είναι ο ορισμός της μαγείας, υπάρχει ή δεν υπάρχει Θεός και πώς είναι η ζωή μετά θάνατον.

Για όλα φρόντισα μεγαλώνοντας να έχω μια απάντηση, έστω όχι και τόσο ξεκάθαρη ή ακόμη και λανθασμένη. Αναπόφευκτα ίσως και ενστικτωδώς επιχειρείς να δώσεις απαντήσεις περί των υπαρξιακών θεμάτων. Μοιάζει με χρέος προς τον ίδιο σου τον εαυτό. Ερωτήματα που απασχολούν το άτομο ξεχωριστά, την ανθρωπότητα γενικότερα και όντως δεν έχουν απαντηθεί παρά μόνο με τη φιλοσοφία, του όποιου ανθρώπινου πολιτισμού.

Για το μόνο που πραγματικά δεν έχω δώσει ποτέ απάντηση και ας με απασχολούσε από μικρό παιδί, ακούγοντας το ως είδηση στο μοναδικό τότε τηλεοπτικό ή και ραδιοφωνικό κανάλι που είχαμε στο νησί, είναι τι κάνουν και τι συζητούν ο αρμόδιοι στην Κύπρο κατά τη διάρκεια συνάντησης για την καταπολέμηση της βίας στα γήπεδα.

Ποτέ μα ποτέ δεν έχω φτάσει σε μια απάντηση και ας μην είναι τόσο εμπειριστατωμένη. Τόσα χρόνια και ακόμη η απορία λάμπει σαν φάρος στη σκέψη μου. Την ίδια ώρα, κάποιοι κρατούν μαχαίρια, κάποιοι οργανώνονται στρατιωτικά, κάποιοι πετούν πέτρες στους αθλητές, κάποιοι είναι έτοιμοι να σκοτώσουν τον αντίπαλο και κάποιοι είναι για δεκαετίες τώρα σε «συνάντηση για τη βία».

Αριστοτέλης ο «εφευρέτης»!

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΔΗ**

Αγώνας που δεν διεξάγεται με υπαιτιότητα, επιφέρει μηδενισμό της μιας ή και των δύο ομάδων αναλόγως. Αγώνας που δεν διεξάγεται λόγω καιρικών συνθηκών ή άλλων αναταράξεων της φύσης ή λόγω έλλειψης επαρκούς φωτισμού χωρίς την ευθύνη της γηπεδούχου ομάδας ή λόγω ανώτερης βίας δεν επιφέρει συνέπειες και το αποτέλεσμα για τις ομάδες. Αυτά προβλέπονται με βάση την προκήρυξη του πρωταθλήματος. Αγώνας που δεν διεξάγεται με υπαιτιότητα της Αστυνομίας, λόγω σοβαρών επεισοδίων, επαναορίζεται και διεξάγεται εκκλεισμένων των θυρών! Αυτό καμία προκήρυξη δεν το περιλαμβάνει. Είναι μία ακόμη απόφαση - εφεύρεση του αθλητικού δικαστή Αριστοτέλη Βρυωνίδη.

Πρώτα απ' όλα από πού και ως πού ο αθλητικός δικαστής είναι αρμόδιος να κρίνει την αντίδραση ή μη αντίδραση της Αστυνομίας, η οποία σαφώς φέρει σημαντικό μερίδιο ευθύνης ως προς τα γεγονότα στο Τσίρειο. Κατάλογισε ευθύνη ο κύριος Βρυωνίδης στην Αστυνομία για τον μη επαρκή έλεγχο και την παρουσία στις κερκίδες επικίνδυνων αντικειμένων, ωστόσο, για τον έλεγχο στις εισόδους την ευθύνη έχουν οι παρατηρητές. Και προληπτικά, με βάση τις πληροφορίες και στο θέμα καταστολής των επεισοδίων, η Αστυνομία μπορούσε να λειτουργήσει καλύτερα. Τα επεισόδια όμως δεν τα δημιούργησαν οι αστυνομικοί που ήταν στο γήπεδο.

Υπάρχει περίπτωση να τιμωρηθούν απ' εδώ και πέρα ομάδες για ανάλογα γεγονότα, μετά την τελευταία απόφαση του κυρίου Βρυωνίδη; Θα είναι σε θέση ο ίδιος ο αθλητικός δικαστής να διαχωρίσει και πολύ περισσότερο να πείσει, στο όποιο νέο σκεπτικό του για ανάλογες περιπτώσεις στο μέλλον, όποια και να είναι η ετυμλογία του; Υπάρχει περίπτωση ομάδα στο μέλλον να μην απαιτήσει η ευθύνη να φορτωθεί στην Αστυνομία με βάση το δεδικασμένο; Κανένα δεν μπορεί να πείσει πλέον ο αθλητικός δικαστής πως λειτουργεί, δικάζει και αποφασίζει πάντα με τον ίδιο τρόπο και στη βάση των προνοιών των πειθαρχικών κανονισμών και της προκήρυξης. Μαχαίρια βγήκαν και οι παράγοντες που τα ανέσυραν οδηγήθηκαν στο Δικαστήριο αλλά ο κύριος Βρυωνίδης αποφάσισε πρόστιμο. Ξύλο μεταξύ οπαδών εντός αγωνιστικού χώρου, ο κύριος Βρυωνίδης επέβαλε τιμωρίες με αναστολή! Για επεισόδια που δεν προκάλεσαν πρόβλημα στη διεξαγωγή ενός αγώνα, ποινή απαγόρευσης μετακίνησης φιλάθλων, για επίθεση σε βάρος παικτών και προπονητών μείναμε στο πρόστιμο! Κάποτε χρηματικές ποινές για πυρσούς, κροτίδες και φωτοβολίδες και κάποτε απαγόρευση μετακίνησης οπαδών... Αποφάσεις «εφευρέσεις» γενικότερα και σε αντίθεση με πειθαρχικούς κανονισμούς. Και συνθήως, με γνώμονα περισσότερο το «χάδεμα» κάποιων και όχι τη διασφάλιση της ομαλής διεξαγωγής μιας ποδοσφαιρικής διοργάνωσης...

Του **ΠΑΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Το ταξίδι του 22ου μουντιάλ ποδοσφαίρου φτάνει το απόγευμα (17.00) στο τέλος του. Στον τελικό, μετά από έξι αγώνες η καθεμία μέσα σε σχεδόν ένα μήνα, θα βρεθούν η Αργεντινή με τη Γαλλία. Η Αργεντινή του Μέσι με τη Γαλλία του Εμπαπέ. Δύο λαμπρά αστέρια που συνοδεύονται όμως από πλειάδα εκτυφλωτικών άλλων αστεριών. Ο πλανήτης θα μάθει απόψε τη νέα πρωταθλήτρια κόσμου. Χρώματα και αρώματα, ανάμικτα, θα συνθέσουν ένα πανέμορφο ανθρώπινο παζλ στις εξέδρες του γηπέδου Λουσαίλ χωρητικότητας 88.966 θεατών. Ο τελικός είναι το δέκατο παιχνίδι που θα φιλοξενηθεί. Η Αργεντινή θα αγωνιστεί για πέμπτη φορά, προηγήθηκαν οι αγώνες με Σαουδική Αραβία, Μεξικό, Ολλανδία και Κροατία, ενώ η Εθνική Γαλλίας θα το επισκεφτεί για πρώτη φορά.

Οι «τρικολόρ» αυτή τη στιγμή θεωρούνται ως μία από τις μεγαλύτερες δυνάμεις στο παγκόσμιο ποδόσφαιρο, καθώς φτάνουν για τέταρτη φορά σε τελικό μουντιάλ στις τελευταίες επτά διοργανώσεις. Άλλωστε είναι η κάτοχος του τίτλου στο τελευταίο μουντιάλ το 2018. Ο Εμπαπέ στις 20 Δεκεμβρίου θα έχει την ευκαιρία να γιορτάσει τα 24α γενέθλια με την κατάκτηση δεύτερου συνεχόμενου παγκόσμιου τίτλου με την εθνική του.

Η «αλμπιελέστε» μετά την προμέρια εμφανίζεται καλύτερη στο γήπεδο με αποκορύφωμα το 3-0 στον ημιτελικό απέναντι στην Κροατία. Ο Μέσι είναι σε εξαιρετική κατάσταση και μαζί με τον Εμπαπέ είναι οι πρώτοι σκόρερ της διοργάνωσης με πέντε γκολ. Και δεν είναι μόνο αυτό. Στα τέσσερα γκολ βρίσκονται ο Αργεντινός Άλβαρεζ και ο Γάλλος Ζιρού. Θα γίνει μάχη και για τον πρώτο σκόρερ. Ωστόσο, αυτό που μετράει είναι

ο τίτλος. Χιλιάδες Αργεντινοί προσκυνούν τη χάρη του Μέσι και ζητάνε συνεχώς τη... βοήθεια του Μαρατόνα, και από την άλλη οι Γάλλοι προσδοκούν πως με τον Εμπαπέ στην ενδεκάδα και τον Ντεσάμπ στον πάγκο έχουν την ευκαιρία να φτάσουν σε δεύτερη συνεχόμενη κατάκτηση.

Προϊστορία

Οι δύο χώρες είχαν αναμετρηθεί τρεις φορές σε προηγούμενα παγκόσμια κύπελλα. Η πρώτη ήταν στο μουντιάλ του 1930, με την Αργεντινή να κερδίζει με 1-0. Η δεύτερη ήταν 38 χρόνια αργότερα (1978) με την Αργεντινή και πάλι νικήτρια με 2-1. Η τρίτη φορά ήταν το 2018 όταν η Γαλλία κέρδισε στα νοκ-άουτ (16) με 4-3.

Τα ρεκόρ

Η Γαλλία φτάνει για δεύτερη συνεχόμενη διοργάνωση σε τελικό μουντιάλ. Το ρεκόρ σε συνεχόμενους τε-

λικούς το έχουν από τρεις η Δ. Γερμανία το 1982, 1986 και 1990 (νικήτρια) και η Βραζιλία το 1994 (νικήτρια), 1998 και 2002 (νικήτρια).

Σε δύο συνεχόμενους τελικούς έχουν επίσης αγωνιστεί η Ιταλία (1934 νικήτρια και 1938 νικήτρια), η Βραζιλία (1958 νικήτρια και 1962 νικήτρια), η Ολλανδία (1974 και 1978) και Αργεντινή (1986 νικήτρια και 1990).

Η σημερινή θα είναι η έκτη φορά που η Αργεντινή (1930, 1978, 1986, 1990, 2014, 2022) θα αγωνιστεί σε ένα τελικό παγκοσμίου κυπέλλου και η Γαλλία για τέταρτη (1998, 2006, 2018, 2022). Αμφότερες έχουν από δύο κατακτήσεις και το απόγευμα (17.00 ώρα Κύπρου) θα διεκδικήσουν το τρίτο τρόπαιο στην ιστορία τους.

Η Γαλλία μετρά επίσης δύο Γκούρ (1984, 2000) και η Αργεντινή 15 Κόπα Αμέρικα (1921, 1925, 1927, 1929, 1937, 1941, 1945, 1946, 1947, 1955, 1957, 1959, 1991, 1993, 2021).

Μεταβολές εβδομάδας

X.A.K.
-1,00%

X.A.
-0,45%

Dow Jones
-2,43%

Nasdaq
-3,24%

Nikkei
-1,34%

Dax
-1,95%

FTSE 100
-0,62%

ΔΙΕΘΝΗ
Φουντώνει
ο ανταγωνισμός
στον κλάδο
των μικροεπι-
Σελ. 9

Πετρέλαιο
7,08%

€/€
1,10%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΖΗΤΗΣΗ

Ρεκόρ παραγγελιών για νέα πλοία LNG στην Κίνα

Η Κίνα εισχωρεί γρήγορα στην αγορά νεότευκτων δεξαμενόπλοιων υδρογονοποιημένου φυσικού αερίου (LNG), διότι εκδηλώνεται ζωηρή ζήτηση από ντόπιους και ξένους πλοιοκτήτες για τα σκάφη αυτά. Τα κινεζικά ναυπηγεία κέρδισαν φέτος από παραγγελίες δεξαμενοπλοίων LNG 9,8 δισ. δολ. **Σελ. 10**

ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΝΟΙΚΙΑ

Σε λογαριασμούς το 70% του μισθού των Ελλήνων

Λογαριασμοί, ενοίκια και φόροι. Εκεί κατευθύνεται σχεδόν το 70% του εισοδήματος των καταναλωτών στην Ελλάδα, με τις πληρωμές λογαριασμών να αποτελούν με διαφορά τη μεγαλύτερη δαπάνη ως ποσοστό του εισοδήματός τους, σύμφωνα με την εξαμηνιαία έρευνα του ΣΕΛΠΕ. **Σελ. 6**

ΕΛΛΑΔΑ

Αυξημένη η ζήτηση για εμπορικά ακίνητα

Πλήρης θεωρείται η επιστροφή στην κανονικότητα για τον τομέα των εμπορικών ακινήτων στην Ελλάδα. Κατά το φετινό τρίτο τρίμηνο καταγράφηκαν 40 νέες μισθώσεις εμπορικών καταστημάτων. Αυξημένος και ο όγκος των αγοραπωλησιών εμπορικών ακινήτων που ανήλθε σε 150 εκατ. ευρώ. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	4,06%	0,14%
Γερμανία	2,07%	0,26%
Γαλλία	2,69%	0,30%
Ιταλία	4,14%	0,46%
Ισπανία	3,14%	0,32%
Ιρλανδία	2,65%	0,29%
Ελλάδα	4,12%	0,31%
Ην. Βασίλειο	3,23%	0,15%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Προοπτικές (outlook)
DBRS	BBB	Σταθερή
Fitch	BBB-	Σταθερή
Moody's	Ba1	Θετική
S&P	BBB	Σταθερή

Περνούν τα stress test 2022 οι τράπεζες

Καμπανάκι από την ΕΒΑ για ενδεχόμενη επιδείνωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος

Με θετικό πρόσημο περνούν την άσκηση διαφάνειας για το 2022 της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΒΑ), η τράπεζα Κύπρου και η Ελληνική. Οι δύο κυπριακές τράπεζες δεν έχουν διαφορετική εικόνα από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές ή να πα-

ρουσιάζουν οτιδήποτε ανησυχητικό σχετικά με την άσκηση διαφάνειας. Την ίδια ώρα στην ετήσια αξιολόγηση των κινδύνων του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος η ΕΒΑ προειδοποιεί για τον αντίκτυπο της επιδείνωσης του μα-

κροοικονομικού περιβάλλοντος. Τονίζεται ότι η κερδοφορία των τραπεζών έχει βελτιωθεί, παραμένει όμως αβέβαιο πώς θα εξελικθεί εν μέσω χαμηλότερης αύξησης του ΑΕΠ και αύξησης των επιτοκίων. Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών το-

νίζει πως οι τράπεζες θα πρέπει να προετοιμαστούν για πιθανή επιδείνωση της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού και να ενισχύσουν τα συστήματα διαλογής και τους ελέγχους τους για να διασφαλίσουν την αυστηρή τήρηση

των κυρώσεων, ώστε να αποφευχθούν οι νομικοί κίνδυνοι και οι κίνδυνοι φήμης. Από ότι φαίνεται το μεγαλύτερο αγκάθι για τις τράπεζες στο επόμενο διάστημα θα είναι η δημιουργία νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων. **Σελ. 3**

Χριστούγεννα με περικοπές φέτος στη Βρετανία

Περισσότεροι από τους μισούς Βρετανούς καταναλωτές (46%) θα περιορίσουν φέτος τις χριστουγεννιάτικες αγορές τους σε όλο τους το φάσμα: από λιγότερο και φθηνότερο φαγητό μέχρι λιγότερα και φθηνότερα δώρα. Έρευνα της βρετανικής εταιρείας Which? (η κορυφαία βρετανική εταιρεία καταναλωτικών ερευνών) αναδεικνύει τις αλλαγές στην καταναλωτική συμπεριφορά. Συγκεκριμένα, το 41% των καταναλωτών θα αγοράσει φέτος λιγότερα δώρα, το 30% θα στραφεί σε λιγότερα και φθηνότερα προϊόντα, ενώ το 23% θα μείνει σπίτι, ώστε να εξοικονομήσει χρήματα. **Σελ. 10**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Της ΠΕΜΠΕΚΑ ΚΡΙΣΤΙ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Το σχέδιο της Κομισιόν για τις κρατικές επιδοτήσεις

Το σχέδιο της Ουάσιγκτον, αξίας 430 δισ. δολαρίων, για να επιδοτήσει έργα πράσινης ενέργειας ανέβασε τους τόνους στην σχετική συζήτηση εντός των κόλπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με θέμα να επιλεγούν οι νικητές και οι ηττημένοι του κλάδου. Οι πολιτικοί σε όλη την Ε.Ε. έχουν εξοργιστεί με την αμερικανική νομοθεσία, η οποία αποσκοπεί στην αποκλιμάκωση του πληθωρισμού στις ΗΠΑ, και με τις πολυάριθμες διατάξεις, οι οποίες ευνοούν τους εγχώριους προμηθευτές. Η εξέλιξη αυτή προσφέρει ευήκοα ώτα στην πρόταση της προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, για ένα χρηματοδοτικό όχημα, ένα ταμείο, το οποίο θα μπορέσει να

στηρίξει τις μικρότερες χώρες για να συμβαδίσουν με τις μεγαλύτερες και πλουσιότερες. Η έλλειψη συγκεκριμένων λεπτομερειών μέχρι στιγμής αποδεικνύει την επισφαλή φύση της ηγετικής της προσπάθειας, η οποία παρουσιάστηκε αρχικά τον Σεπτέμβριο. Κι ενώ ορισμένα κράτη-μέλη της Ε.Ε. θα ήθελαν να χαλαρώσουν τους δημοσιονομικούς κανόνες αναφορικά με τις επιδοτήσεις στους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, δεν είναι διατεθειμένα να εκχωρήσουν περισσότερες εξουσίες στις Βρυξέλλες.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι ο κύριος θεματοφύλακας για τις κρατικές ενισχύσεις, τις οποίες η Ε.Ε. περιορίζει, ώστε να λει-

Η Ε.Ε. επιδιώκει να συστήσει κεντρική δεξαμενή χρηματοδότησης για τη διάθεση κονδυλίων σε μικρότερες χώρες.

τουργεί η προστασία του θεμιτού ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά. Η πανδημία του κορωνοϊού και η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία έκαναν την Επιτροπή να επιτρέψει στις κυβερνήσεις να υποστηρίξουν οικονομικά ορισμένους κλάδους. Η Ε.Ε. αναθεώρησε επίσης τις κατευθυν-

τήριες γραμμές της σχετικά με την παροχή βοήθειας σε πράσινες επενδύσεις στις αρχές του 2022. Έχει έτσι τη δυνατότητα να αποφασίζει εάν οι χώρες μπορούν ή όχι να βοηθήσουν τους τοπικούς ομίλους-πρωταθλητές. Το σχέδιο της Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν ίσως δώσει τη δυνατότητα στην Ε.Ε. να αποφασίσει ποιους πρωταθλητές αξίζει σε πρώτη φάση. Αυτή η διαμάχη ανάμεσα στην προσφορά και στον καθορισμό των ορίων είναι και η ουσία του γρίφου για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η εμπειρία της Γερμανίας στη διαχείριση της ενεργειακής κρίσης δείχνει τα υπέρ και τα κατά των επιδοτήσεων προς τις σωτηρίας ομίλων. Το Βερολίνο δίδει 99 δισ.

ευρώ για αρωγή νοικοκυριών και εταιρειών, προκειμένου να αναχαιτίσουν τις επιπτώσεις από την ενεργειακή κρίση. Οι ανεξέλεγκτες δαπάνες εγείρουν ερωτήματα για το εάν θα ξεσπάσει πόλεμος επιδομάτων με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, δεδομένου ότι προσφάτως η Ε.Ε. έδινε μεγάλη έμφαση στη δημοσιονομική πειθαρχία. Η πρόεδρος της Κομισιόν επιδιώκει να συστήσει κεντρική δεξαμενή χρηματοδότησης για τη διάθεση κονδυλίων σε μικρότερες χώρες για να συμβαδίσουν με τις μεγαλύτερες. Στον βαθμό που η Επιτροπή αναλάβει τον όποιον νέο ρόλο στο πηδάλιο αυτού του ταμείου, αυτό θα προκαλέσει αντιδράσεις κρατών-μελών.

Tuesday
24
January 2023

The CEO's
ESG dilemma

PwC Central, Nicosia

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του **ΟΥΓΚΟ ΝΤΙΕΣΟΝ** / **REUTERS BREAKINGVIEWS**

Δύσκολη δεκαετία για την παγκόσμια οικονομία

Ο Αριστοτέλης είπε ότι υπάρχουν τρεις καλές μορφές διακυβέρνησης –μοναρχία, αριστοκρατία και συνταγματική δημοκρατία– στις οποίες οι κυβερνώντες ενεργούν για το κοινό όφελος. Και υπάρχουν τρεις κακές μορφές διακυβέρνησης, όπου οι κυβερνώντες ενεργούν μόνοι τους: τυραννία, ολιγαρχία και δημαγωγία. Ο αρχαίος Έλληνας φιλόσοφος υποστήριξε ότι οι τελευταίες εκφάνσεις συνιστούν διαστροφές των πρώτων. Αυτό αποτελεί χρήσιμο πλαίσιο για την εξέταση της υγείας της διακυβέρνησης στον κόσμο σήμερα. Οι πλούσιες δημοκρατίες αντιμετωπίζουν δύο κύριες απειλές, ήτοι μια εξωτερική από αυτοκρατορίες όπως η Κίνα και μια εσωτερική από δημαγωγούς. Αυτή την στιγμή οι δημοκρατίες φαίνονται σαν να κερδίζουν τον αγώνα. Τόσο οι αυταρχικοί ηγέτες, όπως ο Κί-

έδειχνε πως βρίσκεται σε καλό δρόμο για να ασκήσει μεγαλύτερη γεωπολιτική επιρροή μετά τη κα- οτική αποχώρηση του προέδρου των ΗΠΑ, Τζο Μπάιντεν, από το Αφγανιστάν. Εν τω μεταξύ, δεξιοί εθνικιστές πολιτικοί στη Δύση επαινέσαν τον Ρώσο πρόεδρο Βλαντιμίρ Πούτιν για τη συγκρότηση σκληρού ηγετικού μοντέλου, που έλεγαν ότι χρειάζονται οι χώρες τους. Επειτα από μια κατακλυσμιαία χρονιά για τον Πούτιν και μια κακή για τον Κινέζο ομόλογό του Σι Τζινπίνγκ, ο αυταρχισμός δεν είναι πλέον ένα τόσο ελκυστικό μοντέλο. Η Ρωσία κλονίζεται ύστερα από μια σειρά στρατιωτικών αποτυχιών ενώπιον της πολύ μικρότερης αλλά δημοκρατικής Ουκρανίας. Η οικονομία της Κίνας υποφέρει από αυτοτραυματισμούς, συμπεριλαμβανομένης της κάποτε προαναγγελλθείσας πολιτικής μηδενικής ανοχής στον κορωνοϊό. Οι άνευ προηγουμένου πρόσφατες διαμαρτυρίες, οι οποίες περιλάμβαναν εκκλήσεις ορισμένων διαδηλωτών να παραιτηθεί ο Σι, φαίνεται ότι έπεισαν την Κίνα να χαλαρώσει τους ελέγχους.

Τα προβλήματα νομικής φύσεως έχουν κατακλύσει τον απειλντικότερο δημαγωγό του κόσμου, τον Τραμπ, ενώ κακή επίδοση είχαν οι υποψήφιοι που υποστήριξε στις πρόσφατες ενδιάμεσες εκλογές στις ΗΠΑ. Στην απέναντι όχθη του Ατλαντικού, ο Μπόρις Τζόνσον, του οποίου η ρητορική βοήθησε να πειστούν οι Βρετανοί να υποστηρίξουν την αυτοκαταστροφική αποχώρηση της χώρας από την Ε.Ε., παραιτήθηκε από την πρωθυπουργία και η διάδοχός του, Λίζ Τρας, άντεξε μόνον έξι εβδομάδες. Η ύφεση, το χρέος και ο πληθωρισμός τα επόμενα χρόνια θα δημιουργήσουν προβλήματα για τις δημοκρατικά εκλεγμένες κυβερνήσεις, αλλά και τους δημαγωγούς και τους οπαδούς του αυταρχισμού. Τούτου λεχθέντος, υπάρχουν κάποιες ενδείξεις ότι οι ψηφοφόροι εκτιμούν τις ικανότητες αντί για τις ψεύτικες υποσχέσεις, όταν τα πράγματα γίνονται πραγματικά δύσκολα. Αυτό επέλεξαν τελικά οι σύγχρονοι Έλληνες το 2019, έπειτα από χρόνια δημαγωγίας τόσο της Αριστεράς όσο και της Δεξιάς κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης της χώρας.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Δεύτερος πυλώνας

Η αναμενόμενη αύξηση των επιτοκίων κατά 0,5% στο 2% από την ΕΚΤ συνοδεύτηκε και από την πολύ σημαντική απόφαση για έναρξη μείωσης του χαρτοφυλακίου ομόλογων ύψους €8 τρισ. κατά €15 δισ. μηνιαίως αρχής γενομένης από τον Μάρτιο του 2023. Με αυτή την απόφαση η ΕΚΤ εντάσσει και τον δεύτερο πυλώνα στην προσπάθεια αντιμετώπισης του πληθωρισμού.

Αυξήσεις και αισιοδοξία

Οι κεντρικές τράπεζες παρόλο που αφήνουν να εννοηθεί μέσα από τις δηλώσεις τους ότι έχουμε δει την κορυφή του πληθωρισμού, συνεχίζουν την ανοδική πορεία των επιτοκίων. Η αμερικανική FED προχώρησε σε ακόμη μια αύξηση των επιτοκίων, διαμορφώνοντας τη βάση στο 4,50% που αποτελεί την υψηλότερη τιμή των τελευταίων 15 ετών. Η ελβετική κεντρική τράπεζα με την τρίτη κατά σειρά αύξηση εντός του 2022 ανέβασε το επιτόκιο κατά 0,5% στο 1%, ενώ σημειώνει πως ίσως να μη χρειαστούν περαιτέρω κινήσεις. Η τράπεζα της Αγγλίας με αύξηση μισής ποσοστιαίας μονάδας ανεβάζει το επιτόκιο στο 3,5%, καθώς παλεύει να αντιμετωπίσει ιστορικά υψηλό πληθωρισμό που έχει να εμφανιστεί εδώ και 41 χρόνια.

Νομισματική πολιτική

Ακούμε συχνά τον όρο νομισματική πολιτική και σε αρκετές περιπτώσεις υπάρχει παρανόηση τι ακριβώς εννοούμε, πώς ασκείται και ποιοι έχουν την ευθύνη των αποφάσεων. Ως νομισματική πολιτική ορίζεται η απόφαση σε σχέση με το κόστος και την ποσότητα του χρήματος. Την ευθύνη για αυτού του είδους τις αποφάσεις έχουν οι κεντρικές τράπεζες. Το κύριο εργαλείο που χρησιμοποιούν οι κεντρικές τράπεζες είναι ο καθορισμός του επιέδου των βασικών επιτοκίων. Με αυτό τον τρόπο επιχειρούν να επηρεάσουν έμμεσα τα προφερόμενα από τις εμπορικές τράπεζες επιτόκια σε ιδιώτες και επιχειρήσεις.

Κύπρος και κρυπτονομίσματα
Η χρεοκοπία της FTX αποτελεί αυτή την περίοδο θέμα δικαστικής διαδικασίας στις ΗΠΑ. Η FTX ιδρύθηκε το 2018 και πέτυχε να καταστεί ένα από τα 5 σημαντικότερα ανταλλακτήρια κρυπτονομισμάτων στον κόσμο με διασυννοριακές δραστηριότητες και παγκόσμιο πελατολόγιο. Η εταιρεία ήταν συνδεδεμένη με πέραν των 100 εταιρειών στις πέντε ηπείρους, ενώ στην Ευρώπη είχε παρουσία μέσω εταιρείας εγγεγραμμένης στην Κύπρο. Η κυπριακή εταιρεία σύμφωνα με τα στοιχεία ανέστειλε τις εργασίες της στις 11 Νοεμβρίου του 2022 κατόπιν παρέμβασης της επιτροπής κε-

Οι δανειολήπτες κυμαινόμενου επιτοκίου συνιστούν πλέον ομάδα ειδικού ενδιαφέροντος και ως τέτοια θα πρέπει να τεθεί στο μικροσκόπιο της κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής

φαιαγοράς που ακύρωσε την άδεια λειτουργίας της. Ανάμεσα στο ένα και πλέον εκατομμύριο εγγεγραμμένων πελατών της FTX, υπολογίζεται ότι περίπου το 10% συναλλάσσονταν με την κυπριακή συνδεδεμένη εταιρεία.

Τραπεζικές συγκεντρώσεις

Οι τράπεζες της ευρωζώνης που δεν ανήκουν στην κατηγορία των συστημικών τραπεζών και δεν εποπτεύονται σε συνεχή βάση από

τον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό αποτέλεσαν το αντικείμενο έρευνας της εποπτικής αρχής για το 2022. Σύμφωνα με τα ευρήματα, αυτές οι τράπεζες κατέχουν το 18% του τραπεζικού ενεργητικού, ενώ έχει παρατηρηθεί σημαντική συρρίκνωση στον αριθμό τους, οι οποίες πλέον ανέρχονται σε 2,089 οντότητες σε σχέση με 3,167 το 2014. Εντός του 2021 παρατηρήθηκε μείωση στον αριθμό αυτών των τραπεζών κατά 90. Αν και λιγότερες σε αριθμό λόγω συγκεντρώσεως τα νέα «μεγαλύτερα» σχήματα παρουσιάζουν αντίστοιχη με τις συστημικές τράπεζες αύξηση στον ισολογισμό τους. Η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζουν και απειλεί την επιβίωσή τους έχει να κάνει με τους χαμηλούς δείκτες κερδοφορίας.

Πρωταθλητές και ουραγοί

Η ακρίβεια στα τρόφιμα σκαρφάλωσε τον Οκτώβριο στο 16,1% σε ετήσια βάση, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη αύξηση από τον Μάιο του 1974. Σε παγκόσμιο επίπεδο, πρωταθλητής στην ακρίβεια παραμένει η ευρωζώνη όπου ο πληθωρισμός συνεχίζει την ανοδική του πορεία σε αντίθεση με τις ΗΠΑ όπου η κατάσταση παρουσιάζει σημάδια αποκλιμάκωσης. Από τις 38 χώρες του ΟΟΣΑ οι 18 παρουσιάζουν διψήφια άνοδο του πληθωρισμού. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η μεμονωμένη κατάσταση των χωρών, με την Τουρκία να συνεχίζει να «ηρπορεύεται» με πληθωρισμό στο 85,5%, ενώ στην τελευταία θέση της κατάταξης ως ουραγός φιγουράρει η Ελβετία με πληθωρισμό στο 3%.

Ενέργεια με πυρηνική σύντηξη

Εγινε το πρώτο βήμα για μια νέα εποχή με μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα

Ενα βήμα πιο κοντά σε μια νέα εποχή καθαής και φθηνής ηλεκτρικής ενέργειας βρίσκεται η παγκόσμια κοινότητα χάρη στο πρωτοποριακό επίτευγμα Αμερικανών επιστημόνων, που για πρώτη φορά προκάλεσαν πυρηνική σύντηξη με απελευθέρωση ενέργειας. Στόχος της συγκεκριμένης έρευνας είναι η αντιγραφή της πυρηνικής αντίδρασης, με την οποία παράγεται ενέργεια στον Ηλιο. Η πυρηνική σύντηξη θεωρείτο από το 1950 το «Ιερό Δισκοπότηρο» για την παραγωγή ενέργειας με μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα. Βέβαια, η νέα μέθοδος δεν θα βρει εφαρμογή βιομηχανικής κλίμακας στο προσεχές μέλλον. Εγινε, όμως, το πρώτο βήμα.

Τελικοί στόχος είναι η δημιουργία των απαραίτητων υποδομών που θα επιτρέψουν τον εφοδισμό των δικτύων με «καθαρή» ηλεκτρική ενέργεια από πυρηνική σύντηξη, χωρίς ατμοσφαιρική ρύπανση, πυρηνικά απόβλητα και με πολύ μικρότερο κόστος από αυτό που απαιτεί η διαχείριση στις αιολικής και της ηλιακής ενέργειας. Η εξέλιξη δεν θα έχει μόνο τεράστια οφέλη για την αντιμετώ-

πιση της κλιματικής αλλαγής, αλλά θα φέρει και φθηνή ενέργεια στα φτωχότερα κράτη του κόσμου. Την επίσημη ανακοίνωση αναμένεται να κάνει σήμερα η υπουργός Ενέργειας των ΗΠΑ, Τζένιφερ Γκράνολιμ. Κάποιες πληροφορίες, ωστόσο, διέρρευσαν στους Financial Times και επιβεβαιώθηκαν από στελέχη του Εθνικού Εργαστηρίου Λόρενς Λίβερμορ της Καλιφόρνιας που έχουν γνώση των εξελίξεων.

Η επιστήμη της πυρηνικής σύντηξης βασίζεται στη σύγκρουση δύο ατόμων μεταξύ τους σε πολύ υψηλή ταχύτητα και στη μετατροπή της ενέργειας που απελευθερώνεται σε ηλεκτρική για φθηνή και καθαρή ηλεκτροδότηση. Χρειάστηκε να περάσουν δεκαετίες προσπαθειών μέχρι οι επιστήμονες να προκαλέσουν πυρηνική σύντηξη που παράγει περισσότερη ενέργεια από αυτήν που καταναλώνει. Αν και η επιτυχία των Αμερικανών επιστημόνων θεωρείται ορόσημο, οι ειδικοί προειδοποιούν ότι τα εμπόδια που θα χρειαστεί να ξεπεραστούν μέχρι την ευρεία εφαρμογή της αρχής είναι πολλά και μεγάλα.

Δέσμες λέιζερ υψηλής ενέργειας συγκλίνουν στον στόχο τους. Η τεχνολογία πυρηνικής σύντηξης με παραγωγή καθαρής ενέργειας υπήρξε επί δεκαετίες το «Αγίο Δισκοπότηρο» ερευνητών, κυβερνήσεων και επενδυτών. Η πυρηνική σύντηξη βασίζεται στη σύγκρουση δύο ατόμων μεταξύ τους σε πολύ υψηλή ταχύτητα και στη μετατροπή της ενέργειας που απελευθερώνεται σε ηλεκτρική για φθηνή και καθαρή ηλεκτροδότηση.

Μέγα λέιζερ

Για την πυρηνική σύντηξη με ενεργειακό κέρδος χρησιμοποιήθηκε το μεγαλύτερο λέιζερ του κόσμου. Οι υλικοτεχνικοί πόροι που απαιτούνται για την επανάληψη της αντίδρασης σε κλίμακα που θα έκανε τη σύντηξη έναν πρακτικό τρόπο παραγωγής ενέργειας είναι υπερβολικά πολλοί. Επίσης, ακόμα οι μηχανικοί δεν έχουν καταφέρει να κατασκευάσουν μηχανήματα τα οποία θα μπορούν με λογικό οικονομικό κόστος να μετατρέπουν την ενέργεια που απελευθερώνει η σύντηξη σε ηλεκτρισμό για τον εφοδιασμό

των δικτύων ηλεκτροδότησης. Η κατασκευή συσκευών οι οποίες θα μπορούν να παράγουν ηλεκτρισμό από σύντηξη σε κλίμακα απαιτεί υλικά εξαιρετικά δυσεύρετα. Ταυτόχρονα, κατά την πυρηνική σύντηξη παράγονται νετρόνια τα οποία ασκούν αφόρητες πιέσεις στους μηχανισμούς που την πυροδοτούν και ανά πάσα στιγμή μπορούν να τους καταστρέψουν. Ένα άλλο ερώτημα που γεννάται είναι κατά πόσο αυτή η τεχνολογική υποδομή μπορεί να κατασκευαστεί αρκετά γρήγορα ώστε να βάλει τροχοπέδη στην κλιματική αλλαγή.

Ερευνα στις ΗΠΑ

Παρά τα μεγάλα προβλήματα οι επιστήμονες και οι επενδυτές πιστεύουν ότι η τεχνολογία πυρηνικής σύντηξης που αναπτύχθηκε συνιστά ένα σημαντικό βήμα προς την ορθή κατεύθυνση. Ενδεικτική της σημασίας που έχει το επίτευγμα των Αμερικανών επιστημόνων είναι η δήλωση του Ντέιβιντ Εντελμαν, επικεφαλής της ΤΑΕ, μιας μεγάλης ιδιωτικής εταιρείας που δραστηριοποιείται στον τομέα της πυρηνικής σύντηξης. Όπως δήλωσε, «μας γεννάει μεγάλη υπερφάνεια που μια τέτοια επιστημονική πρωτιά έλαβε

χώρα στις ΗΠΑ. Πρόκειται για ένα σημαντικό ορόσημο». Η κυβέρνηση του Τζο Μπάιντεν έχει δώσει απόλυτη προτεραιότητα στις έρευνες στη συγκεκριμένη τεχνολογία, καθώς τη θεωρεί ακρογωνιαίο λίθο για την επίλυση των ενεργειακών και κλιματικών προγραμμάτων της. Και δεν είναι η μόνη που εναποθέτει σε αυτήν τις ελπίδες της. Το ίδιο ακριβώς έκαναν με δισεκατομμύρια δολάρια τον ερευνητικό κλάδο, πιστεύοντας ότι θα είναι ένα δώρο για ολόκληρη την παγκόσμια κοινότητα.

Καμπανάκι από την ΕΒΑ προς τις τράπεζες

Θα πρέπει να προετοιμαστούν για πιθανή επιδείνωση της ποιότητας των στοιχείων του ενεργητικού τους

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η αξιολόγηση κινδύνων της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΒΑ) προειδοποιεί για τον αντίκτυπο της επιδείνωσης του μακροοικονομικού περιβάλλοντος. Σύμφωνα με την ετήσια αξιολόγηση των κινδύνων του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος από την ΕΒΑ, τονίζεται ότι, η κερδοφορία των τραπεζών έχει βελτιωθεί, παραμένει δε αβέβαιο πώς θα εξελιχθεί εν μέσω χαμηλότερης αύξησης του ΑΕΠ και αύξησης των επιτοκίων. Την ίδια ώρα, επισημαίνει κατά γενική ομολογία πως, οι δείκτες κεφαλαίου και ρευστότητας των τραπεζών παραμένουν

Περισσότερες από τις μισές τράπεζες αναμένουν επιδείνωση της ποιότητας του ενεργητικού για τα χαρτοφυλάκια των ΜΜΕ, των μεγάλων επιχειρήσεων και της καταναλωτικής πίστης.

Οι δύο κυπριακές συστημικές τράπεζες δεν έχουν διαφορετική εικόνα από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές ή παρουσιάζουν οτιδήποτε ανησυχητικό σχετικά με την άσκηση διαφάνειας για το 2022 (stress test).

υψηλοί, αλλά έχουν μειωθεί ελαφρώς σε ετήσια βάση. Ο μέσος δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (CET1) στις τράπεζες έχει φθάσει το 15%, ενώ ο δείκτης κάλυψης ρευστότητας (LCR) το 165,1%. Κοιτάζοντας τα αντίστοιχα νούμερα των δύο κυπριακών τραπεζών που συμμετέχουν στην άσκηση, για την Τράπεζα Κύπρου ο κεφαλαιακός δείκτης CET1 είναι στο 14,14% και ο δείκτης μόχλευσης στο 6,74% και

για την Ελληνική Τράπεζα ο κεφαλαιακός δείκτης CET1 είναι στο 18,68% και αντίστοιχα στο 5,96%. Γενικότερα, οι δύο κυπριακές τράπεζες δεν έχουν διαφορετική εικόνα από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές ή να παρουσιάζουν οτιδήποτε ανησυχητικό σχετικά με την άσκηση διαφάνειας για το 2022 (stress test).

Περνώντας ξανά στα πορίσματα της ΕΒΑ για τις τράπεζες στην Ευρώπη, παρατηρείται πως, παρά τον χαμηλό όγκο των μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPL), οι τράπεζες κατατάσσουν το 9,5% των δανείων τους στο στάδιο 2 και είναι το υψηλότερο επίπεδο δανείων που περνούν στο δεύτερο στάδιο από το 2018 (δεύτερο στάδιο είναι δάνεια που χρήζουν προσοχής), όταν ξεκίνησε η υποβολή εκθέσεων. Σημειώνεται ότι η υποβολή των εκθέσεων στην ΕΒΑ ξεκίνησε το 2016.

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών στην πολυσέλιδη έκθεσή της που

συνοδεύεται από τη δημοσίευση της άσκησης διαφάνειας για το 2022 σε ολόκληρη την Ε.Ε. για 122 τράπεζες σε 26 χώρες της Ε.Ε., τονίζει πως, οι τράπεζες θα πρέπει να προετοιμαστούν για μια πιθανή επιδείνωση της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού και να ενισχύσουν τα συστήματα διαλογής και τους ελέγχους τους για να διασφαλίσουν την

αυστηρή τήρηση των κυρώσεων, ώστε να αποφευχθούν οι νομικοί κίνδυνοι και οι κίνδυνοι φήμης.

Αλλαγές από επιτόκια

Στα ευρήματα της άσκησης της ΕΒΑ, σημειώνεται πως η αύξηση των επιτοκίων έχει οδηγήσει σε υψηλότερες αλλά πιο επίπεδες καμπύλες αποδόσεων στις τράπεζες,

ενώ το διατραπεζικό επιτόκιο ευρώ (Euribor) και τα επιτόκια swap αυξήθηκαν εν μέσω αύξησης των επιτοκίων. Εξηγεί περαιτέρω πως έχει επίσης σημειωθεί μια «επιπεδοποίηση» (flattening) στις καμπύλες αποδόσεων των swap και ότι αυτό μπορεί να αποτελεί ένδειξη ύφεσης και να περιορίσει τα οφέλη του μετασχηματισμού των ωριμάνσεων για τις τράπεζες. Συμπληρώνεται επίσης πως τα spreads όλων των διαφορετικών τύπων χρεωστικών τίτλων ακολουθούν ανοδική τάση για το μεγαλύτερο μέρος του έτους.

Εγρήγορση για νέα ΜΕΔ

Από ό,τι φαίνεται το μεγαλύτερο αγκάθι για τις τράπεζες στο επόμενο διάστημα θα είναι η δημιουργία νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων. Σύμφωνα με την έρευνα, τον Ιούνιο του 2022 οι τράπεζες της Ε.Ε. ανέφεραν συνολικό ενεργητικό ύψους 27,7 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 5% σε σχέση με τον Ιούνιο του 2021. Αυτό ήταν αποτέλεσμα, όπως εξηγεί, της σημαντικής αύξησης των ανεξόφλητων δανείων και προκαταβολών κατά περίπου 0,9 εκατ. ευρώ (+6% σε ετήσια βάση) και της σημαντικής αύξησης των παραγώγων κατά 0,4 εκατ. ευρώ (+29% σε ετήσια βάση). Στην έκθεση της ΕΒΑ καταγράφεται πως τα ανεξόφλητα δάνεια και οι προκαταβολές των τραπεζών της Ε.Ε. προς τις μη χρηματοδοτικές εταιρείες και τα νοικοκυριά αυξήθηκαν κατά 600 δισ. ευρώ σε ετήσια βάση, κυρίως λόγω των δανείων προς τις μεγάλες επιχειρήσεις (σχεδόν 300 δισ. ευρώ, +9% σε ετήσια βάση). Παρά την επίδραση της πανδημίας στα εμπορικά ακίνητα (commercial real estate), οι τράπεζες αύξησαν τα ανοιγμάτα τους σε CRE κατά πε-

ρισσότερα από 40 δισ. ευρώ (+3% σε ετήσια βάση) σε 1,4 τρισ. ευρώ. Όπως σημειώνεται στην έκθεση, μέχρι το τέλος του 2021 τα δάνεια προς τα νοικοκυριά προήλθαν από την αύξηση των στεγαστικών ενυπόθηκων δανείων και από τις αρχές του τρέχοντος έτους από την καταναλωτική πίστη. Σημαντικό δε, πως, περισσότερες από τις μισές τράπεζες αναμένουν επιδείνωση της ποιότητας του ενεργητικού για τα χαρτοφυλάκια των ΜΜΕ, των μεγάλων επιχειρήσεων και της καταναλωτικής πίστης.

Αστάθεια από ξένα νομίσματα

Ο δείκτης κάλυψης ρευστότητας (LCR) ανάμεσα σε 126 τράπεζες διαμορφώθηκε στο 165% τον Ιούνιο του 2022, με πτωτική τάση σε ετήσια βάση (175% τον Ιούνιο του 2021). Τρωτά σημεία παρατηρούνται για τον δείκτη LCR από την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών σε σημαντικά νομίσματα, όπως το δολάριο ΗΠΑ (σταθμισμένος μέσος όρος σταθερά κάτω του 100%). Στην έκθεση εξηγεί η Αρχή ότι, τα χαμηλά επίπεδα LCR σε ένα ή περισσότερα ξένα νομίσματα ενδέχεται να δημιουργήσουν προκλήσεις κατά τη διάρκεια ασταθών αγορών, ιδίως σε περίπτωση σημαντικής διεύρυνσης των διασταυρούμενων νομισματικών ανταλλαγών βάσης δολαρίου - ευρώ, όπως αυτές που παρατηρήθηκαν στο τέλος Σεπτεμβρίου 2022. Τέλος, οι τράπεζες που εξαρτώνται περισσότερο από τη χονδρική χρηματοδότηση ή που πρέπει να δημιουργήσουν σημαντικό μέρος του αποθέματος ασφαλείας MREL ενδέχεται να είναι περισσότερο εκτεθειμένες στην αύξηση των αποδόσεων και τη διέγερση των περιθωρίων.

Στο 2,5% θα τρέξει η Κύπρος

Ο ρυθμός αύξησης της οικονομικής δραστηριότητας για το 2022 αναμένεται να ανέλθει στο 5,8%, ενώ αναμένεται επιβράδυνση του ΑΕΠ στο 2,5% το 2023 και μεγέθυνση 3,1% κατά τα έτη 2024 και 2025 σύμφωνα με τις μακροοικονομικές προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας που βγήκαν την Παρασκευή. Όπως αναφέρει η ΚΤΚ, παρά τις συ-

νεχιζόμενες επιδράσεις του πολέμου στην Ουκρανία και τις επακόλουθες διεθνείς κυρώσεις που επιβλήθηκαν στη Ρωσία, η κυπριακή οικονομία έχει καταγράψει σημαντική μεγέθυνση 6% κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2022 με τις οικονομικές συνέπειες του πολέμου να αναμένονται εντονότερες κατά το πρώτο εξάμηνο του 2023.

«Χαίρει η φύσις ὅλη»
μαζί και
οι καρδιές μας!

Χρόνια μας Πολλά!

Συμφωνική Ορχήστρα
Νέων Κύπρου

ΟΠΑΠ
ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΕΡΦΑΝΟΣ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ
ΣΟΥ

Τι αγόρασαν οι Κύπριοι καταναλωτές το 2022

Ενισχυμένες οι διακοπές με ψηλούς τζίρους σε ξενοδοχεία και αεροπορικές εταιρείες, μείωση για fast food και περίπτερα

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Μετά την υποχρεωτική αποδοχή καρτών από επιχειρήσεις, η χρήση του πλαστικού χρήματος έχει ενισχυθεί σημαντικά. Πλέον εκτιμάται ότι γύρω στο 72% των εμπορικών συναλλαγών γίνεται με τη χρήση κάρτας και όχι με μετρητά. Η «Κ» έχει στην κατοχή της στοιχεία της JCC τα οποία αποτυπώνουν την αξία των αγορών που έγιναν από τις αρχές του 2022 μέχρι και το τέλος Νοεμβρίου, ανά κατηγορία. Τα στοιχεία δείχνουν αυξήσεις σε όλες τις κατηγορίες, πλην δύο, σε περίπτερα και fast food. Δείχνουν επίσης την επάνοδο του τουρισμού, αφού οι αγορές σε ξενοδοχεία και αεροπορικά εισιτήρια καταγράφουν τις ψηλότερες αυξήσεις.

Πιο αναλυτικά στις αερομεταφορές σε επίπεδο 11μηνίας, οι αγορές εισιτηρίων, οι οποίες πληρώθηκαν με πλαστικό χρήμα, ήταν αξίας €64,714 εκατ. έναντι €20,188. Πρόκειται για αύξηση 220%. Για την περίοδο Νοεμβρίου έγιναν αγορές εισιτηρίων ύψους €6,134 εκατ. φέτος έναντι €2,613 εκατ. πέρυσι, μια αύξηση ύψους 134%.

Αύξηση 83,8% έδειξε η 11μηνία στον τζίρο για την κατηγορία εστιατόρια, bar, catering, ανήλθε στα €637,271 εκατ.

Για τους ταξιδιωτικούς πράκτορες ανεβασιμένες ήταν και οι αγορές τουριστικών πακέτων και εισιτηρίων. Συγκεκριμένα, ο φετινός Νοέμβριος είναι ενισχυμένος κατά 70,3% (€4,137 εκατ. φέτος έναντι €2,428 εκατ. τον Νοέμβριο του 2021). Για την περίοδο 11μηνου, η αύξηση ανέρχεται στο 108%. Συγκεκριμένα ο φετινός τζίρος ήταν €60,353 εκατ. έναντι €28,904 εκατ. την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

Την κατηγορία των αγορών τουριστικού χαρακτήρα συμπληρώνουν τα ξενοδοχεία, τα οποία κατέγραψαν αύξηση 56,7% σε σύγκριση με το 11μηνιο του 2021. Συγκεκριμένα, φέτος η αξία των αγορών μέσω κάρτας για ξενοδοχεία ανήλθε σε €468,917 εκατ. έναντι €300 εκατ. πέρυσι. Ανεβασιμένους ήταν και ο Νοέμβριος, αν και μήνας πεσμένος τουριστικά. Ο πλαστικός τζίρος του φετινού Νοεμβρίου ανήλθε στα €26,328 εκατ. έναντι €24,529 εκατ.

Οι μεγαλύτεροι πλαστικοί τζίροι καταγράφονται στις υπεραγορές, τα εστιατόρια και υπηρεσίες catering, τα ξενοδοχεία και τα πρατήρια καυσίμων.

πέρσι, σημειώνοντας αύξηση 7,33% Αύξηση 83,8% έδειξε η 11μηνία στον πλαστικό τζίρο για αυτή την κατηγορία Εστιατόρια-μπαρ-catering. Συγκεκριμένα ανήλθε στα €637,271 εκατ. φέτος έναντι €346,722 εκατ. πέρσι. Μόνο για τον μήνα Νοέμβριο, το ποσό ήταν €53,437 εκατ. έναντι €40,911 εκατ. καταγράφοντας αύξηση 30,62%

Αύξηση η οποία αποδίδεται κυρίως στην άνοδο του κόστους καυσίμων, είναι αυτή που καταγράφεται στα πρατήρια βενζίνης. Συνολικά €448,507 εκατ. πλήρωσαν οι καταναλωτές σε πρατήρια βενζίνης στο διάστημα Ιανουαρίου - Νοεμβρίου, σε σχέση με €303,293 εκατ. πέρυσι. Πρόκειται για αύξηση 47,88%. Για τον μήνα Νοέμβριο συγκεκριμένα, το ποσό ανήλθε στα €42,9 εκατ. έναντι €32,176 εκατ. πέρυσι τον Νοέμβριο, αύξηση της τάξης του 33,32%. Η κατηγορία Fast food που πήρε τα πάνω της την περίοδο της

Το top 5 των ηλεκτρονικών αγορών

Υπεραγορές	€1,14 δισ.
Εστιασν-μπαρ-Catering	€6372 εκατ.
Ξενοδοχεία	€468 εκατ.
Πρατήρια βενζίνης	€450 εκατ.
Ένδυση- Υπόδηση	€430 εκατ.
Σύνολο	€3,12 δισ.

πανδημίας, πλέον φαίνεται να καταγράφει σημαντική πτώση, τουλάχιστον σύμφωνα με τα συγκεκριμένα στοιχεία. Σε επίπεδο η 11μηνία οι αγορές με τη χρήση κάρτας από ταχυφαγεία ανήλθε στα €31 εκατ., ενώ η αντίστοιχη περσινή έδειχνε €75 εκατ. Πρόκειται για μείωση 58%. Αύξηση φαίνεται να παρουσιάζει ο Νοέμβριος, €3,3 εκατ. σε σχέση με €1,9 εκατ.

Μείωση είχαν και οι συναλλαγές

με πλαστικές κάρτες στα περίπτερα. Σε επίπεδο 11μηνίας, το ποσό ανήλθε στα €44,287 εκατ. και ήταν 16,3% μειωμένο σε σχέση με το ποσό των €52,916 εκατ. της αντίστοιχης περσινής περιόδου. Μόνο τον μήνα Νοέμβριο, το ποσό ανήλθε στα 1,7 εκατ. σε σχέση με 4,8 εκατ. τον Νοέμβριο του 2021, με μείωση της τάξης του 64%.

Ενισχυμένος ο τζίρος του πλαστικού χρήματος και στις υπεραγο-

ρές. Συγκεκριμένα, σε επίπεδο 11μηνίας ανήλθε στο €1, 144, 895 (ξεπέρασε το 1 δισ.), έναντι €1, 08 δισ. την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Πρόκειται για αύξηση 13,55% σε επίπεδο 11μηνου. Μόνο για τον Νοέμβριο η αύξηση ήταν 23,8%, €109 εκατ. έναντι €88 εκατ. πέρυσι και κατέγραψε 23,88%. Αύξηση κατέγραψαν και οι συναλλαγές.

Τα ποσά που δαπάνησαν οι καταναλωτές μέσω κάρτας για αγορές ηλεκτρονικών, προϊόντων τεχνολογίας και gadget, ανέρχονται στα €125,732 έναντι €107, 517 εκατ., σημειώνοντας αύξηση 16,94%. Ο Νοέμβριος, μήνας του Black Friday, σημείωσε αύξηση 28,7% φέτος σε σχέση με πέρυσι (στα €17, 508 εκατ. φέτος έναντι €13,597 εκατ.) Μικρή αύξηση κατέγραψαν και οι οικιακές συσκευές με τζίρο 11μηνίας +14,68% αυξημένο σε σχέση με τον αντίστοιχο περσινό, και 2,6% τον Νοέμβριον. Σημαντική αύξηση

Η χρυσή πεντάδα

Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι το λιανικό τροφίμων και πιο συγκεκριμένα, οι υπεραγορές αποτελούν σημαντικό πυλώνα της αγοράς, αφού οι καταναλωτές «ακούμπησαν» ούτε λίγο, ούτε πολύ €1,14 δισ., χωρίς να υπολογίζεται ο Δεκέμβριος, ο οποίος είναι ο εμπορικότερος μήνας του χρόνου. Ακολουθούν με τζίρο γύρω στο €1 δισ. οι υπόλοιπες κατηγορίες καταστημάτων, ήτοι ηλεκτρονικών, ένδυσης-υπόδησης, επίπλων και DIY.

Από αυτές τις κατηγορίες, ξεχωρίζει η ένδυση-υπόδηση αφού συγκέντρωσε το 11μηνιο του 2022 αξία πωλήσεων ύψους €430 εκατ. Ο τρίτος υψηλότερος τζίρος φαίνεται να καταγράφεται στην κατηγορία εστιατόρια-μπαρ και Catering με ποσό €637,2 εκατ., ποσό που αποδίδεται στην άρση των περιοριστικών μέτρων και την αύξηση των εξόδων αλλά και των κοινωνικών εκδηλώσεων. Ακολουθούν τα ξενοδοχεία με €468 εκατ. και πέμπτη κατά σειρά είναι η κατηγορία «πρατήρια βενζίνης» με πλαστικό τζίρο περίπου €450 εκατ.

κατέγραψαν οι αγορές επίπλων και DIY με τη χρήση κάρτας. Συγκεκριμένα, ο τζίρος 11μηνίας ανήλθε στα €115, 686 εκατ. φέτος έναντι €89 εκατ. πέρσι, και σημείωσε αύξηση 30%. Αυξημένες κατά 40% ήταν οι πωλήσεις Νοεμβρίου, γεγονός που αποδίδεται και στο Black Friday. Όσον αφορά τα DIY, η αύξηση 11μηνίας ήταν στο 22,19%. Συγκεκριμένα, φέτος ανήλθε στα €192 εκατ. έναντι €157 εκατ. πέρσι. Για τον Νοέμβριο το ποσό ανήλθε στα €20, 7 εκατ. έναντι €16,8 εκατ. το 2021. Μόνο για τον Νοέμβριο η αύξηση ήταν στο 22,72%.

Στην κατηγορία Ένδυση- Υπόδηση καταγράφεται αύξηση, αν και σε χαμηλότερο ποσοστό. Συγκεκριμένα, ο τζίρος για το 11μηνιο του 2022 ήταν €430 εκατ. έναντι €357 εκατ. πέρσι. Μόνο για τον Νοέμβριο, ο τζίρος ανήλθε στα €46,211 εκατ. σε σχέση με €41,297 εκατ. το 2021 (+11,9%).

Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας πενθεί για το θάνατο του Ανδρέα Πολεμίτη

Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας (UNIC) εκφράζει τη βαθιά θλίψη του για τον θάνατο του καθηγητή Ανδρέα Πολεμίτη, ο οποίος διαδραμάτισε κύριο και καταλυτικό ρόλο στην ίδρυση και ανάπτυξη του Πανεπιστημίου και υπήρξε πρωτοπόρος στον τομέα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στην Κύπρο.

Ο καθηγητής Ανδρέας Πολεμίτης απεβίωσε το βράδυ της 15ης Δεκεμβρίου 2022, παραμονή των 80στών γενεθλίων του, έπειτα από μάχη τεσσάρων εβδομάδων με τον

ιό του κορωνοϊού. Το 1981 ο καθηγητής Πολεμίτης ίδρυσε το Indiana Education Center (IEC), το οποίο προσέφερε πτυχιακά προγράμματα μαζί με το University of Indianapolis, βασιζόμενος στο όραμά του για ίδρυση πανεπιστημίου στην Κύπρο. Το IEC αργότερα συγχωνεύτηκε με το Intercollege και στα επόμενα σαράντα χρόνια, μέσα από τον ρόλο του ως ακαδημαϊκός κοσμητόρας του Intercollege και ανώτερος αντιπρύτανης του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, ο καθη-

γητής Πολεμίτης αφιέρωσε τη ζωή του στην ακαδημαϊκή ανάπτυξη της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στην Κύπρο. Ο καθηγητής Ανδρέας Πολεμίτης γεννήθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 1942 στη Λεμεσό. Παρακολούθησε σπουδές στη Διοίκηση Επιχειρήσεων και στα Οικονομικά, σε πτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο στο American University της Βηρυτού και έλαβε τον τίτλο Doctor of Business Administration από το University of Indiana στις ΗΠΑ το 1970. Προτού

ιδρύσει το Indiana Education Center, διετέλεσε διευθυντής του Τμήματος Οικονομικών και Σχεδιασμού στην G. Paraskevaides Ltd και ως Κύριος Σχεδιαστής (Principal Planner) της Διοίκησης Κρατικού Σχεδιασμού (Division of State Planning) της Πολιτείας της Ιντιάνα. Δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, στο Indiana University, στο IUPUI, στο University of Indianapolis και στο Intercollege. Το 2002 το University of Indianapolis τον αναγόρευσε σε επίτιμο Διδάκτορα. Διετέλεσε

πρόεδρος του Κυπριακού Συνδέσμου Επιστημών και ήταν υπότροφος του Fulbright, Fellow του James Edwards και υπότροφος του Eastman Kodak.

Ο καθηγητής Πολεμίτης αφήνει πίσω του σύζυγο, γιο, νύφη, εγγονό και αδερφή. Η κηδεία θα τελεστεί τη Δευτέρα, 19 Δεκεμβρίου, στον Ιερό Ναό Της Του Θεού Σοφίας στον Στρόβολο, Λευκωσία, στις 11:00 π.μ. Θα ακολουθήσει η ταφή στο Κοιμητήριο Αγίου Νικολάου στη Λεμεσό, στις 2:00 μ.μ.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ**

Η νομοθεσία για την ετήσια άδεια μετ’ απολαβών των εργαζομένων

Η ετήσια άδεια συγκαταλέγεται στα βασικά δικαιώματα των εργαζομένων. Δυστυχώς όμως, μεγάλος αριθμός εργαζομένων και μικρότερος εργοδοτών αγνοεί μερικώς ή παντελώς τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας. Τα περίπου 80.000 τηλεφωνήματα που λαμβάνει ετησίως το Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων (ΤΕΣ), του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αποδεικνύουν του λόγου το αληθές. Έχοντας κατά νου την επικρατούσα κατάσταση, κρίνεται αναγκαία μια σύντομη, απλή και κατανοητή περιγραφή των σημαντικών προνοιών των περί Οργάνωσης του Χρόνου

Εργασίας και των περί Ετησίων Αδειών μετ’ Απολαβών Νόμων.

Πρώτα από όλα αναφέρεται ότι η ετήσια άδεια είναι τουλάχιστον 4 εβδομάδες, ανά έτος:

- τουλάχιστον 20 εργάσιμες ημέρες/έτος για πενήνημερη εργασία,
- τουλάχιστον 24 εργάσιμες ημέρες/έτος για εξαήμερη εργασία.

Διευκρινίζεται ότι η/ο κάθε εργαζόμενος/ος έχει δικαίωμα σε ετήσια άδεια, είτε εργάζεται με πλήρη απασχόληση, είτε με μερική, ανεξάρτητα εάν έχει συνάψει σύμβαση αορίστου χρόνου ή σύμβαση για ορισμένο χρονικό διάστημα. Η δικαιούμενη άδεια πιθανόν να δια-

φέρει σε αριθμό η/και ποσό πληρωμής, ανάλογα με τη διάρκεια απασχόλησης η/και τις ώρες εργασίας. Η αύξηση του αριθμού των ετησίων αδειών, από έτος σε έτος (π.χ. το 1ο έτος 20 ημέρες, το 2ο έτος 21 ημέρες...) αφού δεν ρυθμίζεται νομοθετικά, είναι αποτέλεσμα συμφωνίας μεταξύ εργοδότης/η και εργαζομένου/ου ή πολιτικής που εφαρμόζει η κάθε εταιρεία.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι να γνωρίζουν οι δύο πλευρές (εργοδότης/η και εργαζόμενος/ος) ότι η ετήσια άδεια πρέπει να λαμβάνεται εντός του έτους αναφοράς

(η άδεια του 2022, εντός του 2022, η άδεια του 2023, εντός του 2023 κλπ) και να περιλαμβάνει μία συνεχή περίοδο τουλάχιστον εννέα ημερών για να μπορεί η/ο εργαζόμενος/ος να αναπαυθεί από τα καθήκοντα της/του και να έχει χρόνο για ψυχαγωγία.

Έπειτα από συμφωνία των δύο πλευρών, παρέχεται η δυνατότητα συσσώρευσης ετήσιας άδειας, δηλαδή μεταφοράς άδειας από ένα έτος σε άλλο. Ο μέγιστος αριθμός αδειών που μπορεί να συσσωρευθεί είναι ίσος με τον αριθμό των αδειών που δικαιούται η/ο εργαζόμενος/ος για δύο έτη. Παραδείγματος χάριν,

ο εργαζόμενος που δικαιούται 24 ημέρες ετήσιας άδειας, με βάση συμφωνία μπορεί να συσσωρεύσει μέχρι 48 ημέρες άδειας. Σχετική με το θέμα είναι η απόφαση του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών με αρ. 444/2013.

Κατά τον τερματισμό της εργασίας, προκειμένου να μην αποκλειστεί παντελώς η άσκηση από την/τον εργαζόμενη/ο του δικαιώματος σε ετήσια άδεια, η νομοθεσία προβλέπει –μόνο για αυτήν την περίπτωση- την πληρωμή του υπολοίπου της άδειας που δεν λήφθηκε.

Τέλος, επισημαίνεται ότι οι περίοδοι απουσίας εργαζομένου/ου

για λόγους ασθένειας, μητρότητας και γονικής άδειας θεωρούνται ως κανονικές περίοδοι εργασίας για σκοπούς υπολογισμού του δικαιούμενου αριθμού ετησίων αδειών. Με απλά λόγια, ο αριθμός ετησίων αδειών που δικαιούται για παράδειγμα μια εργαζόμενη δεν θα μειωθεί επειδή απουσίαζε από την εργασία της με άδεια μητρότητας.

Πρόσθετες πληροφορίες και τα τηλέφωνα επικοινωνίας του ΤΕΣ, βρίσκονται στην ιστοσελίδα www.mlsi.gov.cy/dlr.

Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων
cchristou@dlr.mlsi.gov.cy

Στενεύει επικίνδυνα ο κλοιός για δανειολήπτες από επιτόκια

Στο 2% έφτασαν τα καταθετικά και στο 2,5% τα δανειστικά μετά τη νέα αύξηση από την ΕΚΤ

Τον ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Την Πέμπτη η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) αποφάσισε μία ακόμη αύξηση των επιτοκίων της. Πλέον, τα καταθετικά επιτόκια διαμορφώνονται στο 2% και τα δανειστικά στο 2,5% με σκοπό να «χτυπήσει» τον πληθωρισμό. «Χτυπώντας» ωστόσο τον πληθωρισμό, «χτυπά» και όσους δανειολήπτες έχουν υπογράψει δανειακές συμβάσεις που συνδέονται με το επιτόκιο Euribor και με το επιτόκιο της ΕΚΤ. Είναι η τέταρτη αύξηση που καταγράφεται από τον Ιούλιο του 2022 και η πίεση στους δανειολήπτες έχει αρχίσει να γίνεται επικίνδυνα αισθητή. Το προηγούμενο διάστημα οι τράπεζες της Κύπρου παρουσιάζονταν καθουσιαστικές και έτοιμες να βοηθήσουν για οποιαδήποτε προβλήματα δημιουργηθούν, η αλήθεια είναι όμως ότι η εξίσωση ολοένα και γίνεται δυσκολότερη. Ο κίνδυνος για τη μη δυνατότητα των δανειοληπτών ν’ ανταποκριθούν στις δανειακές τους υποχρεώσεις είναι ορατός, άρα και η δημιουργία νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων. Όπως είχε εξηγήσει πολύ κατανοητά ο CEO της Τράπεζας Κύπρου στα τελευταία της οικονομικά αποτελέσματα, για 80.000 ευρώ δάνειο με διάρκεια αποπληρωμής τα 15 έτη, για κάθε 1% αύξησης των επιτοκίων ο δανειολήπτης επιβαρύνεται μηνιαίως με 35-40 ευρώ πλέον της δόσης που έδινε. Το άθροισμα μετά τη νέα αύξηση που αποφάσισε η ΕΚΤ ανέρχεται στο 2,5%, καθώς προέβη ως τώρα σε δύο αυξήσεις της τάξης του 0,5% και δύο των 0,75%. Μπορεί να γίνει αντιληπτή η αύξηση λοιπόν για ένα δάνειο των 150.000 ευρώ. Ανέρχεται γύρω στα 150 ευρώ μηνιαίως, η οποία είναι σεβαστά μεγαλύτερο ποσό. Η εξίσωση αναμένεται

Η εξίσωση αναμένεται να γίνει ακόμα πιο δύσκολη, αν υπολογίσουμε ότι μέσα στο 2023 αναμένονται και άλλες περίπου τρεις (3) αυξήσεις, άρα και να αυξηθούν περίπου ακόμα 1 - 1,5%.

να γίνει ακόμα πιο δύσκολη, αν υπολογίσουμε ότι μέσα στο 2023 αναμένονται και άλλες περίπου τρεις (3) αυξήσεις, άρα και να αυξηθούν περίπου ακόμα 1 - 1,5%. Οι τράπεζες από τη μία «τρίβουν τα χέρια τους» για κέρδη, τα οποία έρχονται από τις απαντές αυξήσεις των επιτοκίων, ωστόσο ενδεχομένως θα πρέπει ν’ αρχίσουν να σκέφτονται τρόπους αντίδρασης για ν’ αποφύγουν τη δημιουργία νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων. Ιδίως οι κυπριακές τράπεζες έκαναν 10 χρόνια για να καταφέρουν να αποτινάξουν από πάνω τους τον μεγάλο όγκο των ΜΕΔ που είχαν συσσωρευτεί, με πωλήσεις, διαγραφές και οργανικές μειώσεις. Η εφημερίδα έχει γίνει δέκτης ολοένα

και περισσότερων παραπόνων από δανειολήπτες που αρχίζουν να «ζορίζονται» στην καταβολή της δόσης τους. Πρωτουν πώς μπορούν να προχωρήσουν σε συζητήσεις με τις τράπεζές τους, αλλά σαφώς απάντηση δεν υπάρχει. Οι τράπεζες δυστυχώς δεν λειτουργούν προληπτικά σε αυτά τα ζητήματα και ενδεχομένως να χρειάζεται ένα δάνειο να καθυστερήσει 90 ημέρες για να καλέσουν τους δανειολήπτες «μέσα στην τράπεζα» για να μιλήσουν. Ίσως και οι ίδιες οι τράπεζες θα πρέπει από εδώ και πέρα να ενισχύσουν τα τμήματα των καθυστερήσεων για να υποδεχθούν τον όγκο των δανειοληπτών που θα πρέπει να τύχουν σωστού χειρισμού. Τα λάθη του παρελθόντος ενδε-

χομένως να μην πρέπει να επαναληφθούν για τις κυπριακές τράπεζες, πλέον δεν χωρούν ούτε δικαιολογίες, ενώ συνάμα έχουν αποκτήσει εμπειρία στη διαχείριση τέτοιων καταστάσεων. Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε πως τα προβληματικά δάνεια στην Κύπρο ανέρχονταν το 2013 – 2014 στα 28 και πλέον δισεκατομμύρια ευρώ, και τώρα στα 2,85 δισεκατομμύρια ευρώ.

Κόβουν δάνεια

Μεγάλο ζήτημα δημιουργείται και στην παραχώρηση νέων δανείων μετά από αυτές τις αυξήσεις. Η τράπεζα για να παραχωρήσει ένα δάνειο σε ένα δανειολήπτη έχει μία μεθοδολογία. Για παράδειγμα, αναλόγως του μισθού του και αναλόγως του ποσού που ζητάει για να δανειστεί, εκτιμά πως χρειάζεται ένα «x» ποσό για σίτιση, ένα «ψ» ποσό για ρουχισμό, ένα «ω» ποσό για ιατρικούς σκοπούς και ούτω καθ’ εξής. Όμως, μετά τις διαδοχικές αυξήσεις το ποσό του «αέρα» που μπορεί να έχει ο δανειολήπτης ροκανίζεται, έτσι το σύστημα πιθανώς να μην τον εγκρίνει για δανεισμό τον Ιανουάριο του 2023. Τον Ιανουάριο του 2022 πριν από τις αυξήσεις των επιτοκίων, πιθανώς και να τον ενέκρινε για δανεισμό.

Μικρή αισιοδοξία για Κύπρο

Η Κύπρος είναι από τα λίγα κράτη στην Ευρώπη που αναμένεται να έχει επιβράδυνση του ΑΕΠ στο 2,5% το 2023 και μεγέθυνση 3,1% κατά τα έτη 2024 και 2025. Οι παραπάνω προβλέψεις ενδεχομένως να ενισχύουν τη θέση πως η Κύπρος να μην είναι σε τόσο δυσμενή θέση όσο θα είναι άλλα κράτη, καθώς υπάρχει μια γενικότερη αισιοδοξία για το οικονομικό κλίμα.

Ο Κύπριος έμαθε να χρησιμοποιεί πολύ την κάρτα του

Αυξητική η τάση των συναλλαγών στην Κύπρο με κάρτα. Η τάση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί και τα επόμενα χρόνια ως αποτέλεσμα εμπέδωσης της κάρτας ως καταναλωτική συνήθεια. Τα τελευταία δύο χρόνια ο Κύπριος χρησιμοποιεί αρκετά την κάρτα του για πληρωμή μέσω μηχανημάτων POS, με την αύξηση από το 2020 να ανέρχεται στο 29%. Συγκεκριμένα, από τα 4,8 δισεκατομμύρια σε ευρώ συναλλαγών που έγιναν το 2020, το 2021 ανήλθαν σε 5,3 δισ. ευρώ συναλλαγών, ενώ μέχρι στιγμής έχουν φτάσει το 2022 στα 6,3 δισ. ευρώ συναλλαγών. Σε επίπεδο συναλλαγών σε αριθμούς, το 2020 έγιναν με κάρτες 76,8 εκατομμύρια συναλλαγές, το 2021 αυξήθηκαν σε 98,8 εκατ. συναλλαγές και το 2022 έχουν εκτοξευθεί σε 122 εκατ. συναλλαγές. Τα βήματα προόδου από την πανδημία και μέχρι σήμερα είναι τεράστια, καθώς ενώ το 2020 και το 2021 ήταν «υγιεινομική υποχρέωση» να προχωρεί ο Κύπριος σε πληρωμές με κάρτα, πλέον συνήθισε και έγινε επιλογή του να συνεχίσει. Τα μετρητά ως ένα βαθμό ενίσχυαν τον κίνδυνο της μετάδοσης του ιού και ο καταναλωτής αποφάσισε πως οι ανέπαφες συναλλαγές ήταν η ενδεδειγμένη και πιο ασφαλής μέθοδος πληρωμών. Παράλληλα, το 2021 η χρήση καρτών ως ποσοστό της καταναλωτικής δαπάνης είναι παραπάνω από το μέσο ευρωπαϊκό όρο. Συγκεκριμένα, το 2019 ήταν στο 41%, το 2020 στο 44% και το 2021 στο 53%. Η τάση για το 2022 αναμένεται να είναι σε παρόμοια ποσοστά όπως αυτή του 2022. Τα στοιχεία τα παραχώρησε στο πλαίσιο παρουσίασης της στρατηγικής και του οράματος της Mastercard ο Παναγιώτης Πολύδωρος, Country Manager της Mastercard σε Ελλάδα, Κύπρο και Μάλτα. Προτεραιότητα της εταιρείας είναι όπως διευκρίνισε ο κ. Πολύδωρος η περαιτέρω διεύρυνση του δικτύου αποδοχής καρτών, αναπτύσσοντας την υφιστάμενη υποδομή, αλλά και αναβαθμίζοντας την ποιότητά της.

Μέχρι στιγμής στο τρέχον έτος έχουν φτάσει στα 6,3 δισ. ευρώ συναλλαγών.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Κύπρος — το αύριο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ένα μεγάλο όραμα έγινε πράξη και συνεχίζεται

58 μεταρρυθμιστικές και 75 επενδυτικές δράσεις ύψους €4.2 δις

Δημιουργούμε 11.000 νέες θέσεις εργασίας και επιπλέον 7% οικονομική ανάπτυξη.

cyprus-tomorrow.gov.cy

Σχέδιο Ανακάμψης και Ανθεκτικότητας

Οδηγούμε τη χώρα μας προς:

- ▶ Την πράσινη ανάπτυξη
- ▶ Τον ψηφιακό μετασχηματισμό
- ▶ Ένα ανθεκτικό σύστημα υγείας
- ▶ Μία ανταγωνιστική οικονομία με αποτελεσματικούς θεσμούς
- ▶ Ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα και κοινωνικό κράτος

Γινόμαστε ανθεκτικοί στις προκλήσεις του μέλλοντος.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Ποια δάνεια και υπό ποιες προϋποθέσεις επιδοτούνται

Στεγαστικά ενάλωτων και μικρά επιχειρηματικά με υποθήκη την α΄ κατοικία

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Στεγαστικά αλλά και μικρά επιχειρηματικά δάνεια με υποθήκη την πρώτη κατοικία θα επιδοτηθούν μέσω του προγράμματος στήριξης των ενάλωτων φυσικών προσώπων, στο οποίο συμφώνησαν οι τράπεζες με το υπουργείο Οικονομικών. Με βάση τις λεπτομέρειες του προγράμματος που ανακοίνωσαν χθες οι τέσσερις συστημικές τράπεζες μετά και την προχθεσινή επερισοδιακή σύσκεψη με τον υπουργό Οικονομικών Χρήστο Σταϊκούρα, θα έχει τη μορφή επιδότησης κατά 50% της αυξημένης δόσης του δανείου που προκύπτει λόγω της ανόδου του ευρίβορ, το οποίο μετά και τη νέα αύξηση των επιτοκίων από την ΕΚΤ έχει αναρριχθεί στο 2,1%. Το πρόγραμμα στήριξης της πρώτης κατοικίας θα καλύψει αποκλειστικά ενάλωτα φυσικά πρόσωπα με βάση τα συγκεκριμένα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια που προβλέπει ο νόμος, ο αριθμός των οποίων υπολογίζεται περί τις 30.000. Υπενθυμίζεται ότι προκειμένου ένα φυσικό πρόσωπο να χαρακτηριστεί ενάλωτο: **α)** Το συνολικό εισόδημα δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 7.000 ευρώ για μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενο κατά 3.500 ευρώ για κάθε μέλος του νοικοκυριού και έως του ποσού των 21.000 ευρώ ετησίως, ανεξαρτήτως της σύνθεσης του νοικοκυριού. **β)** Η συνολική φορολογητέα αξία

Το πρόγραμμα στήριξης της πρώτης κατοικίας θα καλύψει περίπου 30.000 ενάλωτα φυσικά πρόσωπα με βάση τα συγκεκριμένα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια.

Η ενίσχυση θα καλύψει το 50% της αύξησης της δόσης του δανείου.

της ακίνητης περιουσίας δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό των 120.000 για μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενο κατά 15.000 ευρώ για κάθε πρόσθετο μέλος και έως του ποσού των 180.000 ευρώ. **γ)** Το συνολικό ύψος των καταθέσεων του νοικοκυριού ή/και η τρέχουσα αξία μετοχών, ομολόγων κ.λπ. δεν πρέπει να

υπερβαίνει τις 7.000 ευρώ για μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενο κατά 3.500 ευρώ (ή 7.000 ευρώ για μονογονεϊκή οικογένεια) για κάθε επιπλέον μέλος του νοικοκυριού. Η επιδότηση θα καλύψει το 50% της αύξησης της δόσης του δανείου. Ετσι, εάν η δόση του στεγαστικού ήταν π.χ. 300 ευρώ και μετά την αύξηση του ευρίβορ ανέλθει στα 360 ευρώ, οι τράπεζες θα καλύψουν τα 30 ευρώ. Ανάλογα, αν μετά τις νέες αυξήσεις επιτοκίων η δόση γίνει 400 ευρώ, οι τράπεζες θα καλύψουν τα 50 ευρώ. Το πρόγραμμα καλύπτει οριζόντια όλες τις τράπεζες, συστημικές και μη, αλλά και όλα τα δάνεια που

έχουν μεταβιβαστεί σε funds και οι δανειολήπτες πληρούν τα παραπάνω κριτήρια.

Η επιδότηση θα ξεκινήσει από τις αρχές του 2023, αλλά θα καλύψει αναδρομικά και τις προηγούμενες αυξήσεις που έχουν γίνει από τον περασμένο Ιούλιο, οπότε και ξεκίνησε η άνοδος του ευρίβορ, και θα αφορά όλα τα δάνεια με υποθήκη την πρώτη κατοικία που έχουν κυμαίνονμενο επιτόκιο.

Ο μηχανισμός για την έναρξη καταβολής της επιδότησης θα «πατήσει» στην πλατφόρμα του προγράμματος «Γέφυρα», που λειτουργεί στην Ειδική Γραμμεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους. Οι δανειολήπτες που πληρούν τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια ώστε να χαρακτηριστούν ενάλωτοι θα μπαίνουν στην πλατφόρμα που θα ανοίξει γι' αυτόν τον σκοπό και θα κάνουν αίτηση για να λάβουν την επιδότηση. Το ποσό της επιδότησης θα πιστώνεται σε ειδικό λογαριασμό. Η δόση όμως που θα πληρώνουν στην τράπεζα θα είναι αυτή που προκύπτει με βάση τη δανειακή τους σύμβαση και δεν θα είναι μειωμένη. Αρα θα πρόκειται για επιδότηση με τη μορφή επιστροφής του ποσού στον λογαριασμό του δανειολήπτη. Αντίστοιχα, το ποσό της επιδότησης θα συγκεντρωθεί από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες σε ένα κοινό ταμείο με τη μορφή ενός κουμπιού, μέσω του οποίου θα πιστώνονται από την ΕΓΔΙΧ τα ποσά στους δικαιούχους.

Τι υποστηρίζουν οι τράπεζες για χρεώσεις και επιτόκια καταθέσεων

Στην ανακοίνωσή τους οι τράπεζες κάνουν εκτενή αναφορά στο θέμα των επιτοκίων καταθέσεων που αποτέλεσε αντικείμενο αντιπαράθεσης με τον Χρήστο Σταϊκούρα, σημειώνοντας ότι «κάθε τράπεζα χωριστά και με βάση την εμπορική της στρατηγική δεσμεύτηκε ότι αναθεωρεί διαρκώς την πολιτική επιτοκίων, με αποτέλεσμα να έχει εκκινήσει η διαδικασία κάλυψης της απόκλισης που καταγράφηκε το τελευταίο δίμηνο, απόρροια της μεγαλύτερης ταχύτητας προσαρμογής των ευρωπαϊκών τραπεζών από τα αρνητικά επιτόκια των προηγούμενων ετών. Ήδη στους Έλληνες καταθέτες προσφέρεται μια σειρά επιλογών που συνδυάζουν ασφάλεια και αποδόσεις», επισημαίνουν οι τράπεζες, αναφέροντας, για παράδειγμα, ότι «προθεσμιακές καταθέσεις διάρκειας ίσως ή μεγαλύτερης των 12 μηνών έχουν ετήσιες αποδόσεις, ανάλογα με την τράπεζα και ανάλογα με το ποσό, που φτάνουν ή υπερβαίνουν το 0,80%».

Κάθε τράπεζα, διακριτά και ανεξάρτητα, θα συνεχίσει να αναπροσαρμόζει τα επιτόκια καταθέσεων της, λαμβάνοντας υπόψη της τις σχετικές αποφάσεις της ΕΚΤ, τις εσωτερικές πολιτικές της και τις ευρύτερες συνθήκες στην αγορά χρήματος. Στην ίδια ανακοίνωση οι τράπεζες επιχειρηματολογούν υπέρ της πολιτικής συγκράτησης των επιτοκίων σε θετικό έδαφος όλα τα προηγούμενα χρόνια, όταν το ευρίβορ ήταν σε αρνητικό έδαφος. Σε αντίθεση με τις ευρωπαϊκές που επέβαλαν αρνητικά

επιτόκια στους καταθέτες τους εκείνη την περίοδο, οι ελληνικές τράπεζες δεν πέρασαν αυτή τη μείωση στα επιτόκια των καταθετών τους και σύμφωνα με τους υπολογισμούς τους το όφελος για τους Έλληνες αποταμιευτές τα προηγούμενα 2,5 χρόνια ήταν 300 εκατ. ευρώ.

Σε ό,τι αφορά τις τραπεζικές χρεώσεις, οι τράπεζες προβάλλουν την πρόωθηση των άμεσων πληρωμών μέσω της υπηρεσίας IRIS που έχει δημιουργηθεί από τις τράπεζες και τη ΔΙΑΣ, η οποία

«Οι προθεσμιακές καταθέσεις 12 ή περισσότερων μηνών έχουν ετήσιες αποδόσεις που φτάνουν ή υπερβαίνουν το 0,80%».

επιτρέπει τη μεταφορά ποσών έως 500 ευρώ ημερησίως από μια τράπεζα σε άλλη με μηδενικό ή πολύ μικρό κόστος, της τάξης π.χ. των 50 λεπτών ανά συναλλαγή.

Η υπηρεσία IRIS λειτουργεί για τη μεταφορά χρημάτων μεταξύ φυσικών προσώπων, την πληρωμή των αγορών που πραγματοποιούνται σε ηλεκτρονικό κατάστημα με χρέωση του λογαριασμού πληρωμών μέσω του e-banking της συνεργαζόμενης τράπεζας, αλλά και τις πληρωμές προς επαγγελματίες.

Σε λογαριασμούς, ενοίκια και φόρους το 70% του μηνιαίου εισοδήματος

Λογαριασμοί, ενοίκια και φόροι. Εκεί κατευθύνεται σχεδόν το 70% του εισοδήματος των καταναλωτών, με τις δαπάνες για πληρωμές λογαριασμών να αποτελούν με διαφορά τη μεγαλύτερη δαπάνη ως ποσοστό του εισοδήματός τους. Παράλληλα, χαμηλές παραμένουν οι προσδοκίες τους για το επόμενο διάστημα, με σχεδόν έναν στους δύο να αναμένει το πρώτο 6μηνο του 2023 αύξηση των δαπανών για πληρωμές λογαριασμών, αλλά και για αγορές προϊόντων. Σύμφωνα με την εξαμηνιαία έρευνα καταναλωτικού κλίματος λιανεμπορίου του ΣΕΛΠΕ, που υλοποιήθηκε με την υποστήριξη του εργαστηρίου Elitun του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών με δείγμα 1.500 καταναλωτών, οι δαπάνες για λογαριασμούς (ΔΕΚΟ) αντιπροσώπευαν τον Νοέμβριο του 2022 το 33% του εισοδήματος, έναντι 30% τον περυσινό Δεκέμβριο και 25% τον Δεκέμβριο του 2020.

Οι δαπάνες για αγορές προϊόντων αντιπροσώπευουν το 29% του εισοδήματος, ενώ οι δαπάνες για τα ενοίκια το 17% από 15% τον περυσινό Δεκέμβριο. Μειωμένες ωστόσο είναι οι δαπάνες για την πληρωμή φόρων (18% από 20% τον περυσινό Δεκέμβριο).

Χαμηλά επίσης παγώνεται ο δείκτης καταναλωτικού κλίματος τον τελευταίο χρόνο, καθώς τον Νοέμβριο του 2022 αυτός διαμορφώθηκε στο -61, χαμηλότερα δηλαδή σε σχέση με τον Οκτώβριο του 2019, που είναι μήνας βάσης. Ωστόσο, παρουσιάζει βελτίωση σε σχέση με τον Ιούνιο του 2022 (-64), αν και παραμένει σε σημαντικά χαμηλά επίπεδα. Σε γενικές γραμμές οι καταναλωτές δεν θεωρούν ότι είναι μια καλή περίοδος για να κάνουν αγορές, εκτιμώντας μάλιστα πως είναι ίσως η χειρότερη τα τελευταία τρία χρόνια για να πραγματοποιήσουν μεγάλες αγορές για το σπίτι (όπως

Οι δαπάνες για λογαριασμούς (ΔΕΚΟ) αντιπροσώπευαν τον Νοέμβριο του 2022 το 33% του εισοδήματος, έναντι 30% τον περυσινό Δεκέμβριο και 25% τον Δεκέμβριο του 2020.

Το 55% των καταναλωτών θεωρεί ότι το πρώτο εξάμηνο του 2023 οι δαπάνες για λογαριασμούς κοινής ωφελείας θα είναι αυξημένες.

έπιπλα, μεγάλες ηλεκτρικές συσκευές κ.λπ.).

Αντίθετα, αναμένουν αύξηση δαπανών για την κάλυψη βασικών αναγκών το επόμενο εξάμηνο, ενώ εκτιμούν πως θα περικόψουν δαπάνες για υπηρεσίες και διασκέδαση. Οι πληθωριστικές πιέσεις και το κύμα ακρίβειας έχει μειώσει τον τελευταίο χρόνο τις προσδοκίες των καταναλωτών, οι οποίοι από τη μια βλέπουν να ξοδεύουν περισσότερα για την κάλυψη των

αναγκών τους και από την άλλη να συρρικνώνουν τα έξοδά τους για διασκέδαση. Όπως αποτυπώνουν ευρήματα της έρευνας, το 55% θεωρεί ότι το πρώτο εξάμηνο του 2023 οι δαπάνες για λογαριασμούς κοινής ωφελείας θα είναι αυξημένες, ενώ μόλις το 17% έχει αντίθετη άποψη. Σχεδόν ένας στους δύο καταναλωτές, ήτοι το 48%, αναμένει αύξηση των δαπανών για αγορές προϊόντων κατά το ίδιο διάστημα, με ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 18% να εκτιμά πως αυτές θα μειωθούν. Μειωμένες αναμένει το 40% να είναι οι δαπάνες για υπηρεσίες (εστίαση, εισιτήρια), με σχεδόν δύο στους δέκα να θεωρούν πως αυτές θα αυξηθούν. Σχετικά ουδέτερη είναι η μέτρηση σε σχέση με τη φορολογία, για την οποία το 72% εκτιμά ότι θα μείνει αμετάβλητη, το 11% ότι θα παρουσιάσει μείωση και το 17% αύξηση.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΗ

Πιθανή η αλλαγή κατοικίας στο μέλλον για το 22% των Ελλήνων

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Θετικά για τη μελλοντική πορεία της ζήτησης στην ελληνική αγορά κατοικίας είναι τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την έρευνα που πραγματοποίησε ο όμιλος μεσιτικών γραφείων RE/MAX Europe, με τη συμμετοχή και της RE/MAX Ελλάς. Σύμφωνα με τα ευρήματα, πάνω από ένας στους πέντε Έλληνες (22%) που συμμετείχαν στην έρευνα δηλώνει πολύ πιθανό να αλλάξει κατοικία στο μέλλον, ποσοστό αρκετά υψηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό. Μάλιστα, το 55% εκφράζει την επιθυμία να μετακομίσει εντός των επόμενων πέντε ετών, ενώ το 17% αναφέρει την ίδια πρόθεση, αλλά σε πολύ πιο σύντομο χρονικό διάστημα και δη εντός των προσεχών 12 μηνών. Σημειωτέον δε ότι το αντίστοιχο ποσοστό στην Ευρώπη (12 μήνες) δεν ξεπερνάει το 0,8%.

Παράλληλα, μεταξύ εκείνων που δηλώνουν ότι επιθυμούν να μετακομίσουν μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια, το 46% δηλώνει ότι θα προβεί σε αγορά ακινήτου και το 34% σε μακροχρόνια ενοικίαση. Συγκριτικά με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους, στην επιλογή του ενοικίου μακροπρόθεσμης διάρκειας καταφεύγουν δύο φορές περισσότερο οι Έλληνες και μόνο το 20% ενδιάφερείται για αγορά σπιτιού σε σύγκριση με το 34% των Ευρωπαίων. Αξιοσημείωτο είναι επίσης πως το 20% των Ελλήνων που συμμετείχε στην έρευνα δήλωσε ότι σκέφτεται να μετακινηθεί ή να αγοράσει ακίνητο σε άλλη χώρα, με τις δύο βασικές χώρες προορισμού να είναι η Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Όσον αφορά τους κυριότερους λόγους για μετακίνηση και αλλαγή κατοικίας, οι τρεις βασικότεροι είναι η αλλαγή τρόπου ζωής (32%), η επιθυμία

Το 17% των ερωτηθέντων λέει ότι σχεδιάζει να μετακομίσει μέσα στους επόμενους δώδεκα μήνες.

Το 46% δηλώνει ότι θα προβεί σε αγορά ακινήτου και το 34% σε μακροχρόνια ενοικίαση.

για περισσότερο χώρο (29%) και η αλλαγή στην προσωπική κατάσταση (23%). Στον αντίποδα, στους παράγοντες που εμποδίζουν τη μετεγκατάσταση σε ένα άλλο ακίνητο συγκαταλέγονται το αυξημένο κόστος ζωής (30,7%) και η αλλαγή στην οικονομική κατάσταση (29,2%). Πάντως, το αυξανόμενο κόστος ζωής είναι στο επίκεντρο προβληματισμού πολλών υποψηφίων αγοραστών ακινήτων. Στην υπό-

λοιπη Ευρώπη το αυξημένο κόστος είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας, ενώ ακολουθούν η αλλαγή στην προσωπική κατάσταση (23%), η αλλαγή στον τρόπο ζωής (23%) και η επιθυμία για περισσότερο χώρο (22%).

Παράλληλα, στην Ελλάδα η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα (63,2%) δήλωσε πως προτιμάει την πόλη από τη ζωή στην περιφέρεια, ενώ αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως εκείνοι που ήδη κατοικούν σε κάποιο αστικό κέντρο επιθυμούν να παραμείνουν εκεί λόγω της πρόσβασης σε υγειονομική περίθαλψη, των καλύτερων υποδομών και των περισσότερων ευκαιριών για εργασία. Μεγαλύτερο ποσοστό καταγράφεται μόνο σε Πολωνία και Ισραήλ.

Σε εφαρμογή ο «κόφτης» για τις παροχές στους ανέργους

Υπό ποιες προϋποθέσεις θα χορηγούνται, σε ισχύ και το επίδομα εργασίας

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Σε νέα εποχή εισέρχεται η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ - τ. ΟΑΕΔ), καθώς μετά την ψήφιση του σχετικού νόμου υπεγράφησαν οι σχετικές υπουργικές αποφάσεις και ανοίγει ο δρόμος για την ενεργοποίηση της δυνατότητας δι-αγραφής ανέργων από τα μπ-τρώα, την καταβολή παροχών (πλην επιδόματος ανεργίας) με εισοδηματικά κριτήρια και τη χορήγηση επιδόματος εργα-σίας, αλλά και εφάπαξ ποσού 300 ευρώ στους μακροχρόνια ανέργους.

Αρχικά, το υφιστάμενο μπ-τρώο ανέργων του ΟΑΕΔ ει-σέρχεται αυτόματα και χωρίς να απαιτηθεί κάποια ενέργεια από τους ανέργους, σε νέο ψη-φιακό περιβάλλον από 1ης Ια-νουαρίου 2023. Το ψηφιακό αυτό μπτρώο θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, βιογραφι-κό σημείωμα και επάγγελμα ή επαγγέλματα που αναζητού-νται, πληροφορίες για την ύπαρξη ή μη ατομικού σχε-δίου δράσης, καθώς και για τις προτάσεις που έγιναν από τη ΔΥΠΑ για κατάλληλες θέ-σεις εργασίας.

Αντίστοιχα, η κάρτα ανεργ-ίας που υφίσταται σήμερα σε έντυπη μορφή καταργείται και αντικαθίσταται από την ψηφιακή κάρτα ΔΥΠΑ. Μέ-χρι το τέλος του έτους η ψη-φιακή κάρτα ΔΥΠΑ θα είναι διαθέσιμη για ενεργοποίηση στο «πορτοφόλι» (wallet) του gov.gr (όπως η ταυτότητα και

Παροχές ΜΕ εισοδηματικά κριτήρια

Ειδικό βοήθημα μετά τη λήξη της τακτικής επιδότησης ανεργίαςΕιδικό βοήθημα έπειτα από 3μηνη παραμονή στο μπτρώο ανέργωνΜπόνους μακροχρόνια ανέργων 300 €Προγράμματα Κοινωνικού ΤουρισμούΚατασκηνωτικό πρόγραμμαΠρόγραμμα επιταγών θεάματοςΠρόγραμμα επιταγών αγοράς βιβλίωνΔωρεάν μετακίνηση στα Μέσα Μαζικής ΜεταφοράςΕιδικό βοήθημα διακοπής των εργασιών της επιχείρησης/επίσχεσης	Βοήθημα αποφυλακισμένωνΙατροφαρμακευτική περίθαλψη ανέργων έως 29 ετών*Παροχές ασθένειας σε είδος στους ανέργους 29-55 ετών*Παροχές ασθένειας σε είδος στους μακροχρόνια ανέργους, 55 ετών και άνω*Προαιρετική ασφάλιση μακροχρόνιων ανέργων για θεμελίωση συνταξιοδοτι-κού δικαιώματος λόγω γήρατοςΜοριοδότηση σε προγράμματα κοινωνωφελούς χαρακτήραΕλεύθερη είσοδος σε αρχαιολογικούς χώρους/μουσεία

* Ισχύει η νομοθεσία για πρόσβαση στο σύστημα Υγείας

Παροχές ΧΩΡΙΣ εισοδηματικά κριτήρια

Επίδομα ανεργίαςΔυνατότητα συμμετοχής σε ενεργητικές πολιτικές (απασχόληση, κατάρτιση, συμβουλευτική)	Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

η άδεια οδήγησης). Η κάρτα θα είναι διασυνδεδεμένη με το ψηφιακό μπτρώο.

Όσο για το ψηφιακό ατο-μικό σχέδιο δράσης, θα κα-ταρτίζεται από τον εργασιακό σύμβουλο της ΔΥΠΑ, σε συ-νεργασία με τον αναζητούντα εργασία και θα περιλαμβάνει το επαγγελματικό προφίλ και τους επαγγελματικούς στό-χους του ανέργου.

Για όσους είναι εγγεγραμ-μένοι στο ψηφιακό μπτρώο ΔΥΠΑ για χρονικό διάστημα άνω των 12 μηνών, τα βοη-

θήματα, παροχές και διευκο-λύνσεις που έχει θεσπίσει η πολιτεία θα καταβάλλονται με βάση τα εισοδηματικά κριτήρια που εφαρμόζονται για τη χορήγηση του επιδό-ματος θέρμανσης, τα οποία είναι: οικογενειακό εισόδη-μα έως 16.000 ευρώ για άγα-μους, σε κατάσταση χηρείας, εν διαστάσει. Οικογενειακό ει-σόδημα έως 24.000 ευρώ για έγγαμους ή μέλη συμφώνου συμβίωσης προσauξανόμε-νο κατά 3.000 ευρώ για κάθε παιδί. Οικογενειακό εισόδημα

έως 27.000 ευρώ για μονογο-νεϊκές, συν επιπλέον 3.000 ευρώ για κάθε παιδί μετά το πρώτο.

Η εγγραφή στο ψηφιακό μπτρώο συνεπάγεται αμοιβαι-ες υποχρεώσεις για τη ΔΥΠΑ (επιδόματα, προγράμματα κα-τάρτισης, εύρεση θέσεων εργ-ασίας κ.λπ.), αλλά και για τον άνεργο, με βασικότερα την ενεργή αναζήτηση εργασίας, τη συμμετοχή στα προγράμ-ματα κατάρτισης και αποδο-χή θέσεων εργασίας που του προτείνονται. Ετσι, πλέον, η άρνηση τριών κατάλληλων θέ-σεων εργασίας (που αντιστοι-χούν στην επαγγελματική ει-δικότητα, στις γνώσεις, στους επαγγελματικούς στόχους και τον τόπο μόνιμης κατοικίας του) συνεπάγεται διαγραφή από το ψηφιακό μπτρώο για δύο χρόνια. Η άρνηση συμ-μετοχής σε δράση κατάρτι-σης συνεπάγεται διαγραφή από το ψηφιακό μπτρώο για έξι μήνες. Και στις δύο περι-πτώσεις διακόπτονται και οι όποιες άλλες παροχές.

Τέλος, σε ισχύ τίθεται και το «επίδομα εργασίας», ίσο με το 50% του επιδόματος - βο-νηθήματος ανεργίας και κατα-βάλλεται σε όσους βρίσκουν δουλειά εντός του διαστήμα-τος επιδότησης και για όσο διάστημα απομένει μέχρι τη λήξη του. Επίσης, χορηγείται εφάπαξ ποσό 300 ευρώ στους μακροχρόνια ανέργους (εγγε-γραμμένους για 5+ έτη) που καταρτίζουν ψηφιακό ατομι-κό σχέδιο δράσης.

Διετής συλλογική σύμβαση στα ξενοδοχεία με αυξήσεις 10,5%

Διετή κλαδική συλλογική σύμ-βαση εργασίας υπέγραψαν χθες οι εκπρόσωποι των ξενοδοχοϋ-παλλήλων (ΠΟΕΤ) με την ομο-σπονδία των εργοδοτών (ΠΟΕ), με σωρευτικές αυξήσεις της τά-ξης του 10,5%. Η πρώτη δόση της αύξησης, 5,5%, θα ισχύει για τους μισθούς από 1ης Ιανου-αρίου 2023, με αποτέλεσμα οι βασικοί μισθοί να κυμαίνονται μεταξύ 835 και 911 ευρώ, ενώ η δεύτερη, ύψους 5% θα ισχύ-σει από 1ης Ιανουαρίου 2024.

Σύμφωνα με τις δύο πλευρές, η νέα κλαδική σύμβαση προβλέ-πει:

- Ενταξη των εργαζομένων από γραφεία ευρέσεως εργασίας (ερ-γολαβικά) στους όρους αμοιβής της Συλλογικής Σύμβασης Ερ-γασίας.
- Ενταξη δύο νέων ειδικοτή-των στη σύμβαση, αυτή του αποθηκάριου στην κατηγορία Α΄ και αυτή του «κόπτη κρεά-των» στην κατηγορία Β΄.
- Διατήρηση όλων των θεσμι-κών όρων και επιδομάτων που προβλέπονται από παλαιότερες συλλογικές ρυθμίσεις.
- Επιμήκυνση του χρονικού ορίου απασχόλησης ημερών ανάπαυσης στα εποχικά ξενο-δοχεία με πρόσθετη αμοιβή και ασφάλιση από 15 Μαΐου έως 15 Οκτωβρίου, απαραίτητη προϋ-πόθεση η επαναπρόσληψη του προσωπικού από 15 Μαΐου και όχι από 10 Ιουνίου.
- Οι εργαζόμενοι στα μικρά ξε-νοδοχεία –έως 20 δωματίων και κατηγορίας έως 3 αστεριών– θα αμειβόνται στα επίπεδα των εργ-αζομένων στα ενοικιαζόμενα δωμάτια.

Να σημειωθεί ότι η ισχύου-

σα κλαδική συλλογική σύμβαση των εργαζομένων σε τουρισμό και επισιτισμό, που λήγει στο τέλος του χρόνου, έχει κηρυ-χθεί υποχρεωτική με απόφαση του υπουργού Εργασίας Κωστή Χατζηδάκη. Αυτό στην πράξη έχει ως αποτέλεσμα ακόμη και ξενοδοχεία που δεν είναι μέλη της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ξενοδόχων να υποχρεούνται να την εφαρμόζουν και να καταβάλ-λουν τους μισθούς που ορίζει η σύμβαση, δηλαδή από 792 έως 863 ευρώ. Πλέον, οι νέοι εισαγω-

Η πρώτη δόση της αύ-ξησης, 5,5%, θα ισχύει για τους μισθούς από 1ης Ιανουαρίου.

γικοί μισθοί των ξενοδοχοϋπαλ-λήλων, από την 1η Ιανουαρίου 2023 μετά την αύξηση 5,5% δι-αμορφώνονται από 835 έως 911 ευρώ και στη συνέχεια προστίθε-νται το επίδομα γάμου 10%, το επίδομα σχολής και η προϋπη-ρεσία. Δηλαδή ο μεικτός μισθός για έναν υπάλληλο ξενοδοχείου με 10 χρόνια προϋπηρεσία ανέρ-χεται σε περίπου 1.200 ευρώ.

Βέβαια, για να είναι υποχρε-ωτική σε όλα τα ξενοδοχεία που δραστηριοποιούνται στη χώρα και να καλύπτει το σύνολο των 120.000 εργαζομένων - ξενοδο-χοϋπαλλήλων, θα πρέπει, μετά τη συμφωνία μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων, το υπουργείο Εργασίας να κηρύξει τη νέα διε-τή κλαδική συλλογική σύμβαση ως γενικής υποχρεωτική.

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

PIK1

ΠΟΙΟΣ ΡΩΤΑ

Τηλεπαιχνίδι γνώσεων που μας κρατά συντροφιά καθημερινά στο PIK!

Δύο ομάδες, τέσσερις παίκτες, πολλήs ανατροπές και πλούσια δώρα. Ένα διασκεδαστικό και συνάμα επιμορφωτικό τηλεπαιχνίδι με ερωτήσεις, οι οποίες υποβάλλονται από άτομα που βρίσκονται σε διάφορα μέρη εκτός στούντιο. Οι παίκτες καλούνται ν΄ απαντήσουν στις ερωτήσεις προσπαθώντας να μαντέψουν ποιος απ΄ όλους θα κάνει την πιο εύκολη ερώτηση!

Ένα τηλεπαιχνίδι που σημειώνει διεθνή επιτυχία ήρθε φέτος στην κυπριακή τηλεόραση για να μας προσφέρει γνώσεις, αλλήλ και στιγμές διασκέδασης!

Παρουσίαση
Άντρη Καραντώνη

Καθημερινά
7.00 μ.μ.
PIK 1

ΜΗΝΥΜΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΠΑΦΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Αδελφοί μου,

η υποβολή της υποψηφιότητάς μου για τις Αρχιεπισκοπικές εκλογές αποτελεί την έκφραση του ηθικού μου χρέους απέναντι στην Ορθοδοξία, την Κύπρο και τον λαό μας.

Το μήνυμα που καθορίζει την απόφασή μου αυτή έγκειται στο αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι η Εκκλησία είναι το καταφύγιο όλων μας. Η Εκκλησία είναι η ασπίδα για την Κύπρο, τον Ελληνισμό και την Ορθοδοξία και γι΄ αυτόν τον λόγο οφείλουμε να τη διαφυλάδουμε, να την ενδυναμώσουμε και να την προασπίσουμε. Έχουμε αυτό το χρέος ιδιαίτερα σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς των δοκιμασιών και των κρίσεων, που ταλανίζουν ολόκληρο τον κόσμο, και τη μικρή μας Πατρίδα, που υποφέρει κάτω από την μπότα του Αττίλα για 48 ολόκληρα χρόνια. Γι΄ αυτό και θα αγωνιστώ με όλες μου τις δυνάμεις για τη διατήρηση του Ελληνισμού και της Ορθοδοξίας στην Πατρίδας μας! Αυτόν, άλλωστε, τον σωστικό ρόλο διαδραμάτισε με επιτυχία κατά τους οκτώ ασέληνους αιώνες της σκλαβιάς και της οδύνης. Και αυτή κράτησε το φρόνημα του λαού μας ελπιδοφόρο και υψηλό.

Αυτός είναι ο πηγάς του δικού μου οράματος και αυτή θα είναι η προμετωπίδα, βάσει της οποίας θα εργαστούμε αναδεικνύοντας, αφενός τον οικουμενικό χαρακτήρα της Ορθοδοξίας και αφετέρου τον ενεργό ρόλο και την επαγρύπνηση που οφείλει να έχει η Εκκλησία στην πνευματική, εθνική και υλική υποστήριξη προς το ποίμνιό μας.

Το όραμά μου για την Ορθόδοξη Εκκλησία της Κύπρου εκφράζεται μέσα από τις αξίες που ενσπνερνίζομαι και προάγω με τον βίο μου όλα τα χρόνια της πορείας μου, σε συνάρτηση με έναν δομημένο προγραμματισμό που θα διασφαλίζει τον ρόλο της Εκκλησίας δίπλα στον Άνθρωπο, του οποίου οι πνευματικές αναζητήσεις, οι προβληματισμοί και οι ανάγκες παραμένουν σταθερές διαχρονικά.

Η επιστήμη και η τεχνολογική εξέλιξη συνέβαλαν καθοριστικά στην πρόοδο του ανθρώπινου πολιτισμού και υπό αυτό το πρίσμα της συνεχούς εξέλιξης και των διαρκών μεταβολών η Εκκλησία καλείται να δώσει σαφείς απαντήσεις στα διλήμματα και ερωτήματα που συνεχώς ανακύπτουν.

Στο πλαίσιο αυτό των δεδομένων πρωταρχική μου επιδίωξη αποτελεί η διατήρηση της παράδοσης της Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Κύπρου μας, η οποία είναι μακραίωνη και σημαντική λόγω της γεωγραφικής της θέσεως, που την κατέστησε από τα πρώιμα χρόνια της χριστιανικής διδασκαλίας, ως ένα κέντρο Χριστιανισμού και ένα εφελτήριο διάδοσης του λόγου του Ευαγγελίου. Η παράδοση αυτή μπορεί να επαναφέρει την Εκκλησία μας σε αρχές και καρποφόρες πρακτικές προσέγγισης του ανθρώπου, πάντοτε μέσα στα πλαίσια του απόλυτου σεβασμού της ελευθερίας του.

Οφείλουμε ως Εκκλησία να αναλάβουμε τις ευθύνες μας, έναντι του εθνικού μας θέματος. Επιβάλλεται να πρωτοστατήσουμε για την ηθική και εθνική θωράκιση του λαού μας και όλοι ενωμένοι να αγωνιστούμε σθεναρά, για να αποτρέψουμε τους τουρκικούς σχεδιασμούς, να ελευθερώσουμε την κατεχόμενη Πατρίδα μας από τις ορδές του βάρβαρου κατακτητή, για να εξασφαλίσουμε τη συνέχιση της εθνικής μας παρουσίας στην Κύπρο.

Οφείλουμε, ακόμη, να εγκύψουμε, με πνεύμα ταπεινοφροσύνης και μαθητείας, στην Αγία Γραφή, και μέσα από τα θεόπνευστα κείμενά της, να εξαγάγουμε τα συμπεράσματά μας για τους σύγχρονους προβληματισμούς της κοινωνίας, διαφωτίζοντας το ποίμνιό μας μέσω των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, σε βασικότερα θέματα που αναφέρονται ενώπιόν μας, όπως τα ποικίλα θέματα της βιοηθικής.

Μέσω της υποψηφιότητάς μου φιλοδοξώ να συνεχίσω και να ενισχύσω το σημαντικό φιλανθρωπικό έργο της Εκκλησίας, ακολουθώντας το ζηλευτό και αξιόλογο έργο που άφησε ως παρακαταθήκη ο μακαριστός Αρχιεπίσκοπός μας Χρυσόστομος ο Β΄, ο οποίος πρωτοστάτησε για τη στήριξη των ανθρώπων του τόπου μας.

Βασικός μου στόχος είναι να συνεισφέρουμε με κάθε μέσο στην ανακούφιση των νέων και των φοιτητών μας, παρέχοντας λύσεις που αφορούν στην αξιοπρεπή διαβίωση και τη στέγασή τους. Η Εκκλησία στηρίζεται στους νέους ανθρώπους και τη διάπλασή τους για να μπορέσει η παράδοση, τα ήθη και τα έθιμά μας να συνεχιστούν.

Όραμά μου είναι να διοικήσω δίκαια και αποτελεσματικά την Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Κύπρου και να συνεργαστώ ομοθυμωs τόσο με την εκκλησιαστική μας ηγεσία όσο και με την πολιτική για τα απαραίτητα δίκαια του λαού μας και για να παραμείνει ο Ελληνισμός στον χώρο αυτό που ζει και αναπτύσσει τον ελληνοχριστιανικό του πολιτισμό από τα βάθη της ιστορίας του.

Η Κύπρος έχει ανάγκη ενός εκκλησιαστικού ηγέτη που να συνενώνει και να αγκαλιάζει όλους τους ανθρώπους. Η κοινωνία έχει ανάγκη το πολυδιάστατο έργο της Εκκλησίας και έναν θρησκευτικό ηγέτη που να ενδυναμώνει τον πνευματικό της λόγο, να διευρύνει τη στήριξη της στις ευπαθείς ομάδες, στους νέους και στις νέες και να αποτελεί ένα σταθερό παράγοντα κοινωνικής ισορροπίας.

Οι Αρχιεπισκοπικές Εκλογές είναι μια ιστορική στιγμή μεγάλης ευθύνης που καθορίζει εν πολλοίς το μέλλον της Εκκλησίας μας και της Πατρίδας μας. Για τον λόγο αυτό πρέπει να προσέλθουμε στις κλίπες μετά από έντονη προσευχή και με αίσθημα υψηλής εκκλησιαστικής ευθύνης για να ψηφίσουμε Εκείνον που η χριστιανική μας συνείδηση μάς επιβάλλει.

Σας χαιρετώ με τα αισθήματα της εν Κυρίω αγάπης μου ευχόμενος ολοψύχως ό,τι βέλτιστο στη ζωή σας, στην οικογένειά σας, στην Εκκλησία μας και στην Πατρίδα μας.

Μετ΄ ευχών εγκαρδίων
Ο Μητροπολίτης Πάφου Γεώργιος

Διευκολύνσεις για τους συνεπείς οφειλέτες του ελληνικού Δημοσίου

Σε εφαρμογή ο προοδευτικά ακατάσχετος λογαριασμός από την επόμενη χρονιά

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Την ενεργοποίηση του προοδευτικά ακατάσχετου λογαριασμού το 2023 για τους συνεπείς οφειλότες του Δημοσίου σχεδιάζει το υπουργείο Οικονομικών και η ΑΑΔΕ, ενώ την ίδια στιγμή βελτιώνονται οι όροι χορήγησης της φορολογικής ενημερότητας για τους φορολογούμενους με ρυθμισμένες οφειλές προς την εφορία.

Στόχος του οικονομικού επιτελείου και της φορολογικής διοίκησης είναι η στήριξη όσων αποπληρώνουν εγκαίρως τις οφειλές τους προς το Δημόσιο, καθώς και οι ταχύτερες επιστροφές φόρων για όσους δεν έχουν χρέη. Μάλιστα, σύμφωνα με στέλεχος της φορολογικής διοίκησης, φέτος καταγράφεται ρεκόρ τόσο των αιτήσεων όσο και των αιτούμενων ποσών για επιστροφές φόρων. Μάλιστα, οι επιστροφές φόρων έχουν ξεπεράσει μέχρι στιγμής τον στόχο που θέτει ο προϋπολογισμός. Όπως προκύπτει από το επικείμενο σχέδιο της φορολογικής διοίκησης για το επόμενο έτος, θα ενεργοποιηθεί ο προοδευτικά ακατάσχετος λογαριασμός, αφού προηγουμένως επιλυθούν διάφορα προβλήματα που υπάρχουν με τα πιστωτικά ιδρύματα.

Συγκεκριμένα, το σχέδιο – το οποίο θα βελτιωθεί με νέα νομοθετική ρύθμιση– προβλέπει ότι το ακατάσχετο όριο των 1.250 ευρώ, που ισχύει σήμερα για όσους έχουν χρέη στο Δημόσιο, θα προσ αυξάνεται με συγκεκριμένους συντελεστές ανάλογα με τον αριθμό και το ποσό των δόσεων που θα εξοφλούν οι οφειλότες. Το ποσό του τραπεζικού λογαριασμού το οποίο η εφορία δεν θα μπορεί να κατάσχει θα αυξάνεται εφόσον ο οφειλέτης έχει ρυθμίσει τα χρέη του και έχει καταβάλει δύο δόσεις, έχει δηλώσει τον λογαριασμό για τον οποίο ζητάει εξαίρεση από τις κατασχέσεις και πληρώνει εμπρόθεσμα τις

Προοδευτικά ακατάσχετος λογαριασμός

- ▶ **Αυξάνεται** ο ακατάσχετος λογαριασμός για τους **συνεπείς οφειλότες**.
- ▶ Ο οφειλέτης, καταβάλλοντας **τουλάχιστον δύο δόσεις**, μπορεί τον τρίτο μήνα να ζητήσει **αύξηση του ακατάσχετου ορίου**.
- ▶ Τα **όρια** του ακατάσχετου αποφασίζονται **κάθε μήνα**.
- ▶ Ισχύουν για **ένα μήνα από την ημερομηνία χορήγησής του και ανανεώνονται μηνιαίως**, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις.

Μειώνεται το ποσό που θα παρακρατεί η εφορία επί των χρημάτων που εισπράττουν οι φορολογούμενοι.

δόσεις. Συγκεκριμένα, για τους οφειλότες που είναι συνεπείς στις ρυθμίσεις τους, ο προοδευτικά ακατάσχετος λογαριασμός θα «χτίζεται» ως εξής:

- Ο φορολογούμενος, αφού υπαχθεί σε ρύθμιση θα πρέπει να πληρώσει δύο δόσεις των ρυθμισμένων οφειλών του για να μπορεί τον τρίτο μήνα να ζητήσει αύξηση του ακατάσχετου ορίου στον τραπεζικό του λογαριασμό.
- Ως βάση υπολογισμού για την αναπροσαρμογή του ορίου θα λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα των δόσεων - ρυθμίσεων του μήνα. Στο ποσό αυτό θα εφαρμόζεται ο πρώτος συντελεστής 3, ο οποίος δίνει το νέο

ύψος του ακατάσχετου λογαριασμού. Για παράδειγμα, εάν η μηνιαία δόση ανέρχεται σε 500 ευρώ, με την έναρξη της νέας διαδικασίας ο οφειλέτης θα κερδίζει ακατάσχετο όριο 1.500 ευρώ (500x3) από 1.250 ευρώ που ισχύει για όλους.

- Με την πάροδο του χρόνου και υπό την προϋπόθεση ότι η ρύθμιση τηρείται, ο συντελεστής θα αυξάνεται.
- Ανάλογα με το πλήθος των δόσεων η αύξηση του πολλαπλασιαστή που θα οδηγεί στο ακατάσχετο θα ποικίλλει.
- Όσο πλησιάζει ο χρόνος για την πλήρη εξόφληση της οφειλής, του ακατάσχετου ποσού θα φθάνει στο ανώτατο όριο, με την εφαρμογή του μέγιστου συντελεστή 4,5.
- Τα όρια του ακατάσχετου θα καθορίζονται κάθε μήνα και θα ισχύουν για ένα μήνα.

Φορολογική ενημερότητα

Βελτιώνονται οι όροι χορήγησης της φορολογικής ενημερότητας για τους φορολογούμενους με ρυθμισμένες οφειλές

Μείωση παρακράτησης από την εφορία

- ▶ Στο **10%** (από 10%-70%) επί του εισπραττόμενου ποσού, εφόσον το ποσό της ρυθμισμένης οφειλής που υπολείπεται δεν υπερβαίνει τις **20.000 ευρώ**.
- ▶ Εάν η οφειλή είναι **άνω των 20.000 ευρώ**, τότε το ποσοστό που θα παρακρατείται από τα χρήματα θα πρέπει:
- ▶ Να αντιστοιχεί στην **κάλυψη μιας δόσης** της τηρούμενης ρύθμισης και
- ▶ Να ανέρχεται τουλάχιστον στο **10%** του εισπραττόμενου ποσού, **αλλά να μην υπερβαίνει το 30% αυτού**.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

προς την εφορία. Συγκεκριμένα, μειώνεται το ποσό που θα παρακρατεί η εφορία επί των χρημάτων που εισπράττουν οι φορολογούμενοι εφόσον πρόκειται για περιοδικές απαιτήσεις. Δηλαδή, το νέο μέτρο ισχύει για συνεπείς οφειλότες και αφορά μόνο την περιοδική εισπραξη χρημάτων για την οποία είναι υποχρεωτική η προσκόμιση αποδεικτικού ενημερότητας. Με τη νέα ρύθμιση το ποσοστό παρακράτησης ορίζεται στο 10% (από 10%-70%) επί του εισπραττόμενου ποσού εφόσον το ποσό της ρυθμισμένης οφειλής που υπολείπεται δεν υπερβαίνει τις 20.000 ευρώ. Εάν η συνολική εναπομένουσα ρυθμισμένη οφειλή είναι άνω των 20.000 ευρώ, τότε το ποσοστό που θα παρακρατείται από τα χρήματα θα πρέπει:

- να αντιστοιχεί στην κάλυψη μιας δόσης της τηρούμενης ρύθμισης και
- να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον 10% του εισπραττόμενου ποσού, αλλά να μην υπερβαίνει το 30% αυτού.

Κάμψη, μετά οκτώ τρίμηνα ισχυρής ανάπτυξης

Η ελληνική οικονομία, έπειτα από οκτώ τρίμηνα συνεχούς επέκτασης σε τριμηνιαία βάση, κατέβασε ταχύτητα το τρίτο τρίμηνο 2022, όπως σημειώνει η Eurobank Research σε ανάλυσή της στο τελευταίο τεύχος «7 Ημέρες Οικονομία».

Όπως αναφέρει, το πραγματικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ), ήτοι η αξία σε αγοραίες τιμές των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγει μια οικονομία σε μια χρονική περίοδο (τρίμηνο, εξάμηνο και έτος), μειώθηκε ελαφρά σε τριμηνιαία βάση κατά 0,5%, ενώ σε ετήσια βάση ενισχύθηκε κατά 2,8%, ρυθμός αρκετά βραδύτερος σε σύγκριση με το δεύτερο τρίμηνο 2022 (7,1%).

Η εν λόγω επιβράδυνση της οικονομίας ήρθε εν μέσω του δυσμενούς διεθνούς περιβάλλοντος. Όπως σημειώνει η Eurobank Research, η περίοδος Ιουλίου - Σεπτεμβρίου 2022 χαρακτηρίστηκε:

- Πρώτον, από επίμονα υψηλό πληθωρισμό, με τη μέση ετήσια μεταβολή του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή να διαμορφώνεται στο 11,5%, από 10,4% το δεύτερο τρίμηνο 2022 και 6,6% το πρώτο τρίμηνο 2022.
- Δεύτερον, από τη συνέχιση των γεωπολιτικών αναταραχών στο μέτωπο της Ουκρανίας, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για το διεθνές εμπόριο και τις τιμές της ενέργειας και των τροφίμων.
- Τρίτον, από τις προοπτικές συγχρονισμένης πιο επιθετικής σύφιγξης της νομισματικής πολιτικής εκ μέρους των μεγάλων κεντρικών τραπεζών.

- Τέταρτον, από τη σταδιακή επιβράδυνση της μεταπανδημικής –εκρηκτικής στην αρχή– διάθεσης για κατανάλωση.
- Πέμπτον, από την απόσυρση πολλών δημοσιονομικών μέτρων κατά της πανδημίας και από την εισαγωγή νέων κατά της ενεργειακής κρίσης.

Η ιδιωτική κατανάλωση επιβραδύνθηκε εξαιτίας της ανόδου του πληθωρισμού που διαβρώνει το πραγματικό διαθέσιμο των νοικοκυριών, αλλά και του έντονου αρνητικού ρυθμού αποταμίευσής των.

Στο πεδίο του εξωτερικού τομέα οι εξαγωγές, μετά την υψηλή αύξηση κατά 18,8% το δεύτερο τρίμηνο 2022, παρέμειναν σχεδόν

Η επιβράδυνση της οικονομίας ήρθε εν μέσω του δυσμενούς διεθνούς περιβάλλοντος, σημειώνει η Eurobank.

στάσιμες σε ετήσια βάση το τρίτο τρίμηνο 2022, ενώ σε τριμηνιαία βάση μειώθηκαν κατά 3,3%.

Την ίδια περίοδο οι εισαγωγές αυξήθηκαν σε ετήσια βάση κατά 5,2%, δηλαδή με υψηλότερο ρυθμό σε σύγκριση με τις εξαγωγές, με αποτέλεσμα τη διεύρυνση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου. Από την άλλη, θετική ήταν επίδοση των επενδύσεων παγίων.

Η φορολόγηση διυλιστηρίων κρίνει τις παροχές του 2023

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Στον δημοσιονομικό χώρο που θα δημιουργήσει η φορολόγηση των διυλιστηρίων το 2023 ποντάρει η κυβέρνηση για πρόσθετες παροχές, ενώ δεν προγραμματίζει άλλες παρεμβάσεις για φέτος, καθώς θέλει να πετύχει με ασφάλεια τον στόχο του ελλείμματος 1,6% του ΑΕΠ και ίσως και κάτι καλύτερο.

«Αυτό θα είναι το τελευταίο μας δημοσιονομικό σήμα στην αγορά ενόψει της επενδυτικής βαθμίδας», σημειώνει χθες υψηλόβαθμο στέλεχος του οικονομικού επιτελείου, με αφορμή των παρουσιάσεων των στοιχείων εκτέλεσης του προϋπολογισμού Ιανουαρίου - Νοεμβρίου. Επιβεβαιώνει έτσι ότι η κυβέρνηση έχει στραμμένο το βλέμμα της όχι μόνο στις εκλογές, αλλά και στους οίκους αξιολόγησης, τους οποίους θέλει να καθησυχάσει ως προς την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων, προκειμένου να εξασφαλίσει την επενδυτική βαθμίδα το ταχύτερο δυνατόν.

Για το 2023, ωστόσο, ενόψει και εκλογών θα επιστρατεύσει πιθανώς τα έσοδα από τον φόρο επί των κερδών των διυλιστηρίων, βάσει του νέου σχετικού ευρωπαϊκού Κανονισμού. Τα έσοδα αυτά δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό, συνεπώς το μοίρασμά τους δεν θα ανατρέψει τον σχεδιασμό του. Παρ' όλα αυτά, προς το παρόν δεν είναι βέβαιο το ύψος τους, αφού βασίζονται στα κέρδη ολόκληρου του 2022 (υπολογίζονται στα 600 εκατ. ευρώ), ενώ ενδεχομένως να χρειαστούν ως συμπλήρωμα στο 1 δισ. ευρώ που έχει προβλέψει ο προϋπολογισμός για την κάλυψη ενεργειακών αναγκών. Όταν ρωτήθηκε χθες ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας αν ο πρωθυπουργός Κυρ. Μητσοτάκης θα εξαγγείλει μέτρα για τους ευάλωτους, με βάση τα έσοδα αυτά, στη Βουλή το Σάββατο, κατά την ψήφιση του προϋπολογισμού, είπε: «Όλα στην ώρα τους...». Σχετικά με τη συνέχιση της επιδότησης του πετρελαίου θέρμανσης, το στέλεχος του

οικονομικού επιτελείου είπε ότι θα εξαρτηθεί από τις τιμές στο τέλος του έτους.

Τα στοιχεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού χθες έδειξαν υπέρβαση των φορολογικών εσόδων κατά 502 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου, ενώ αυξημένες κατά 190 εκατ. ευρώ ήταν και οι επιστροφές εσόδων, με αποτέλεσμα τα καθαρά φορολογικά έσοδα να είναι αυξημένα κατά 312 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τον αναπληρωτή υπουργό Οικονομικών Θεόδωρο Σκυλακάκη, το αποτέλεσμα αυτό «επιβεβαιώνει τη θετική δημοσιονομική και μακροοικονομική

Στο 11μηνο τα έσοδα είναι 502 εκατ. υψηλότερα έναντι του στόχου.

πορεία, με την οποία ολοκληρώνεται το 2022. Ειδικότερα, η μικρή υπέρβαση των προβλέψεων στα φορολογικά έσοδα καθιστά ασφαλέστερη την επίτευξη του στόχου για το πρωτογενές έλλειμμα το 2022».

Τα φορολογικά έσοδα, όπως και οι ηλεκτρονικές συναλλαγές, στέλνουν εξάλλου θετικό σήμα για την πορεία του ΑΕΠ, αν και αναμένεται επιβράδυνση προσεχώς. Σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου Οικονομικών, οι ηλεκτρονικές συναλλαγές τον Σεπτέμβριο ήταν αυξημένες κατά 18,6% σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους. Ο ετήσιος τζίρος που γίνεται με ηλεκτρονικές συναλλαγές έχει φτάσει πλέον τα 39 δισ. ευρώ (Δεκέμβριος 2021 - Νοέμβριος 2022). Συνολικά, ο ετήσιος κύκλος εργασιών του λιανεμπορίου ήταν 75,25 δισ. ευρώ, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ (Οκτώβριος 2021 - Σεπτέμβριος 2022).

Ο προϋπολογισμός των περιόδου Ιανουαρίου - Νοεμβρίου είχε πρωτογενές έλλειμμα 1,126 δισ., έναντι στόχου για πρωτογενές έλλειμμα 2,239 δισ.

Εξάρθρωση κυκλώματος λαθρεμπόρων καυσίμων

Ενα μεγάλο κύκλωμα λαθρεμπορίας καυσίμων εξάρθρωσε το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος, με τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν να ξεπερνούν τα 88 εκατ. ευρώ. Η πολύπλοκη υπόθεση που απασχόλησε επί περίπου τέσσερα χρόνια το ΣΔΟΕ ξεκίνησε κατόπιν εκτέλεσης παραγγελίας του εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος και ολοκληρώθηκε τον περασμένο Σεπτέμβριο. Στο διάστημα αυτό εντοπίστηκε το μεγάλο κύκλωμα, στο οποίο συμμετείχαν εταιρείες εμπορίας καυσίμων καθώς και πρατήρια λιανικής πώλησης. Ουσιαστικά, εντοπίστηκε μια εταιρεία «βιτρίνα», που εξέδιδε πλαστά και εικονικά στοιχεία για τη διακίνηση πετρελαίου σε ελεύθερα πρατήρια. Η ποσότητα που διακινήθηκε ξεπερνά τα 9,5 εκατομμύρια λίτρα, τα οποία δεν προέρχονταν από ελληνικά διυλιστήρια αλλά από το εξωτερικό.

Μετά την επεξεργασία των έξι ντουλαπιών κατασχεμένων παραστατικών επιβλήθηκαν συνολικά πρόστιμα 88,7 εκατ. ευρώ (22,17 εκατ. από ΕΦΚ και πολλαπλά τέλη 66,5 εκατ. ευρώ). Παράλληλα, το ΣΔΟΕ προχώρησε και σε ελέγχους επιχειρήσεων προκειμένου να διαπιστωθεί η τήρηση της εργατικής νομοθεσίας. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν 226 έλεγχοι και εντοπίστηκαν 266 παραβάσεις σε 83 επιχειρήσεις για υποδηλωμένη και ανασφάλιστη εργασία. Απεστάλησαν εκθέσεις ελέγχου στις αρμόδι-

SHUTTERSTOCK

Εντοπίστηκε μια εταιρεία «βιτρίνα», που εξέδιδε πλαστά και εικονικά στοιχεία για τη διακίνηση πετρελαίου σε ελεύθερα πρατήρια. Η ποσότητα που διακινήθηκε ξεπερνάει τα 9,5 εκατομμύρια λίτρα.

Συμμετείχαν εταιρείες εμπορίας καυσίμων, καθώς και πρατήρια λιανικής πώλησης.

ες υπηρεσίες (ΣΕΠΕ, ΕΦΚΑ) για την επιβολή προστίμων συνολικού ύψους 1.452.500 ευρώ.

Στο στόχαστρο όμως των Αρχών έχουν τεθεί και οι επιχειρήσεις ηλεκτρονικού εμπο-

ρίου. Από έλεγχο σε εταιρεία ταχυμεταφορών (courier), διαπιστώθηκε ότι επιχείρηση ηλεκτρονικού εμπορίου δεν εξέδωσε για τα έτη 2020-2021 τουλάχιστον 7.400 αποδείξεις λιανικής πώλησης, αποκομίζοντας περιουσιακό όφελος άνω των 370.000 ευρώ, ενώ δεν κατέβαλε ΦΠΑ στο ελληνικό Δημόσιο άνω των 70.000 ευρώ.

Για τις ανωτέρω περιπτώσεις ενημερώθηκαν η Εισαγγελία Πρωτοδικών και οι αρ-

ΠΡ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Φουντώνει η παγκόσμια μάχη στον κλάδο των μικροτσιπ

Ενισχύσεις 143 δισ. δολ. από την Κίνα ως απάντηση στο πακέτο 52,7 δισ. των ΗΠΑ

Σε νέα και πιο δυναμική φάση εισέρχεται ο ανταγωνισμός ανάμεσα στις μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου για την κυριαρχία στην τεχνολογία των επεξεργαστών, με εκατέρωθεν ενισχύσεις στον κλάδο και παράλληλα κινήσεις επιθετικές και αμυντικές, που οξύνουν τις εντάσεις ανάμεσά τους. Σύμφωνα με αποκλειστικό ρεπορτάζ του Reuters, η Κίνα ετοιμάζει γενναίο πακέτο ύψους άνω του 1 τρισ. γουάν, ποσό αντίστοιχο των 143 δισ. δολ., για την ενίσχυση της δικής της βιομηχανίας επεξεργαστών. Πρόκειται για την κινεζική απάντηση στο πακέτο εγγυήσεων και δανείων συνολικού ύψους 52,7 δισ. δολ. που έχει εγκρίνει από τον Αύγουστο η κυβέρνηση Μπάιντεν για την παραγωγή και έρευνα στον τομέα των επεξεργαστών, μαζί και με σειρά από φοροαπαλλαγές και εκπτώσεις φόρων στις μονάδες παραγωγής επεξεργαστών συνολικού ύψους 24 δισ. δολ.

Πηγές του Πεκίνου που μίλησαν στο Reuters σε καθεστώς ανωνυμίας τόνισαν πως η Κίνα σχεδιάζει να διαθέσει αυτό το πακέτο ενισχύσεων, ένα από τα μεγαλύτερα που έχει αποφασίσει ποτέ, μέσα σε χρονοδιάγραμμα πενταετίας, κυρίως ως επιδοτήσεις και φοροαπαλλαγές προκειμένου να δώσει ώθηση στην εξωρία παραγωγή και έρευνα. Το μεγαλύτερο μέρος της οικονομι-

κής ενίσχυσης θα χρησιμοποιηθεί ως επιδότηση στις κινεζικές επιχειρήσεις που θα αγοράζουν εξοπλισμό επεξεργαστών εγχώριας παραγωγής. Την ίδια στιγμή, άλλωστε, το Πεκίνο προσφύγει στον ΠΟΕ καταγγέλλοντας ως «εμπορικό προστατευτισμό» το εμπάργκο που έχει επιβάλει η Ουάσιγκτον κατά των πωλήσε-

Στην κούρσα και η Ε.Ε. με σχέδιο 43 δισ. ευρώ – Προσφυγή του Πεκίνου στον ΠΟΕ για το εμπάργκο που έχει επιβάλει η Ουάσιγκτον στις κινεζικές βιομηχανίες.

ων επεξεργαστών και εξοπλισμού επεξεργαστών στις κινεζικές βιομηχανίες. Πρόκειται για τη δέσμη απαγορεύσεων και ελέγχων στις εξαγωγές που αποφάσισε η κυβέρνηση Μπάιντεν και την ανακοίνωσε στις 7 Οκτωβρίου. Μεταξύ άλλων η δέσμη αυτή απαγορεύει στους Αμερικανούς πολίτες και στους αλλοδαπούς κατοίκους άδειας παραμονής στις ΗΠΑ να βοηθήσουν στην «ανάπτυξη ή παραγωγή» μικροτσιπ σε ορισμένες μονάδες παραγωγής

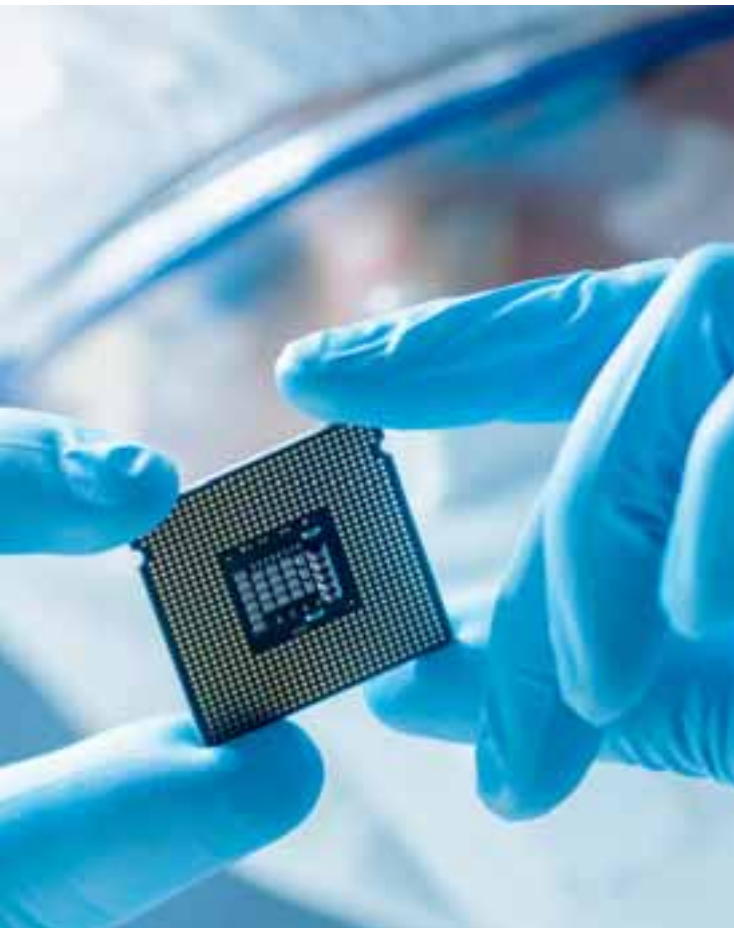
στην Κίνα. Στην προσφυγή της στον ΠΟΕ το κινεζικό υπουργείο Εμπορίου κατηγορεί την υπερδύναμη ότι υπονομεύει την παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα. Η Ουάσιγκτον έχει υπεραμυνθεί των περιορισμών που επέβαλε υποστηρίζοντας ότι στοχεύουν στην υπεράσπιση των εθνικών συμφερόντων και της εθνικής ασφάλειας της χώρας.

Στην κούρσα της στήριξης του κλάδου έχει μπει και η Ε.Ε. με το πακέτο στήριξης ύψους 43 δισ. ευρώ, που έχει παρουσιάσει εδώ και μήνες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε μια προσπάθεια να προσελκύσει τις μεγαλύτερες βιομηχανίες μικροτσιπ του κόσμου να μεταφέρουν μονάδες παραγωγής τους εντός της Γηραιάς Ηπείρου. Η προσπάθεια της Κομισιόν έχει αποφέρει κάποιους καρπούς, καθώς ο αμερικανικός κολοσσός των επεξεργαστών, η Intel, έχει δεσμευθεί να επενδύσει 33 δισ. ευρώ στον κλάδο εντός Ε.Ε. Το επενδυτικό του σχέδιο περιλαμβάνει και δαπάνη ύψους 17 δισ. ευρώ για ένα εξαιρετικά μεγάλο σχέδιο στη Γερμανία. Η Κομισιόν ευελπιστεί πως το πακέτο των ενισχύσεων θα προσελκύσει επενδυτές, με αποτέλεσμα να διπλασιαστεί το μερίδιο της Ε.Ε. στην παγκόσμια αγορά επεξεργαστών και από το λιγότερο του 10% στο οποίο ανέρχεται προς το παρόν να εκτοξευθεί στο 20%

μέχρι το 2030. Το σημαντικότερο είναι, πάντως, να απεξαρτηθεί η Γηραιά Ηπειρος από τις βιομηχανίες της Ασίας, όπως η TSMC της Ταϊβάν και η Samsung της Νότιας Κορέας, σε μια στιγμή που οι εντάσεις ανάμεσα στις ανατολικές δυνάμεις και τη Δύση απειλούν να αποδιαρθρώσουν την εφοδιαστική αλυσίδα.

Η παγκόσμια αγορά επεξεργαστών υπερέβη για πρώτη φορά τα 500 δισ. δολ. μέσα στο 2021 και αναμένεται να φθάσει το 1 τρισ. δολ. μέχρι το 2030. Αυτή τη στιγμή βρίσκονται στο στάδιο της κατασκευής τουλάχιστον 81 νέες μονάδες μικροτσιπ, με χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των σχετικών έργων ανάμεσα στο 2021 και το 2025. Οι 10 από αυτές στην Ευρώπη, ενώ οι 14 θα είναι στις ΗΠΑ και οι 21 στην Ταϊβάν. Η Ταϊβάν είναι μέχρι στιγμής η μεγαλύτερη παγκόσμια δύναμη στην παραγωγή μικροτσιπ. Ειδικότερα, στην υψηλότερη τεχνολογία, τους επεξεργαστές κάτω των 10 νανομέτρων, το μερίδιό της στην παγκόσμια αγορά φθάνει το 90%.

Στην Ε.Ε. υπάρχουν ήδη σημαντικά συγκροτήματα της εφοδιαστικής αλυσίδας των επεξεργαστών, όπως οι μονάδες στο Λάιβεν του Βελγίου, στη Δρέσδη της Γερμανίας και στην Γκρενόμπλ της Γαλλίας. Σε ό,τι αφορά, όμως, τις προσπάθειες της Κομισιόν για την τόνωση της

Η παγκόσμια αγορά επεξεργαστών υπερέβη για πρώτη φορά τα 500 δισ. δολ. μέσα στο 2021 και αναμένεται να φθάσει το 1 τρισ. δολ. μέχρι το 2030. Αυτή τη στιγμή βρίσκονται στο στάδιο της κατασκευής τουλάχιστον 81 νέες μονάδες μικροτσιπ, με χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των σχετικών έργων ανάμεσα στο 2021 και το 2025.

ευρωπαϊκής βιομηχανίας μικροτσιπ, ενισχύουν και πάλι διχογνωμία ανάμεσα στους διάφορους παράγοντες της αγοράς. Πολλοί επικριτές της προσέγγισης της υποστηρίζουν πως η Ε.Ε. σπαταλάει τα χρήματα των φορολογουμένων και ότι θα ήταν καλύτερα να τα δαπανήσει για να επεκτείνει την παραγωγική της δυνατότητα σε ώριμες τε-

χνολογίες επεξεργαστών, δηλαδή σε αυτές που χρησιμοποιούν οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες όπως οι αυτοκινητοβιομηχανίες και οι βιομηχανικές εφαρμογές. Οι χώρες της Ασίας, Κίνα, Ταϊβάν και Νότια Κορέα, δαπανούν πολλά δισεκατομμύρια δολάρια επί δεκαετίες για να στηρίξουν τις δικές τους βιομηχανίες μικροτσιπ. REUTERS, FINANCIAL TIMES, CNN

ΑΝΑΛΥΣΗ / Της ΚΕΪΤ ΠΙΚΕΤ*

Οι εορταστικές δαπάνες στον καιρό της κρίσης

Γνωρίζουμε ότι η περίοδος των εορτών έχει ξεκινήσει στα σοβαρά όταν η τηλεόραση βρήκε υπερβολικών ετήσιων προσφορών από τους μεγάλους ομίλους λιανεμπορίου. Τα γιγάντια σουπερ μάρκετ και τα μεγαλύτερα από τα πολυκαταστήματα ξεδούσαν εκατομμύρια κάθε χρόνο για να τονώσουν τις καταναλωτικές δαπάνες κατά τη διάρκεια του Νοεμβρίου και του Δεκεμβρίου. Άλλωστε, αυτοί οι μήνες συνήθως αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το ένα πέμπτο των πωλήσεων του έτους. Ωστόσο φέτος στη Βρετανία, σύμφωνα με τον Guardian, «οι λιανέμποροι παλεύουν να βρουν τον κατάλληλο τόνο για τις διαφημιστικές εκστρατείες τους, διότι η αύξηση του κόστους βασικών ειδών, συμπεριλαμβανομένων των λογαριασμών ενέργειας και των τροφίμων, αφήνει πολλές οικογένειες χωρίς μετρητά». Η αλυσίδα καταστημάτων Marks and Spencer, της οποίας η διαφήμιση για τα ρούχα και τα είδη σπιτιού πέρυσι περιελάμβανε μια κολιγουντιανή τραγουδίστρια και άλλες υπερβολικές εκδόσεις, σήμερα, μόλις 12 μήνες μετά, προβάλλει τις αγαθοεργίες της και τις δωρεές της ύψους 1 εκατ. λιρών για καλό σκοπό. Η γερμανική εκπιτωτική αλυσίδα Lidl σε αυτόν τον απόηχο έφτιαξε μια διαφήμιση για τις γιορτές που εστιάζει στο αρκουδάκι-σκότης της δικής της τράπεζας παιχνιδιών, η οποία δωρίζει παιχνίδια σε παιδιά που έχουν ανάγκη. Παρά την κρίση στο κόστος διαβίωσης, η οποία προκάλεσε μείωση κατά 6% στην εκτιμώμενη αξία των χριστουγεννιάτικων πωλήσεων στο Ηνωμένο Βασίλειο, και πάλι προβλέπεται πως αυτές θα ανέλθουν σε 82,2 δισ. στερλίνες το 2022. Αυτό το μεγάλο νούμερο αντιστοιχεί σε ορισμένα «αστεία στατιστικά», που συγκεντρώνονται από την Κοινοπραξία Βρετανών Λιανεμπόρων και αφορούν τα 16 χριστουγεννιάτικα δώρα που λαμβάνει ένα μέσο παιδί και τις 7.000 θερμίδες που καταναλώνει ο μέσος Βρετανός την ημέρα των Χριστουγέννων (όσες θα χρειαζόταν ένας ζυλοκόπος). Τα όξι και τόσο διασκεδαστικά δεδομένα είναι, φυσικά, ότι η φτώχεια, η εξαθλίωση και η έλλειψη στέγης

ακολουθούν ανοδικές τάσεις συνολικά στο Ηνωμένο Βασίλειο, σε συνδυασμό με τις σοβαρές πένσεις που ασκούνται στη σωματική και την ψυχική υγεία των ανθρώπων. Η πίεση να ξεδέσουν για να πετύχουν τα –υποτιθέμενα– μυθικά τέλεια Χριστούγεννα είναι μόνο ακόμη ένα άγκος για όσους επωμίζονται το μεγαλύτερο βάρος της κρίσης. Άλλωστε δεν είναι λίγες οι φορές που οι εορταστικές δαπάνες δεν απορρέουν από πραγματικά διαθέσιμα εισοδήματα, αλλά από την αποταμίευση και τις πιστωτικές κάρτες. Όπως χαρακτηριστικά επισημαίνει ο Αγγλος τηλεοπτικός παρουσιαστής και κωμικός Ρίτσαρντ Οσμιν, «το ζήτημα των τάξεων και τα όρια ανάμεσά τους είναι περίπλοκο θέμα, αλλά όλα συνυψίζονται σε αυτό: όσο αργότερα ανοίγεις τα δώρα σας την ημέρα των Χριστουγέννων, τόσο πιο πολύ ανήκετε στη μεσαία τάξη». Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι τα νοικοκυριά με τα χαμηλότερα εισοδήματα ξεδούσαν μεγαλύτερο ποσοστό του εισοδήματός τους τα Χριστούγεννα. Η εισοδηματική ανισότητα, μάλιστα, έχει συνδεθεί με την κατανάλωση, που στόχο έχει την προβολή και την απόκτηση ενός υψηλότερου στάτους.

Έρευνα που διεξαγάγαμε στο Πανεπιστήμιο Γιορκ δείχνει ότι η κατανάλωση για προβολή/επιτευξη κοινωνικού στάτους μπορεί πράγματι να είναι σημαντική κινητήρια δύναμη μεγαλύτερων δαπανών σε πιο άνισες κοινωνίες όπως η Βρετανία. Η κατανάλωση αυτή σχετίζεται με το χρέος των νοικοκυριών, τον διαχωρισμό πλουσίων και φτωχών σε διακριτές γεωγραφικές κοινότητες, τους κύκλους τη μη βιώσιμης κατανάλωσης, και τον μεγαλύτερο χρόνο μετακίνησης από και προς τη δουλειά, συντείνοντας τελικά σε υψηλότερες εκπομπές άνθρακα.

* Η κ. Κέιτ Πικέτ είναι αναπληρώτρια διευθύντρια του Κέντρου Μελλοντικής Υγείας και Βοηθός διευθύντρια του Κέντρου Λεβερκίουλμ για την Ανθρωπότητα και Βιοποικιλότητα στο Πανεπιστήμιο Γιορκ. Το άρθρο δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Φρίνγκριμ Εμπερτ <https://www.>

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΘΕΜΑ: ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΩΝ ΑΞΙΟΓΡΑΦΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1 («ΜΑΚ 1») ΤΗΣ HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LIMITED

Η Hellenic Bank Public Company Limited ("η Τράπεζα"), σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες του Ενημερωτικού Δελτίου ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013 ("ΕΔ") σε σχέση με την εθελοντική μετατροπή των ΜΑΚ 1 σε συνήθεις μετοχές της Τράπεζας ονομαστικής αξίας €0,50 η κάθε μια, ανακοινώνει τα ακόλουθα:

(α) Περίοδος Μετατροπής

Σύμφωνα με τους όρους έκδοσης των ΜΑΚ 1, οι κάτοχοι των ΜΑΚ 1 δύνανται να ασκήσουν το δικαίωμα μετατροπής των ΜΑΚ 1 σε συνήθεις μετοχές κατά τις περιόδους 15-31 Ιανουαρίου και 15-31 Ιουλίου, κάθε έτους («η Περίοδος Μετατροπής») με πρώτη Περίοδο Μετατροπής να αρχίζει στις 15 Ιανουαρίου 2016 και τελευταία Περίοδο Μετατροπής να αρχίζει στις 15 Ιουλίου 2023. Εάν η πρώτη ή/και η τελευταία ημερομηνία οποιασδήποτε Περιόδου Μετατροπής δεν είναι εργάσιμη ημέρα, τότε αυτή η Περίοδος Μετατροπής θεωρείται ότι αρχίζει την αμέσως επόμενη εργάσιμη μέρα ή/και λήγει την τελευταία εργάσιμη ημέρα πριν από αυτή, αναλόγως.

(β) Προσέκχι Περίοδος Μετατροπής

Σύμφωνα με τους όρους του ΕΔ η προσέκχι Περίοδος Μετατροπής αρχίζει στις 16 Ιανουαρίου 2023 και διαρκεί μέχρι και τις 31 Ιανουαρίου 2023.

(γ) Τιμή Μετατροπής

Σύμφωνα με τους όρους έκδοσης που περιέχονται στο ΕΔ, η τιμή μετατροπής σε περίπτωση που ο κάτοχος επιλέξει να μετατρέψει τα ΜΑΚ 1 σε μετοχές θα είναι ίση με το υψηλότερο της:

- (i) Εθελοντικής Αναφερόμενης Τιμής Αγοράς, δηλαδή της μέσης τιμής κλεισίματος των τελευταίων 5 ημερών διαπραγμάτευσης της μετοχής της Τράπεζας στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου ("ΧΑΚ") που προηγούνται της μετατροπής με έκπτωση 20%,
- (ii) ελάχιστης τιμής μετατροπής των €6,50¹, και
- (iii) εκάστοτε ονομαστικής αξίας των συνήθων μετοχών της Τράπεζας.

Η ελάχιστη τιμή μετατροπής υπόκειται σε αναπροσαρμογή με βάση την Παράγραφο 10.Γ.1 του Μέρους IV/Β/III, του ΕΔ.

Σύμφωνα με τα πιο πάνω, η σχετική τιμή μετατροπής σήμερα, για την περίοδο 16 Ιανουαρίου 2023 - 31 Ιανουαρίου 2023 διαμορφώνεται σε €6,50. Σε περίπτωση που η τιμή διαμορφωθεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του ΕΔ, οι κάτοχοι θα ενημερωθούν σχετικά με δημοσίευση σε δύο εφημερίδες παγκύπριας κυκλοφορίας, μέσω της ιστοσελίδας της Τράπεζας (<https://www.hellenicbank.com>) και μέσω του ΧΑΚ και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς με σχετικές ανακοινώσεις.

(δ) Διαδικασία Μετατροπής

Σύμφωνα με τους όρους του ΕΔ:

- η υποβολή Δήλωσης Μετατροπής από τον κάτοχο καθιστά την αίτηση για μετατροπή των ΜΑΚ 1 σε μετοχές αμετάκλητη,
- κάθε ένα (1) ΜΑΚ 1 θα παρέχει στον κάτοχό του δικαίωμα μετατροπής σε συνήθεις μετοχές της Τράπεζας με δικαίωμα ψήφου,
- οι κάτοχοι ΜΑΚ 1 δύνανται να ζητούν τη μετατροπή των ΜΑΚ 1 σε μετοχές της Τράπεζας μόνο κατά τις ημερομηνίες που εμπίπτουν στις Περιόδους Μετατροπής,
- σε περίπτωση που συνενεία της Μετατροπής προκύπτουν κλασματικά δικαιώματα επί μετοχών, για κλασματικά υπόλοιπα κάτω του 0,50 δεν θα γίνεται μετοχή, ενώ για κλασματικά υπόλοιπα πάνω του 0,50 (συμπεριλαμβανομένου) θα γίνεται μια επιπλέον μετοχή.

(ε) Τόκος Πληρωτέος κατά τη Μετατροπή

Εάν ο κάτοχος ΜΑΚ 1 ασκήσει το Δικαίωμα Μετατροπής, ο πληρωτέος τόκος (εάν υπάρχει) σταματά να υπολογίζεται και καθίσταται πληρωτέος μέχρι την ημερομηνία λήξης της περιόδου μετατροπής κατά τη διάρκεια της οποίας έχει ασκηθεί το δικαίωμα εθελοντικής μετατροπής, τηρουμένων των προνοιών της Παραγράφου 10.Β(δ), του Μέρους IV/Β/II του ΕΔ.

(στ) Άσκηση του δικαιώματος

Οι κάτοχοι ΜΑΚ 1 δύνανται να ασκήσουν το δικαίωμα μετατροπής των ΜΑΚ 1 σε μετοχές ονομαστικής αξίας €0,50 η κάθε μια με την υποβολή δεόντως συμπληρωμένης Δήλωσης Μετατροπής κατά τις εργάσιμες ημέρες της Περιόδου Μετατροπής, από τις 08:00 μέχρι τις 14:00:

- σε οποιοδήποτε κατάστημα της Τράπεζας στην Κύπρο, ή
 - στην Υπηρεσία Μετοχών & Χρεογράφων της Τράπεζας
- Για επενδυτές εκτός Κύπρου, το δικαίωμα μετατροπής μπορεί επίσης να εξασκηθεί εντός της προαναφερθείσας προθεσμίας και το αργότερο μέχρι τις 14:00 της 31^{ης} Ιανουαρίου 2023 με την αποστολή μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος στο email: shares@hellenicbank.com της δήλωσης με την υπογραφή του επενδυτή.

Η Δήλωση Μετατροπής είναι διαθέσιμη:

- στην ιστοσελίδα της Τράπεζας (<https://www.hellenicbank.com>, Σχέσεις Επενδυτών – Πληροφορίες Μετοχών - Ενημερωτικά Δελτία – 2013 – Σχετικά Αρχεία),
- στην Υπηρεσία Μετοχών και Χρεογράφων της Τράπεζας και
- σε όλα τα καταστήματα της Τράπεζας στην Κύπρο.

Ταυτόχρονα με την υποβολή Δήλωσης Μετατροπής από τον κάτοχο, ο κάτοχος σε συνεννόηση με τον χειριστή του θα πρέπει να προχωρήσει με "δέσμευση για μετατροπή" των ΜΑΚ 1 που επιθυμεί να μετατρέψει και να κοινοποιήσει στην Υπηρεσία Μετοχών και Χρεογράφων της Τράπεζας (e-mail:shares@hellenicbank.com, τηλ: 00357 22 500 650 και 00357 22 500 794) τον αριθμό των εν λόγω ΜΑΚ 1 που επιθυμεί να δεσμεύσει.

Τα ΜΑΚ 1 που θα μετατραπούν σε μετοχές θα πρέπει να είναι ήδη εκκαθαρισμένα και εγγεγραμμένα επί ονόματι του κατόχου και ελεύθερα από κάθε επιβάρυνση το αργότερο μέχρι την ημερομηνία υποβολής της σχετικής Δήλωσης Μετατροπής.

Η Τράπεζα, εντός των προβλεπόμενων από την ισχύουσα Νομοθεσία και τους ισχύοντες Κανονισμούς προθεσμιών, θα προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση των νέων μετοχών που θα προκύψουν από τη μετατροπή των ΜΑΚ 1 στο ΧΑΚ.

Για οποιοδήποτε διευκρινίσεις αναφορικά με τη διαδικασία μετατροπής των ΜΑΚ 1 σε μετοχές μπορείτε να επικοινωνείτε με την Υπηρεσία Μετοχών και Χρεογράφων της Τράπεζας, στα τηλέφωνα 00357 22 500 650 και 00357 22 500 794.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ

Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΡΟΚΛΗΞΗ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ, ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ, ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΗ Ή ΠΡΟΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ. Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΔΕΝ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΜΕ ΚΑΝΕΝΑΝ ΤΡΟΠΟ (ΕΓΓΡΑΦΟ Ή ΑΛΛΟ), ΑΜΕΣΑ Ή ΕΜΜΕΣΑ, ΕΝΤΟΣ Ή ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ, ΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ, ΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ, ΤΗ ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ Ή ΤΗΝ ΙΑΠΟΝΙΑ Ή ΣΕ ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΑΛΛΗ ΧΩΡΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΑΥΤΗΣ, Η ΔΙΕΠΕΡΓΕΙΑ ΟΣΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑΝΟΜΗ Ή ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ ΕΘΕΡΜΟΣΤΕΑΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ, ΚΑΝΟΝΑ Ή ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

¹ Συνεπεία των ανακοινώσεων στις 20 Νοεμβρίου 2014 και 27 Φεβρουαρίου 2015 και δυνάμει των προνοιών του ΕΔ, Μέρους IV/Β/III, παράγραφος 10. Γ.1 η Ελάχιστη Τιμή θελοντικής Μετατροπής των ΜΑΚ 1 έχει αναπροσαρμοστεί.

Ρεκór παραγγελιών σε κινεζικά ναυπηγεία για νέα πλοία LNG

Καλύπτουν το 30% της παγκόσμιας ζήτησης φέτος με την κατασκευή 45 τάνκερ

Η Κίνα εισχωρεί γρήγορα στην αγορά νεότευκτων δεξαμενόπλοιων υδροποιημένου φυσικού αερίου (LNG), διότι εκδηλώνεται πολύ ζωνρή ζήτηση από ντόπιους και ξένους πλοιοκτίτες για τα συγκεκριμένα εξειδικευμένα πλοία – άλλωστε, τα ναυπηγεία της Νοτίου Κορέας, τα οποία δεσπόζουν στην παγκόσμια σκηνή για τα συγκεκριμένα τάνκερ, έχουν πλήρως δεσμευθεί για αρκετά χρόνια. Αξίζει να σημειωθεί ότι τρία κινεζικά ναυπηγεία εξασφάλισαν παραγγελίες ρεκór για το 2022. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο παραγγελιών για 163 νέα πλοία μεταφοράς υδροποιημένου φυσικού αερίου διεθνώς, το 30% καλύφθηκε από τρία ναυπηγεία, εκ των οποίων μόνον το ένα έχει εμπειρία επί αυτού του θέματος. Οι παραγγελίες για τα εν λόγω δεξαμενόπλοια στα κινεζικά ναυπηγεία τριπλασιάστηκαν, διότι οι Κινέζοι έμποροι φυσικού αερίου και όσοι εκμεταλλεύονται τέτοιους στόλους προσπάθησαν να εξασφαλίσουν την ομαλή μεταφορά του, ειδικά μετά την εκτίναξη των ναύλων ως αποτέλεσμα της ανατροπής στην παγκόσμια ροή ενεργειακού εφοδιασμού εξαιτίας της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία. Λόγω του φόρτου εργασίας των ναυπηγείων της Ν. Κορέας, επιπλέον, τα κινεζικά ναυπηγεία προσείλκυσαν περισσότερες ξένες κρατήσεις, συμπεριλαμβανομένων των πρώτων διεθνών παραγγελιών για ναυπηγεία, που πολύ πρόσφατα έλαβαν τη σχετική πιστοποίηση για να ναυπηγούν τάνκερ μεταφοράς υδροποιημένου φυσικού αερίου, όπως αναφέρει το ειδησιογραφικό πρακτορείο Ρόιτερς. «Δεδομένου ότι ολοένα και αυξάνονται οι Κινέζοι έμποροι φυσικού αερίου, οι οποίοι ασχολούνται με τα τοπικά ναυπηγεία, θα αναγκαστούν να αναπτύξουν ολόκληρη τη βιομηχανία του είδους», υπογραμμίζει ο Λι Γιόο, ιδρυτής της SIA Energy με έδρα το Πεκίνο.

Τα κινεζικά ναυπηγεία κέρδισαν φέτος 45 παραγγελίες δεξα-

Το 75% των φρετινών συνολικών νέων παραγγελιών της Κίνας έλαβε η Hudong-Zhonghua Shipbuilding με έδρα τη Σαγκάη, που είναι το μοναδικό κινεζικό ναυπηγείο με εμπειρία στην κατασκευή μεγάλων πλοίων μεταφοράς υδροποιημένου φυσικού αερίου.

Τα κινεζικά ναυπηγεία κέρδισαν φέτος παραγγελίες δεξαμενόπλοιων LNG αξίας περίπου 9,8 δισ. δολ., περίπου πέντε φορές περισσότερο από την αξία εκείνων του 2021.

μενόπλοιων LNG αξίας περίπου 9,8 δισ. δολαρίων, περίπου πέντε φορές περισσότερο από την αξία εκείνων του 2021, σύμφωνα με την εταιρεία δεδομένων του κλάδου της ναυτιλίας Clarksons Research. Μέχρι τα τέλη Νοεμβρίου τα κινεζικά ναυπηγεία είχαν αυξήσει τον αριθμό παραγγελιών δεξαμενοπλοίων LNG, εξασφαλίζοντας το 21% των παγκόσμιων παραγγελιών αξίας περίπου 60 δισ. δολαρίων. Συγκριτικά, τα κινεζικά ναυπηγεία έχουν κατα-

σκευάσει μόλις το 9% του υπάρχοντος παγκόσμιου στόλου LNG, σύμφωνα με την Clarksons. Η Hudong-Zhonghua Shipbuilding με έδρα τη Σαγκάη είναι το μοναδικό κινεζικό ναυπηγείο με εμπειρία στην κατασκευή μεγάλων πλοίων μεταφοράς υδροποιημένου φυσικού αερίου από το 2008. Φέτος έλαβε το 75% των συνολικών νέων παραγγελιών της Κίνας. Μεταξύ αυτών ήταν και ντόπιες παραγγελίες από πλοιοκτήτες: συγκεκριμένα, η Hudong-Zhonghua μοιράστηκε 26 παραγγελίες από τοπικούς φορείς –έναντι εννέα τα τελευταία δύο χρόνια– με τα ναυπηγεία China State Shipbuilding Corporation, Dalian Shipbuilding Industry και Jiangnan Shipyard (Group), σύμφωνα με την Clarksons και αξιωματικούς του κλάδου.

Δύο άλλα ναυπηγεία –η China Merchants Heavy Industry (CMHI) και η Yangzijiang Shipbuilding (YAZG.SI)– πιστοποιήθηκαν πρώτη φορά για την

κατασκευή μεγάλων πλοίων μεταφοράς LNG φέτος και έχουν προσελκύσει το ενδιαφέρον από ντόπιους και ξένους εφοπλιστές. Τα δεξαμενόπλοια μεταφοράς υδροποιημένου φυσικού αερίου, ακριβώς όπως συμβαίνει και με τα αεροπλανοφόρα, είναι από τα πιο δύσκολα στην κατασκευή πλοία και χρειάζονται έως και 30 μήνες για την αποπεράτωσή τους. Μόνο για τις δεξαμενές συγκράτησης τύπου μεμβράνης 200 εργαζόμενοι απασχολούνται δύο μήνες, συγκολλώντας τοιχώματα φραγμού από λεπτό χάλυβα και γραμμές διασύνδεσης μήκους 130 χιλιομέτρων. Οι εργαζόμενοι σε αυτά τα συστήματα για αποθήκευση αερίου με ψύξη στους μείον 160 βαθμούς Κελσίου για τη ναυτιλία πρέπει επίσης να πιστοποιούνται από την Gaztransport & Technigaz, μια γαλλική εταιρεία μηχανικών που κατέχει τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και αδειοδοτεί τα ναυπηγεία για χρήση των σχεδίων της.

Χριστούγεννα με πολλές περικοπές φέτος στη Βρετανία

Οι **παιδιά** ονειρευόμασταν ευτυχισμένα και λευκά Χριστούγεννα, αλλά πλέον για μικρούς και μεγάλους οι ανάγκες και οι προσδοκίες έχουν αλλάξει εκ βάθρων. Και είναι πολύ χαρακτηριστικό, καθώς πλέον μένουν λιγότερο από τρεις εβδομάδες για τη γιορτινή ημέρα και οι δυτικές χώρες ετοιμάζονται να την υποδεχθούν, ότι τα πράγματα είναι πολύ δύσκολα ειδικά για το Ηνωμένο Βασίλειο. Εκεί οι άνθρωποι ίσως απλώς να εύχονται να μπορέσουν να γιορτάσουν... φθηνά Χριστούγεννα. Όπως αναφέρει σε δημοσίευσμά της η Deutsche Welle, οι τιμές στη χώρα ανεβαίνουν με τον γρηγορότερο ρυθμό των τελευταίων 45 ετών. Σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία (ONS), μάλιστα, ο πληθωρισμός τον Οκτώβριο άγγιξε το 16,2%, με βασικά τρόφιμα όπως το γάλα, τα αυγά και τα μακαρόνια να γίνονται απίληστα. Υπό το πλαίσιο αυτό, περισσότεροι από τους μισούς Βρετανούς καταναλωτές (46%) θα περιορίσουν φέτος τις χριστουγεννιάτικες αγορές τους σε όλο τους το φάσμα: από λιγότερο και φθηνότερο φαγητό μέχρι λιγότερα και φθηνότερα δώρα.

Έρευνα της βρετανικής εταιρείας Which? (η κορυφαία βρετανική εταιρεία καταναλωτικών ερευνών) αναδεικνύει τις αλλαγές στην καταναλωτική συμπεριφορά. Συγκεκριμένα, το 41%

των καταναλωτών θα αγοράσει φέτος λιγότερα δώρα, το 30% θα στραφεί σε λιγότερα και φθηνότερα προϊόντα, ενώ το 23% θα μείνει σπίτι, ώστε να εξοικονομήσει χρήματα. Ακόμη και το 8% των ερωτηθέντων, που δήλωσε ότι θα χαλάσει περισσότερα χρήματα φέτος, η απάντηση αυτή

Τον Οκτώβριο ο πληθωρισμός έφθασε στο 16,2%, με τις τιμές των τροφίμων να οδηγούν το ράλι.

ήταν λόγω της αύξησης των τιμών. Η συγκεκριμένη έρευνα έρχεται σε εναρμόνιση με τις πρόσφατες δηλώσεις του διευθύνοντος συμβούλου της Tesco, της μεγαλύτερης αλυσίδας σούπερ μάρκετ στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ο Κεν Μέρφι, μιλώντας στο BBC, σχολίασε ότι ήδη παρατηρείται στροφή των νοικοκυριών στα κατεψυγμένα προϊόντα, αντικαθιστώντας τα ακριβά φρέσκα, ενώ παράλληλα φαίνεται ότι οι Βρετανοί μειώνουν το κόκκινο κρέας, επιλέγοντας στη θέση του το φθηνότερο λευκό κρέας, όπως, λόγω χάριν το κοτόπουλο. Χαρακτηριστικό αυτής της αλλαγής είναι ότι στην ιστο-

Σύμφωνα με την αλυσίδα σούπερ μάρκετ Tesco, η στροφή των καταναλωτών στα κατεψυγμένα προϊόντα είναι έντονη.

σελίδα των σούπερ μάρκετ Tesco αυξήθηκαν οι αναζητήσεις των κατεψυγμένων προϊόντων κατά 40% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. «Είναι αναπόφευκτο ότι οι άνθρωποι θα χαλάσουν περισσότερα χρήματα αυτή την περίοδο, όμως θα το κάνουν με άλλους τρόπους, ενώ η μεταβολή της καταναλωτικής συμπεριφοράς τους σημαίνει πως πλέον διαχειρίζονται τα χρήματά τους πολύ πιο σφικτά», συμπληρώνει.

Είναι αλήθεια ότι το αυξανόμενο κόστος ζωής έχει δώσει τελείως διαφορετική οπτική στα φρετινά Χριστούγεννα παρά το γεγονός ότι είναι η πρώτη ελεύθερη εορταστική περίοδος μετά

την πανδημία. Οι περισσότεροι Βρετανοί δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν σε άλλες βασικότερες υποχρεώσεις, εξαιτίας κυρίως της εκτίναξης στο κόστος θέρμανσης και ηλεκτρικής ενέργειας. Οι δε έρευνες, που πραγματοποιούνται σχεδόν καθημερινά, αναδεικνύουν το πρόβλημα. Η παραπάνω έρευνα της Which? έδειξε ότι 2,2 εκατομμύρια νοικοκυριά στη χώρα είτε καθυστέρησαν είτε δεν πλήρωσαν καθόλου δόσεις στεγαστικών δανείων, ενοίκιο και λογαριασμούς, αποδεικνύοντας εντονότερα τα οικονομικά προβλήματα και τις σοβαρές ανησυχίες των Βρετανών.

1,5 δισ. ευρώ την ημέρα δαπανά η Γερμανία για αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης

Το σύνολο των κεφαλαίων που έχει δεσμεύσει η Γερμανία για να αντιμετωπίσει την ενεργειακή κρίση πλησιάζει το μισό τρισεκατομμύριο δολάρια, αν αθροιστούν όλες οι ενισχύσεις, κρατικοποιήσεις, τα μέτρα στήριξης και οι επιδοτήσεις που έχει επιστρατεύσει στους εννέα μήνες από την αρχή του πολέμου. Αυτό περίπου υπολογίζει το Reuters και την ίδια στιγμή πιθανολογεί πως οι δυσθεώρητες αυτές δαπάνες ενδέχεται να αποδειχθούν ανεπαρκείς.

Σε έναν πρώτο υπολογισμό όσον κεφαλαίων έχει διαθέσει το Βερολίνο για να διατηρήσει τα φώτα αναμμένα, τις βιομηχανίες σε λειτουργία και τις μηχανές ζεστές, το Reuters καταλήγει στην εκτίμηση ότι οι δαπάνες της μεγαλύτερης ευρωπαϊκής οικονομίας ανέρχονται σε τουλάχιστον 440 δισ. ευρώ, ποσό αντίστοιχο των 465 δισ. δολ. Το ποσό αυτό ισοδυναμεί με 1,5 δισ. ευρώ την ημέρα αν κατανεμηθεί στο χρονικό διάστημα που έχει παρέλθει από τις 24 Φεβρουαρίου και την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Αντιπροσωπεύει όμως περίπου το 12% του γερμανικού ΑΕΠ και περίπου 5.400 ευρώ για κάθε άτομο στη Γερμανία. Όπως επισημαίνει το οικονομικό ινστιτούτο της Κολωνίας IW, τα 440 δισ. ευρώ πλησιάζουν ήδη τα 480 δισ. ευρώ που έχει δαπανήσει το Βερολίνο από το 2020 και μετά για να θωρακίσει την οικονομία της χώρας έναντι της πανδημίας και της συνεπακόλουθης ύφεσης. Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει τα τέσσερα πακέτα στήριξης συνολικού ύψους 295 δισ. ευρώ για επιχειρήσεις και νοικοκυριά, μεταξύ των οποίων και τα 51,5 δισ. ευρώ για τη χορήγηση ενίσχυσης στην κρατική ενεργειακή εταιρεία Uniper. Περιλαμβάνει επίσης πακέτο στήριξης ύψους 14 δισ. ευρώ για τη διάσωση της άλλοτε διάσημης Gazprom Germania, την ένεση ρευστότητας 100 δισ. ευρώ στις εταιρείες κοινής ωφελείας, ώστε να διασφαλισθούν έναντι κινδύνου πτώχευσης και λίγο λιγότερα από 10 δισ. ευρώ για τη χρηματοδότηση υποδομών για τις εισαγωγές LNG. Και τέλος περιλαμβάνει και τις προηγούμενες δεσμεύσεις 52,2 δισ. ευρώ που έχει αναλάβει η κρατική αναπτυξιακή τράπεζα KfW για να στηρίξει τις εταιρείες κοινής ωφελείας και να

Η **μεγαλύτερη** ευρωπαϊκή οικονομία βρίσκεται σήμερα στο έλεος του καιρού. Ενδέχεται να αναγκαστεί να επιβάλει δελτίο στην κατανάλωση ενέργειας στην περίπτωση που ο χειμώνας είναι εξαιρετικά βαρύς.

γεμίσει τους ταμειευτήρες φυσικού αερίου, να αγοράσει άνθρακα και να αντικαταστήσει τις δημοπρασίες φυσικού αερίου.

Και όμως, παρά όλες αυτές τις προσπάθειες στη Γερμανία επικρατεί πολύ μεγάλη αβεβαιότητα και ανησυχία για το κατά πόσον θα μπορέσει η χώρα να υποκαταστήσει τους ρωσικούς υδρογονάνθρακες. Η Γερμανία εισήγαγε πέρυσι περίπου 58 δισ. κυβικά μέτρα φυσικού αερίου από τη Ρωσία, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat και της γερμανικής ένωσης βιομηχανιών BDEW, που αντιπροσωπεύουν περίπου το 17% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας στη χώρα. Σε ό,τι αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η Γερμανία έχει θέσει στόχο να τις αναπτύξει τόσο ώστε το 2030 να αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 80% της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα, ενώ μόλις το περασμένο έτος το αντίστοιχο ποσοστό δεν υπερέβη το 42%. Κάτι τέτοιο πάντως δεν φαίνεται ρεαλιστικό το να εγγύς μέλλον.

Έτσι η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία, άλλοτε συνώνυμο της συνετής οικονομικής διαχείρισης, βρίσκεται σήμερα στο έλεος του καιρού. Ενδέχεται να αναγκαστεί να επιβάλει δελτίο στην κατανάλωση ενέργειας στην περίπτωση που ο χειμώνας αποδειχθεί εξαιρετικά βαρύς. Θα είναι ο πρώτος χειμώνας έπειτα από μισό αιώνα που η Γερμανία θα ζήσει χωρίς το ρωσικό φυσικό αέριο. Εχει αναγκαστεί να αγοράσει σαφώς ακριβότερο αέριο από τη διεθνή αγορά για να αναπληρώσει το ρωσικό.

Νέες κυρώσεις από τις ΗΠΑ σε ρωσικές τράπεζες

Οι **Ηνωμένες Πολιτείες** έθεσαν στο στόχαστρο τον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της Ρωσίας και τον Ρώσο επιχειρηματία Βλαντιμίρ Ποτάνιν, αυξάνοντας τις πιέσεις στη Μόσχα για την εισβολή της στην Ουκρανία. Η Ουάσιγκτον επέβαλε κυρώσεις στον Ποτάνιν, έναν από τους πλουσιότερους ανθρώπους, όπως επίσης στη σύζυγό του, στα ενήλικα παιδιά του, στη θαλαμνή του και στην επενδυτική εταιρεία καρτοφυλακίου Interros, τον έλεγχο της οποίας έχει ο Ποτάνιν, αναφέρεται σε δελτίο Τύπου του Στέιτ Ντιπάρτμεντ.

Ο ηλικίας 61 ετών Ποτάνιν είναι ο κυριότερος μέτοχος της εταιρείας Normickel, η οποία δεν μπήκε στο στόχαστρο σήμερα. Η Interros, που κατέχει το 36% της Normickel και είναι η κορυφαία εταιρεία παγκοσμίως παραγωγής παλλαδίου και επεξεργασμένου νικελίου, υπήρξε ένα από τα μεγαλύτερα λάφυρα στη μετασοβιετική μοιρασιά της ρωσικής βιομηχανίας που έγινε στη δεκαετία του 1990.

Το υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ αναφέρει ότι η Ουάσιγκτον επέβαλε επίσης κυρώσεις στην Rosbank, μια εμπορική τράπεζα με έδρα τη Ρωσία, την οποία ο Ποτάνιν απέκτησε νωρίτερα φέτος, μαζί με 17 θυγατρικές της ρωσικής τράπεζας VTB, η οποία είχε στοχοποιηθεί από την Ουάσιγκτον το προηγούμενο διάστη-

μα. «Επιβάλλοντας επιπροσθέτως κυρώσεις στις μεγάλες τράπεζες της Ρωσίας συνεχίζουμε να εμβιβάζουμε την απομόνωσή της από τις διεθνείς αγορές», αναφέρει σε ανακοίνωσή του ο υφυπουργός για θέματα Τρομοκρατίας και Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών του υπουργείου Οικονομικών, Μπράιαν Νέλσον. «Οι σημερινοί χαρακτηρισμοί των Ηνωμένων Πολιτειών, μαζί με τις ενέργειες των διεθνών εταίρων μας, θα εμποδίσουν περαιτέρω την ικανότητα του καθεστώτος Πούτιν να χρηματοδοτεί τον φρικτό του πόλεμο κατά της Ουκρανίας». Η Normickel αρνήθηκε να προβεί σε σχόλια. Η εταιρεία Interros και οι τράπεζες Rosbank και VTB δεν ανταποκρίθηκαν άμεσα στο αίτημα του Reuters να σχολιάσουν το ζήτημα, όπως και η ρωσική πρεσβεία στην Ουάσιγκτον.

Με αυτή την κίνηση δεσμεύονται τα περισσότερα στοιχεία των προσώπων που έχουν στοχοποιηθεί στις ΗΠΑ και γενικά απαγορεύεται στους Αμερικανούς να συναλλάσσονται οικονομικά μαζί τους. Το Στέιτ Ντιπάρτμεντ επέβαλε επίσης κυρώσεις σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου της κρατικής επιχείρησης «Ρωσικό Σιδηρόδρομο», σε μέλη της κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένου του κυβερνήτη της περιοχής της Μόσχας, καθώς και σε μέλη των οικογενειών τους.

Προσδοκίες και κίνδυνοι από την επανεκκίνηση της Κίνας

Σημαντικό αντίκτυπο σε ανάπτυξη, τιμές και πληθωρισμό «βλέπουν» αναλυτές

Από τη στιγμή που η Κίνα εγκατέλειψε, έστω και μερικούς, την πολιτική της μηδενικής ανοχής στον κορωνοϊό, δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για μια νέα επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης της, αλλά και για μια αύξηση στις τιμές των εμπορευμάτων και για ισχυρές πληθωριστικές πιέσεις. Αυτή είναι η εκτίμηση οικονομικών αναλυτών, τραπεζικών κολοσσών και οίκων αξιολόγησης, που προβλέπουν πως στην Κίνα επικεντρώνονται μεγάλες μεταβολές. Παράγοντες της αγοράς εκφράζουν μάλιστα την εκτίμηση ότι οι επενδυτές σε ΗΠΑ και Ευρώπη έχουν ενδεχομένως υποτιμήσει το πόσο μεγάλες θα μπορούσαν να είναι αυτές οι αλλαγές για τις τιμές και τον πληθωρισμό.

Όπως επισημαίνει σχετική ανάλυση των Financial Times, είναι ενδεικτική η πορεία του δείκτη τιμών των μετοχών MSCI China, που έχει αυξηθεί κατά σχεδόν 19% σε όρους δολαρίου τον τελευταίο μήνα και από τα μέσα Νοεμβρίου, καθώς προέξοφλούσε την άρση των περιοριστικών μέτρων και την επανεκκίνηση της οικονομίας στην Κίνα. Οι αναλυτές της Morgan Stanley, που έκαναν λόγο για κάτι ιδιαίτερα σημαντικό, αναβάθμισαν τις εκτιμήσεις τους για την Κίνα για πρώτη φορά έπειτα από δύο χρόνια. Προς

το παρόν βέβαια είναι πολλές οι φωνές που εξακολουθούν να προειδοποιούν κατά του ανοίγματος της κινεζικής αγοράς και άρσης των περιοριστικών μέτρων, ενώ ακόμη και οι αισιόδοξοι θεωρούν πως κάποια εκδοχή κανονικότητας δεν θα επαναληφθεί πριν από την επόμενη άνοιξη. Ανάμεσά τους η Ασιατι-

Κύριος στόχος του νέου σχεδίου του Πεκίνου για την οικονομία είναι να ενισχύσει την κατανάλωση και τις επενδύσεις στο χρονικό διάστημα μέχρι το 2035.

κή Αναπτυξιακή Τράπεζα (ADB), που προειδοποίησε χθες πως η επανεκκίνηση της κινεζικής οικονομίας δημιουργεί ασφαλώς πολλές ευκαιρίες, αλλά ταυτόχρονα εγκυμονεί κινδύνους.

Μιλώντας στο δίκτυο CNBC ο Αλμπερτ Παρκ, οικονομολόγος της ADB, τόνισε πως η επανεκκίνηση της κινεζικής οικονομίας μπορεί να δώσει ώθηση στην ανάπτυξη τόσο της ίδιας της Κί-

νας όσο και άλλων οικονομιών. Προσέθεσε, όμως, πως το τμήμα ενδέχεται να είναι μια εκτόξευση των κρουσμάτων του κορωνοϊού. Ο ίδιος πρόβλεψε πως θα υπάρξουν «διάφορα κύματα της πανδημίας σε διαφορετικές περιοχές της χώρας και σε διαφορετικές στιγμές και θα βάλουν την κυβέρνηση σε πειρασμό να επαναφέρει τους ελέγχους και τα περιοριστικά μέτρα, οπότε θα πληγεί εκ νέου η οικονομική δραστηριότητα».

Μέσα στην εβδομάδα η ADB αναθεώρησε επί τα χείρω τις προβλέψεις της για την ανάπτυξη της Κίνας στο 3% από το 3,3% που ήταν η προηγούμενη εκτίμηση. Πρόβλεψε επίσης ανάπτυξη 4,3% για το επόμενο έτος, αναθεωρώντας και πάλι προς τα κάτω από την προηγούμενη εκτίμηση του Σεπτεμβρίου για ανάπτυξη 4,5%. Για την ADB η επιβράδυνση της Κίνας οφείλεται μόνον εν μέρει στα εκτεταμένα lockdowns, καθώς εξίσου καθοριστικοί είναι δύο άλλοι παράγοντες, η στροφή των μεγάλων κεντρικών τραπεζών σε περιοριστική νομισματική πολιτική και ο παρατεταμένος πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Ομοίως ο Ντομνίκ Γουίλσον, στρατηγικός αναλυτής της Goldman Sachs, πιθανολογεί πως η ανάπτυξη της κινεζικής οικονομίας θα παραμείνει

σε αρκετά χαμηλά επίπεδα τους επόμενους έξι μήνες, προτού επιταχυνθεί αργότερα το 2023.

Η αβεβαιότητα που περιβάλλει έτσι τη δεύτερη οικονομία στον κόσμο εξωθεί ορισμένους στρατηγικούς αναλυτές να συνιστούν στους επενδυτές την αγορά κινεζικών τίτλων όταν τα κινεζικά χρηματιστήρια θα κινούνται πτωτικά. Σε ό,τι αφορά τη στάση των κινεζικών αρχών στο θέμα της οικονομίας, τα κρατικά ΜΜΕ ανακοίνωσαν χθες πως το Πεκίνο σχεδιάζει να τονώσει την εγχώρια ζήτηση και να αναβαθμίσει τον ρόλο της στην ανάπτυξη της οικονομίας. Όπως ανέφερε το κρατικό ειδησεογραφικό πρακτορείο «Ξιν Χουά», κύριος στόχος του νέου σχεδίου του Πεκίνου για την οικονομία είναι να ενισχύσει την κατανάλωση και τις επενδύσεις στο χρονικό διάστημα μέχρι το 2035. Παράλληλα θέτει επίσης στόχο την επίτευξη θεαματικής προόδου στις τεχνολογίες αιχμής, αλλά και την αναβάθμιση των βιομηχανιών της χώρας και την ανάπτυξη νέων τομέων. Σκοπεύει επίσης να εφαρμόσει πολιτικές που θα αυξήσουν τον αριθμό των πολιτών με μεσαίο εισόδημα και θα γεφυρώσουν το εισοδηματικό χάσμα ανάμεσα στις αστικές και τις αγροτικές περιοχές.

Ειδικότερα το Πεκίνο σχεδι-

H Morgan Stanley αναβάθμισε τις εκτιμήσεις της για την Κίνα για πρώτη φορά έπειτα από δύο χρόνια.

άζει να θεσπίσει έναν «σταθερό και υγιή» μακροπρόθεσμο μηχανισμό που θα διασφαλίζει την ισορροπία της αγοράς ακινήτων. Σε σχετική της ανακοίνωση η κινεζική ηγεσία τόνισε επίσης ότι σκοπεύει να στηρίξει μια λελογισμένη ζήτηση για κατοικίες, αλλά προσέθεσε πως «τα σπίτια είναι για να μένουν

οι άνθρωποι και όχι για να κερδοσκοπούν». Νωρίτερα το «Ξιν Χουά» είχε αναφέρει άλλη ανακοίνωση του Πεκίνου, ότι η Κίνα θα «ανακτήσει σταθερά την οικονομική της ανάπτυξη και θα διοχετεύσει νέα ορμή στην ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας».

FINANCIAL TIMES, CNBC, BLOOMBERG

ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Fed

Των **NTABINT ΜΠΑΡΜΠΟΥΣΚΙΑ** και **ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΡΑΝΤΑΛ / REUTERS**

Ορισμένοι επενδυτές πιστεύουν ότι μια αναμενόμενη ύφεση θα αναγκάσει την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών (Fed) να χαλαρώσει τη νομισματική πολιτική του επόμενου έτους, παρ' όλο που η ίδια προβλέπει ότι θα αυξησει τα επιτόκια υψηλότερα από ό,τι αναμενόταν προηγουμένως και θα τα διατηρήσει εκεί για περισσότερο χρόνο, διότι πολέμαει να συντρίψει τον πληθωρισμό. Η συγκεκριμένη δυναμική ήρθε στο επίκεντρο μετά τη συνεδρίαση της τράπεζας προχθές Τετάρτη, όταν αποφάσισε μια ευρέως αναμενόμενη αύξηση του επιτοκίου του δολαρίου κατά 50 μονάδες βάσης, ενώ το προβλεπόμενο κόστος δανεισμού θα αυξηθεί επιπλέον κατά 75 μονάδες βάσης έως το τέλος του 2023, ήτοι μισή ποσοστιαία μονάδα υψηλότερα από ό,τι είχαν προβλέψει οι αξιωματούχοι τον Σεπτέμβριο. Αυτό σημαίνει επιτόκιο περίπου στο 5,1%, επίπεδο που τελευταία φορά παρατηρήθηκε το 2007. Ωστόσο, οι αγορές μελλοντικής εκπλήρωσης των επιτοκίων είχαν να αφηγηθούν μια διαφορετική ιστορία, με τους επενδυτές αργά την Τετάρτη να στοιχηματίζουν ότι η Fed θα συνεχίσει να αυξάνει τα επιτόκια το πρώτο εξάμηνο του 2023, προτού τα μειώσει στο 4,4% περίπου μέχρι το τέλος του έτους. «Η Fed αγωνίζεται να πείσει τις αγορές να κινηθούν προς την κατεύθυνσή τους», δήλωσε ο Εντ αλ Χουσάινι, ανώτερος αναλυτής των παγκόσμιων επιτοκίων στην Columbia Threadneedle, ο οποίος στοιχηματίζει ότι τα 10ετή κρατικά ομόλογα των ΗΠΑ θα συνεχίσουν την πρόσφατη ανάκαμψη. «Υπάρχει μια δυσπιστία έναντι της ικανότητας της Ομοσπονδιακής Τράπεζας να μετακινήσει τα επιτόκια σημαντικά πάνω από το 5%», προσέθεσε.

Το πόσο υψηλότερα θα ανέλθει το κόστος δανεισμού και αν η περιοριστική νομισματική πολιτική βυθίσει την οικονομία σε ύφεση, είναι ερωτήματα που καταγράφουν τους επενδυτές εδώ και μήνες, καθώς η Fed ξεκινάει τις πιο επιθε-

τικές αυξήσεις επιτοκίων από τη δεκαετία του 1980 για να νικήσει τον διογκούμενο πληθωρισμό. Κι ενώ ο πρόεδρος της Τζερόμι Πάουελ δήλωσε την Τετάρτη ότι οι προβλέψεις της Fed δεν σημαίνουν απαραίτητα ότι η οικονομία θα περιέλθει σε ύφεση, προσέθεσε πως ο κίνδυνος αξίζει τον κόπο.

Οι υπεύθυνοι χάραξης νομισματικής πολιτικής στις ΗΠΑ δεν σχεδιάζουν να αμβλύνουν το πλήγμα, μειώνοντας τα επιτόκια. Ωστόσο, οι ελπίζοντας ότι ο πληθωρισμός θα κορυφωθεί και θα επιτρέπει στη Fed να σταματήσει την πολιτική σύσφιγξης νωρίτερα, έχουν πλημυρίσει τις διεθνείς κεφαλαιαγορές τις τελευταίες εβδομάδες, πυροδοτώντας ζωηρό αγοραστικό ενδιαφέρον για τις μετοχές και τον δείκτη S&P και αποδυναμώνοντας το δολάριο από τα επίπεδα ρεκόρ 20ετίας. Οι αποδόσεις του 10ετούς ομολόγου του αμερικανικού δημοσίου, που κινούνται αντιστρόφως προς τις τιμές, διαμορφώθηκαν πρόσφατα γύρω στο 3,5%, σε σύγκριση με το πάνω από 4,2% νωρίτερα φέτος. Ο S&P 500 σημείωσε άνοδο κατά 11,4% το τέταρτο τρίμηνο, αλλά παραμένει κάτω κατά περίπου 16%, μιλώντας για το 2022. Οι τιμές καταναλωτή στις ΗΠΑ αυξήθηκαν λιγότερο από το αναμενόμενο κατά δεύτερο συνεχόμενο μήνα τον Νοέμβριο, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιεύθηκαν την Τρίτη. «Οι κινήσεις των αγορών περιγράφουν πραγματικά τις προκλήσεις για τα στελέχη της τράπεζας, που δεν είναι τόσο η αξιοπιστία για την καταπολέμηση του πληθωρισμού, αλλά η αξιοπιστία τους στο να είναι επιθετικοί και να μην αφίστανται των θέσεών τους», δήλωσε ο Σονάλ Ντεζάι, υψηλόβαθμο στέλεχος της Franklin Templeton Fixed Income. Έρευνα της Bank of America με συμμετοχή διαχειριστών κεφαλαίων, που δημοσιεύθηκε κατά την εβδομάδα, έδειξε ότι το 42% αναμένει πτώση των αποδόσεων των βραχυπρόθεσμων ομολόγων ΗΠΑ – κι αυτό είναι το υψηλότερο ποσοστό από τον Μάρτιο του 2020.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΘΕΜΑ: ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΩΝ ΑΞΙΟΓΡΑΦΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2 («ΜΑΚ 2») ΤΗΣ HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LIMITED

Η Hellenic Bank Public Company Limited ("η Τράπεζα"), σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες του Ενημερωτικού Δελτίου ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013 ("ΕΔ") σε σχέση με την εθελοντική μετατροπή των ΜΑΚ 2 σε συνήθεις μετοχές της Τράπεζας ονομαστικής αξίας €0,50 η κάθε μια, ανακοινώνει τα ακόλουθα:

(α) Περίοδος Μετατροπής

Σύμφωνα με τους όρους έκδοσης των ΜΑΚ 2, οι κάτοχοι των ΜΑΚ 2 δύνανται να ασκήσουν το δικαίωμα μετατροπής των ΜΑΚ 2 σε συνήθεις μετοχές κατά τις περιόδους 15-31 Ιανουαρίου και 15-31 Ιουλίου, κάθε έτους («η Περίοδος Μετατροπής») με πρώτη Περίοδο Μετατροπής να αρχίζει στις 15 Ιανουαρίου 2016 και τελευταία Περίοδο Μετατροπής να αρχίζει στις 15 Ιουλίου 2023. Εάν η πρώτη ή/και η τελευταία ημερομηνία οποιασδήποτε Περιόδου Μετατροπής δεν είναι εργάσιμη ημέρα, τότε αυτή η Περίοδος Μετατροπής θεωρείται ότι αρχίζει την αμέσως επόμενη εργάσιμη μέρα ή/και λήγει την τελευταία εργάσιμη ημέρα πριν από αυτή, αναλόγως.

(β) Προσέχης Περίοδος Μετατροπής

Σύμφωνα με τους όρους του ΕΔ η προσέχης Περίοδος Μετατροπής αρχίζει στις 16 Ιανουαρίου 2023 και διαρκεί μέχρι και τις 31 Ιανουαρίου 2023.

(γ) Τιμή Μετατροπής

Σύμφωνα με τους όρους έκδοσης που περιέχονται στο ΕΔ, η τιμή μετατροπής σε περίπτωση που ο κάτοχος επιλέξει να μετατρέψει τα ΜΑΚ 2 σε μετοχές θα είναι ίση με το υψηλότερο της:

- (i) Εθελοντικής Αναφερόμενης Τιμής Αγοράς, δηλαδή της μέσης τιμής κλεισίματος των τελευταίων 5 ημερών διαπραγμάτευσης της μετοχής της Τράπεζας στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου ("ΧΑΚ") που προηγούνται της μετατροπής με έκπτωση 20%,
- (ii) ελάχιστης τιμής μετατροπής των €6,50¹, και
- (iii) εκάστοτε ονομαστικής αξίας των συνήθων μετοχών της Τράπεζας.

Η ελάχιστη τιμή μετατροπής υπόκειται σε αναπροσαρμογή με βάση την Παράγραφο 11.Γ.1 του Μέρους IV/Γ/III, του ΕΔ.

Σύμφωνα με τα πιο πάνω, η σχετική τιμή μετατροπής σήμερα, για την περίοδο 16 Ιανουαρίου 2023 - 31 Ιανουαρίου 2023 διαμορφώνεται σε €6,50. Σε περίπτωση που η τιμή διαφοροποιηθεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του ΕΔ, οι κάτοχοι θα ενημερωθούν σχετικά με δημοσίευση σε δύο εφημερίδες παγκύπριας κυκλοφορίας, μέσω της ιστοσελίδας της Τράπεζας (<https://www.hellenicbank.com>) και μέσω του ΧΑΚ και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς με σχετικές ανακοινώσεις.

(δ) Διαδικασία Μετατροπής

Σύμφωνα με τους όρους του ΕΔ:

- η υποβολή Δήλωσης Μετατροπής από τον κάτοχο καθιστά την αίτηση για μετατροπή των ΜΑΚ 2 σε μετοχές αμετάκλητη,
- κάθε ένα (1) ΜΑΚ 2 θα παρέχει στον κάτοχο του δικαίωμα μετατροπής σε συνήθεις μετοχές της Τράπεζας με δικαίωμα ψήφου,
- οι κάτοχοι ΜΑΚ 2 δύνανται να ζητούν τη μετατροπή των ΜΑΚ 2 σε μετοχές της Τράπεζας μόνο κατά τις ημερομηνίες που εμπίπτουν στις Περιόδους Μετατροπής,
- σε περίπτωση που συνεπεία της Μετατροπής προκύπτουν κλασματικά δικαιώματα επί μετοχών, για κλασματικά υπόλοιπα κάτω του 0,50 δεν θα δίνεται μετοχή, ενώ για κλασματικά υπόλοιπα πάνω του 0,50 (συμπεριλαμβανομένου) θα δίνεται μια επιπλέον μετοχή.

(ε) Τόκος Πληρωτέος κατά τη Μετατροπή

Εάν ο κάτοχος ΜΑΚ 2 ασκήσει το Δικαίωμα Μετατροπής, ο πληρωτέος τόκος (εάν υπάρχει) σταματά να υπολογίζεται και καθίσταται πληρωτέος μέχρι την ημερομηνία λήξης της περιόδου μετατροπής κατά τη διάρκεια της οποίας έχει ασκηθεί το δικαίωμα εθελοντικής μετατροπής, τηρουμένων των προνοιών της Παραγράφου 11.Β(δ), του Μέρους IV/Γ/ΙΙ του ΕΔ.

(στ) Άσκηση του δικαιώματος

Οι κάτοχοι ΜΑΚ 2 δύνανται να ασκήσουν το δικαίωμα μετατροπής των ΜΑΚ 2 σε μετοχές ονομαστικής αξίας €0,50 η κάθε μια με την υποβολή δεόντως συμπληρωμένης Δήλωσης Μετατροπής κατά τις εργάσιμες ημέρες της Περιόδου Μετατροπής, από τις 08:00 μέχρι τις 14:00:

- σε οποιοδήποτε κατάστημα της Τράπεζας στην Κύπρο, ή
- στην Υπηρεσία Μετοχών & Χρεογράφων της Τράπεζας.

Για επενδυτές εκτός Κύπρου, το δικαίωμα μετατροπής μπορεί επίσης να εξασκηθεί εντός της προαναφερθείσας προθεσμίας και το αργότερο μέχρι τις 14:00 της 31^{ης} Ιανουαρίου 2023 με την αποστολή μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος στο email: shares@hellenicbank.com της δήλωσης με την υπογραφή του επενδυτή.

Η Δήλωση Μετατροπής είναι διαθέσιμη:

- στην ιστοσελίδα της Τράπεζας (<https://www.hellenicbank.com>, Σχέσεις Επενδυτών – Πληροφορίες Μετοχών - Ενημερωτικά Δελτία – 2013 – Σχετικά Αρχεία)
- στην Υπηρεσία Μετοχών και Χρεογράφων της Τράπεζας και
- σε όλα τα καταστήματα της Τράπεζας στην Κύπρο.

Ταυτόχρονα με την υποβολή Δήλωσης Μετατροπής από τον κάτοχο, ο κάτοχος σε συνεννόηση με τον χειριστή του θα πρέπει να προχωρήσει με "δέσμευση για μετατροπή" των ΜΑΚ 2 που επιθυμεί να μετατρέψει και να κοινοποιήσει στην Υπηρεσία Μετοχών και Χρεογράφων της Τράπεζας (e-mail:shares@hellenicbank.com, τηλ: 00357 22 500 650 και 00357 22 500 794) τον αριθμό των εν λόγω ΜΑΚ 2 που επιθυμεί να δεσμεύσει.

Τα ΜΑΚ 2 που θα μετατραπούν σε μετοχές θα πρέπει να είναι ήδη εκκαθαρισμένα και εγγεγραμμένα επί ονόματι του κατόχου και ελεύθερα από κάθε επιβάρυνση το αργότερο μέχρι την ημερομηνία υποβολής της σχετικής Δήλωσης Μετατροπής.

Η Τράπεζα, εντός των προβλεπόμενων από την ισχύουσα Νομοθεσία και τους ισχύοντες Κανονισμούς προθεσμιών, θα προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση των νέων μετοχών που θα προκύψουν από τη μετατροπή των ΜΑΚ 2 στο ΧΑΚ.

Για οποιοδήποτε διευκρινίσεις αναφορικά με τη διαδικασία μετατροπής των ΜΑΚ 2 σε μετοχές μπορείτε να επικοινωνείτε με την Υπηρεσία Μετοχών και Χρεογράφων της Τράπεζας, στα τηλέφωνα 00357 22 500 650 και 00357 22 500 794.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ

Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ, ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ, ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΗ Ή ΠΡΟΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ. Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΔΕΝ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΜΕ ΚΑΝΕΝΑΝ ΤΡΟΠΟ Ή ΤΥΠΟ (ΕΓΓΡΑΦΟ Ή ΑΛΛΟ), ΑΜΕΣΑ Ή ΕΜΜΕΣΑ, ΕΝΤΟΣ Ή ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΗΝΘΟΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ, ΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ, ΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ, ΤΗ ΝΟΤΙΟ ΑΦΡΙΚΗ Ή ΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑ Ή ΣΕ ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΑΛΛΗ ΧΩΡΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΑΥΤΗΣ, Η ΔΙΕΠΕΡΓΕΙΑ ΟΣΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑΝΟΜΗ Ή ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΑΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ, ΚΑΝΟΝΑ Ή ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ.

¹ Συνεπεία των ανακοινώσεων στις 20 Νοεμβρίου 2014 και 27 Φεβρουαρίου 2015 και δυνάμει των προνοιών του ΕΔ, Μέρους IV/Γ/III, παράγραφος 11. Γ.1 η Ελάχιστη Τιμή Εθελοντικής Μετατροπής των ΜΑΚ 2 έχει αναπροσαρμοστεί.

Αύξηση ζήτησης για μισθώσεις καταστημάτων σε εμπορικές πιάτσες

Το φετινό τρίτο τρίμηνο καταγράφηκαν 40 νέες συμφωνίες ενοικίασης

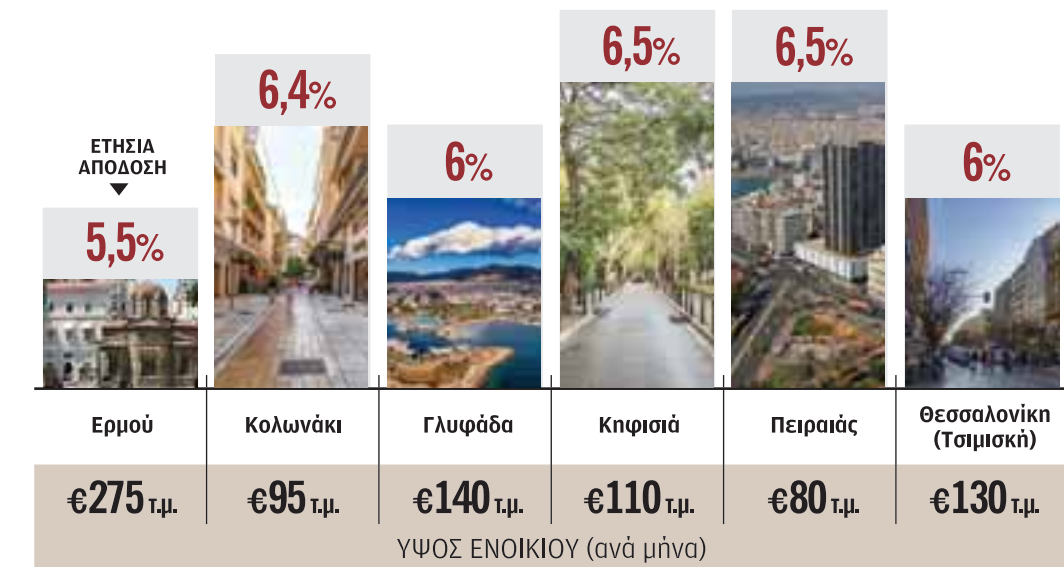
Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Πλήρης θα πρέπει να θεωρείται η επιστροφή στην κανονικότητα για τον τομέα των εμπορικών ακινήτων, δύο και πλέον χρόνια μετά το σοκ της πανδημίας. Κατά το φετινό τρίτο τρίμηνο καταγράφηκαν 40 νέες μισθώσεις εμπορικών καταστημάτων στις διάφορες εμπορικές πιάτσες της χώρας, ενώ σημαντική ήταν και η επενδυτική δραστηριότητα, καθώς ο όγκος των αγοραπωλησιών εμπορικών ακινήτων ανήλθε σε 150 εκατ. ευρώ.

Όπως αναφέρει σε σχετική ανάλυσή της η Proprius, εταιρεία παροχής υπηρεσιών συμβούλων ακινήτων και μέλος του διεθνούς ομίλου Cushman & Wakefield, «παρά τις έντονες πληθωριστικές πιέσεις, η μείωση της ανεργίας και η ικανοποιητική ροή τουριστών έχουν βελτιώσει το οικονομικό κλίμα και οι λιανικές πωλήσεις κατέγραψαν αύξηση κατά 10,5% κατά το φετινό τρίτο τρίμηνο». Σύμφωνα με την εταιρεία, η ζήτηση νέων χώρων στις δημοφιλείς εμπορικές πιάτσες ήταν ιδιαίτερα υψηλή κατά το τρίτο τρίμηνο, επικρατώντας μάλιστα των εμπορικών κέντρων. Μεταξύ άλλων, εγκαταστάθηκε στον Πειραιά το 13ο κατάστημα Carrefour, η αλυσίδα «Κωτσόβολος» εγκαινίασε το πρώτο της πράσινο κατάστημα στην Καλλιθέα, σε ακίνητο 2.200 τ.μ., ενώ η πολωνική αλυσίδα Perco έχει πραγματοποιήσει δυναμική είσοδο στην αγορά λιανικής. Η συγκεκριμένη εταιρεία έχει τοποθετηθεί στο Piraeus Retail Park της Trade Estates στην περιοχή του Ρέντιν (συμβολή Κηφισού και Πέτρου Ράλλη) και στο Fashion City Outlet της Λάρισας, ενώ έχει συμφωνήσει και για την παρουσία της στο εμπορικό κέντρο Avenue στο Μαρούσι. Η ALE (αλυσίδα μόδας)

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Πώς διαμορφώθηκαν κατά το τρίτο τρίμηνο του 2022 οι μέσες τιμές ενοικίασης στις δημοφιλείς πιάτσες

συμφώνησε για τη μίσθωση εμπορικού καταστήματος στο εμπορικό κέντρο River West, ενώ η γαλλική La Redoute ανοίξε νέο κατάστημα στη Λ. Κηφισίας στο Χαλάνδρι. Αντιστοίως, η αλυσίδα αθλητικών ειδών και νεανικής μόδας JD Sports εγκαινίασε το πρώτο της κατάστημα στην Ελλάδα, επιλέγοντας το Smark Park.

Νέα καταστήματα από διάφορες αλυσίδες, κυρίως γυναικείας μόδας, μισθώθηκαν επίσης στο Κολωνάκι (Σκουφά, 115 τ.μ.), στην οδό Σταδίου (553 τ.μ.) και στην οδό Βουκουρεστίου (95 τ.μ.). Αντιστοίως, στην οδό Τσιμισκή στη Θεσσαλονίκη υπογράφηκαν δύο νέες μισθώσεις για κατάστημα της αλυσίδας «Γερμανός» (410 τ.μ.) και της αλυσίδας Folli Folie (140 τ.μ.). Από πλευράς ενοικίων, η Proprius επισημαίνει ότι η γενικότερη τάση

είναι σταθεροποιητική, αν και σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να παρατηρηθεί μικρή αύξηση. Συνολικά, πάντως, οι χρήστες επιδεικνύουν επιφυλακτική στάση, καθώς υπάρχει αβεβαιότητα για το επίπεδο του μελλοντικού τζίρου.

Ο ακριβέστερος εμπορικός δρόμος της χώρας παρέμεινε ασφαλώς η οδός Ερμού, με μηνιαίο ενοίκιο 275 ευρώ/τ.μ. για το τμήμα εκείνο με την υψηλότερη ζήτηση και τη μεγαλύτερη έλλειψη χώρων, δηλαδή κοντά στην πλατεία Συντάγματος. Σε πρόσφατη ετήσια ανάλυσή της, η Cushman & Wakefield κατέταξε την Ερμού ως τον 14ο ακριβέστερο δρόμο παγκοσμίως (από 15ο στην προηγούμενη αντιστοίχη έρευνα). Σύμφωνα με την επικεφαλής της Proprius, Νίκη Σύμπουρα, «κατά τη διάρκεια της

πανδημίας τα ενοίκια των καταστημάτων της Ερμού υποχώρησαν ελάχιστα, μόλις 4%, ενώ κατά τη διάρκεια του τελευταίου 12μήνου παρατηρείται αύξηση 6%. Ωστόσο, θα πρέπει να καταστεί σαφές ότι αναφερόμαστε σε ενοίκια στις βέλτιστες τοποθεσίες», σημείωσε η κ. Σύμπουρα.

Σημαντικό ρόλο στην επιστροφή των ενοικίων στην Ερμού σε ανοδική τροχιά έχει διαδραματίσει και η επιστροφή των ξένων επισκεπτών στο κέντρο της Αθήνας. Η γειτνίαση της Ερμού με εκατοντάδες, αν όχι χιλιάδες καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης αποτελεί σημαντικό δέλεαρ για πολλές εμπορικές αλυσίδες, καθώς γνωρίζουν ότι θα έχουν αυξημένες πωλήσεις αν αποκτήσουν θέση στην Ερμού. Αυτός ο λόγος τροφοδοτεί και τις υψηλές τιμές ενοικίασης.

Εξωρίζουν κατασκευές και πληροφορική

Αύξηση 3% εκτιμά η Εθνική Τράπεζα

Αύξηση 3% εκτιμά η Εθνική Τράπεζα ότι θα έχουμε το 2023, η οποία θα βασιστεί στην ισχυρή δυναμική των επιχειρηματικών πωλήσεων κατά την τρέχουσα χρονιά, που θα αποτελέσει το καίριο στήριγμα της ελληνικής οικονομίας και το 2023.

Η ΕΤΕ διαπιστώνει σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης του όγκου των πωλήσεων το 2023 σε σχέση με το 2022, επισημαίνει ωστόσο ότι ο ελληνικός επιχειρηματικός τομέας «θα καταφέρει να σταθεί όρθιος ακόμα και στο δύσκολο περιβάλλον της επόμενης χρονιάς».

Με βάση τα ευρήματα της μελέτης που πραγματοποίησε η Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της ΕΤΕ, στο πλαίσιο της νέας σειράς μελετών «Τάσεις του Επιχειρείν», οι κατασκευές και η πληροφορική αναμένεται να είναι οι κλάδοι που θα ξεχωρίσουν θετικά, επιτυγχάνοντας διψήφιο ρυθμό ετήσιας ανάπτυξης, καθώς επιταχύνεται η υλοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων εν μέρει συνδεδεμένων με τους ευρωπαϊκούς πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης. Συγκεκριμένα, η μελέτη διαπιστώνει διατήρηση των υψηλών τιμών για το προσεχές διάστημα και μικρή επιβράδυνση στη δυναμική της ζήτησης με βάση τους βασικούς πρόδρομους δείκτες της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Ετσι, κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους, ενώ οι ονομαστικές πωλήσεις εκτιμάται ότι θα συνεχίσουν ανοδικά (+27% έναντι 2019), εμφανίζονται παράλληλα σημάδια ότι η τρέχουσα δυναμική αρχίζει να επιβραδύνεται σε όρους όγκου, διαπιστώνει η ΕΤΕ.

Αναλυτικότερα, εστιάζοντας στο γ' τρίμηνο του 2022, η ΕΤΕ διαπιστώνει σημαντική επιτάχυνση των πωλήσεων του επιχειρηματικού τομέα, με αύξηση 31% έναντι του γ' τριμήνου 2019 (από +23% κατά το α' εξάμηνο). Η αύξηση στηρίχθηκε εν μέρει στις επιδοτήσεις σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Όσον αφορά τα επί μέρους χαρακτηριστικά της ανόδου, η ΕΤΕ καταγράφει:

- Επιτάχυνση της ανόδου του

όγκου πωλήσεων (συνεπώς με την πορεία επιχειρηματικού ΑΕΠ), που στο γ' τρίμηνο έφτασε 11% υψηλότερα του γ' τριμήνου 2019 (έναντι αύξησης 6% αντίστοιχα στο εξάμηνο).

- Υψηλές πληθωριστικές πιέσεις, που καλύπτουν άνω των δύο τρίτων (2/3) της αύξησης πωλήσεων του 9μήνου – κυρίως λόγω αυξημένου κόστους εισαγόμενων πρώτων υλών. Σε αυτό το περιβάλλον, τα πρώτα σημάδια (από το λειτουργικό πλεόνασμα επιχειρηματικού τομέα και τα αποτελέσματα εισηγμένων εταιρειών) συγκλίνουν στη διατήρηση υγιών περιθωρίων λειτουργικού κέρδους, μαζί με μια προσπάθεια των επιχειρήσεων να απορροφήσουν μέρος των πληθωριστικών πιέσεων. Η ενισχυμένη κερδοφορία σε συνδυασμό με την υψηλότερη χρηματοδοτική στήριξη συμβάλλουν σε παράλληλη άνοδο (i) των επιχειρηματικών επενδύσεων (κυρίως για βελτίωση παραγωγικής δυναμικότητας) και (ii) της απασχόλησης. Υπό αυτές τις συνθήκες, η αύξηση του επιχειρηματικού ΑΕΠ στο εννέαμηνο 2022 κατά 14% σε σχέση με το 2019 ανάγει το επιχειρείν σε βασική κινητήρια δύναμη για την ελληνική οικονομία, υπογραμμίζει η ΕΤΕ, με την Ελλάδα μάλιστα να αυξάνει το μερίδιό της στην Ευρώπη (σε όρους προτιθέμενης αξίας, σε όλους τους ευρείς τομείς).

Εμβραθύνοντας σε κλαδικό επίπεδο, η μελέτη καταγράφει τους κλάδους με τη μεγαλύτερη αύξηση, με έμφαση το γ' τρίμηνο του έτους, παρατηρώντας ότι:

- Οι κατασκευές σημείωσαν την υψηλότερη αύξηση όγκου δραστηριότητας (27% υψηλότερα του 2019), με δυναμική πορεία κυρίως στα κτίρια, ενώ πιο αδύναμες επιδόσεις σημειώνονται στον κλάδο εμπορίου.

- Στη βιομηχανία θετικά ξεχωρίζουν τομείς υψηλής τεχνολογίας, ενώ στις υπηρεσίες ξεχωρίζει η ποιοτική αναβάθμιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, η οποία επιταχύνεται από την ισχυρή πορεία των συμβουλευτικών υπηρεσιών, του R&D και της πληροφορικής.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Οι οικοδομικές αδειοδοτήσεις του φετινού εννεάμηνου

Την προηγούμενη εβδομάδα είδαμε την ανάλυση των πωλήσεων ακινήτων για τον μήνα Νοέμβριο, όπως άλλωστε κάνουμε κάθε μήνα, βασισμένοι στα επίσημα στοιχεία που δημοσιεύει το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας. Σήμερα θα δούμε την αγορά από μια άλλη οπτική γωνία και πιο συγκεκριμένα από την πλευρά της αδειοδότησης, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιεύει η Στατιστική Υπηρεσία και τα οποία προέρχονται από τις άδειες που εκδίδουν οι δημοτικές αρχές και οι επαρχιακές διοικήσεις. Εδώ είναι αναγκαίο να αναφέρουμε πως τα στοιχεία που δημοσιεύονται είναι πίσω κατά τουλάχιστον δύο μήνες και άρα η εικόνα που έχουμε στην προκειμένη περίπτωση αφορά την περίοδο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου 2022.

Η πλευρά της αδειοδότησης είναι επίσης σημαντική, επειδή δίνει μια εικόνα ως προς το νέο προϊόν, το οποίο θα έρθει στην αγορά στο μέλλον και άρα αφορά την καθαρά αναμενόμενη νέα προσφορά. Εδώ είναι αναγκαίο να τονίσουμε πως χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή ως προς την ερμηνεία των δεδομένων, για να μην οδηγούμαστε αβίαστα σε συμπεράσματα τα οποία μπορεί να είναι λανθασμένα.

Ζαν παράδειγμα στο οποίο εφιστώ την προσοχή σας, αναφέρω το γεγονός πως δεν υπάρχει καμία εγγύηση πως οποιαδήποτε άδεια οικοδομής, η οποία εκδίδεται, θα υλοποιηθεί ή έστω πότε θα υλοποιηθεί. Μια άδεια ισχύει για κάποια χρονική περίοδο και δικαιούται ανανέωσης.

Η παράμετρος της αξίας κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2022 ανήλθε σχεδόν στα €1,86 δισ., ενώ για την ίδια περίοδο του 2021 ήταν στα €1,87 δισ., σημειώνοντας οριακή μείωση κάτω του 1%.

Συνεπώς δεν υπάρχει μεγάλη πίεση χρόνου για υλοποίησή της, αλλά αντίθετα υπάρχει σχετικά μεγάλη άνεση χρόνου, η οποία σε μεγάλο βαθμό υπαγορεύεται από τις εκάστοτε οικονομικές συνθήκες, τις ειδικές συνθήκες της αγοράς ακινήτων και τα προσωπικά οικονομικά δεδομένα των αιτητών της άδειας, όπως για παράδειγμα η πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Υπάρχει επίσης η ευχέρεια μια άδεια να τύχει τροποποιήσεων στην πορεία και μάλιστα με ένα μακρύ και ευρύ κατάλογο θεματολογίας αιτιών που μπορεί να απαιτεί κάτι τέτοιο. Άλλο παράδειγμα αφορά το γεγονός ότι τα στατιστικά στοιχεία αφορούν τις άδειες που έχουν εκδοθεί και όχι αυτές που εξετάζονται. Άρα, ρόλο παίζει και η αποδοτικότητα της κάθε αρχής που εξετάζει και εκδίδει τις άδειες, όπως επίσης και η αποδοτικότητα της κάθε εμπλεκόμενης υπηρεσίας. Διλαδή μπορεί να υπάρχει εντονότερο ενδιαφέρον από πλευράς αγο-

Κατά την περίοδο Ιανουαρίου και Σεπτεμβρίου του 2022 εκδόθηκαν συνολικά (Παγκύπρια) 5.701 άδειες οικοδομής. Σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2021 όπου είχαν εκδοθεί 6.008 άδειες, παρατηρείται μείωση 5,1%.

ράς αλλά αυτό να μην αποτυπώνεται, επειδή οι αρχές καθυστερούν στην εξέταση και χορήγηση αδειών.

Αφού θέσαμε το γενικό πλαίσιο πιο πάνω, πάμε τώρα να δούμε τα στοιχεία τα οποία διαχωρίζονται σε τέσσερεις βασικές κατηγορίες: τον αριθμό αδειών, το εμβαδόν σε τετραγωνικά μέτρα, την αξία που αποδίδεται βάσει των τετραγωνικών μέτρων και πόδες οικιστικές μονάδες εξυπακούονται.

Κατά την περίοδο Ιανουαρίου και Σεπτεμβρίου 2022 εκδόθηκαν συνολικά (Παγκύπρια) 5.701 άδειες οικοδομής. Σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2021, που είχαν εκδοθεί 6.008 άδειες, παρατηρείται μείωση 5,1%. Αυτό από μόνο του δεν σημαίνει πολλά πράγματα, επειδή η μόνη περίπτωση να σήμαινε

κάτι (αρνητικό ή θετικό) ήταν αν η κάθε άδεια αφορούσε μία και μόνο μονάδα, κάτι που όμως σίγουρα δεν ισχύει.

Το αντίστοιχο συνολικό εμβαδόν κατά την πιο πάνω περίοδο του 2022 αφορούσε σε 1.626.242 τετραγωνικά μέτρα, ενώ το 2021 αφορούσε σε 1.753.134 τετραγωνικά μέτρα. Υπήρξε κι εδώ μια μείωση της τάξης του 7,2%. Η παράμετρος της αξίας κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2022 ανήλθε σχεδόν στα €1,86 δισ., ενώ για την ίδια περίοδο του 2021 ήταν στα €1,87δισ. σημειώνοντας οριακή μείωση κάτω του 1%. Τέλος, ο αριθμός οικιστικών μονάδων που αδειοδοτήθηκαν κατά το εννέαμηνο του 2022 ήταν 7.366 ενώ την αντίστοιχη περίοδο του 2021 ήταν 7.747 μονάδες. Υπήρξε δηλαδή συρρίκνω-

ση της τάξης του 5%. Εκτός του ότι οι μειώσεις είναι μικρές για να έχουν μεγάλη σημασία, καλό είναι να αναφέρουμε πως όλες οι παράμετροι είναι αισθητά αυξημένες σε σχέση τόσο με το 2020 όσο και με το 2019, δείχνοντας μάλλον σταθεροποίηση σε υψηλά επίπεδα κατά την τελευταία διετία.

Πώς διανέμεται αυτή η συνολική απόδοση του ενιαίου μεταξύ των επαρχιών;

Η Λευκωσία φέτος κατέγραψε 2.101 άδειες οικοδομής αντί 2.198 πέρυσι, αλλά το εμβαδόν ήταν ψηλότερο φέτος αντί πέρυσι αφού φέτος κυμάνθηκε στις 611.575 τετραγωνικά μέτρα αντί 577.707 τετραγωνικά μέτρα κατά το 2021. Η αντίστοιχη αξία φέτος ήταν κοντά στα €668 εκατ. σε αντίθεση με το 2021 που ήταν €592 εκατ. Αυτά τα δεδομένα φέτος αφορούσαν σε 2.701 οικιστικές μονάδες, ενώ το 2021 αφορούσαν σε 2.485 μονάδες.

Η Λεμεσός φέτος κατέγραψε 1.645 άδειες οικοδομής αντί 1.688 πέρυσι και το εμβαδόν φέτος κυμάνθηκε στις 490.448 τετραγωνικά μέτρα αντί 502.199 τετραγωνικά μέτρα κατά το 2021. Η αντίστοιχη αξία φέτος ήταν κοντά στα €569 εκατ. σε αντίθεση με το 2021 που ήταν €554 εκατ. Αυτά τα δεδομένα φέτος αφορούσαν σε 2.400 οικιστικές μονάδες, ενώ το 2021 αφορούσαν σε 2.594 μονάδες.

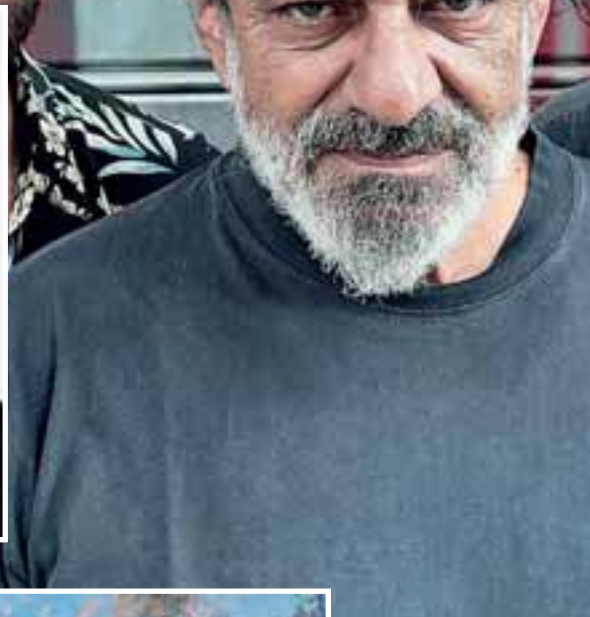
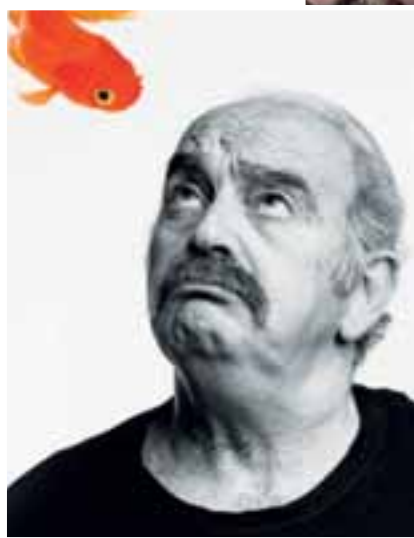
Η Λάρνακα φέτος κατέγραψε 864 άδειες οικοδομής αντί 967 πέρυσι και το εμβαδόν φέτος κυμάνθηκε στις 239.273 τετραγωνικά μέτρα αντί 310.974 τετραγωνικά μέτρα

κατά το 2021. Η αντίστοιχη αξία φέτος ήταν κοντά στα €263 εκατ. σε αντίθεση με το 2021 που ήταν €305 εκατ. Αυτά τα δεδομένα φέτος αφορούσαν σε 1.119 οικιστικές μονάδες, ενώ το 2021 αφορούσαν σε 1.376 μονάδες.

Η Πάφος φέτος κατέγραψε 787 άδειες οικοδομής αντί 901 πέρυσι και το εμβαδόν φέτος κυμάνθηκε στις 212.960 τετραγωνικά μέτρα αντί 262.380 τετραγωνικά μέτρα κατά το 2021. Η αντίστοιχη αξία φέτος ήταν κοντά στα €265 εκατ. σε αντίθεση με το 2021 που ήταν €317 εκατ. Αυτά τα δεδομένα φέτος αφορούσαν σε 803 οικιστικές μονάδες, ενώ το 2021 αφορούσαν σε 968 μονάδες.

Η Αμμόχωστος φέτος κατέγραψε 304 άδειες οικοδομής αντί 254 πέρυσι και το εμβαδόν φέτος κυμάνθηκε στις 71.986 τετραγωνικά μέτρα αντί 99.874 τετραγωνικά μέτρα κατά το 2021. Η αντίστοιχη αξία φέτος ήταν κοντά στα €91 εκατ. σε αντίθεση με το 2021 που ήταν €106 εκατ. Αυτά τα δεδομένα φέτος αφορούσαν σε 343 οικιστικές μονάδες, ενώ το 2021 αφορούσαν σε 324 μονάδες. Κρατάμε τη σχετική σταθεροποίηση του πρώτου εννεάμηνου του έτους σε σχέση με την αντίστοιχη περηνή περίοδο που είναι πολύ υψηλότερη με αυτές του 2019 και 2020, καθώς και τον καθοριστική επίδραση του πληθωρισμού στο κατασκευαστικό κόστος.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Η ελληνική δραματουργία ανθεί

Εργα που διεισδύουν σε σύγχρονες καταστάσεις καθορίζουν την τάση του φετινού θεατρικού χειμώνα

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ**

Μία από τις τάσεις του θεατρικού χειμώνα που ξεκίνησε με γεμάτες αίθουσες, είναι και το ελληνικό έργο. Θεατροποιημένα μυθιστορήματα, αφηγήματα, μαρτυρίες, σκηνικές συνθέσεις, μονόλογοι, μοιράζονται μικρές και μεγάλες σκηνές, έργα διαφορετικής γενιάς, γραφής και ύψους.

Η Ειρήνη Μουντράκη, θεατρολόγος, υπεύθυνη δραματολογίου, βιβλιοθήκης, αρχείου και διεθνών σχέσεων στο Εθνικό Θέατρο, αλλά και δημιουργός του Greek Play Project με στόχο τη μελέτη, ενίσχυση και προώθηση του σύγχρονου ελληνικού έργου, γνωρίζει πολύ καλά το τοπίο διδάσκοντας και στα μεταπτυχιακά προγράμματα των Τμημάτων Θεατρικών Σπουδών στα Πανεπιστήμια Αθηνών και Πελοποννήσου. Υποστηρίζει ότι η άνθηση ελληνικών θεατρικών έργων δεν είναι φετινή, αλλά των τελευταίων χρόνων. «Μετά τα κάπιταλ κοντρόλ είχαμε ένα είδος πολυκαλλιτέχνη, που γράφει, σκηνοθετεί, παίζει τα έργα του, ενίοτε αναλαμβάνει και τη μουσική επιμέλεια της παράστασης ή τη σκηνογραφία».

Το καλάρθι του ελληνικού έργου κωράει πολλά. Ωστόσο, όπως λέει στην «Κ» η Ειρ. Μουντράκη, «από

τη σύλληψη μέχρι την επιτέλεση υπάρχει πολύ μεγάλη απόσταση. Πολλοί οδηγήθηκαν στη διαδικασία να επινοήσουν λύσεις για να δώσουν το στίγμα τους. Ετσι καταλήγουμε σε κείμενα ανολοκλήρωτα, με αστοχίες ή μη δουλεμένα επαρκώς».

Επισημαίνει ότι στην έκρηξη του ελληνικού έργου συνέβαλαν και τα εργαστήρια δημιουργικής γραφής, τα οποία πολλαπλασιάστηκαν ωθώντας πολλούς στο θέατρο. «Έχουμε παραγωγή νέων κειμένων, τα οποία γίνονται σε ένα καθεστώς μαθητείας και παρουσιάζονται ενώ είναι ανολοκλήρωτα ή πρωτόλεια».

Η ίδια δημιούργησε το Greek Play Project από ανάγκη να μιλήσει για τη σύγχρονη ελληνική δραματουργία. Δηλώνει ευχαριστημένη από την επιτυχία του Greek Play Project στη Νέα Υόρκη, όπου σύγχρονα ελληνικά θεατρικά έργα (Δημητριάδη, Δήμου, Μαυριτσάκη, Φυλακτάκη, Τριαρίδη, Μουστακλίδου, Ρέππα-Παπαθανασίου κ.ά.) παρουσιάστηκαν στα αγγλικά για το αμερικανικό κοινό, έγιναν μεταφράσεις, εκδόσεις.

Τα έργα που ξεχωρίζουν την τελευταία δεκαετία, τονίζει η Ειρήνη Μουντράκη, «κατάφεραν να διεισδύσουν πιο πολύ στον

πυρήνα του ανθρώπου, να ξεφύγουν από τις καταστάσεις και την ηθογραφία».

Η διαφορετικότητα, τα έμφυλα ζητήματα, το #MeToo αναδεικνύονται γιατί «είναι θέματα που τους προβληματίζουν ή που βίωσαν. Από την άλλη, αισθάνονται ότι αυτά μπορούν να πουληθούν καλύτερα. Μέχρι στιγμής γι' αυτά τα ζητήματα πιστεύω ότι δεν έχουμε πολύ σημαντικά έργα.

Οι ανάγκες του σημερινού 20άρη καταγράφονται στα σόσιαλ μίντια και φτάνουν μέχρι το θέατρο και τους εναλλακτικούς χώρους, οι οποίοι πολλαπλασιάζονται.

Όμως καλά κάνει η δραματουργία και έχει αντανάκλαστικά. Μέσα από τις δοκιμές θα βγουν τα έργα που θα αξίζουν».

Υπάρχει υλικό

Τρία έργα του Βασίλη Κατσικονούρη παίζονται φέτος σε ισάριθμες σκηνές. Ο «Μάκνης» στο Θέατρο του Νέου Κόσμου με τον Ερρίκο Λίτση, που συνυπογράφει

τη σκηνοθεσία με τον συγγραφέα, και δύο καινούργια. Το «Τσιτάχ. Η ερμησία του τερματοφύλακα» στο Θέατρο «Σταθμός» με τον Γιώργο Νινιό και το «Καλιφόρνια Ντρίμιν 2» στο Από Μπικανής, σε σκηνοθεσία του Δημήτρη Μυλωνά. «Το πρώτο σίκουελ θεατρικού έργου», όπως λέει.

Το ενδιαφέρον για το νεοελληνικό έργο δημιουργεί ζύμωση «χωρίς να σημαίνει κάτι συγκεκριμένο ή μια τάση» σχολιάζει ο Β. Κατσικονούρης και θυμίζει ότι τη δεκαετία του '90 το ελληνικό θεατρικό έργο δύσκολα παιζόταν. «Τότε έπρεπε να έχει μια αριστερόστροφη πατίνα –βγαίναμε από τη Μεταπολίτευση–, τώρα βγαίνουμε από την κρίση. Η παγκοσμιοποίηση και όσα μας συμβαίνουν είναι ενδιαφέρον υλικό να διαχειριστούν οι νέοι συγγραφείς, και έχουν τη σκευή να το κάνουν. Πολλά εργαστήρια δημιουργικής γραφής που μπορούν να τους βοηθήσουν. Στις προηγούμενες γενιές υπήρχε η παρακαταθήκη των μεγάλων. Οι Ιάκ. Καμπανέλλης, Δ. Κεχαϊδής, Λούλα Αναγνωστάκη, Γ. Σκούρτης ήταν από μόνοι τους σεμινάρια όπως και τα έργα τους. Εγώ δεν φανταζόμουν ποτέ ότι θα έγραφα θεατρικά έργα».

Διδάσκοντας στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ δι-

μουργική γραφή, βλέπει μεγάλα δίψα και καλό επίπεδο στους φοιτητές, οι οποίοι συχνά τον ρωτούν «πώς φτιάχνουμε γερή δραματουργία;». Το «Γάλα», που έγραψε το 2003, έδωσε μεγάλη ώθηση στο ελληνικό έργο, επηρέασε συγγραφείς και πυροδότησε το ενδιαφέρον του κοινού. Φέτος ο Β. Κατσικονούρης υπογράφει και τη σκηνοθεσία της «Σκέτης κοροϊδίας» του Νίκου Δημητρίου στο Θέατρο 104. «Ένα είδος σκηνοθεσίας είναι η συγγραφή και ένας είδος συγγραφής η σκηνοθεσία», επισημαίνει.

Αγνοία κειμένου

Ο σκηνοθέτης Νίκος Διαμαντής, πρόεδρος της επιτροπής για τα κρατικά βραβεία συγγραφής θεατρικού έργου του ΥΠΠΟΑ, διαβάζει περίπου 100 έργα τον χρόνο και υποστηρίζει πως οι νέες γενιές εισέρχονται στον χώρο με ισχυρότερες διεκδικήσεις, αποτέλεσμα της τελευταίας 20ετίας. Αν από το 2000 και μετά, ένα από τα βασικά θέματα ήταν η μετανάστευση, «στην οικονομική κρίση αυτό άλλαξε σε ένα ισχυρό παραξενικό ρεύμα αυτοαναφορικότητας με θέματα αμφισβήτησης της σεξουαλικής ταυτότητας, της οικογένειας, της ατομικής θέσης που έχει καθένας στην κοινωνία. Ο

σημερινός 20άρης αγωνιά πού και πώς θα ζήσει, πώς θα κάνει σεξ, πού θα πάει το βράδυ κ.λπ. Ανάγκες που καταγράφονται εύκολα στα σόσιαλ μίντια και φτάνουν μέχρι το θέατρο και τους εναλλακτικούς χώρους, οι οποίοι πολλαπλασιάζονται».

Επίσης τονίζει ότι η γλωσσική ανατροπή που έγινε πριν από 20 χρόνια με το κινηματογραφικό «Σπυρτόκουτο» του Γ. Οικονομίδη και τη θεατρική μεταφορά του στο Βικτώρια από την ομάδα «90° C», επηρέασε το θέατρο όπως ο λόγος της Λένας Κτισσοπούλου, «επειδή χρησιμοποιήσαν εξορισμένες πλευρές της καθημερινής γλωσσικής έκφρασης, το βρίσιμο και την αυτόματη επανάληψή του. Το σοκ ήταν μια νέα τάση που ανανέωσε το θέατρο».

Τα ελληνικά θεατρικά έργα αυξάνονται παρότι το ανέβασμά τους συνήθως είναι περιπέτεια για τους συγγραφείς. «Όλες οι επιτροπές της τελευταίας 20ετίας είχαν προτείνει σε όλους τους υπουργούς Πολιτισμού συγκεκριμένα μέτρα στήριξης του ελληνικού θεατρικού έργου», παραδέχεται ο Νίκος Διαμαντής και προσθέτει: «Πάντως, τα τελευταία δύο χρόνια αυξήθηκε η χρηματική αποζημίωση των κρατικών βραβείων».

Αιζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

18.12 - 23.12.22

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΜΟΥΣΙΚΗ

Alex Clarke Jazz Trio

Η **σαξοφωνίστα** Alex Clarke θα βρίσκεται στην Πάφο για μια μόνο συναυλία, την Τρίτη, 20 Δεκεμβρίου και ώρα 8 μ.μ. στο Τεχνόπολις 20, όπου θα την συνοδεύσουν ο Άρης Κωνσταντίνου (Ηλεκτρική κιθάρα) και ο Κυριάκος Κέστα (κοντραμπάσο). Ο ήχος της Alex είναι εμπισισμένος με την παράδοση της τζαζ. Ο βαθύς σεβασμός της για την κληρονομιά της μουσικής ακούγεται από μια αιωρούμενη, μελωδική προσέγγιση που θυμίζει Scott Hamilton και Lester Young, με έντονες επιρροές από τον Phil Woods και τον Cannonball Adderley. Τεχνόπολις 20, Λεωφόρος Νικολάου Νικολαΐδη 18, Πάφος. **Κρατήσεις απαραίτητες στο 70002420.**

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Λογιστικός Έλεγχος (ή Ισλανδία, Ένας Μοντέρνος Μύθος)»

Σε **πανελλήνια** πρώτη παρουσίαση και για πρώτη φορά μεταφρασμένο στην ελληνική γλώσσα από τον Φώτη Φωτίου, το έργο «Λογιστικός Έλεγχος (ή Ισλανδία, Ένας Μοντέρνος Μύθος)» δίνει τις δύο τελευταίες παραστάσεις, σε σκηνοθεσία Μαρίας Μανναρίδου – Καρσερά, με τους ηθοποιούς Τερέζα Ευριπίδου και Φώτη Φωτίου. Το έργο εξετάζει την παγκόσμια οικονομική κρίση και τη σύγχρονη πολιτική, μέσα από την πρόσφατη ιστορία της Ισλανδίας και τις προσπάθειες του ισλαν-

δικού λαού και έθνους να υψώσει τη φωνή του και να διαδηλώσει. Το έργο έχει να κάνει με την ανάκτηση των δυνάμεων του ανθρώπου, την ανατροπή ενός κόσμου σχεδιασμένου να μας κρατά υπόδουλους και πώς η συλλογική δύναμη μπορεί να αλλάξει –έστω και με ένα μικρό βήμα κάθε φορά– τον κόσμο μας. Δύο τελευταίες παραστάσεις: Δευτέρα 19 Δεκεμβρίου, Τρίτη 20 Δεκεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Θέατρο Χώρα, Κοραή 1 (Πλατεία Αρχιεπισκοπής), Λευκωσία. **Κρατήσεις τηλέφωνο 99544934.**

ΕΚΘΕΣΗ

Μικρασίας Ενθυμήματα

Η **Εταιρεία** Κυπριακών Σπουδών σε συνεργασία με την Επιτροπή Κατεχόμενων Δήμων και την Ένωση Κατεχόμενων Κοινοτήτων Επαρχίας Λευκωσίας εξ αφορμής των εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή συνδιοργανώνουν την Έκθεση: Μικρασίας Ενθυμήματα - Μικρασιάτες Πρόσφυγες στην Κύπρο. Η Έκθεση φιλοξενείται στα ιστορικά Δώματα της Παλαιάς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, έδρα της Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών. Σε τέσσερα συνεχόμενα δωμάτια που διαρθρώνουν τον εκθεσιακό χώρο απλώνεται το νήμα της διήγησης για τη Μικρά Ασία και τις σχέσεις της με την Κύπρο σε τέσσερις, αντίστοιχες, θεματικές ενότητες: α. Η ζωή στη Μικρασία πριν το 1922, β. Η θρησκευτική ζωή των Ελλήνων της Μικρασίας, γ. Η Μικρασιατική εκστρατεία και η συμμετοχή Κυπρίων εθε-

λωντών (1919-22) και δ. η Μικρασιατική Καταστροφή και η εγκατάσταση και δραστηριοποίηση Μικρασιατών προσφύγων στην Κύπρο, καθώς και η Συνθήκη της Λοζάνης και τα 100 χρόνια από την υπογραφή της (1923-2023). **Παλιό Αρχιεπισκοπικό Μέγαρο, Λευκωσία. Η Έκθεση θα είναι ανοικτή για το κοινό έως τις 31 Μαΐου 2023.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ριάλτο: Patsiaoura Ensemble

Στο **Θέατρο** Ριάλτο παρουσιάζεται το «While the agitated beasts enter the garden of fear...» από τα Patsiaoura Ensemble, σε σύνθεση του Άντη Σκορδή, εμπνευσμένη και βασισμένη στην έννοια του φόβου. Μέσα από 7 κινήσεις, ο συνθέτης πραγματεύεται μια διαφορετική αίσθηση του φόβου μέσα από την καθημερινή μας ζωή. Οι προβολές, που δημιούργησε ο εικαστικός Άδωνης Αρχοντίδης, βασίζονται στο αντίστοιχο στάδιο του φόβου, και προβάλλονται σε διάφορες επιφάνειες του χώρου, αναλόγως με τις δυνατότητες. Βιολοντσέλο Robertas Grod, κλαρίνο Γιώργος Γεωργίου, κρουστά Νατάσα Χατζηανδρέου, πιάνο Ράμι Σαριεντίν. Προβολές: Άδωνης Αρχοντίδης. Θέατρο Ριάλτο, Κυριακή, 18 Δεκεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

| Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Και καλά και κακά νέα

Με **ανακοίνωσή** του την Παρασκευή ο υφυπουργός Πολιτισμού κ. Γιάννης Τουμαζής παρουσίασε το νέο, εξειδικευμένο χορηγικό Πρόγραμμα του Υφυπουργείου με τίτλο «ΚΥΠΡΙΑ – Χορηγικό Πρόγραμμα Φεστιβάλ Τεχνών», η εφαρμογή του οποίου θα αρχίσει σε πιλοτική βάση από το 2023. Ουσιαστικά αποτελεί τη θεσμική μετεξέλιξη του Διεθνούς Φεστιβάλ ΚΥΠΡΙΑ, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση του υφυπουργείου, το οποίο φαίνεται ότι έκλεισε τον κύκλο του, και ευτυχώς το αντιλήφθηκαν και αποφάσισαν να το αλλάξουν, να του δώσουν νέα εφόδια για να ξαναβρεί τη χαμένη του αιγλή. Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε μη κερδοσκοπικούς φορείς που διοργανώνουν φεστιβάλ τεχνών. Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση τα φεστιβάλ θα στηρίζονται σε συγκεκριμένο σκεπτικό διοργάνωσης, να δίνουν ώθηση στη σύγχρονη κυπριακή καλλιτεχνική δημιουργία και έμφαση στη συμμετοχή Κύπριων δημιουργικών συντελεστών μέσα από το πρόγραμμα των εκδηλώσεών τους, όπως επίσης και να προάγουν την καλλιτεχνικά παιδεία και πολιτιστική εξωστρέφεια του κυπριακού κοινού, φέρνοντας το σε δημιουργικά και γόνιμη επαφή με καλλιτεχνικά δρώμενα από το εξωτερικό. Φυσικά, ακόμα πρέπει αρκετά να ξεκαθαρίσουν ως προς τη δομή του νέου προγράμματος και πώς

αυτό θα λειτουργήσει ως μια μεγάλη ομπρέλα όλων των φεστιβάλ που διοργανώνονται στη χώρα, τους καλοκαιρινούς μήνες, έως και τον Σεπτέμβριο και είναι πολλά, το καθένα με τη δική του δυναμική και αυταξία. Είναι σημαντικό να σημειωθεί –θεωρώ– πως το νέο πρόγραμμα δεν θα πρέπει να λειτουργήσει ασφυκτικά προς τα φεστιβάλ, ούτε και πατερναλιστικά, και θα πρέπει αυτό να προσεχθεί ιδιαίτερα από τις δομές του υφυπουργείου, για να μη χάσουν τίποτε από τη δημιουργικότητά τους και εννοείται καμιά, μια καμία παρέμβαση για το πρόγραμμά τους (μην ξαναχίσουμε φαινόμενα Castellucci ή τα πρόσφατα με την παράσταση του ΘΟΚ).

Πάντως, το πιο σημαντικό απ' όλα κατά την άποψή μου είναι, όπως το κατάλαβα δηλαδή, ότι τα Κύπρια θα είναι ένα υπερφρεστιβάλ, που θα αγκαλιάζει ολόκληρη την ελεύθερη Κύπρο. Τα «Κύπρια» θα είναι η πεμπτουσία της πολιτιστικής αποκέντρωσης, και κάθε κοινότητα ή μικρή κωμόπολη θα πρέπει να είναι έτοιμες να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων, όχι για να πάρουν χρήματα από το κράτος, αλλά για να φιλοξενήσουν στα όριά τους δράσεις που θα αναβαθμίζουν το επίπεδο ζωής των κατοίκων τους. Είμαστε μικρός τόπος και τέτοια προγράμματα δεν είναι δύσκολο να τύχουν θετικής αξιοποίησης και να δούμε νέα πράγματα,

αλλά και το ίδιο το κράτος να εμπλέκεται δημιουργικά στα σύγχρονα πολιτιστικά πράγματα, διά του υφυπουργείου Πολιτισμού, το οποίο θα πρέπει να το διαφυλάξουμε από πάσα επιβουλή κομματική ή βολέματος ημετέρων και ο έχων ώτα ακούει ακουέτω.

Αυτά ήταν τα καλά νέα της περασμένης εβδομάδας, αλλά δεν μπορώ να μη σχολιάσω και όσα έγιναν τις προηγούμενες ημέρες στον ΘΟΚ, είτε με την παράσταση «Ο γύρος του κοσμου σε 80 μέρες», είτε με τις επιχορηγήσεις του Σχεδίου Θυμέλη, είτε με τη συμμετοχή του Οργανισμού στο Φεστιβάλ Επιδαύρου. Για το πρώτο ξεκινά τον συλλογισμό μου πως η Επιτροπή Θεαμάτων του ΥΠΑΝ δεν θα έπρεπε να υπάρχει, είναι ένας αναχρονιστικός θεσμός, που θυμίζει άλλες εποχές. Μα και αυτή που υπάρχει δεν είναι καν στελεχωμένη από ανθρώπους που γνωρίζουν ειδικά κάποια πράγματα. Ο δε ΘΟΚ και οι συντελεστές της παράστασης δεν θα έπρεπε, κατά τη γνώμη μου, να είχαν συναινέσει σε καμία παραλλαγή, όσο και αν πλησίαζε στο νόημα, άραγε οι της Επιτροπής δεν το κατάλαβαν;

Για τις επιχορηγήσεις του Θυμέλη τα πράγματα είναι διαφορετικά, δόθηκαν 570.00 ευρώ σε δέκα σχήματα για 24 παραγωγές, και οι αντιδράσεις υπήρξαν έντονοι από σχήματα που δεν έλαβαν καθόλου ή επιχορηγήθηκαν με λιγότερα

από τα αναμενόμενα. Αντιλαμβάνομαι πλήρως τη δυσφορία τους, όπως και των καλλιτεχνών που αντέδρασαν, αλλά κάποια στιγμή πρέπει και η θεατρική κοινότητα να αποφασίσει πως δεν είναι βιώσιμο το μοντέλο της πλήρους κρατικής χορηγίας, θα πρέπει να εξερευρεθούν τρόποι, σε συνεργασία με την Πολιτεία, να αυξηθεί το κοινό, να υπάρχουν αυτές οι ρεπερτοριακές επιλογές που θα φέρουν κόσμο στις αίθουσες, να βγουν οι συντεχνίες των ηθοποιών και να καταγγείλουν τα κακώς έχοντα στο ελεύθερο θέατρο (εργασιακά θέματα, αποκλεισμοί και άλλα), να ανοίξει επιτέλους μια συζήτηση... Όσο για τη συμμετοχή του ΘΟΚ στην Επιδαυρο τα πράγματα φαίνεται πως δεν αλλάζουν, αφού ο στόχος είναι ένας, να πάει ο ΘΟΚ στο αργολικό θέατρο και ό,τι θέλει as γίνει. Είναι θέμα γούτρου, το καταλαβαίνω, να είναι και ο σκηνοθέτης Κύπριος/α, να είναι μια κυπριακή παραγωγή με τα όλα της, αλλά γίνεται: Μπορεί ο ΘΟΚ να πάει στην Επιδαυρο με τα όλα του; Δεν είμαι σίγουρος, άρα θα ήταν καλό ο ΘΟΚ να έλεγε στην όποια κυρία Ευαγγελάτου, αφού δεν μας θέλετε, ευχαριστούμε, θα προσπαθήσουμε του χρόνου, και από εκείνη την άρνηση και μετά θα έπρεπε να αρχίσουμε να χτίζουμε την πρότασή μας.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Μικρόκοσμοι στον τομογράφο

Είναι τόσο ακριβής στην αποτύπωση του ώστε πράγματι θυμίζει «μαγνητικό τομογράφο». Οι παθήσεις στον οργανισμό ενός μικρού χωριού της Τρανσυλβανίας, όπου συμβιβώνουν –όχι με τον καλύτερο τρόπο– Ούγγροι και Ρουμάνοι εμφανίζονται στην οθόνη μέσα από τον φακό του Κριστιάν Μουνγκίου. Τι είναι όλοι αυτοί οι άνθρωποι που κατοικούν εκεί, ανήκουν στην Ευρώπη, ισχυρίζονται ότι «ξεφορτώθηκαν τους Τσιγγάνους», ενώ ορισμένοι από αυτούς θεωρούνται Τσιγγάνοι από κάποιους άλλους, εκφοβίζουν και εκδιώκουν τους ξένους εργάτες (από τη Σρι Λάνκα) που έχουν προσληφθεί νόμιμα σε ένα αρτοποιείο, ενώ οι ίδιοι αρνούνται να δουλέψουν με τον κατώτατο μισθό και προτιμούν να ξενιτευτούν, αναζητώντας την τύχη τους στη Γερμανία ή στη Γαλλία... Μύθος; Οχι ακριβώς. Ο βραβευμένος Ρουμάνος σκηνοθέτης έχει παρατηρήσει και έχει ζυγίσει πολύ καλά το μείγμα. Και στην πρόσφατη ταινία του «R.M.N» (αναγραμματισμός του M.R.I που είναι η μαγνητική τομογραφία, με τη σειρά των γραμμάτων να σχηματίζει ταυτόχρονα κι ένα ακρόνυμο της Ρουμανίας) περιγράφει ευφύως την περιπλοκότητα της ευρωπαϊκής ταυτότητας.

Η ιστορία που διαδραματίζεται Χριστούγεννα (η συγκυρία βοηθάει να μη χάσετε την ταινία) ξεκινάει από ένα σφαγείο κάπου στη Γερμανία, απ' όπου ο πρωταγωνιστής, ο Ματίας, απολύεται γιατί χτυπάει έναν επιστάτη που τον αποκαλεί «τεμπέλη τσιγγάνο». Επιστρέφει με ατοστόπ στο χωριό του, σε μια κοινότητα που στα πρώτα πλάνα δείχνει φιλήσυχη. Αρκεί όμως η άφιξη τριών –νόμιμων– εργατών από τη Σρι Λάνκα, στο τοπικό αρτοποιείο (αφού έχουν προηγηθεί αγγελίες προς τον τοπικό πληθυσμό χωρίς καμία ανταπόκριση) για να γίνουν ορατά τα σκοτάδια. Επικεφαλής στη μικρή επιχείρηση δύο γυναίκες. Κοινοτόπος ο ρατσισμός που εκδηλώνεται. Απαντάται, εξάλλου, σχεδόν παντού στον κόσμο. Το χριστιανότυπο πλήθος (μικρής κλίμακας) που συγκεντρώνεται στην εκκλησία του χωριού για να γιορτάσει την έλευση του Χριστού, επιβεβαιώνει με τον πιο ασφαλή τρόπο την απόλυτη σύγχυσή του: Δεν έχουν τίποτα με τους ξένους αρκεί να μην είναι στη χώρα τους· σιχαινονται να ξέρουν ότι πίνουν το ζυμάρι, γιατί είναι μαύροι και μουσουλμάνοι (παρότι δηλώνονται εξ αρχής ως χριστιανοί καθολικοί)· «μα δεν είναι λεπροί, εξάλλου το ψωμί ψήνεται μετά», αντιτείνουν οι, ελάχιστοι, ψύχραιμοι... Η συζήτηση μετά ψηφοφορίας ξεστρατίζει, όπως πάντα, σε διαδρομές ασυνάρτητες, φέρνοντας στην επιφάνεια τα προβλήματα του τόπου: τι απέγιναν τα χρήματα από ευρωπαϊκά προγράμματα, Ρουμάνοι και Ούγγροι πάνονται στα χέρια, ένας Γάλλος από ΜΚΟ που βρίσκεται ανάμεσά τους (με αποστολή να καταγρφήει τις αρκούδες) γίνεται αντικείμενο καχχασμού και καζούρας...

Οι αφιλόζενες και διεφθαρμένες κοινωνίες, που είναι στο στόχαστρο του Μουνγκίου (από τους συγχρονιστικούς «4 μήνες, 3 εβδομάδες και 2 μέρες», το «Πίσω από τους λόφους» έως την «Αποφοίτηση»), με περίσσειμα ρατσισμού, καχυποψίας, φόβου και υποκρισίας (μάλλον μαζί πένε όλα αυτά), δεν αφορούν μόνο τις δικές του γεωγραφικές συντεταγμένες. Το αμάλαγμα αυτό, από αντιλήψεις και πράξεις συγγενείς, διατρέχει τη Γηραιά Ηπειρο. «Να παλεύεις χωρίς οίκτο», συμβουλεύει ο πατέρας, Ματίας, τον μικρό γιο του Ρούντι, εκπαιδεύοντάς τον να γίνει «άντρας». Αλλά και στην προηγούμενη ταινία του «Αποφοίτηση» ο Μουνγκίου περιλαμβάνει στο σενάριο μια παρόμοια φράση/παρότρυνση: «Ετσι είναι ο κόσμος στον οποίο ζούμε και πρέπει να πολεμήσεις με τα δικά του όπλα». Οι μικρόκοσμοι λειτουργούν πολλαπλασιαστικά. Εάν ζει κανείς με μότο «την πάλη χωρίς οίκτο», αμετανόητα και αμετακίνητα, βλέποντας γύρω του μόνο εχθρούς, πάνω σε τι εδάφη οικοδομούνται οι δημοκρατίες; Οι ζυμώσεις στην Ευρώπη σήμερα, υπόκωφες και ορατές, έχουν πολλά στοιχεία από το χωριό της Τρανσυλβανίας. Εθελουφλώντας δεν διασκίζουμε κανένα σύνδρομο. Συζητώντας ανοικτά, όσο χρονοβόρο και επώδυνο κι αν είναι, συντελούνται μικρές μετατοπίσεις. Οι αντιφάσεις του καθηνός (μας) μόνο με τον διάλογο και τη δημόσια έκθεση μπορούν να γίνουν αντιληπτές. Αλλιώς εδραίωνονται οι στρεβλώσεις, συμβάλλοντας στην αποξένωση, τροφοδοτώντας την παραπληροφόρηση. Όπως και στην ταινία του Μουνγκίου, οι «αρκούδες» δεν είναι κρυμμένες στα δάση.

Ένα βραβείο για το ελληνικό πνεύμα

Επί 26 χρόνια το London Hellenic Prize επιβραβεύει εκδόσεις στην αγγλική γλώσσα που αφορούν τον ελληνικό πολιτισμό

Της **ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ**

Ανάμεσα στους νικητές του βραβείου βρίσκει κανείς ονόματα που έχουν πραγματικά προσφέρει πνευματικές υπηρεσίες στην Ελλάδα, όπως ο Εντμουντ Κίλι, ο Μαρκ Μαζάουερ, η Κάρεν Βαν Ντάικ, η Αν Κάρσον, η Άλις Οσβαλντ. Και τα μέλη της κριτικής επιτροπής του θεσμού είναι επίσης από το «βαρύ πυροβολικό» των πανεπιστημίων και της διανόησης: ο ειδήμων στη ζωή του Μεγάλου Αλεξάνδρου και εξαιρετικός ιστορικός Ρόμπιν Λέιν Φοξ, ο επίσης διακεκριμένος Βρετανός ιστορικός Πολ Κάρτλετζ, η ελληνίστρια Τζένιφερ Γουάλας, ο καθηγητής του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, Νικ Λόου κ.ά.

Είναι αυτός ο λόγος που το London Hellenic Prize (LHP) όχι μόνον μακροπρόθεσμα για ένα τέταρτο του αιώνα αλλά και έχει κερδίσει τον σεβασμό του Δήμου και των Σοφιστών; Όχι. Η αλήθεια είναι ότι η καθιέρωσή του στηρίζεται και σε πολλές άλλες παραμέτρους.

Ιδρύθηκε το 1996 από την εφοπλιστική κοινότητα των Ελλήνων του Λονδίνου ως ένα βραβείο που ξεχωρίζει ετησίως τις καλύτερες εκδόσεις στην αγγλική γλώσσα που αφορούν τον ελληνικό πολιτισμό από την αρχαιότητα έως σήμερα με αιχμή τη γλώσσα, τη θρησκεία, την ιστορία, τη μελέτη των κλασικών, την τέχνη κ.ά. Επειτα από 26 ολόκληρα χρόνια έχει να παρουσιάσει πλούσιότητα πεπραγμένα για τα οποία μίλησαν

στην «Κ» ο Μιχάλης Μόσχος, συντονιστής (και κυριολεκτικά «ψυχή») του βραβείου, καθώς και ο Ρόμπιν Λέιν Φοξ, το αρχαιότερο μέλος της επιτροπής, που βρέθηκαν πριν από λίγο καιρό στην Αθήνα για την απονομή του βραβείου για το 2021. Η τελετή έγινε στην Ακαδημία Αθηνών καθώς για πρώτη φορά στην ιστορία του LHP, νικητές ήταν δύο Έλληνες. Πρόκειται για τον ακαδημαϊκό, πολιτικό επιστήμονα και ιστορικό Πασχάλη Κιτρομυλίδη και τον κοινωνιολόγο και πανεπιστημιακό Κωνσταντίνο Τσουκαλά.

Η συνεργασία τους είχε ως αποτέλεσμα το βιβλίο «The Greek Revolution: A Critical Dictionary»,

Ιδρύθηκε το 1996 από την εφοπλιστική κοινότητα των Ελλήνων του Λονδίνου και την κριτική επιτροπή αποτελούν κορυφαιοί πανεπιστημιακοί.

που εξεδόθη από το Χάρβαρντ και σε λίγο αναμένουμε την ελληνική έκδοση από το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Είναι ένα κριτικό λεξικό της Ελληνικής Επανάστασης, που τοποθετεί το κορυφαίο γεγονός της νεότερης ιστορίας μας στη θέση που του αξίζει ανάμεσα στις σύγχρονες μελέτες των επαναστάσεων ανά τον κόσμο. Αν και είχε να συναγωνιστεί το βιβλίο του

Ο εφοπλιστής Μιχάλης Μόσχος (όρθιος), συντονιστής και «ψυχή» του βραβείου και ο Ρόμπιν Λέιν Φοξ, το αρχαιότερο μέλος της επιτροπής.

Μαρκ Μαζάουερ για το 1821 που μπήκε επίσης στη βραχεία λίστα, «το Λεξικό κέρδισε διότι για κάποιον που δεν έχει ιδέα τι έγινε στην Ελλάδα εκείνη την περίοδο, καλύπτει ένα ευρύ φάσμα γεγονότων και εννοιών. Ήταν, όπως είπαμε, ένα one stop book», λέει στην «Κ» ο Μιχάλης Μόσχος.

Κάθεται δίπλα στον Λέιν Φοξ που προβάει την ομιλία του για την τελετή και καθαρίζει τον λαιμό του για να πει με αγγλική προφορά «Exohotatoi proskeklimenoi».

«Το LHP δημιούργησε η ελληνική diaspora της Βρετανίας που πάντα ήθελε να πετύχει τη διάχυση του ελληνικού πολιτισμού»,

λέει ο συντονιστής. «Οφείλει την ύπαρξή του στους φιλοπρόδοους και διορατικούς επιχειρηματίες της θάλασσας που ξεκίνησαν στις αρχές του 20ού αιώνα από τα νησιά του Αιγαίου και του Ιονίου για να συναγωνιστούν τους μεγάλους εμπορικούς οίκους της οικουμένης. Πρώτος που έβαλε τον θεμέλιο λίθο του βραβείου ήταν ο Γιάννης Κρητικός το 1996 μαζί με τον τότε πρόεδρο του Greek Shipping Cooperation Committee Γιάννη Χατζηπατέρα».

Ο ίδιος ο Μιχάλης Μόσχος συμμετέχει από την πρώτη χρονιά στην επιτροπή δίχως δικαίωμα ψήφου αλλά με πολύ σημαντικό ρόλο: είναι εκείνος που

Πέρυσι, για πρώτη φορά στην ιστορία του θεσμού, νικητές ήταν δύο Έλληνες: ο Πασχάλης Κιτρομυλίδης και ο Κωνσταντίνος Τσουκαλάς.

εισπνέεται, που εξισορροπεί, που συνθέτει τα συμπεράσματα έτσι ώστε να βγουν στον αφρό τα καλύτερα από τα περίπου 120 βιβλία που υποβάλλονται ετησίως. Η ανάγνωσή τους αρχίζει τον Φεβρουάριο και τελειώνει τον Ιούλιο: «Γίνονται μεγάλες μάχες για να αποφασιστεί ποιος είναι ο νικητής. Αλλά πάντα πρέπει να σεβόμαστε το πνεύμα των ιδρυτών.

Ήθελαν τα βραβευμένα έργα να μπορούν να απευθύνονται στον μέσο αναγνώστη και όχι μόνον στους ειδικούς. Αυτό έκανε το βραβείο επιτυχημένο, ιδιαίτερα από το 2009 και μετά που διευρύνουμε τη θεματολογία των υποψηφιοτήτων».

Ο Λέιν Φοξ συμπληρώνει: «Αυξάνεται η γνώση και η ακτινοβολία για την τεράστια ποικιλία θεμάτων που αφορούν τον ελληνικό πολιτισμό και αναδεικνύονται μέσα από το LHP. Αυτό επηρεάζει και τον εκδοτικό τομέα, με ξένους εκδοτικούς οίκους να σκέπτονται όταν επιλέγουν βιβλία που να αφορούν την Ελλάδα: “Μπορεί ο δικός μας συγγραφέας να κερδίσει αυτό το βραβείο”. Θα πω όμως και κάτι άλλο. Τον τελευταίο καιρό ακούμε φωνές ιδιαίτερα από τις ΗΠΑ ότι οι αρχαίοι κλασικοί συνδέονται με την επικράτηση των στερεοτύπων για τη θέαση της ιστορίας από την πλευρά των λευκών ανδρών και της αποικιοκρατίας. Λοιπόν, το παρελθόν δεν είναι μια Χρυσή Εποχή και αυτός ακριβώς είναι ο λόγος που πρέπει να το μελετάμε! Ως κριτές διαβάζουμε πολλά βιβλία που θέτουν με αρτιότητα και μαεστρία το ζήτημα αυτό. Θα έλεγα επίσης ότι—παρά τις φωνές που προανέφερα—στις φετινές εγγραφές για κλασικές σπουδές στην Οξφόρδη είδαμε αύξηση 20%. Όσο για το μέλλον προσδοκώ τη στιγμή που θα κρατήσουμε στα χέρια μας ένα βιβλίο με τίτλο “Πώς επέστρεψαν επιτέλους τα Γλυπτά του Παρθενώνα στην Ελλάδα!”».

τα γλυκά

των Χριστουγέννων

18 Έλληνες ζαχαροπλάστες,
50 γιορτινές συνταγές
από την Ελλάδα
και όλο τον κόσμο

γαστρονόμος

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΚΤΑΚΤΩΣ ΤΟ

εάμβατο

24/12

«Στο project U-Turn στην Κάτω Ιταλία παρακολούθησα τον γλωσσικό και γενικότερα πολιτισμικό μετασχηματισμό της κοινότητας των ελλινόφωνων κατοίκων της περιοχής από το παρελθόν στο σήμερα» λέει ο street artist Twenty Three.

Ενας αδιαμεσολάβητος δημόσιος διάλογος

Η τέχνη του δρόμου προσπαθεί να σπάσει το δίπολο υψηλής και χαμηλής τέχνης, λέει στην «Κ» ο visual artist Twenty Three

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«Εάν συναντηθεί με αυτό που σκέφτεται ο κόσμος μπορεί να κινητοποιήσει, εκφράζοντας ένα διακύβευμα, μια αλήθεια ή ένα αίτημα» απαντάει ο καλλιτέχνης του δρόμου Twenty Three για το αν street art είναι μια μορφή κινητοποίησης και δίνει το παράδειγμα του στένσιλ με το σύμβολο της Κυπριακής Δημοκρατίας που έδειχνε το πουλί να πετά μακριά, με τη συνοδευτική λεζάντα «το πουλίν επέτασεν», «μπορούμε να υποθέσουμε ότι εξέφραζε μια μεγάλη αλήθεια, τη μαζική απογοήτευση του κόσμου για άλλη μία αποτυχία των συνομιλιών στο Κυπριακό. Έγινε ευρύτατα γνωστό και πλέον το χρησιμοποιεί αρκετός κόσμος». Ο Twenty Three λέει στη συνέντευξή του πως είναι καλλιτέχνης του δρόμου ή visual artist και αυτό για να τονίζω την εγγύτητα, την αμεσότητα και το εφήμερο της τέχνης που προσπαθώ να δημιουργήσω.

—Τι σημαίνει street artist, είναι απλώς γκράφιτι σε τοίχους; Θα αποδεχόσουν τον τίτλο του γκραφίτι;
—Εξέκρινσα να γράφω σε τοίχους από μικρός και ύστερα ξεκίνησα να πειραματίζομαι με νέα υλικά, στυλ, τεχνικές και συγκεκριμένες θεματικές στα έργα μου. Ασχολήθηκα αρκετό καιρό με την τεχνική του στένσιλ. Με αυτήν την τεχνική το σχέδιο ετοιμάζεται από πριν και στη συνέχεια απο-

«Είμαι καλλιτέχνης του δρόμου ή visual artist και αυτό για να τονίζω την εγγύτητα, την αμεσότητα και το εφήμερο της τέχνης που προσπαθώ να δημιουργήσω».

τυπώνεται με σπρέι στον τοίχο. Δεν θα έλεγα σήμερα ότι είμαι γκραφίτας παρότι έτσι ξεκίνησα και έτσι με αποκαλούν κάποιες φορές. Δεν μου πολυαρέσουν οι αυτοπροσδιορισμοί. Είμαι καλλιτέχνης του δρόμου ή visual artist και αυτό για να τονίζω την εγγύτητα, την αμεσότητα και το εφήμερο της τέχνης που προσπαθώ να δημιουργήσω.

—Ποια είναι η σχέση που εσύ έχεις αναπτύξει ως καλλιτέχνης με τον δημόσιο χώρο και κατ' επέκταση με την κοινωνία;
—Όσον αφορά την τέχνη του δρόμου, τα θετικά είναι ότι έδωσα χώρο στους νέους να εκφραστούν μ' έναν τρόπο που άλλες μορφές τέχνης δεν μπορούσαν. Παράλληλα έδωσα χρώμα και ζωή σε πολλά σημεία της πόλης που ήταν άχαρα και αδιάφορα. Από την άλλη, το να θεωρείς κάθε δημόσιο σημείο της πόλης πιθανό καμβά σημαίνει ότι κάποια στιγμή ξεπερνάς τα όρια και πιθανόν να καταστρέφεις ιδιωτική ή δημόσια περιουσία.

Η δουλειά μου συχνά χρησιμοποιεί την παράδοση ως έμπνευση για να απεικονίσω τις μεταλλάξεις, τις τομές, τις ρήξεις και τις αντιφάσεις της σε σχέση με το σήμερα.

Η παράδοση ως έμπνευση
—Θεωρείς τον εαυτό σου ανεξάρτητο φορέα δημόσιων μηνυμάτων;
—Κανένας και καμιά δεν είναι εντελώς ανεξάρτητος. Συγκροτηθήκαμε ως κοινωνικά όντα μέσα από διαδικασίες οικογενειακές, ταξικές, εκπαιδευτικές και έμφυλες. Αλλά την ίδια ώρα, παρότι κανείς δεν είναι εντελώς ανεξάρτητος, πιστεύω πως πρέπει να προσπαθούμε να είμαστε κριτικοί απέναντι στους θεσμούς που θέλουν να μας εγκλωβίσουν ή μας καθιστούν εξαρτημένους. Προσπαθώ να δημιουργήσω ένα χώρο ελευ-

θερίας και δημιουργίας εντός αυτού του πλαισίου.

—Είναι μια μορφή κινητοποίησης η street art;
—Εάν συναντηθεί με αυτό που σκέφτεται ο κόσμος μπορεί να κινητοποιήσει, εκφράζοντας ένα διακύβευμα, μια αλήθεια ή ένα αίτημα. Να σας δώσω ένα παράδειγμα: στην παλιά πόλη της Λευκωσίας το στένσιλ με το σύμβολο της Κυπριακής Δημοκρατίας που έδειχνε το πουλί να πετά μακριά, με τη συνοδευτική λεζάντα «το πουλίν επέτασεν». Μπορούμε να υποθέσουμε ότι εξέφραζε μια μεγάλη αλήθεια, τη μαζική απογοήτευση

του κόσμου για άλλη μία αποτυχία των συνομιλιών στο Κυπριακό. Έγινε ευρύτατα γνωστό και πλέον το χρησιμοποιεί αρκετός κόσμος.

—Πατάς στις δημιουργίες σου στην παράδοση για να φέρεις κάτι πιο σύγχρονο στην τέχνη σου; Και σε ποια παράδοση...;
—Κάποιες φορές πατώ πάνω στην παράδοση, αντλώ από αυτήν αλλά μετά τη μετασχηματίζω σε κάτι άλλο, δικό μου. Οι Αλάσιες μου φορούν την παραδοσιακή κυπριακή στολή και παίζουν σχολινάκι με ένα συρματοπλέγμα σε μια προσπάθεια επαναδιαπραγμάτευσης και αναστοχασμού της

συνθήκης του διαχωρισμού. Ο χαρακτήρας Master που δημιουργήσα, καθώς και ο Λουδοβίκος ξεκίνησαν ως μια συνομιλία των παραδοσιακών κυπριακών ταυτοτήτων με τη «Φάρμα των Ζώων» του Όργουελ. Στο project U-Turn στην Κάτω Ιταλία παρακολούθησα τον γλωσσικό και γενικότερα πολιτισμικό μετασχηματισμό της κοινότητας των ελλινόφωνων κατοίκων της περιοχής από το παρελθόν στο σήμερα. Η δουλειά μου συχνά χρησιμοποιεί την παράδοση ως έμπνευση για να απεικονίσω τις μεταλλάξεις, τις τομές, τις ρήξεις και τις αντιφάσεις της σε σχέση με το σήμερα.

Street art

Οι ρίζες της street art εντοπίζονται στα μεγάλα αστικά κέντρα αν και πλέον εξαπλώνεται ευρύτατα σε κάθε γειτονιά και περιοχή. Μετατρέπει τον δημόσιο χώρο σ' ένα πεδίο για ανοικτό διάλογο. Η street art είναι άμεση και δεν προϋποθέτει προηγούμενες γνώσεις για αυτό μπορεί να προβληματίσει το ευρύ κοινό πιο εύκολα. Αμφισβητεί τις νόρμες της υψηλής τέχνης.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Πρώτη στομική έκθεση του Twenty Three «Around the Walls: Between Tradition and Globalization», Πρόζακ (Common Room), Μέδωντος 3Α, Λευκωσία. Από την Τετάρτη 21 Δεκεμβρίου μέχρι Παρασκευή 30 Δεκεμβρίου, ώρα 18:00 - 22:00. www.twentythreeart.com | IG: twenty_three_artist | FB: twenty three artist

«Είμαι καλλιτέχνης του δρόμου ή visual artist και αυτό για να τονίζω την εγγύτητα, την αμεσότητα και το εφήμερο της τέχνης που προσπαθώ να δημιουργήσω».

Η Street art δεν αφορά μόνο τους φιλότεχνους

—Αποτελεί κάθε δημόσια επιφάνεια έναν μεγάλο καμβά; Υπάρχουν περιορισμοί;
—Είναι κρίσιμη αυτή η ερώτηση. Ουσιαστικά ρωτάτε πόσο ελεύθερη ή/και ανεξέλεγκτη μπορεί να είναι η street art και αν μπορεί να αναπτυχθεί υπό περιορισμούς. Ειδικά στις μεγάλες πόλεις ο διαθέσιμος καμβάς είναι τεράστιος και δίνει πολλές ευκαιρίες στους καλλιτέχνες του δρόμου να απλώσουν την τέχνη τους. Συνθήματα, πολύπλοκες χρωματικά συνθέσεις, μυθολογικοί χαρακτήρες, ρεαλιστικά πορτραίτα και πολιτικά σχόλια, άλλα πανέμορφα, αληθινά τέχνη και άλλα κακόγουστα. Προσπαθώ πάντα να μη σχεδιάζω ιδιωτικές περιουσίες, οι οποίες χρησιμοποιούνται.

—Ο δημόσιος χώρος μπορεί να γίνει ένα μεγάλο εργαστήρι τέχνης αλλά και κοινωνικού προβληματισμού, έχουμε άραγε τέτοιους χώρους στη χώρα μας;
—Η τέχνη του δρόμου μπορεί να δημιουργήσει ένα τέτοιο χώρο ελεύθερου, αδιαμεσολάβητου δημόσιου διαλόγου. Αυτό τουλάχιστον προσπαθεί να κάνει. Στην Κύπρο είναι σίγουρα πιο δύσκολο ή τέλος πάντων διαφορετικό, αλλά σίγουρα κάποια έργα προκάλεσαν συζητήσεις ή αντιδράσεις.

—Γύρω από ποιες θεματικές περιστρέφεται η καλλιτεχνική σου έκφραση ή πρέπει να μιλάμε για στυλ;
—Δεν ακολουθώ ένα αυστηρό στυλ μάλλον ασχολούμαι με θεματικές που κάνουν τους δικούς τους κύκλους. Τα τελευταία 10 χρόνια οι τοιχογραφίες μου διαπραγματεύονται το ζήτημα της κυπριακής ταυτότητας. Στο εξωτερικό όπως

π.χ. στο Μεξικό ακολούθησα μια «bottom up» προσέγγιση και οι θεματικές ήταν αποτέλεσμα εργαστηρίων και ζυμώσεων με τους κατοίκους των κοινοτήτων που επισκέφθηκα και έζησα για λίγους μήνες μαζί τους.

—Μπορεί να μπει η street art σε μία γκαλερί; Δεν είναι κόντρα στην ουσία της τέχνης; Πώς αμφισβητεί τις νόρμες της υψηλής τέχνης;
—Η τέχνη του δρόμου είναι προσιτή σε όλον τον κόσμο γιατί βρίσκεται παντού γύρω μας. Είπαμε και παραπάνω πως έχει αμεσότητα, γιατί επικοινωνεί αδιαμεσολάβητα με το κοινό της. Αμφισβητεί τις νόρμες της υψηλής τέχνης, επειδή ακριβώς προτείνει μια τέχνη δημόσια, που δεν αφορά μόνο τους φιλότεχνους και επι-

πλέον, επειδή προσπαθεί να δια-

τηρεί (δεν τα καταφέρνει πάντα εννοείται) μια ριζοσπαστικότητα. Σ' ένα μεγάλο βαθμό η ριζοσπαστικότητα συνδέεται με το ότι δεν λογοκρίνει το μήνυμα για να γίνει αποδεκτό από τους φορείς ή τους χρηματοδότες της τέχνης. Να πούμε βέβαια πως πολλά έργα της street art θεωρούνται πλέον υψηλή τέχνη και έχουν μπει σε μουσεία. Όταν βέβαια μιλάμε για «υψηλή» τέχνη είναι σαν εννοούμε ότι υπάρχει και μια «χαμηλή» ή «κατώτερη» τέχνη. Σε αυτό διαφωνώ. Υπάρχουν αριστουργήματα σε αυτό που παραδοσιακά θεσμοί θεωρούσαν «χαμηλή τέχνη» (π.χ., κόμικ ή γκραφίτι) και υπάρχουν πολλά ανοσιουργήματα σε αυτό που θεωρείται «υψηλή τέχνη». Η τέχνη του δρόμου προσπαθεί να σπάσει αυτό το δίπολο το οποίο στην πραγματικότητα είναι ένα ψευδοδίλημμα.

Η τέχνη είναι ένα άπιαστο ιδανικό

Ο Αλέξης Πανσέληνος μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΑΛΕΝΑ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΑΛΈΞΗΣ Πανσέληνος δεν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις. Είναι ένας από τους σημαντικότερους εν ζωή Έλληνες συγγραφείς, ο οποίος συνεχίζει να ονειρεύεται μέσα από τις λέξεις, καταθέτει νέα βιβλία μέσα από το δημιουργικό, παραγωγικό του ασυνείδητο. Μόλις κυκλοφόρησε το τελευταίο του μυθιστόρημα με τίτλο «Λάδι σε καμβά» από τις εκδόσεις Μεταίχμιο. Μια πλατωνική ερωτική ιστορία στα χρόνια πριν από την επιβολή της δικτατορίας στην Ελλάδα, ή καλύτερα η ιστορία ενός πίνακα ζωγραφικής και πώς αυτός γεννήθηκε στην ψυχή και στο μυαλό του δημιουργού.

– Πώς ξεκίνησε η ιδέα να γράψετε το «Λάδι σε καμβά»;

– Η ιδέα ήρθε από πολλές αναμνήσεις της εποχής, βιώματα προσωπικά και συλλογικά φίλων μου από την εποχή εκείνη. Το καλοκαίρι πριν από το '67 ήταν για όλους μας πολύ σημαδιακό. Εκ των υστέρων βέβαια είδαμε ότι είχε χαθεί μια ζωή που φανταζόμασταν να εξελίσσεται αλλιώς – ήμασταν εικοσάρηδες τότε. Για να είμαι ειλικρινής η ιστορία δεν αφορά τόσο πολύ την εποχή και τη δικτατορία. Είναι μια ερωτική ιστορία και μπορώ να πω ότι είναι ακόμα περισσότερο η ιστορία ενός πίνακα. Και εκεί παραπέμπει και ο τίτλος και το κλείσιμο του βιβλίου. Το λάδι σε καμβά είναι η επεξηγηματική παρένθεση στον κατάλογο μιας έκθεσης, που λέει πώς φτιάχτηκε ο πίνακας. Για αυτό και έχει μεγαλύτερη έκταση το καλοκαίρι του '66 απ' ό,τι τα επόμενα κεφάλαια. Τα επόμενα έχουν γραφτεί για να δώσουν την εξέλιξη του ήρωα, ο οποίος κουβαλάει το τραύμα του τέλους της αθωότητας με ευθύνη δική του, πράγμα το οποίο τον σηματοδεύει πάρα πολύ.

– Γράψατε ένα μυθιστόρημα στη συγγραφική σας ωριμότη-

«Όσο και να μεγαλώνουμε παραμένουμε παιδιά, απλώς γερνάμε. Μέσα μας παραμένουμε οι ίδιοι άνθρωποι, συν τα τραύματά μας, τις ρυτίδες μας».

τα με εξαιρετικά φρέσκο τρόπο. Είναι ένα μυθιστόρημα ενηλικίωσης, σκέφτομαι ότι κάποιοι συγγραφείς ξεκινούν την καριέρα τους με ένα βιβλίο ενηλικίωσης. Θα έχει κάποια σημασία για εσάς να συντάσσετε ψυχικά τόσο πολύ με έναν ήρωα στο πέρασμα της εφηβείας προς τη νεότητα.

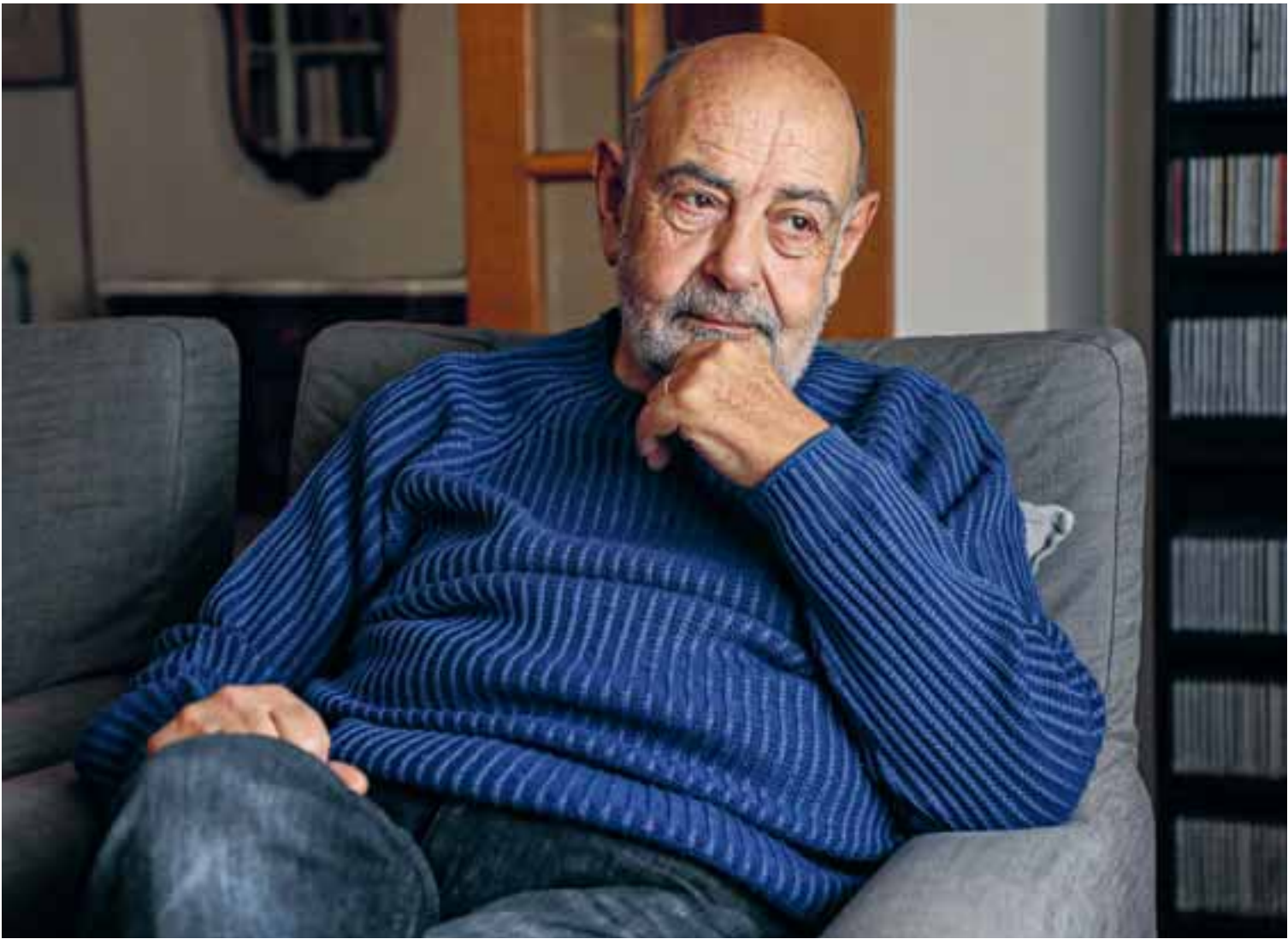
– Σε μεγάλο βαθμό είναι οι αναμνήσεις που κρατάει κανείς. Και οι αναμνήσεις από αυτή την πρώτη νεότητα είναι έντονες, τουλάχιστον σαν αίσθηση. Όσο και να μεγαλώνουμε παραμένουμε παιδιά, απλώς γερνάμε. Μέσα μας παραμένουμε οι ίδιοι άνθρωποι, συν τα τραύματά μας, τις ρυτίδες μας. Από εκεί και πέρα μπαίνει και η τέχνη της αφήγησης, η απόδοση των χαρακτήρων, οι φωνές των ηρώων. Και η τοπιογραφία είναι αυτή που έχουμε όλοι μέσα μας από τα ελληνικά νησιά όπου έχουμε ζήσει, έχουμε κάνει διακοπές.

– Τι σας κινητοποιούσε να γράψετε εξ αρχής;

– Ίσως το ότι αυτό που θα έγραφα θα το διάβαζε ένα αντικείμενο του έρωτά μου, εκεί το απεύθυνα νοερά. Ο έρωτας είναι πολυσχιδής και υπάρχει παντού. Όταν είσαι ερωτευμένος με ένα πρόσωπο, ερωτικά κοιτάξεις και τους άλλους ανθρώπους.

– Πώς ερωτεύεστε;

– Έχω ερωτευτεί γυναίκες από τη χροιά της φωνής τους. Συνήθως όμως είναι το πρόσωπο που ερωτεύομαι. Το πρόσωπο είναι η

«Έχω ερωτευτεί γυναίκες από τη χροιά της φωνής τους. Συνήθως όμως είναι το πρόσωπο που ερωτεύομαι. Το πρόσωπο είναι η περίπτωση μιας ύπαρξης και του σώματος. Ερωτεύομαι πάντα το κεφάλι, το βλέμμα μου στρέφεται στα μάτια, στο χαμόγελο, στη μύτη, στα μαλλιά, παντού», λέει ο Αλέξης Πανσέληνος.

περίληψη μιας ύπαρξης και του σώματος. Οσον αφορά μια γυναίκα δε, το πρόσωπο είναι αυτό που μου δίνει το σύνολό της. Ερωτεύομαι πάντα το κεφάλι, το βλέμμα μου στρέφεται στα μάτια, στο χαμόγελο, στη μύτη, στα μαλλιά, παντού.

– Το τελευταίο κομμάτι του βιβλίου σας αφορά τη χούντα. Ενώ θα μπορούσαμε να ζήσουμε και εμείς τον Γαλλικό Μάη της απελευθέρωσης, η δικτατορία ανέκοψε αυτόν τον αέρα.

– Είναι σωστό αυτό. Η χώρα μας ξεκίνησε με τραύματα σαν τα παιδιά που δεν τα αγάπησαν οι γονείς τους. Η Ελλάδα ξεφύτρωσε κάπως έτσι, από την κατάργηση της Επανάστασης, φτιάχτηκε από τις Μεγάλες Δυνάμεις. Είμασταν ένα γέννημα περιεργό, δεν καταφέραμε να το φέρουμε μόνοι μας εις πέρας και γίναμε κράτος γιατί το ήθελαν κάποιοι άλλοι. Πτωχεύσαμε γύρω στις 7 φορές, η πολιτική μας ήταν πάντα εξαρτημένη από εκείνη των Μεγάλων Δυνάμεων, και αυτό έφερε πολλές στρεβλώσεις στην πολιτική ιστορία της χώρας. Οι κρίσεις που περάσαμε μπορεί να ανέκοψαν την πρόοδο της κοι-

νωνίας και της οικονομίας αλλά δεν νομίζω ότι ανέκοψαν την πρόοδο της τέχνης. Η τέχνη εξακολούθησε να ακμάζει, παρά τις κρίσεις και ίσως και εξαιτίας των κρίσεων.

– Έχετε σκέψεις και όνειρα για επόμενα βιβλία; Σκέφτεστε τον θάνατο;

– Είμαι σε μια ηλικία που δεν μπορώ να μην τον σκέφτομαι αλλά το καλό είναι ότι ο άνθρωπος όσο ζει πιστεύει ότι θα ζει για πάντα. Η σκέψη του έρωτα ξεκινάει πολύ νωρίς όπως και η σκέψη του

θανάτου. Τα σκεφτόμουν σε όλη μου τη ζωή. Ήδη όμως σκέφτομαι το επόμενο βιβλίο που θα γράψω. Μπορεί να μην καταφέρω να το ολοκληρώσω αλλά ζω με τη σκέψη ότι θα το κάνω.

– Η ζωή σας έδωσε και της δώσατε σε καλή αναλογία χαρές;

– Δεν θα έκανα πολλά πράγματα διαφορετικά. Η σωστότερη επιλογή μου ήταν ότι συνειδητοποίησα ότι ήμουν συγγραφέας από νωρίς και αυτό καθόρισε τα πάντα. Τις επιλογές των φίλων μου, των συντρόφων μου και το

κλίμα μέσα στο οποίο ζω. Σε όλα τα βιβλία μου με κάποια τέχνη ασχολούμαι, είναι το περιβάλλον μου οι τέχνες. Για τις ιδέες δεν πολυσκοτώνομαι.

– Ο ήρωάς σας όμως δεν τα καταφέρνει...

– Κανείς μας δεν τα καταφέρνει στον βαθμό που επιθυμεί. Συμμερίζομαι τη στάση του Σπύρου γιατί και εγώ δεν έκανα αυτά που φανταζόμουν, έκανα αυτά που μπόρεσα. Η τέχνη είναι ένα άπιαστο ιδανικό. Η ελπίδα που έχει ο καθέννας είναι να γίνει ο εαυτός του.

«Η πολιτική ορθότητα είναι καθαρά υποκριτική κατάσταση, φερετζές»

– Εμφανίζετε μια 12χρονη πολύ πιο ώριμη από την ηλικία. Ζούμε σε εποχές που θέλουμε να φανταζόμαστε ότι τα 12χρονα είναι πολύ παιδιά, παρ' όλα αυτά, σαν κάτι να μας διαφεύγει. Γιατί εάν σκεφτούμε τον εαυτό μας στα 12 ή στα 14 έτη μας, διαθέταμε όλες τις σκέψεις και τις επιθυμίες που είχαμε και μετά ως ενήλικες αναπτύξει. Φοβηθήκατε για την ηρωίδα σας;

– Όχι, δεν φοβήθηκα γιατί έχω γνωρίσει τέτοιες περιπτώσεις κοριτσιών και τις έχω ακούσει να μιλάνε. Το ωραίο είναι ότι είχα την επιβεβαίωση από πολλές φίλες μου, συνομήλικές μου σήμερα, οι οποίες μου είπαν ότι σε αυτές τις ηλικίες ήταν ερωτευμένες με πολύ μεγαλύτερα αγόρια. Σε όλες κάτι είπε αυτή η ιστορία, όλες κάτι έχουν να θυμούνται. Η ωριμότητα της ηρωίδας είναι περισσότερο σωματική παρά πνευματική, η ίδια παραμένει ένα παιδί.

– Δεν φοβηθήκατε τη σημερινή εποχή όμως;

– Η σημερινή εποχή είναι η εποχή της πολιτικής ορθότητας, η οποία είναι καθαρά υποκριτι-

Μόλις κυκλοφόρησε το τελευταίο μυθιστόρημα του Αλέξη Πανσέληνου «Λάδι σε καμβά» από τις εκδόσεις Μεταίχμιο. Μια πλατωνική ερωτική ιστορία στα χρόνια πριν από την επιβολή της δικτατορίας στην Ελλάδα.

κή κατάσταση, απλώς επιλέγουμε να κλείνουμε τα μάτια στην πραγματικότητα. Οσον αφορά τον ερωτισμό ιδίως, πάρα πολύ. Τα παιδιά είναι ερωτικά από τη στιγμή που γεννιούνται, από την κοιλιά της μάνας τους. Εγώ ήμουν τρελά ερωτευμένος από

την Α' Δημοτικού, στη Β' άλλαξα αγαπημένη την οποία κράτησα μέχρι και την ΣΤ' Δημοτικού. Άλλο είναι ο ερωτισμός και άλλο η ενασχόληση με τη σεξουαλικότητα. Η πολιτική ορθότητα είναι ένας φερετζές και αναγκάζεται η κοινωνία να τον φορέσει επειδή ηθικά έχει εκπέσει πάρα πολύ. Υπάρχει στο μυαλό των ανθρώπων πολύ πορνικό στοιχείο και για αυτό χρειάζονται την πολιτική ορθότητα για να καλύψει τον εκχυδαϊσμό της σκέψης τους.

– Ο έρωτας ως συνθήκη, ως ατζέντα τι ρόλο έπαιξε στη ζωή σας;

– Ο έρωτας έπαιξε στη ζωή μου κυριαρχικό ρόλο, ο οποίος καθορίζει πάρα πολλά πράγματα. Καθορίζει τη διαμόρφωση της πραγματικότητας, την πνευματικότητα, τη στάση μας απέναντι στη ζωή, την ένταση και την ποιότητα των αισθημάτων μας. Ειδικά η τέχνη από τον έρωτα εκπνέει. Δεν υπάρχει τέχνη χωρίς έρωτα από μέσα σαν κίνητρο, σαν έμπνευση, σαν στόχευση. Ο έρωτας είναι το πιο βασικό πράγμα για τη δημιουργία, όπως είναι για τη δημιουργία της ζωής.

LOVE 100.7FM 98.1 & 105.7

Ακούς ό,τι αγαπάς όλες τις ώρες

ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ & ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

6-10 ΠΡΩΤΗ ΠΡΩΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ME 11.9%

ΣΟΦΙΑ ΠΡΩΙΜΟΥ

10-13 ΠΡΩΤΗ ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ME 12.6%

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΖΑΜΠΕΤΑΚΗΣ

21-24 ΠΡΩΤΗ ΒΡΑΔΥΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ME 13.2%

@lovefmcypus

* ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ SYMMETRON MARKET RESEARCH ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΜΑΙΟΥ - ΙΟΥΛΙΟΥ 2022 ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΗΛΙΚΙΩΝ 13-80.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΤΑΛΑΣ

Λούκα Τζορντάνο

Το Μουσείο Τέχνης του Ντάλας ανακοίνωσε την απόκτηση ενός μπαρόκ έργου τέχνης με την υπογραφή του Λούκα Τζορντάνο (1634-1705). Είναι ο «Θρίαμβος της Γαλάτειας» (1675), μια σύνθεση ιδιαίτερης ρώμης, που επιτρέπει στο μουσείο να εστιάσει με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση στη συγκρότηση μιας συλλογής αναγεννησιακών και μπαρόκ έργων ιταλικής σχολής, που θα έχει διεθνή αναγνώριση και εμβέλεια. Η απόκτηση του έργου έγινε δυνατή χάρη στην υποστήριξη ιδιωτών.

ΛΙΣΣΑΒΩΝΑ

Ιάnnης Ξενάκης

Έκθεση για τον Ιάnnη Ξενάκη (1922-2001) παρουσιάζει το Μουσείο Καλούστε Γκουλμπενκιάν στη Λισσαβώνα έως τις 27 Μαρτίου. Αποτελεί μέρος των επετεικών διοργανώσεων που πραγματοποιούνται φέτος διεθνώς για τα 100 χρόνια από τη γέννηση του Έλληνα συνθέτη, αρχιτέκτονα και μαθηματικού. Η έκθεση συνδιοργανώνεται με τη Φιλαρμονία των Παρισίων και εκτυλίσσεται μέσα σε μια εγκατάσταση φωτός και ήχου, μέσα στην οποία διερευνάται το σύμπαν του Ιάnnη Ξενάκη.

ΛΟΝΔΙΝΟ

Λούσιαν Φρόνιτ

Τα πλήθη συρρέουν στη Νάσιοναλ Γκάλερι στο Λονδίνο για να θαυμάσουν την έκθεση έργων του Λούσιαν Φρόνιτ (1922-2011). Είναι ένα από τα εικαστικά γεγονότα της εποχής και όσοι σχεδιάζουν ταξίδι στο Λονδίνο προλαβαίνουν έως τις 22 Ιανουαρίου. Η έκθεση, με την υποστήριξη της Credit Suisse, παρουσιάζει όλα τα στάδια ζωής του Βρετανού ζωγράφου, που εξελίχθηκε ως ένας από τους κορυφαίους της παραστατικής ζωγραφικής, δημιουργώντας σχολή και επιγόνους.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Γκέρχαρντ Ρίχτερ

Η διεθνής γκαλερί του Ντέιβιντ Ζβίρνερ ανακοίνωσε ότι αντιπροσωπεύει πλέον τον μεγάλο Γερμανό καλλιτέχνη Γκέρχαρντ Ρίχτερ. Όπως έγινε γνωστό, σχεδιάζεται έκθεση καινούργιων έργων του, η οποία θα επιστεγαστεί τη νέα συνεργασία, στην γκαλερί της Νέας Υόρκης για τον Μάρτιο του 2023. Όπως δήλωσε ο ίδιος ο Ρίχτερ, «είναι ευτυχής», καθώς γνωρίζει την οικογένειά ήδη από τη δεκαετία του '60, όταν πρωτοστατούσε ο πατέρας του Ντέιβιντ Ζβίρνερ, Ρούντολφ.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Πινόκιο

Η νέα ταινία του Γκιγιέρμο ντε Τόρο «Πινόκιο» προκαλεί το ενδιαφέρον πώς ένας ταλαντούχος δημιουργός προσεγγίζει μία από τις ιστορίες-θρύλους του δυτικού πνεύματος. Στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης της Νέας Υόρκης μια έκθεση παρασκηνίων της ταινίας ξετυλίγει το πώς και το γιατί στη δημιουργία της, αλλά και στην ανθεκτικότητα της αγαπημένης ιστορίας του Κάρλο Κολόντι, που έγραψε τις «Περιπέτειες του Πινόκιο» το 1881.

Φερνάν Λεζέ, «Η 14η Ιουλίου» (1912-1913).

Οι κυβιστικές στέγες στο Παρίσι με το βλέμμα του Φερνάν Λεζέ

Οι στέγες είναι το ποιητικό τοπίο των πόλεων (και τι κρίμα που στην Ελλάδα το έχουμε ξεχάσει). Οι στέγες ενέπνευσαν και εμπνέουν, προκαλούν ευφορία στη θέασή τους, γεννούν διάθεση να τις φωτογραφίσεις. Ανέκαθεν οι στέγες ήταν κομμάτι της ιδέας της πόλης και στη διάρκεια του 19ου αιώνα, με τη γιγάντωση των πόλεων, οι στέγες έγιναν και συνώνυμο της αστικοποίησης. Παρέμειναν όμως πάντα πηγές για έμπνευση.

Η γεωμετρία της στέγης, επικλινής, τα διάφορα υλικά, η πυκνότητά τους, ο συνδυασμός με παράθυρα και καπνοδόχους συνέβαλαν στην καλλιέργεια μιας μυθολογίας γύρω από την εικόνα και τη μορφή τους. Από τον ρομαντισμό και τον ρεαλισμό μέχρι τον κυβισμό, ασχέτως τεχντροπίας και αισθητικής σχολής, η κορυφογραμμή των πόλεων αποδόθηκε με πάθος και αποτέλεσε έναν τρόπο στοχασμού όχι μόνο πάνω στη φόρμα, αλλά και πάνω στο χρώμα, στο φως και στη σκιά, στη γεωμετρία, στην ασυμμετρία, στην κρυπτικότητα και στην ελλειπτικότητα.

Οι στέγες του Παρισιού όπως τις είδε ο κυβιστής ζωγράφος Φερνάν Λεζέ (1881-1955) είναι ένα κεφάλαιο σύνδεσης του παλιού με τον νέο κόσμο στις αρχές του 20ού αιώνα. Αυτήν την περί-

οδο παρουσιάζεται μια ιδιαίτερως ενδιαφέρουσα και σημαντική έκθεση σε ένα από τα ωραιότερα μουσεία τέχνης της Δυτικής Ευρώπης, το Μουσείο Kroeller-Mueller στην Ολλανδία. Η έκθεση –μέσα σε ένα μοντερνιστικό περιβάλλον μέσα στη φύση– συγκεντρώνει έργα του Λεζέ με θέμα το παρισινό αστικό τοπίο (ανάμεσα του και ένα με κρυμμένο θέμα) και τα φέρνει κοντά σε έργα άλλων κυβιστών όπως ο Πικάσο και ο Μπρακ, οργανώνοντας ένα διάλογο αλλά και ορίζοντας ένα αισθητικό και ιδεολογικό τοπίο ρήξης και επαναπροσδιορισμού την περίοδο 1905-1925.

Ολοι κυβιστές καλλιτέχνες, γαλουχημένοι μέσα στα καλλιτεχνικά ρεύματα απόσχισης από τον ακαδημαϊκό κανόνα (μετά το 1880), άρχισαν να πειραματίζονται διαρκώς όχι μόνο με τη φόρμα ή το μέσον, αλλά και με το ίδιο το βλέμμα και τις αστείρευτες δυνατότητές του. Ο Λεζέ άλλαξε ριζικά μετά το 1908, βρίσκοντας τη φύση του μέσα στον κυβισμό και σε όλα τα ρεύματα της πρωτοπορίας. Επηρεασμένος και αυτός (όπως τόσοι καλλιτέχνες διεθνώς) από το έργο και τον αισθητικό κόσμο του Πολ Σεζάν, ο Φερνάν Λεζέ, απελευθερωμένος σταδιακά, ορίζει ένα συμβολικό τρόπο θέαςης πάνω στις στέγες του Παρισιού.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Η γλυκερή δωρικότητα του Αντζελο Μπανταλαμέντι

Το προσωπικό αφιέρωμα του κυρίου Γκρι στον Αντζελο Μπανταλαμέντι, που μας άφησε πριν από λίγες ημέρες: δύο τραγούδια και τρία ορχηστρικά κομμάτια του, όλα από ταινίες του Ντέιβιντ Λιντς.

«Ο Μπανταλαμέντι μας απενοχοποίησε: μας έκανε να αποδεχθούμε ότι ακόμα και ένα γλυκερό κομμάτι μπορεί να σε συνεπάρει. Δεν τρέχει τίποτα, μη νιώθεις άσχημα, η μουσική είναι πολύ ωραία. Είναι παράξενο, αλλά είχε τη δύναμη να σε σαγηνεύει η μουσική αυτού του μελίσρτου Ιταλού».

Και τα αγαπημένα του κομμάτια; 1. «The Mysteries of Love», από την ταινία «Μπλε βελούδο» (1986): «Νανουριστικό και την ίδια στιγμή ξεσηκωτικό. Μπαλάντα που σε σηματοδεύει με έναν

Ο Μπανταλαμέντι μας απενοχοποίησε: μη νιώθεις άσχημα, η μουσική είναι πολύ ωραία.

τρόπο ανελέητο. Τα “Μυστήρια του έρωτα” ήταν η αντικατάσταση από τον Μπανταλαμέντι του ανατριχιαστικού “Song of the Siren” των σπουδαίων This Mortal Coil. Τα δικαιώματα για τη χρήση του τραγουδιού αποδείχθηκαν πολύ ακριβά και μαζί με τον Λιντς (στους στίχους) ο Αντζελο έγραψε αυτό το κομμάτι, που λογικά θα πήγαινε άπατο, αλλά να που έγινε θρυλικό. Και με αυτό λάνσαρε τη φωνή της Τζούλι Κρουζ, που τον πρόλαβε στον θάνατο για λίγους μήνες».

«The Straight Story»: Πεθαίνοντας, ο Στρέιτ πάει να βρει τον αδελφό του. Η μουσική του Μπανταλαμέντι, ένα διαμάντι.

2. «The Nightingale», από τη σειρά «Twin Peaks» (1990): «Ξανά η Τζούλι Κρουζ. Το σόου που έμπασε την αμερικανική τηλεόραση στη δεκαετία του '90, με το πιο σουρεαλιστικό θρίλερ που γυρίστηκε ποτέ, περιλαμβάνει σε ένα επεισόδιο μία ακόμα ερωτική, πιο ρυθμική όμως, μπαλάντα. Θυμάμαι να βλέπω το επεισόδιο στην Αγγλία και το κομμάτι να με στοιχειώνει από εκείνη τη στιγμή. Είπα, συμβαίνει επειδή είμαι μόλις είκοσι. Και όμως: η αίσθηση παρέμεινε ζωντανή μέσα μου».

3. «Dark Lolitta» από την «Ατίθαση καρδιά» (1990): «Άλλο-πρόσαλλο σάουντρακ, με το απίθανο “Treat me like a fool” του Έλβις να συναγωνίζεται το “Wicked Game” του Κρις Αϊζακ, όλα υπό τη σκιά του τελευταίου αριστουργηματικού λιντ του Ρίχαρντ Στράους από τα “Τέσσερα

τελευταία τραγούδια» του. Κάπου εκεί, ξεχωρίζω ακόμη αυτή την πιο απλή, έως και απλοϊκή, ορχηστρική σύνθεση του Μπανταλαμέντι. Εως σήμερα δεν ξέρω τι είναι αυτό που με κάνει να μην την ξεχνώ. Στην πραγματικότητα, δεν έχω κανένα λόγο να θυμάμαι αυτή την υποψία κομματιού. Πώς γίνεται;».

4. «Rose's Theme & Laurens Walking» από το «The Straight Story» (1999): «Η ταινία του Λιντς που αγαπώ πιο πολύ απ' όλες. Η μεσοδυτική αμερικανική ατμόσφαιρά της αποδίδεται μοναδικά από τον Μπανταλαμέντι, ειδικά σε αυτά τα δύο δωρικά με τόσο ανθρώπινα ορχηστρικά κομμάτια: λύπη και ειρωνεία, μνήμη και απολογισμός, καταστάλαγμα και γαλήνη – όλα κλείνουν με την πιο άφαστη γλυκύτητα αυτή τη ζωή μέσα στη μουσική».

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Και τώρα ξέρω τι είναι το τίποτα

Τι θα είχε συμβεί αν η Πάτι Σμιθ δεν είχε ηχογραφήσει το «Horses»; Θα διαβάζαμε τα βιβλία της; Θα είχαμε ξεχωρίσει τη φωτογραφική της δουλειά; Θα την ακολουθούσαμε στο Instagram; Εν ολίγοις, θα είχε γίνει η Πάτι Σμιθ που όλοι γνωρίζουμε; Η αλήθεια είναι πως ποτέ δεν κατάφερε να ξεπεράσει το ντεμπούτο της άλμπουμ, που κυκλοφόρησε πριν από περίπου πενήντα χρόνια. Μπορεί να έβγαλε κάποιους ακόμη δίσκους –πολύ καλούς, καλούς ή κουρασμένους–, αλλά δεν τόλμησε να φτάσει εκείνη την ηλεκτρισμένη απαγγελία ποιημάτων που θύμιζαν τραγούδια, γραμμένα από έναν θηλυκό Ρεμπό που μεγάλωνε στη Νέα Υόρκη.

Κανείς δεν το περίμενε πως θα διέκοπτε την καριέρα της τη δεκαετία του ’80. Παντρεύτηκε, έκανε δύο παιδιά και έζησε με την οικογένειά της σ’ ένα παλιό πέτρινο σπίτι στα προάστια του Ντιτρόιτ, δίπλα στο ποτάμι. Παρόλο που είχε ήδη εκδώσει μερικές ολιγοσέλιδες ποιητικές συλλογές, ήταν το φθινόπωρο του ’91 που στρώθηκε να γράψει μια σειρά από κομμάτια πρόζας, ακολουθώντας τη συμβουλή του Σαμ Σέπάρντ. Είναι δύσκολο να γράφεις για το τίποτα. Μα δεν αξίζει κάτι περισσότερο από αυτό. Το «Woolgathering» ήταν το σκεύος από το οποίο ξεπήδησαν τα βιβλία που την έκαναν εξίσου γνωστή ως συγγραφέα. Από την κοινή της ιστορία με τον Ρόμπερτ Μέιπλθορπ και το «M Train» – αμφότερα μεταφρασμένα στη γλώσσα μας– μέχρι το «Year of the Monkey», η Πάτι Σμιθ μάζεψε ένα κουβάρι από παιδικές αναμνήσεις, ταξιδιωτικές σημειώσεις, καθημερινές εικόνες και φωτογραφίες και μας το προσέφερε ως και ήταν η ροκ εκδοχή του Μαξ Ζέρμυλντ.

Η Πάτι Σμιθ είδε τον άντρα της και τον μικρό της αδελφό να πεθαίνουν μέσα σ’ ένα μήνα, φίλους και συνεργάτες να σβήνουν πρόωρα, και αυτό τελικά την έκανε να πλησιάσει τον κόσμο με μεγάλη τρυφερότητα. Μαλάκωσε ο νεανικός της θυμός κι έγινε γλυκιά και προσπνής, μα κυρίως γενναιόδωρη, με τη χαρά και την ενοχή του επιζώντος που οφείλει

Η Πάτι Σμιθ είδε τον άντρα της και τον μικρό της αδελφό να πεθαίνουν μέσα σ’ ένα μήνα, φίλους και συνεργάτες να σβήνουν πρόωρα, και αυτό τελικά την έκανε να πλησιάσει τον κόσμο με μεγάλη τρυφερότητα. Μαλάκωσε ο νεανικός της θυμός κι έγινε γλυκιά και προσπνής, μα κυρίως γενναιόδωρη.

«Δεν σκέφτομαι τίποτα. Θυμάμαι τη μητέρα μου να κάθεται έτσι. Κι εγώ να ρωτάω: “Τι είναι, μαμά;”. Και αυτή να λέει: “Ω, τίποτα”».

να ζήσει το «όνειρο της ζωής», όπως είχε τραγουδήσει η ίδια. Εδώ λοιπόν και καιρό έχει πάψει να είναι αγρίμι και έχει αποκτήσει τις ιδιότητες μιας γυναίκας εν ειρήνη που είναι ταυτόχρονα γιαγιά, μάνα, νονά: δεν παύει να μας τροφοδοτεί με τους μύθους της, είναι σαν να μας δίνει μια ζεστή αγκαλιά, μας επιτρέπει να έχουμε πρόσβαση στο εικονοστάσι της. Είναι γεγονός πως η Πάτι Σμιθ ειδικεύεται στην αγιογραφία και στην προσευχή, και το νέο της βιβλίο το επιβεβαιώνει. Όμως ακόμη κι όταν υποκλίνεται ή θαυμάζει με αφέλεια, καταλήγοντας γραφική, τη συγκραούμε. Επειδή μάλλον η αφέλειά της μας υπενθυμίζει πόσο τσιγκούνηδες έχουμε καταντήσει.

Το «A Book of Days» (εκδ. Bloomsbury Publishing, σελ. 400, 2022) δεν είναι ακριβώς βιβλίο.

Είναι φωτογραφικό λεύκωμα με λεζάντες σαν μικρά γιαπωνέζικα ποιήματα. Είναι αποθήκη, εργαλειοθήκη. Είναι ημερολόγιο, εορτολόγιο, ατζέντα με σημαδεμένες τις ημερομηνίες θανάτου των αγαπημένων της. Είναι μια περίληψη του λογαριασμού της στο Instagram. Η αναλογική εκδοχή του. Στις 366 φωτογραφίες που περιλαμβάνει, όσες οι μέρες ενός δισεκτου έτους, οι συντεταγμένες του προσωπικού της άτλαντα υλοποιούνται μπροστά στα μάτια μας. Ασπρόμαυρες πολารόντ που τράβηξε με την παλιά της μηχανή, ψηφιακές φωτογραφίες από το κινητό της, φωτογραφίες που σώθηκαν από την παιδική της ηλικία και οικογενειακές στιγμές ανακατεύονται με εικόνες που έχουν φωτογραφίσει φίλοι και αρχειακό υλικό από την παγκόσμια βιβλιοθήκη το κοινό μας τσαλαπατημένο κτήμα.

Φτιάχνω μια μικρή λίστα, διαλέγω δώδεκα φωτογραφίες για κάθε μήνα του χρόνου. Ένα χάος από χαρτιά στο πάτωμα του σπιτιού της (Γενάρης), η κόρη της στο χιόνι κρατώντας τριαντάφυλλα (Φλεβάρης), το κρεβάτι της στο Ρόκαγουοϊ, το σουκα-στήριό της (Μάρτης), η καρέκλα του Μπολάνιο (Απρίλης), οι μπό-

τες της (Μάιος), ένας άντρας που κοιμάται (Ιούνιος), μια κούπα καφέ (Ιούλιος), ένας κωμάτινος δρόμος με λακκούβες γεμάτες νερό (Αύγουστος), ένα πιλοποιείο στη Θεσσαλονίκη (Σεπτέμβριος), ένα πέταλο αλόγου (Οκτώβριος), ένα άσπρο αλόγο (Νοέμβριος), το χέρι της και το τετράδιο (Δεκέμβριος). Όσο περισσότερο προσπαθεί να σώσει μια καθημερινή χειρονομία από τη λήθη, τόσο πιο συγκινητική γίνεται. Όσο οδεύει στη ζώνη της υπόκλισης, τόσο συρρικνώνεται μέσα της.

Στη φωτογραφία της 29ης Ιανουαρίου, είναι καθισμένη σ’ ένα δωμάτιο γεμάτο βιβλία και αντικείμενα. Με την παλάμη στο μάγουλο, κοιτάζει αφηρημένα. Φοράει μαύρα ρούχα, έχει γκριζα μαλλιά. Η λεζάντα γράφει: «Δεν σκέφτομαι τίποτα. Θυμάμαι τη μητέρα μου να κάθεται έτσι. Κι εγώ να ρωτάω: “Τι είναι, μαμά;”. Και αυτή να λέει: “Ω, τίποτα”. Και τώρα ξέρω τι είναι το τίποτα». Και παρόλο που έχει την ηλικία της μητέρας μου, αναπολώ τη γιαγιά μου. Σπούδαζε τραγούδι μέχρι που παντρεύτηκε και αναγκάστηκε να διακόψει. Τη θυμάμαι να κάθεται στην κουζίνα. Ακριβώς έτσι, σαν χαμένη. Μόνο που εγώ δεν τη ρώτησα τίποτα.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ

Τα όρια μιας κυριολεξίας

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΓΓΕΛΗΣ
Πάντα βρέχει στο κεφάλι του σκύλου
εκδ. Πόλις, σελ. 48

Ηδη το εξώφυλλο που, όπως και στα δύο προηγούμενα βιβλία του ίδιου («Ένα ελάφι διακρύβει πάνω στο κρεβάτι μου» και «Σκεδόν βιβλικά») απεικονίζει το κατά λέξη και κατά κυριολεξία περιεχόμενο του τίτλου, κινεί την υποψία μιας απλοϊκότητας, μιας αφέλειας. Ανάλογα κινούνται εκ πρώτης όψεως αρκετά από τα ποιήματα. Το νήμα που τα διέπει είναι ο έρωτας ή, μάλλον, μια ορισμένη στάση απέναντί του. Πολύ σχηματικά θα μπορούσε να περιγραφεί ως εκείνη του σκύλου, στου οποίου το κεφάλι πάντα βρέχει είναι λοιπόν ένας έρωτας με έμφαση σε μια μορφή αυτο-εγκατάλειψης, περιπλάνησης και υποταγής. Ο Αγγέλης συνεχίζει εδώ την τάση των τελευταίων συλλογών του, που τον θέλουν λιγότερο φιλοσοφικό-αφαιρετικό και περισσότερο λυρικό-βιωματικό. Ο τόνος είναι ήρεμος, με υπερρεαλιστικές πινελιές και δόσεις μιας γνώριμης ελληνικής μελαγχολίας. Κυριαρχούν εικόνες σχεδόν στερεοτυπικές μιας παλαιότερης εποχής, που όμως η καινούργια ποίηση την αφήνει πλέον πίσω

της: «τα φορτηγά του θανάτου» και «όλα τα πρωινά του κόσμου που σηκώνομαι απ’ τον θάνατο», «τα μεσημέρια αυτής της κίτρινης ηλικίας που προσπαθεί να σου κλέψει δυο κρουσάλλια δάκρυα», κίτρινα όνειρα, κίτρινοι σκύλοι, κίτρινα φύλλα, πεθαμένα καναρίνια. Αναγνώστες που αισθάνονται ανασφαλείς με την καινοτόμο ποίηση θα νιώσουν καθησυχασμένοι σε αυτό το περιβάλλον. Θα νομίσουν ότι καταλαβαίνουν, θα συγκινηθούν εκ του ασφαλούς. Τα υπό συζήτηση ποιήματα δεν αποξενώνουν ούτε φαίνεται να κρύβουν δυσνόητες παγίδες ή αποσταθεροποιητικές εκπλήξεις. Δεν ζητούν πολλά από τους αναγνώστες, δεν τους βάζουν άβολα καθήκοντα – τι ανακούφιση! Είναι όμως έτσι; Κάτι που θα απέβαινε, με βάση όσα προαναφέρθηκαν, κοινότοπο διαταράσσεται δημιουργικά από τον ποιητή – διακριτικά, είναι η αλήθεια, ώστε μόνον όποιος θέλει να το αντιλη-

φθεί (αλλά αυτές τις στρατηγικές τις γνωρίζει καλά η φιλόδοξη ποίηση στη χώρα μας). Εκεί λοιπόν που ο αναγνώστης πδαι να βυθιστεί καθησυχασμένος στην οικεία συγκίνηση, βρίσκεται αντιμέτωπος με ποιήματα όπως τα «Αντιμπουκόφσκι» και «Αντιπαλαμάς». Με αυτά ανοίγει και κλείνει το δεύτερο μέρος του υπό συζήτηση βιβλίου («οι καθ’ ημεραν λύπες»), που περιλαμβάνει ακόμη δύο από τα πιο ενδιαφέροντα ποιήματα της συλλογής: «Αδάμ και Εύα», που πραγματεύεται ένα προσφιλές στον ζωγράφο και γλύπτη

Μποτέρο θέμα και «Ο Καρυωτάκης στα Κιούρκα», που σχολιάζει «μια βουκολική φωτογραφία με τον ποιητή ανάμεσα/ στους αγαθούς χωριάτες». Έχουμε ήδη απομακρυνθεί από ό, τι σε πρώτη ματιά φάνταζε οικείο και εύπεπτο. Παρεμβάλλονται βεβαίως, στην ίδια ενότητα, ποιήματα όπως το «Πού κρύβουμε τα πράγματα» ή το «Και πάλι ήρεμα μιλώ», που

προσφέρουν σε όποιον θέλει τον απαραίτητο εφασμασμό. Όμως ο προσεκτικός αναγνώστης θα έχει, ασφαλώς, πάρει το μήνυμα: ο ποιητής διεκδικεί την ηπιότητα αλλά με ιπποτικό θάρρος, σφυρηλατεί τον συγκρατημένο τόνο αλλά με σφρίγος, εκτίθεται ως (αδέσποτος) σκύλος στη βροχή αλλά έχει επίγνωση της φάρσας. Ο ποιητής-σε-ρόλο-ποιητή και όχι απλώς ερωτευμένου και βρεγμένου σκύλου, και μάλιστα σε ρόλο σύγχρονου, παγκοσμιοποιημένου, θα λέγαμε άφοβα, ποιητή, πρωταγωνιστεί από την πρώτη μέχρι την τελευταία σελίδα. Κουβαλά τη μελαγχολία του ανά τον κόσμο, την εκθέτει σε τοπία και συναναστροφές ανά τον πλανήτη, κατονομάζει ένα σωρό αντιπάλους, καθρέφτες, συνομιλητές (Μπουκόφσκι και Παλαμάς και Καρυωτάκης και Μποτέρο και Ταρκόφσκι και πολλή ακόμη). Διεκδικεί σθεναρά τον μύθο του. Θέλει να είναι – πάντα!– αυτός που λιγάκι μελαγχολεί και λιγάκι ειρωνεύεται. Το διαφορετικό που κομίζει ο Αγγέλης είναι ίσως το αίτημα για ένα θρόνο ή έστω ένα στασίδι, που να ανταποκρίνεται σε αυτές ακριβώς τις προδιαγραφές. Υπάρχει, άραγε, τέτοια πρόβλεψη στην κοινότητά μας;

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

Η Ελένη Καραγιάννη είναι παιδο-ψυχίατρος, υπαρξιακή συστημική ψυχοθεραπεύτρια, εκπαιδευτρια και επόπτρια ψυχοθεραπευτών, διευθύντρια του θεραπευτικού και εκπαιδευτικού Ινστιτούτου «Αντί-στιξη». Το βιβλίο της «Δικαίωμα στον παράδεισο» (εκδ. Αρμός) περιλαμβάνει διηγήματα όπου η ψυχολογία συναντά τη λογοτεχνία. Πρόκειται για ανθρώπινες ιστορίες που θέτουν υπαρξιακά ερωτήματα, καθώς οι ήρωες αναμετρούνται με το νόημα της ζωής, τη μοναξιά, την ατέλεια, τις εσωτερικές συγκρούσεις και την επιθυμία να συναντηθούν αυθεντικά με τους άλλους.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας; Το βιβλίο του Ρεκαλάκι «Με ανοιχτό βιβλίο», την «Αναφορά στον Γκρέκο» του Καζαντζάκη και τα «Απαντα» του Ελύτη, που δεν λείπουν ποτέ.

Ποιος ήρωας /ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί; Κάθε ηρωίδα που έβλεπε μακριά και δημιουργούσε ξεπερνώντας την εποχή της. Κάθε κορίτσι που ονειρευόταν, ακόμη και αν υπήρχε μόνο μια μικρή χαραμίδα ανοιχτή, ίσα ίσα για να χωράει ένα αστέρι! Κάθε γυναίκα που κέρδισε την αγάπη και τον έρωτα.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζωντεις και τεθνεώτες;

Τον Ουγκώ, τον Σαίξπηρ, τον Ελύτη, τον Εσε, τον Ντοστογιέφσκι, την Μπροντέ, την Αγκαθα Κρίστι... και θα απολάμβανα τον τρόπο που θα επικοινωνούσαν μεταξύ τους!

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου; Διαβάζοντας την «Ανθρωπότητα» του Μπρέκμαν, έμαθα ότι η ανθρωπότητα βαδίζει προς το καλύτερο!

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά; Εκτίμησα και θαύμασα το ημερολόγιο του Μάρκου Αυρήλιου.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές; Το «Κάστρο» του Κρόνιν, αγαπημένο από τα εφηβικά χρόνια, για την έμπνευση που προσφέρει το πρόσωπο ενός ανθρωπιστή γιατρού.

Πώς προέκυψε ο τίτλος του βιβλίου; Μου έχει χαρίσει η εργασία μου το πολύτιμο δώρο, να συμπεριούμαι με τους ανθρώπους στον δρόμο της αυτογνωσίας. Καθώς ξεδιπλώνουν αυθεντικά τον εαυτό τους και αγωνίζονται να διασώσουν τις διαπροσωπικές σχέσεις τους, συνειδητοποιώ ότι δεν υπάρχει ατομικός παράδεισος. Παράδεισος είναι οι άνθρωποι, υπό την προϋπόθεση ότι παραποιήμαστε από τη φαντασίωση ενός παραδείσου που χαρίζεται, που δεν έχει κόπο, δεν έχει προσωπική ευθύνη.

Ποια η σημασία του παραδείσου για εσάς; Ο παράδεισος των διαπροσωπικών σχέσεων είναι πολύ σημαντικός για μένα.

Με ποιον τρόπο θα καταφέρουμε να κατανοήσουμε ο ένας τον άλλον; Να συνειδητοποιήσουμε ότι τα ερωτήματα που θέτουν οι άλλοι στη ζωή μάς αφορούν, όπως μάς αφορούν και οι απαντήσεις που δίνουν. Να ενδιαφερθούμε να μάθουμε την ιστορία τους. Να τους προσεγγίσουμε με διέγερση του μυαλού και της καρδιάς.

Εμπέλενα: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΚΑΡΑΚΗ

ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

από τη Read LIBRARY

«Οι μηχανές με ξαφνιάζουν με μεγάλη συχνότητα»
Άλαν Μάθισον Τούρινγκ
Ανοιχτή Βιβλιοθήκη

«Η μαθηματική λογική μπορεί να θεωρηθεί μάλλον σχηματικά ως άσκηση ενός συνδυασμού δυο ικανοτήτων, που μπορούμε να ονομάσουμε διάισηση και εφευρετικότητα». Άλαν Μάθισον Τούρινγκ

Ο Άλαν Μάθισον Τούρινγκ γεννήθηκε στις 23 Ιουνίου 1912 και πέθανε λίγες μέρες πριν κλείσει τα 42 του χρόνια, στις 7 Ιουνίου 1954, από δηλητηρίαση με κυάνιο. Ήταν Άγγλος μαθηματικός, καθηγητής της λογικής, κρυπτογράφος και θεωρητικός βιολόγος. Θεωρείται «πατέρας της επιστήμης υπολογιστών», χάρη στην πολύ μεγάλη συνεισφορά του στο γνωστικό πεδίο της θεωρίας υπολογισμού κατά τη δεκαετία του 1930, αλλά και της τεχνητής νοημοσύνης, χάρη στο λεγόμενο τέστ Τούρινγκ, την οποία πρότεινε το 1950: έναν τρόπο για να διαπιστωθεί πειραματικά αν μια μηχανή έχει αυθεντικές γνωστικές ικανότητες και μπορεί να σκεφτεί. Λόγω του ότι η εργασία του ήταν απόρρητη, οι επιστημονικές συνεισφορές του κατά τη διάρκεια του Β Παγκοσμίου Πολέμου δεν αναγνωρίστηκαν ποτέ δημόσια κατά τη διάρκεια της ζωής του. Το Βραβείο Τούρινγκ είναι η ύψιστη επιστημονική διάκριση στον χώρο της πληροφορικής από το 1966 κι έπειτα, ονομάστηκε έτσι προς τιμήν του.

Το ηλεκτρονικό βιβλίο που συμπεριλαμβάνει αποφθέγματα του Άλαν Μάθισον Τούρινγκ, μπορείτε να το βρείτε δωρεάν στην εφαρμογή Read Library.

Επισκεφθείτε τον ιστότοπο read-library.com για πληροφορίες και περισσότερα βιβλία.

Ανδρονίκη Λασιθιωτάκη
lasithiotakisa@sppmedia.com

Το βιβλίο ως χριστουγεννιάτικο δώρο

Δέκα επιλογές παιδικών αναγνωσμάτων από Κύπριους και Κύπριες συγγραφείς, για να γεμίσει ο κόσμος των παιδιών φαντασία

Της **ΑΝΔΡΟΝΙΚΗΣ ΛΑΣΘΙΩΤΑΚΗ**

Ένα βιβλίο τυλιγμένο στο χαρτί με δεμένο πάνω του ένα λαμπερό κόκκινο φιόγκο και τοποθετημένο κάτω από το χριστουγεννιάτικο δέντρο δίπλα από τη φάτνη, δεν έχει πολλά να κρύψει. Καμιά αμφιβολία δεν αφήνει, είναι ξεκάθαρο πως πρόκειται για ένα βιβλίο. Ένα βιβλίο σε δέμα με το όνομά σου επάνω, δεν υπάρχει περίπτωση να σε περιπλανήσει πως πρόκειται για κάτι άλλο. Είναι ηλιού φαινότερο πως πρόκειται απλά για ένα βιβλίο δώρο για σένα! Αν είσαι τύπος που αγαπά τα βιβλία, σίγουρα θα χαρείς με τη διαπίστωσή σου και το μόνο που σου συμβαίνει μαζί με την ανυπομονησία, που δίχως άλλο αισθάνεσαι, είναι η περιέργεια που σε τρώει μέχρι να ανακαλύψεις για τι είδους βιβλίο πρόκειται. Είναι άραγε ιστορικό, εγκυκλοπαιδικό, ποίηση, δραστηριοτήτων, με εικονογράφηση ή χωρίς, έγχρωμο

Το βιβλίο σαν δώρο θα περιμένει καρτερικά πάνω στο ράφι σου την κατάλληλη στιγμή για σένα, όταν θα νιώσεις πως ήρθε η στιγμή να το πάρεις και να το ανοίξεις.

ή μαυρόασπρο, με εικόνες που ξεπετάγονται, ή με ήχους; Μήπως πρόκειται για ένα βιβλίο για ζώα που σίγουρα θα αγαπήσεις; Μήπως «Οι περιπέτειες του Τομ Σόγιερ» ή κάποιο άλλο βιβλίο κλασικού συγγραφέα ή το νέο βιβλίο του αγαπημένου σου συγγραφέα που σε ταξιδεύει μακριά μόνο με τον τρόπο που ο ίδιος ξέρει να μιλά στην ψυχή σου; Ανοίγοντάς το πετάς! Είναι σαν να εκρήγνυται ηφαίστειο χαράς και ευτυχίας μέσα σου.

Το βιβλίο σαν δώρο θα περι-

Κάντε μια εξόρμηση σε κάποιο από τα βιβλιοπωλεία της πόλης σας και θα βρείτε και άλλα που αξίζουν. Η επίσκεψη σ' ένα βιβλιοπωλείο θα σας πείσει για του λόγου το αληθές.

μένει καρτερικά πάνω στο ράφι σου την κατάλληλη στιγμή για σένα, όταν θα νιώσεις πως ήρθε η στιγμή να το πάρεις και να το ανοίξεις. Γίνεται το προσωπικό σου καταφύγιο, η πηγή της γνώσης που χρειάζεσαι, η δύναμη για ν' ανοίξουν νέοι ορίζοντες για σένα. Γίνεται φάρος φωτεινός, άσβεστη δάδα, άστρο λαμπερό που οδηγεί και καθοδηγεί τον κάθε αναγνώστη, μικρό ή μεγάλο, να πορευτεί στη ζωή παρέχοντάς του εφόδια για σωστή αντίληψη, κατανόηση όλων όσων τον περιβάλλουν, άντληση υγιών συμπερασμάτων και όμορφων συναισθημάτων.

Για όλα τα παραπάνω η «Κ» επέλεξε δέκα παιδικά βιβλία Κύπριων συγγραφέων που μιλούν στην καρδιά μας. Κάντε μια εξόρμηση σε κάποιο από τα βιβλιοπωλεία της πόλης και θα βρείτε πολλά περισσότερα. Η επίσκεψη σ' ένα βιβλιοπωλείο θα σας πείσει για του λόγου το αληθές.

Άννα Κουμπάνου

(υποψήφια της Κύπρου για το διεθνές βραβείο Άντερσεν για το 2022 και για το 2024)

«Η Λένα και η μέλισσα»

εκδ. Πατάκης

Η ιστορίας της «Λένας και της μέλισσας» είναι μία πολύ γλυκιά ιστορία που επιβεβαιώνει τη μαγική ικανότητα που έχει η συγγραφέας να ταξιδεύει μικρούς και μεγάλους με τρόπο απλό αλλά ονειρικό σε μονοπάτια δύσβατα. Πρόκειται για μια ιστορία που μας μιλά μέσα από το πέρασμα του χρόνου για τα μικρά που μπορεί να 'ναι και μεγάλα, για τα ασήμαντα αλλά και τα σημαντικά, για την αγάπη που δεν έχει μέτρο και παντού χωρά ακόμα και στο πουθενά, για όσα νομίζαμε πως ξέραμε και γι' αυτά που μπορούμε ακόμα να μάθουμε. Για το πέρασμα στην αιωνιότητα και στο ταξίδι στο φως με ένα πουφ που γίνεται αγάπη και ζει παντοτινά. Στη μαγεία του βιβλίου συμβάλλει σοβαρά η εικονογράφηση της Έφης Λαδά. Κατάλληλο για μικρά και μεγάλα παιδιά.

Χρυσόθεμις Παπακωνσταντίνου

«Ο παππούς μου είναι από ...την Κυθρέα»

(Βραβείο λογοτεχνίας για μικρά παιδιά για το 2021)

Εικονογράφηση: Χριστίνα Καρεκλά

εκδ. Δήμος Κυθρέας

Ένα μεγάλων διαστάσεων βιβλίο με το κείμενο του να χαρακτηρίζεται από συγκινητική απλότητα μέσα από την οποία αναδύονται δυνατότα συναισθήματα. Απλά λόγια, λιτά, όπως η ζωή του παππού, εκφράζουν τη χαρά που δίνουν τα μικρά πράγματα σε μια απλοϊκή, ευτυχισμένη ζωή. Η χαρά όμως χάνεται, ο πόλεμος που ήρθε άλλαξε τα πάντα και η χαρά έγινε θλίψη και πόνος. Μα, συνέχισαν να ζουν με τις αναμνήσεις της χαμένης Κυθρέας που τους έδιναν άσβεστη ελπίδα για επιστροφή. Η Κυθρέα συμβολίζει το κάθε κατεχόμενο χωριό, ο παππούς τον κάθε πρόσφυγα και η μικρή Αριάδνη το κάθε παιδί που δεν γνώρισε τον γενέθλιο τόπο του παππού και της γιαγιάς παρά μόνο μέσα από τις αφηγήσεις τους. Κατάλληλο για παιδιά δημοτικού αλλά και για μικρότερα.

Δέσποινα Ηρακλέους

«Μελουζίνα»

εκδ. Καλειδοσκόπιο

Το βιβλίο «Μελουζίνα» έχει μια πολύ όμορφη ιστορία που είναι αποτέλεσμα που απορρέει από το πάντρεμα του μεσαιωνικού θρύλου της νεράιδας Μελουζίνας και της ιστορίας του Οίκου των Λουζινιανών που βασίλεψε στην Κύπρο από τον 12ο μέχρι και τον 15ο αιώνα. Ιπποτικές ιστορίες για υπεράνθρωπα κατορθώματα, μεγάλοι έρωτες, όρκοι που αθετούνται, πλάσματα μαγικά, φίλεις, προδοσίες, και μυστικά συνθέτουν αυτό το γοητευτικό σαν παραμύθι μυθιστόρημα που πατά σε μύθους κι αλήθειες. Έχουμε ένα μίξιμο πραγματικότητας και μαγικού ρεαλισμού, χαρακτηριστικά της κλασικής μυθολογίας. Το κείμενο ηλαιοεικονογραφείσας της Χρύσως Χαραλάμπους που προσθέτουν τέμπο στην ιστορία μέσα από τα παιχνιδίσματα της διχρωμίας του άσπρου και μαύρου. Κατάλληλο για παιδιά 11+.

Νίκος Αντωνίου

«Μια μέρα μόνο»

(Κρατικό βραβείο λογοτεχνίας Κύπρου για το 2020 για μικρά παιδιά)

Εικονογράφηση: Ναταλία Καπατσούλια.

εκδ. Καστανιώτη

Μια συγκινητική και γλυκιά ιστορία για παιδιά ηλικίας 7+ που αναδεικνύει το εφήμερο της ζωής, τη δύναμη της στιγμής, τη διαχρονική αξία να ζει κανείς την κάθε μέρα σαν να 'ναι η τελευταία του. Το εφημερόπτερο είναι το έντομο με την πιο σύντομη ζωή σ' αυτόν τον κόσμο. Ζει μια μέρα μόνο. Εμπνευσμένος λοιπόν ο συγγραφέας από τη σύντομη ζωή που έχει το εφημερόπτερο, μας μιλά για τη σημασία που έχει η αξιοποίηση της κάθε στιγμής που περνά με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Δεν έχει σημασία ο χρόνος, αλλά η θέληση για ζωή και πόσο όμορφα τη ζούμε. Όσο και να 'ναι. Το κείμενο του Νίκου Αντωνίου ηλαιοεικονογραφείται με τις ευφάνταστες ζωγραφιές της Ναταλίας Καπατσούλια.

Δήμητρα Χαραλάμπους

«Μυστήριο στο Αιγαίο»

Εικονογράφηση: Λέλα Στρούτσου

εκδ. Τελέια

Το βιβλίο της Δήμητρας Χαραλάμπους τιμήθηκε με την εύφημη μνεία της γυναικείας λογοτεχνικής συντροφιάς. Πρόκειται για ένα νέο ενδιαφέρον βιβλίο περιπέτειας γεμάτο φρεσκάδα, για παιδιά ηλικίας 7+ που διαβάζουν μόνο τους. Έχει έξυπνη πλοκή και γοργή εξέλιξη που κρατά το ενδιαφέρον των μικρών αναγνωστών ζωντανό, καθ' όλη τη διάρκεια της ανάγνωσής του, κι έτσι το διαβάζουν ευχάριστα. Οι σελίδες του αποκοτούν ακόμα μεγαλύτερο ενδιαφέρον με την καταπληκτική εικονογράφηση της Λέλας Στρούτσου. Η μεγάλη γραμματοσειρά βοηθά να διαβάζεται εύκολα από τα μικρά παιδιά χωρίς να τα κουράζει.

Αλεξία Παπαχριστοφόρου

«Η ευχή της Μαρίνας»

εκδ. Τελέια

Μια όμορφη ιστορία δοσμένη με τρυφερότητα και γλυκύτητα. Καλλιεργεί την κατανόηση της ιδιαιτερότητας των παιδιών με αυτισμό και την αποδοχή των παιδιών αυτών από το περιβάλλον τους. Πρόκειται για ένα βιβλίο που το χαρακτηρίζει η ευαισθησία και η αγάπη. Τι χρειάζεται σι' αλήθεια για να πραγματοποιηθεί μια ευχή; Ίσως αγάπη, κατανόηση κι αποδοχή. Θα το λατρεύουν τα παιδιά που διαβάζουν μόνα τους ηλικίας 6+ αλλά και τα μικρότερα που θα το ακούσουν από τα χείλη κάποιου μεγάλου.

Σάντρα Ελευθερίου

«Είσαι Αστέρη»

εκδ. Μεταίχμιο

Τι κι αν τελικά αποδειχθεί πως αυτό που προσπάθησες δεν πήγε και τόσο καλά; Συνέχισε να προσπαθείς μέχρι να λάμψεις. Το «Είσαι Αστέρη» είναι μια ιστορία με εντυπωσιακή εικονογράφηση και με ευδιάκριτο χιούμορ. Στόχος της ιστορίας είναι η καλλιέργεια της αυτοπεποίθησης, της αισιοδοξίας και της επιμονής για συνεχή αγώνα για την επίτευξη των στόχων και σκοπών, μέχρι να βρει ο καθένας το δικό του αστέρι που θα τον κάνει λάμψει. Μια διασκεδαστική ιστορία για παιδιά ηλικίας 5+ ίσως και για λίγο μικρότερα.

Φυτούλα Βακανά

«Πέντε ευχές και ένα αστέρι»

Εικονογράφηση: Αιμιλία Κονταίου

εκδ. Τελέια

Το βιβλίο «Πέντε ευχές και ένα αστέρι» είναι ένα βιβλίο που πρώτα σε σκλαβώνει με τις μαγικές εικόνες της Αιμιλίας Κονταίου και κατόπιν, αρχίζοντας την ανάγνωση της ιστορίας, σε ταξιδεύει στον υπέροχο κόσμο της αγάπης, της ελπίδας και της αισιοδοξίας. Πρόκειται για μια γλυκιά ιστορία που θα αγαπήσουν τα μικρά παιδιά ηλικίας 5+ αλλά γιατί όχι και οι μεγάλοι που κοπάνε τη ζωή με αισιοδοξία και πιστεύουν στα θαύματα που μπορεί να πετύχει κάποιος με την ελπίδα και την αισιοδοξία.

Αίγλη Χατζηδημητρίου

«Το χαμένο παπούτσι»

εκδ. Τελέια

Το βιβλίο αυτό είναι μια ιστορία περιπέτειας κατάλληλο για παιδιά που διαβάζουν μόνο τους ηλικίας 8+. Είναι μια ενδιαφέρουσα ιστορία με έξυπνη πλοκή και εξέλιξη που σίγουρα θα συνεπάρει τους μικρούς αναγνώστες και θα τους κρατήσει με αμείωτο το ενδιαφέρον από την πρώτη μέχρι και την τελευταία του σελίδα. Θίγει ευαίσθητα θέματα όπως της παιδικής εκμετάλλευσης, του πολέμου και της προσφυγιάς αλλά και της δύναμης της αγάπης, της ειλικρίνειας, της συγχώρεσης, της μετάνοιας και της εντιμότητας.

Βάσω Παναγή

«Ουρανοσυσσωρευτής»

εκδ. Ευγνώμων

Πόσο σημαντικό είναι να βρεις τη γαλήνη και την αρμονία μέσα σου, ακόμα κι όταν όλα γύρω σου αλλάζουν! Η συγγραφέας Βάσω Παναγή, με εύστοχα μέσα και έξυπνο τρόπο, οδηγεί τον αναγνώστη σε μια περιπέτεια αναζήτησης, και από την ανάγκη για την ευτυχία του κόσμου οδηγούμαστε στην προσωπική πληρότητα και ολοκλήρωση. Πρόκειται για ένα παραμύθι ενδοσκόπησης και προσωπικής ανάπτυξης, για τη γιατρεία, τη δύναμη της θέλησης, τα όνειρα και την αγάπη. Για παιδιά ηλικίας 7+ αλλά και μικρότερα.

«Δεν ιχνηλατώ με ακρίβεια το παρελθόν»

Ο συγγραφέας Γκάι Γαβριήλ Κέι μιλάει στην «Κ»

Του **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

Ένα παράλληλο σύμπαν: τα πάντα θυμίζουν εποχές και τόπους οικείους από διαβάσματα και ταινίες, πάνω στη στροφή του δρόμου όμως κάτι αλλάζει δραστικά. Στο μυθιστόρημα «Κάποτε ένα φως» του Καναδού Γκάι Γαβριήλ Κέι νομίζεις πως βρίσκεσαι στην Ιταλία του όψιμου Μεσαίωνα ή της εμβρυακής Αναγέννησης, κάθε τόσο όμως διάφορα στοιχεία στο βιβλίο έρχονται να σου βάλουν τρικλοποδιά: αυτός ο κόσμος είναι κάτι πολύ μακρινό, άπιαστο, έρχεται από μian άλλη διάσταση. Είναι ο κόσμος της λεγόμενης «ιστορικής φαντασίας», είδους λογοτεχνικού που ο Κέι υπηρετεί με εκπληκτική συνέπεια επί σειράν ετών.

Στο ελληνικό αναγνωστικό κοινό τον σύστησαν οι εκδόσεις Anubis, απ’ όπου κυκλοφορεί και το «Κάποτε ένα φως». Εκεί, ένας γηραιός άνδρας, ο Ντάνιο Τσέρα, αναπολεί το παρελθόν. Το πέρασμά του από την αυλή του Κόμη Ουμπέρτο, επονομαζόμενου και «Κτήνους», όπου θα γνωρίσει την κόρη ενός δούκα, την Αντρία Ρίπολι, η οποία έχει φτάσει εκεί έχοντας ένα μυστικό σκοπό: να δολοφονήσει το Κτήνος, διαβόητο για τον σαδισμό και τις σεξουαλικές του διαστροφές. Όμως οι αρετές του Κέι δεν εξαντλούνται στην πλοκή και στις ανατροπές της. Έχει μια ικανότητα να καθιστά μια ιστορική εποχή ανοίκεια, ξένη, για να διεισδύσει ακόμη

Το βιβλίο του Γκάι Γαβριήλ Κέι «Κάποτε ένα φως» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Anubis.

περισσότερο μέσα της. Επειτα, ειδικά στο «Φως», κομβικό ρόλο παίζει η μνήμη και τα παράξενα τερτίπια της. Ποια είναι η βαθύτερη φύση του Ντάνιο; Είναι αυτός που λέει; Συνέβησαν όλα όπως τα θυμάται; Στην ηλεκτρονική κουβέντα που είχα με τον Κέι, τόνισε την εμμονή του με το στοιχείο της μνήμης, τη λεγόμενη «ψευδή μνήμη», καθώς επίσης «τις αντιφατικές μνήμες μεταξύ δύο ανθρώπων πάνω στο ίδιο γεγονός». Ο Τσέρα είναι ένας άνθρωπος «στοιχειωμένος από τη μνήμη» και ο συγγραφέας ταυτίζεται μαζί του.

Η έννοια του «τραύματος»

Μαζί με τη μνήμη, βέβαια, πάει και το τραύμα. «Νομίζω πως η έννοια του “τραύματος”», λέει, «λειτούργει κυρίως σε πιο προσωπικό επίπεδο, όχι μόνο στα λεγόμενα μεγάλα γεγονότα (όπως στο Ολοκαύτωμα ή στον ελληνικό Εμφύλιο ή στα Οικοτροφεία Ιθαγενών, εδώ στον Καναδά). Η ιστορική φαντασία, έτσι όπως τη βλέπω εγώ, απηχεί κάτι από αυτά τα συλλογικότερα τραύματα. Στο νέο μου βιβλίο, “Όλες οι θάλασσες του κόσμου”, αναφέρομαι στον διωγμό των Εβραίων από την Ισπανία το 1492 παρότι “πειράζω” διάφορα ιστορικά στοιχεία».

Αυτό το «πείραγμα» το κάνει πάντοτε στα βιβλία του ο Κέι, καταφέροντας όμως να είναι πειστικός. «Για μένα, αυτή η “κατά ένα τέταρτο” στροφή προς το

Ο **κόσμος** του Γκάι Γαβριήλ Κέι είναι αυτός της λεγόμενης «ιστορικής φαντασίας», είδους λογοτεχνικού που ο Καναδός συγγραφέας υπηρετεί με συνέπεια επί σειράν ετών.

φανταστικό είναι κάτι που κάνω εδώ και χρόνια και που μου προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα. Πρώτον, με απελευθερώνει από το να αισθάνομαι πως περιγράφω εσφαλμένα τον εσωτερικό κόσμο των ανθρώπων εκείνων των εποχών, τη στιγμή που στην πραγματικότητα δεν ξέρουμε πώς ακριβώς σκέφτονταν. Προτιμώ να επινοώ κάποιον που προφανώς και βασίζεται σε κάποιο αληθινό πρόσωπο, όχι όμως και αυτό το αληθινό πρόσωπο, το οποίο αφήνω στην ησυχία του. Αυτό μου επιτρέπει να απελευθερωθεί η φαντασία μου. Δεύτερον, εάν ένα μυθιστόρημα σχετίζεται μεν αλλά δεν ταυτίζεται με πραγματικά γεγονότα, ο αναγνώστης δεν είναι σίγουρος προς τα πού θα πάει η ιστορία. Έχω δώσει το σήμα ότι δεν ιχνηλατώ με ακρίβεια το παρελθόν. Ως αφηγητής, θεωρώ αυτό μεγάλο πλεονέκτημα – τόσο για τον συγγραφέα όσο και για τον αναγνώστη. Πάντοτε προσθέτω στο τέλος ενός βιβλίου μου μια σύντομη βιβλιογραφία

που απευθύνεται σε αναγνώστες οι οποίοι θέλουν να μάθουν περισσότερα για την περίοδο πάνω στην οποία βασίστηκε για να γράψω ένα βιβλίο». Αναπόφευκτα, λοιπόν, η κουβέντα μας πάει στην έρευνα και στα βιβλία που τον διαμόρφωσαν ως συγγραφέα. «Ορισμένα έργα έπαιξαν σημαντικό ρόλο όντως», αποφαίνεται. «Στην “Τελευταία εικόνα του Ηλιου”, ήταν οι σάγκες του Βορρά που διαμόρφωσαν το ύφος του βιβλίου· στο “Κάτω απ’ τον ουρανό” ήταν οι μεγάλοι ποιητές της δυναστείας Τανγκ του 8ου αιώνα – αυτή ήταν τεράστια επιρροή. Συνήθως, όμως, είναι οι σοβαρές, σχολαστικές πανεπιστημιακές μελέτες για μια περίοδο και έναν τόπο που με εμπνέουν γι’ αυτό και συχνά επικοινωνώ ηλεκτρονικά με ορισμένους από τους ανθρώπους που έχουν επιδοθεί σε τέτοιες μελέτες». Ο Κέι είχε στα νιάτα του μια σπάνια ευκαιρία: να μελετήσει ένα ανέκδοτο πεζό του Τόλκιν μαζί με τον γιο του τελευταίου. «Αυτό

ήταν πολύ παλιά!» λέει με έμφαση. «Ήταν εκείνη η φοβερή χρονιά που στην εξοχή, κοντά στην Οξφόρδη, αποκρυσταλλώθηκε μέσα μου η επιθυμία να γίνω συγγραφέας. Δεν πίστευα ότι θα τα καταφέρω, ήξερα όμως ότι αυτό ήθελα. Κάτι πολύ σημαντικό που πήρα μαζί μου δουλεύοντας με όλα τα σχεδιάσματα και τις σημειώσεις του Τόλκιν ήταν η συνειδητοποίηση ότι τα έργα μιας μεγαλοφυΐας δεν καταφτάνουν στο μυαλό της διαμορφωμένα, έτοιμα. Προκύπτουν μέσα από διορθώσεις και επεξεργασία, και ακόμη περισσότερη επεξεργασία, με εσφαλμένες εκκινήσεις και παλινωδίες... Αυτό συνέβη στον Τόλκιν και είχα την ευκαιρία να δω όλα αυτά τα στάδια. Διορθώνω και ξαναγράφω όλη την ώρα προσπαθώντας να πετύχω το “σωστό”, στο μέτρο που αυτό είναι εφικτό για μένα. Θα έλεγα πως αυτή η λεπτή, σύνθετη διεργασία μέσα μου, που με ακολουθεί έως σήμερα, έχει τις ρίζες της σε εκείνη τη μακρινή ημέρα περίοδο».

Για τον άνθρωπο
και τον γοργισμό

30 χρόνια

ΚΑΝΑΛΙ

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

ΕΞΙ

Romas Kotsonis

www.kanali6.com.cy info@kanali6.com.cy 25 820500

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ

Κύπρος
Παντοτινή

Γεώργιος Πολ. Γεωργίου

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ
23.11 2022_26.02 2023

Έργα που θυμίζουν, απηχούν και προσδιορίζουν αυτό που λέγεται Κύπρος: ο τόπος, ο κόσμος, το είναι της.

leventisgallery.org

Αναστασίου Γ. Λεβέντη 6
1097 Λευκωσία, Κύπρος, Τ. +357 22668838

Χορηγός Επισκευών
Επίσημος Χορηγός Αερομεταφορών
Με τη Στήριξη
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
AEGEAN
ΑΕΤΑΙ ΑΛΛΙΑΝΣΑ ΜΕΛΟΣ
Με τη Στήριξη
Αθλητικό Συμβούλιο
Leventis Municipality

Επιστροφή στον βυθό με «Avatar» και τέλεια εφέ

Σίκουελ διά χειρός Τζέιμς Κάμερον

Avatar: The Way of the Water ★★ ★
ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ (2022)
Σκηνοθεσία: Τζέιμς Κάμερον
Ερμηνείες: Σαμ Γουόρθινγκτον, Ζόι Σαλντάνα, Σιγκούρνι Γουίβερ

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Δεκατρία χρόνια μετά το πρώτο επαναστατικό τεχνολογικό μέρος, ο Τζέιμς Κάμερον επιστρέφει στον μαγευτικό κόσμο της Πανδώρας για μία ακόμη εντυπωσιακή (και πανάκριβη) περιπέτεια. Οι γνωστοί μας Τζέικ και Νεϊτίρι έχουν πλέον να φροντίσουν μια πολυμελή οικογένεια, με δικά τους και υιοθετημένα παιδιά. Μια καινούργια ανθρώπινη εισβολή, ωστόσο, θα τους αναγκάσει να

Οι πρωταγωνιστές μοιάζουν στους τρόπους περισσότερο με τη σύγχρονη αμερικανική οικογένεια, παρά με τα φιλοσοφημένα, αρμονικά με τη φύση, πλάσματα του πρώτου φιλμ.

μεταναστεύσουν αναζητώντας καταφύγιο στα μέρη μιας συγγενικής αμφίβιας φυλής, η οποία ζει σε αρμονία με τα πλάσματα του ωκεανού. Οι διώκτες τους, όμως, δεν μένουν για πολύ μακριά και πλέον η μάχη θα μεταφερθεί στο θαλασσινό τοπίο. Ο Κάμερον υποσχέθηκε από νωρίς πως η ταινία του θα ξεπερνά οτιδήποτε άλλο έχουμε δει σε επίπεδο ειδικών εφέ και motion capture τεχνολογίας και τήρησε τον λόγο του. Ειδικά η τρισδιάστατη προβολή του νέου «Avatar» είναι μια

οπτική εμπειρία κατά πολύ ανώτερη από τις πιο ακριβές παραγωγές της Marvel ή οποιαδήποτε άλλη θα μπορούσε να τη συναγωνιστεί. Ο τρόπος με τον οποίο ζωντανεύει το θαλασσινό τοπίο της Πανδώρας με όλα του τα έμβια πλάσματα είναι απλά μοναδικός, σε σημείο που κάποιος μπορεί να μείνει και να χαζεύει μόνο τα πρασινογάλαζα νερά σαν να είναι αληθινά. Αυτό, άλλωστε, είναι μάλλον και το καλύτερο μέρος στην τριώρη και βάλε διάρκεια της νέας ταινίας· εκεί δηλαδή όπου ο Τζέικ και η οικογένειά του –και εμείς μαζί τους– συστίνονται στην υδάτινη μαγεία ενός κόσμου τοποθετημένου κάπου ανάμεσα σε καρτ ποστάλ της Καραϊβικής και ψυχεδελικά όνειρα. Από εκεί και έπειτα, βέβαια, δεν υπάρχουν πάρα πολλά για να σταθεί κανείς. Τα οικολογικά μηνύματα φυσικά είναι ξανά παρόντα, ακόμη πιο έντονα και επιτακτικά από ό,τι στο πρώτο μέρος, ενώ (φυσιολογικά) αφορούν περισσότερο τον κόσμο της θάλασσας, ο οποίος επίσης απειλείται από την ανθρώπινη δραστηριότητα. Κάπως έτσι οι πρωταγωνιστές μοιάζουν στους τρόπους και στις ιδέες περισσότερο με τη σύγχρονη (αμερικανική) οικογένεια παρά με τα φιλοσοφημένα, αρμονικά με τη φύση πλάσματα του ορίτζιναλ «Avatar». Τα εξωτικά(;) ράστα εξάλλου δύσκολα ισοσταθμίζουν τα ατελείωτα «bro» που μας βομβαρδίζουν, ενώ κάπως παράξενο μοιάζει και το τελευταίο, εντυπωσιακό αναμφίβολα, κομμάτι. Εκεί, ελλείψει ίσως άλλου σεναρίου, παρακολουθούμε κάτι σαν τροπικό ριμέικ του «Τιτανικού», με σκηνές που παραπέμπουν απευθείας στην άλλη μεγάλη επιτυχία του Κάμερον. Στο επόμενο, λογικά θα εμφανιστεί και ο «Εξολοθρευτής».

Ο τρόπος με τον οποίο ζωντανεύει το θαλασσινό τοπίο της Πανδώρας με όλα του τα έμβια πλάσματα είναι απλά μοναδικός, η δε τρισδιάστατη προβολή του νέου «Avatar» είναι μια οπτική εμπειρία.

HOME CINEMA

Παιχνίδια του μυαλού πίσω από κλειδωμένες πόρτες

Επάνω, η Μπάρμπαρα Λένι πρωταγωνιστεί στο φιλμ του Netflix «Τα στρεβλά λόγια του Θεού». Κάτω, σκηνή από την ταινία «Στην αυλή του σχολείου», που είναι διαθέσιμη στο Cínoβο.

Τα στρεβλά λόγια του Θεού ★★ ★
ΘΡΙΛΕΡ (2022)
Σκηνοθεσία: Οριόλ Πάουλο
Ερμηνείες: Μπάρμπαρα Λένι, Εντουαρντ Φερνάντεζ

Ο Ισπανός δημιουργός των ατμοσφαιρικών θρίλερ «Το σώμα» και «Αόρατος επισκέπτης», Οριόλ Πάουλο, υπογράφει στο Netflix ακόμη ένα τέτοιο, με έντονες ψυχολογικές διαστάσεις και αναφορές στα κορυφαία πρότυπα του είδους. Βρισκόμαστε στην Ισπανία της δεκαετίας του 1970. Πρωταγωνίστρια είναι η Άλις Γκούλντ, μια κομψή ντετέκτιβ, η οποία στήνει ολόκληρη πλεκτάνη προκειμένου να εισαχθεί ως ασθενής σε ένα ψυχιατρείο και εκεί να εξιχνιάσει τον μυστηριώδη θάνατο ενός τροφίμου. Η εμπειρία του εγκλεισμού στο ίδρυμα, ωστόσο, σε συνδυασμό με κάποιες καινούργιες εξελίξεις, θα τη φέρει στα όρια της και θα την κάνει να αμφισβητήσει την ίδια της την ψυχική ισορροπία.

Η Μπάρμπαρα Λένι είναι εξαιρετική στον κεντρικό ρόλο ενός ψυχολογικού θρίλερ σχεδιασμέ-

νου να παίζει με το μυαλό του θεατή, αλλά κυρίως να αναδειχθεί μέσω των χαρακτήρων του. Οι τελευταίοι είναι, φυσικά, οι ένοικοι του ψυχιατρείου (τρόφιμοι, γιατροί και λοιπό προσωπικό), καθώς με τις ιδιαιτερότητές του, συνθέτοντας τελικά έναν ποικιλόχρωμο όσο και γοητευτικό καμβά. Η ψυχική υγεία, οι προκαταλήψεις, η ανθρωπιά και η βανουσότητα είναι τα θέματα που αναδεικνύονται εδώ, σε ένα σενάριο, το οποίο εμπνέεται ξεκάθαρα από φιλμ όπως η «Φωλιά του Κούκου» και οι «12 Πίθηκοι», προτιμώντας πάντως τις ανατροπές, περισσότερο ή λιγότερο επιτυχημένες, της αστυνομικής του διάστασης.

Στην αυλή του σχολείου ★★ ★
ΔΡΑΜΑ (2021)
Σκηνοθεσία: Λορά Βαντέλ
Ερμηνείες: Μάγια Βαντερμπέκ, Γκούντερ Ντουρέ

Το ενδιαφέρον ντεμπούτο της Βεργίδας Λορά Βαντέλ, που είδαμε προ λίγων μηνών στις αίθουσες,

έρχεται και στην πλατφόρμα του Cínoβο. Πρώτη ημέρα στο σχολείο για την επτάχρονη Νορά, η οποία είναι τρομοκρατημένη μπροστά στο άγνωστο. Η δική της ένταξη, ωστόσο, είναι σχετικά ομαλή σε σύγκριση με εκείνη του λίγο μεγαλύτερου αδελφού της, Αμπέλ, ο οποίος πέφτει συστηματικά θύμα σχολικού εκφοβισμού από τους συμμαθητές του. Αισθητικά η ταινία της Βαντέλ υιοθετεί μια πολύ ιδιαίτερη προσέγγιση, κατεβάζοντας το «μάτι» της κάμερας στο ύψος του παιδικού βλέμματος και θολώνοντας σε πολλές περιπτώσεις τον περιβάλλοντα χώρο έτσι που η πληροφορία φτάνει σε εμάς μέσω φωνών, ψιθύρων ή ουρλιαχτών –ανάλογα σε ποιο σημείο του σχολείου βρισκόμαστε– χωρίς απαραίτητως να βλέπουμε και ποιος την εκστομίζει. Η γνωστή σκληρότητα, με την οποία πολλές φορές φέρονται τα παιδιά μεταξύ τους, μπαίνει εδώ στο επίκεντρο ενός φιλμ, που αναδεικνύει πάντως και άλλους παράγοντες (τη δασκάλα που νοιάζεται, τον γονιό που επεμβαίνει κ.ο.κ.) της σχολικής καθημερινότητας.

PIK1

THΛ.: 22862000

- 17.00** MUNDIAL - ΤΕΛΙΚΟΣ
07.30 Θεία Λειτουργία
10.00 Ειδική Εκπομπή για τις Αρχιεπισκοπικές Εκλογές
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
15.00 Μουσικό ραντεβού, III Ψυχαγωγική εκπομπή με την Αγγελική Νικηφόρου.
15.30 MUNDIAL Κατάρ 2022 Αργεντινή - Γαλλία Τελικός - Pre-Game
17.00 MUNDIAL Κατάρ 2022 Αργεντινή - Γαλλία Τελικός - Ο Αγώνας
19.00 MUNDIAL Κατάρ 2022 Αργεντινή - Γαλλία Post-Game - Απονομή Ειδική Εκπομπή για τις Αρχιεπισκοπικές Εκλογές
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.00 Ειδική Εκπομπή για τις Αρχιεπισκοπικές Εκλογές
22.30 Κοίτα με στα μάτια, IV Η σειρά αυτή σχολείται με τη σχέση των ανθρώπων με τα ζώα.
23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Ε)
23.05 Εκείνη και Εκείνοι - (Ε) Εκπομπή συνεντεύξεων με την Αθηνά Χάλκου.
00.00 Χρονογράφηση (Ε)
00.30 Μουσικό ραντεβού (Ε)
01.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Ε)
02.00 Ειδική Εκπομπή για τις Αρχιεπισκοπικές Εκλογές
04.45 Ειρήνη Πάσι - (Ε) Κωμική σειρά εποχής.
05.45 Γευστικό ταξίδι Εκπομπή μαγειρικής

PIK2

THΛ.: 22862000

- 21.00** A wedding Wonderland
07.00 Ιστορίες του χωρκού - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
08.00 Παιδική ζώνη α. Mini Pet Pals β. Παιχνίδια στην άμμο γ. Όλι δ. Η Μπο ταξιδεύει ε. Τελετάμπις στ. Μπόμπιρας ζ. Η μικρή Λουλού η. Μπομπ ο μάστορας θ. Τα Στρουμράκια ι. Αστυνομός Σαϊνης
15.30 The Larkins - (Ε) Οικογενειακή σειρά.
16.30 The Larkins - (Ε) Κοινωνική σειρά με κωμικά στοιχεία.
17.15 Euromaxx Design - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
17.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)
17.55 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)
18.05 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοσηπτική)
18.15 A Window On - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.00 Μαζί/Birlikte - (Ε) Δικονομική εκπομπή.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοσηπτική)
21.00 A wedding Wonderland Ρομαντική ταινία, με τους Άντρεα Μπόουεν, Νικ Μπέιτμαν, κ.ά.
22.30 Writing Around the Christmas Tree
00.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Ε)
00.20 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ

ALPHA

THΛ.: 22212400

- 21.00** Αρχιεπισκοπικές Εκλογές
06.00 Deal - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
07.00 My Greece - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή με τη Δέσποινα Βασιδή.
08.00 Οικογενειακές ιστορίες Κοινωνική σειρά.
09.00 Επτά θανάσιμες πεθερές Κωμική σειρά.
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση
10.00 Επτά θανάσιμες πεθερές Κωμική σειρά.
13.00 Αμφιβολίες - (Ε) Κοινωνική σειρά.
13.45 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά.
14.30 The Louís Night Show Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.00 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα Κωμική σειρά.
18.00 Ειδική Εκπομπή για τις Αρχιεπισκοπικές Εκλογές
19.00 TET- A-TET στον Alpha Εκπομπή συνεντεύξεων.
21.00 Ειδική Εκπομπή για τις Αρχιεπισκοπικές Εκλογές
00.00 Night Out Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Θεοάγαρη Ιωαννίδη.
01.15 Κάρμα - (Ε) Κοινωνική σειρά.
02.15 Κρατός μυστικό - (Ε) Κωμική σειρά.
03.00 Οικογενειακές ιστορίες Κοινωνική σειρά.
03.45 Σ/Κ με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.

ANT1

THΛ.: 22200200

- 21.15** Terminator Genisys
07.10 Ο κόσμος να χαλάσει Κωμική σειρά.
08.15 Santa Γιολάντα - (Ε) Κωμική σειρά.
09.30 Πρώτη σταγόνα - (Ε) Κωμική σειρά.
11.10 Το σόι μου μέσα - (Ε) Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα Ενημερωτική εκπομπή.
12.50 5 X 5 - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
14.30 Casa De Mikel 4 - (Ε) Σατιρική εκπομπή.
16.10 Σαλώμη - (Ε) Κοινωνική σειρά.
17.40 Passenger - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Μάριο Πρίαμο.
18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10'
18.15 Passenger Συνέχεια.
18.40 ROUK ZOIK Special (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
20.15 Τα νέα του ANT1
21.15 Terminator Genisys Περιπέτεια επιστημονικής φαντασίας, με τους Άρνολντ Σβαρτζενέγκερ, Τζάι Κόρνεϊ, κ.ά.
23.30 November Christmas Κοινωνική ταινία, με τους Σαμ Έλιοτ, Τζον Κάρμπετ.
01.00 Ο γηπευτής - (Ε) Κοινωνική σειρά.
01.40 Ταμόμ - (Ε)
02.30 Solo καριέρα - (Ε)
03.20 Η εκδρομή - (Ε)

OMEGA

THΛ.: 22477777

- 21.00** Κόκκινο ποτάμι
06.00 Τώρα μαζί Ενημερωτική εκπομπή με την Ευλαμπία Ρέβη και τον Γιώργο Σιαδήμα.
09.50 OPEN Weekend Ψυχαγωγική εκπομπή, με την Ελένη Τσολάκη.
13.00 Ειδική Εκπομπή για τις Αρχιεπισκοπικές Εκλογές
14.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και τη Νατάσα Κουβελά.
15.15 Επιπλογοκυρμεδιές Εκπομπή μαγειρικής, με τον Σταυρή Γεωργίου.
16.15 Cash Or Trash Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Δέσποινα Μοιραράκη.
17.25 Greece's Next Top Model Διαγωνισμός μόδας, με τη Βίκυ Καγιά.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 Greece's Next Top Model Συνέχεια
19.10 Τρία μίλια Κοινωνική σειρά.
20.10 OMEGA NEWS
21.00 Κόκκινο ποτάμι Δραματική σειρά εποχής.
22.00 Cradle 2 the Grave Ταινία δράσης.
00.00 Ό,τι αγαπάς Μουσική εκπομπή, με τον Γιάννη Μπέζο.
02.00 OPEN Weekend - (Ε)
05.00 Μια του κλέφτη - (Ε)
06.00 Εικόνες - (Ε)

ΣΙΓΜΑ

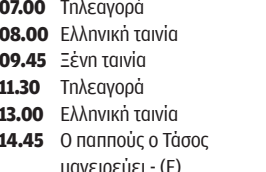
THΛ.: 22580100

- 21.00** The voice of Greece
06.00 Οι Τάκκοι - (Ε) Κωμική σειρά.
07.00 Στο χωρκόν μας - (Ε) Κυπριακή σειρά.
07.30 Θεία Λειτουργία
09.50 Ώρα για φαγητό - (Ε) Μαγειρική με την Αργυρά Μπαρμπαρίγιο.
10.20 Βουράτε γεπτόνοι - (Ε) Κωμική σειρά.
11.20 Η πεθερά - (Ε) Κωμική σειρά.
12.30 Καλό μεσημεράκι Ψυχαγωγική εκπομπή.
13.00 Ειδική Εκπομπή για τις Αρχιεπισκοπικές Εκλογές
14.00 Καλό μεσημεράκι (Best Of - Συνέχεια)
14.30 Γλυκάνισος - (Ε) Δραματική σειρά.
15.30 Γεγονιές στο πιάτο Εκπομπή μαγειρικής με τον Δημήτρη Σκαρμούτσο.
16.30 Γεια σου Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Μαρία Μπακοδήμου.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 Γεια σου - (Ε) (Συνέχεια)
19.00 Ανεράδες Κυπριακή σειρά.
20.00 Τομές στα γεγονότα
21.00 The Voice of Greece Blind Auditions Μουσικός διαγωνισμός.
00.30 Γεγονότα σε τίτλους
00.40 Ανεράδες - (Ε)
02.20 Ήρθε κι έδεσε - (Ε)

CAPITAL

THΛ.: 25577577

- 07.00** Τηλεαγορά
08.00 Ελληνική ταινία
09.45 Ξένη ταινία
11.30 Τηλεαγορά
13.00 Ελληνική ταινία
14.45 Ο παππούς ο Τάσος μαγειρεύει - (Ε)
15.00 Τηλεαγορά
19.10 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 Ταινία δράσης
02.35 Δραματική ταινία
PLUS THΛ.: 22259000
07.55 Παιδικό παραμύθι
09.00 Έξιπνες νεύσεις - (Ε)
13.30 Τα λέμε!
15.00 Πας μαγειρεύοντας - (Ε)
16.00 Τηλεαγορά
17.30 Αόρατος φακός
18.00 Quiz Fun
19.40 Τα καλύτερα της αγοράς
20.00 Ο καιρός
20.30 Fatsa Book
21.35 Το ταξίδι της ζωής, V
22.30 Ξένη ταινία
00.40 Ξένη ταινία
EXTRA THΛ.: 25715111
09.50 Έξιπνες αγορές
11.00 Ελληνικός κινηματογράφος
12.40 Έξιπνες αγορές
14.00 Δραματική σειρά
15.50 Κινημ/φικές επιτυχίες
15.55 Έξιπνες αγορές
16.25 Ελληνικός κινηματογράφος
18.00 Ειδήσεις (Νοσηπτική)
18.05 Ελληνικός κινηματογράφος
19.45 EXTPA News
20.20 Κινημ/φικές επιτυχίες
21.00 Δραματική σειρά
22.30 Ξένη ταινία
00.00 MAD TV

MOVIES BEST

- 21.00** After Yang
09.00 Once Upon A Main Street
11.00 Goalie
13.00 My Mom's Letter From Heaven
15.00 Dr Bird's Advice For Sad Poets
17.00 All Of My Heart: The Wedding
19.00 Wedding Daze
21.00 After Yang
22.45 Cloudy With A Chance Of Christmas
00.30 That Night
GREEK CINEMA
20.00 Μια τρελή οικογένεια
07.25 Νόμος 4000
09.00 Τον βρήκαμε τον Παναή
10.20 Μια Ελληνίδα στο χαρέμι
12.10 Πολύ αργά για δάκρυα
13.45 Η νύφη το 'σκασε
15.05 Κοινωνία ώρα μηδέν
17.00 Ο τσαρλατάνος
18.30 Εκείνοι που ξέρουν ν' αγαπούν
20.00 Μια τρελή οικογένεια
21.45 Ο Θόδωρος και το δίκανο
23.30 Θέμα συνειδήσεως
01.00 Κατάχρησις εξουσίας
02.50 Εμείς τα μπατιράκια

Οι πολλαπλές όψεις του εγκλήματος

Το μυστήριο των πτωμάτων στα Πυρηναία, ο χαμένος γιος της Μαντό και ο ανιψιός που θέλει να σκοτώσει τη θεία του...

Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ**

Το **crime** δεν είναι μόνο κλέφτες και αστυνομίοι, γρίφοι και όπλα, έγκλημα-έρευνα-απόδοση δικαιοσύνης. Ένα σημαντικό ποσοστό του συνόλου δεν είναι άλλο από σύγχρονα κοινωνικά μυθιστορήματα που συζητούν σύνθετα θέματα. Τα καλύτερα αστυνομικά συνδυάζουν πρωτότυπη πλοκή, ολοκληρωμένους χαρακτήρες και έντονη δράση, μαζί με «κοινωνικό προβληματισμό». Αιχμή του δόρατος της «λογοτεχνίας είδους», το αστυνομικό έγινε μείνστριμ εδώ και δεκαετίες, αγκαλιάστηκε από τους πάντες (από όσους, πολύ λογικά, δεν θέλουν παρά να περάσουν μερικά συναρπαστικά απογεύματα, από απαιτητικούς αναγνώστες «λογοτεχνικής πεζογραφίας», και από όλους τους απ' ανάμεσα), γέννησε θρυλικά ονόματα που ασχολήθηκαν με τα δέκαδες υποείδη του, παντρεύεται διαρκώς με τον κινηματογράφο και την τηλεόραση, και φιγουράρει αδιάκοπα στην κορυφή των αναγνωστικών προτιμήσεων. Αμέσως παρακάτω θα δούμε 11 αστυνομικά που κυκλοφόρησαν πρόσφατα: τα διαβάσαμε, μας άρεσαν, έχουν υψηλή βαθμολογία στο Goodreads και καλύπτουν μεγάλο φάσμα της βιβλιοπαραγωγής. Υπάρχουν, φυσικά, πολύ περισσότερα – ευτυχώς, δεν χρειάζεται να είναι κάποιος... ντετέκτιβ για να τα ανακαλύψει.

Clare Mackintosh, «Το τελευταίο πάρτι» (εκδ. Μεταίχμι, μτφρ. Μαρία-Νεφέλη Ταμιά). Στα χνάρια της Αγκαθα Κρίστι, καθώς εδώ έχουμε έναν κλειστό χώρο στον οποίο, μια παραμονή Πρωτοχρονιάς, διαπράττεται ένα συγγερό έγκλημα, το νέο θρίλερ της Κλερ Μάκιντος εγκαινιάζει μια σειρά μυθιστορημάτων με κεντρική ηρωίδα την αστυφύλακα Φιόν Μόργκαν. Πρώην αστυνομικός η ίδια, η βραβευμένη συγγραφέας με τις μεγάλες επιτυχίες ξέρει καλά τα θέματά της. Εξυπνο γράψιμο, λεπτό χιούμορ, πολυεπίπεδοι χαρακτήρες, ζωντανή ατμόσφαιρα και ένα μυστήριο που αγκαλιάζει ένα ολόκληρο χωριό της βόρειας Ουαλλίας. Πολλά ψέματα, πολλοί λόγοι για να θέλει κάποιος να εκδικηθεί, πολλά κρυμμένα μυστικά που βγαίνουν ένα ένα στο φως. Ωραίο βιβλίο.

Elizabeth Day, «Η κίσσα» (εκδ. Κλειδάριθμος, μτφρ. Γωγώ Αρβανίτη). Ένα από τα πιο καλογραμμένα, πιο «λογοτεχνικά», ψυχολογικά θρίλερ της χρονιάς, και πιθανόν το πιο «φεμινιστικό». Δύο γυναίκες οι χαρακτήρες που αναπόφευκτα συγκρούονται, καθώς το σκηνικό στο οποίο έχουν τοποθετηθεί, ειδικυακό και ασφαλές στην αρχή, μοιάζει να τις ωθεί σελίδα με τη σελίδα σε μια σκληρή σύγκρουση. Η Μαρία ζει με τον Τζέικ σε ένα τεράστιο σπίτι και νοικιάζουν ένα δωμάτιο σε μια κοπέλα, την Κέιτ. Όμως η Κέιτ δεν είναι απλώς μια άγνωστη, ήσυχη νοικήρσις. Μοιάζει να κρύβει μυστικά και να έχει έναν πολύ συγκεκριμένο στόχο στο μυαλό της. Αγχωτική, νουάρ ατμόσφαιρα και αληθινοί χαρακτήρες, σε μια ιστορία γεμάτη ανατροπές.

Μπερνάρ Μινιέ, «Παγωμένος» (εκδ. Μίνως, μτφρ. Χριστίνα Μανιά). Ιδανικό μυθιστόρημα για την εποχή, καθώς εξελίσσεται στο καταιγιστικό. Μάλιστα, το χιονισμένο τοπίο αναδεικνύεται σε έναν από τους κεντρικούς ήρωες της πλοκής. Βρισκόμαστε στα γαλλικά Πυρηναία, όπου ανακαλύπτεται το κακοποιημένο πτώμα ενός αλόγου. Όμως δεν θα είναι το μοναδικό. Σύντομα θα βρεθούν και άλλα πτώματα – ανθρώπων. Ο επιθεωρητής που θα αναλάβει την υπόθεση θα βρεθεί μπροστά σε ένα πελώριο μυστήριο, στο οποίο θα εμπλακεί ένα άσυλο υψηλής ασφαλείας για παρανοϊ-

Τα καλά αστυνομικά συνδυάζουν πρωτότυπη πλοκή, ολοκληρωμένους χαρακτήρες και έντονη δράση, μαζί με «κοινωνικό προβληματισμό».

κούς εγκληματίες. Πρώτο μυθιστόρημα του Μινιέ με ήρωα τον επιθεωρητή Μαρτέν Σερβάζ, και μια τεράστια επιτυχία: ακολούθησαν άλλα επτά μέχρι στιγμής βιβλία με τον ίδιο χαρισματικό ντετέκτιβ.

Holly Jackson, «Οδηγός φόνων για καλά κορίτσια» (εκδ. Διόπτρα, μτφρ. Βαγγέλης Γιαννίσις). Ένα Young Adult αστυνομικό –που προφανώς διαβάζεται από κάθε φαν του crime–, ο «Οδηγός φόνων» είναι ένα εξαιρετικό πρωτότυπο βιβλίο. Εχοντας αμφιβολίες για την ενοχή ενός αυτόχειρα δολοφόνου, η νεαρή ηρωίδα Πιπ Φιτζ-Αμόμπι ξεκινά ένα πρότζεκτ για την εισαγωγή της στο πανεπιστήμιο, προφασιζόμενη ότι κάνει μια εργασία. Διαβάζοντας τις αναφορές της αστυνομίας και παίρνοντας συνεντεύξεις, θα βρεθεί

με έναν μεγάλο όγκο στοιχείων στα χέρια της, που θα την οδηγήσουν σε μια σειρά από ερωτήματα και θα τη θέσουν μπροστά σε έναν θανάσιμο κίνδυνο. Τεράστια εμπορική επιτυχία με ρεκόρ θετικών κριτικών, το βιβλίο ακολουθήθηκε από άλλα δύο, μέχρι στιγμής, μυθιστορήματα στην ίδια σειρά.

Benjamin Stevenson, «Όλοι στην οικογένειά μου έχουν σκοτώσει κάποιον» (εκδ. Ψυχογιός, μτφρ. Αύγουστος Κορτώ). Ένα απολαυστικό αστυνομικό, με έναν αφηγητή, τον Έρνεστ «Έρν» Κάνιχαμ, που δεν μπορείς παρά να συμπαθήσεις έτσι όπως αγωνίζεται να αποκαλύψει το πρόσωπο του δολοφόνου, ακολουθώντας τις κλασικές μεθόδους της χρυσής εποχής του αστυνομικού, της οποίας είναι μελετητής και λάτρης. Μην παραβαίνοντας ποτέ τις «Δέκα Εντολές» της αστυνομικής λογοτεχνίας που μας παρέδωσε ο Ρόναλντ Νοξ το 1929, ο Έρν, Σέρλοκ Χολμς και Γουάτσον μαζί, θα διαπρέψει σε αυτό το πανέξυπνο, γεμάτο σασπένς, χιούμορ και βιτριολική ειρωνεία μυθιστόρημα. Πέρα από την ενασχόλησή του με τη λογοτεχνία, ο Αυστραλός Μπέντζαμιν Στίβενσον έχει μακρά πορεία στη stand-up κωμω-

δία. Το βιβλίο θα γίνει τηλεοπτική σειρά στο HBO.

Μισέλ Μπουσί, «Τίποτα δε σε σβήνει» (εκδ. Πατάκι, μτφρ. Σταύρος Παπασταύρου). Στον Πατάκι επιλέγουν τα πιο λογοτεχνικά αστυνομικά, σχεδόν στα όρια του είδους, και αυτό το μυθιστόρημα είναι ακριβώς ένα τέτοιο. Μεγάλη εμπορική επιτυχία, όπως άλλωστε όλα τα βιβλία του Μπουσί, ενός από τους πιο πολυδιαβασμένους Γάλλους συγγραφείς αστυνομικών, το «Τίποτα δε σε σβήνει» επικεντρώνεται στη Μαντό, που πριν από δέκα χρόνια έχασε τον κόσμο κάτω από τα πόδια της, όταν ο γιος της, Εστεμπάν, εξαφανίστηκε ξαφνικά και αναίτια. Όμως, να που σήμερα θα τον ξαναβρεί... ή έτσι θα αφεθεί να πιστέψει. Ο συγγραφέας διαχειρίζεται με μαεστρία το υλικό του, κάνοντάς μας να πιστέψουμε ό,τι θέλει ο ίδιος κάθε φορά: στα φαντάσματα, στη μετενσάρκωση, σε έναν λαβύρινθο συμπτώσεων... Διαβάζεται απνευστί, και το τέλος του σε αποζημιώνει.

Ράγκναρ Γιόνασον, «Η ομίχλη» (εκδ. Καστανιώτης, μτφρ. Βίκυ Αλυσσανδράκη). Τρίτο βιβλίο με πρωταγωνίστρια τη Χούλντα Χερμαννόντιρ, την επιθεωρήτρια της αστυνομίας του Ρέικιαβικ, μετά το

«Σκοτάδι» και το «Νησί», και πλέον πιστεύει κανείς ότι δύσκολα θα βρεθεί άλλος Ισλανδός να ξεπεράσει αυτόν τον ιδιοφυή συγγραφέα. Οι πλοκές του είναι τόσο καλά μελετημένες, η δομή τόσο αριστοτεχνικά πλεγμένη, και η ατμόσφαιρα της Hidden Iceland τόσο σαγννευτική, μυστηριακή και ανησυχαστική, που, αν και σε στοιχειώνουν, απλώς θέλεις να μην τελειώσεις ποτέ – η δε ηρωίδα του είναι από τις πιο ολοκληρωμένες και σύνθετες που υπάρχουν. Λίγο πριν από τα Χριστούγεννα του 1987 και ενώ μια σφοδρή χιονοθύελλα ξεσπάει στην Ισλανδία, η καταπτομένη Χούλντα θα αναλάβει την εξιχνίαση μιας διπλής δολοφονίας και θα βρεθεί μπροστά σε ένα φρικτό μυστήριο.

B.A. Paris, «Ο ψυχοθεραπευτής» (εκδ. Bell, μτφρ. Βεατρίκη Κάντζο-λα-Σαμπατάκου). Πέμπτο μυθιστόρημα της B.A. Paris από τις εκδόσεις Bell, καθώς το φαν κλαμπ της είναι μεγάλο και στην Ελλάδα, και διευρύνεται ολοένα. Ένα domestic crime, ένα ψυχολογικό θρίλερ μυστηρίου, γεμάτο μυστικά, ψέματα και –αναμενόμενες– αγαπημένες– διαρκείς ανατροπές. Η Άλις και ο Λίο θα μετακομίσουν σε ένα ιδιωτικό φυλασσόμενο συγκρότημα ακριβών μονοκατοικι-

ών. Όλα κυλούν τέλεια, μέχρι τη στιγμή που εκείνη θα ανακαλύψει ότι στο σπίτι τους δολοφονήθηκε η προηγούμενη ένοικος. Η Άλις θα παθιαστεί με την εικόνα της νεκρής και θα βαλθεί να μάθει τι συνέβη πραγματικά. Όμως αυτό δεν θα είναι καθόλου εύκολο. Πολλά περιέργα θα αρχίσουν να γίνονται στο σπίτι, οι ύποπτοι γείτονες θα παραμονεύουν παντού, και η παραζαλισμένη πρωταγωνίστρια δεν θα μπορεί να εμπιστευθεί κανέναν.

Μίνως Ευσταθιάδης, «Σχέδια του χάους» (εκδ. Ικαρος). Ο Μίνως Ευσταθιάδης είναι από τους πιο πολυδιαβασμένους Έλληνες συγγραφείς αστυνομικού και τα βιβλία του με πρωταγωνιστή τον Κρις Πάπας από τα πιο εμπορικά. Εδώ ο αναγνώστης θα συναντήσει πάλι τον Κρις, αλλά τον καιρό που ήταν ακόμη παιδί και ονομαζόταν Χρήστος Παπαδημητράκοπουλος. Εκεί λοιπόν, στο Αίγιο, ο μικρός Χρήστος θα γίνει μάρτυρας του πρώτου εγκλήματος στη ζωή του. Θύμα, ο «Μεσιέ», ένας φιλελεύθερος Γάλλος καθηγητής γαλλικών, φίλος των παιδιών και μαχητικός οικολόγος. Όταν βρεθεί νεκρός, ο φίλος του Νέστορας θα κλειστεί στη φυλακή. Τα πράγματα όμως δεν είναι όπως φαίνονται. Η τραγωδία θα μας κοιτά διαρκώς πίσω από τις γωνίες και μια ακόμη μελαγχολία θα καλύπτει τα πάντα, σε ένα πιο σκοτεινό βιβλίο από τα προηγούμενα του συγγραφέα, που κατά κάποιον τρόπο μοιάζει να τα ενσωματώνει.

C.J. Abazis (Κωνσταντίνος Αμπαζής), «Οι ψηφιακοί φόννοι» (εκδ. Athens Bookstore Publications). Ο C.J. Abazis γεννήθηκε στην Αθήνα, σπούδασε στο NYU και ειδικεύθηκε στην ανάπτυξη λογισμικού στο πιο υψηλό επίπεδο. Εκεί, έτσι, μακρόχρονη εμπειρία στον χώρο της τεχνολογίας και αυτό φαίνεται στο τελευταίο του μυθιστόρημα, με ήρωα τον Μάνο Μάνου, ερευνητή τεχνητής νοημοσύνης της Ιντερπόλ, που θα κληθεί να βοηθήσει την αστυνομία της Μυκόνου, καλεσμένος καθώς είναι σε ένα γάμο εκεί, σε μια σειρά αποτρόπαιων δολοφονιών. Ο κόσμος της παραδοσιακής επίλυσης εγκλημάτων και εκείνος του Μάνου θα συγκρουστούν σε αυτό το κοσμοπολίτικο μυθιστόρημα, ένα θρίλερ μυστηρίου που συνδυάζει την τεχνολογία με τη δράση. Ωραίο στυλ, κοφτοί διάλογοι, αφηγηματική άνεση και μοντέλα μηχανικής εκμάθησης που μπορούν να βρουν τον δολοφόνο... ή και περισσότερους.

Richard Hull, «Ο φόνος της θείας μου» (εκδ. Αλεξάνδρεια, μτφρ. Μιχάλης Λαλιώτης). Το βιβλίο αυτό είναι είναι το μόνο παλιό. Είναι ο δέκατος στη σειρά τίτλος της σειράς «Μαύρη Γάτα» που εκδίδει η Αλεξάνδρεια, μιας σειράς κλασικών αστυνομικών που αξίζει και με το παραπάνω να διαβάσει κανείς και να έχει στη βιβλιοθήκη του: ένας κι ένας τίτλοι, καλά δοκιμασμένοι στον χρόνο. Ο Richard Hull –ψευδώνυμο του Βρετανού συγγραφέα Robert Henry Sampson– γεννήθηκε το 1896, πολέμησε και στους δύο μεγάλους πολέμους του 20ού αιώνα, δούλεψε πολλά χρόνια σαν λογιστής και, παράλληλα, έγραψε δεκαπέντε αστυνομικά μυθιστορήματα, γεμάτα βιτριολικό χιούμορ και ιδιόρρυθμους χαρακτήρες. Πέθανε το 1973. Στον «Φόνο της θείας μου» (1934), το πρώτο και πιο γνωστό του βιβλίο, παρακολουθούμε τον Εντουαρντ Πάουελ που θάβει στόχο να δολοφονήσει τη θεία του Μίλντρεντ. Καθώς είναι άνθρωπος των γραμμάτων, κρατάει ημερολόγιο όπου περιγράφει πώς ακριβώς προσπαθεί να το πετύχει. Πώς όμως σκοτώνει κάποιον όταν είναι φανερό ότι είσαι ο πιθανότερος ύποπτος;

epic

STREET FEST

DECEMBER 21ST, 19:00-00:00, STASIKRATOUS STR.

NICOSIA

STREET FOOD
THE GARRISON BAR & GRILL | SERIAL GRILLER | POR FAVOR | STREET SINS
MOSHI MOSHI | TO ΣTEKI

COCKTAIL BARS
THE OLD SOULS | SEVEN MONKEYS THE BAR | BARONYMOUS | ZONKEY
CARLSBERG BEER STATION | LEON BEER STATION

